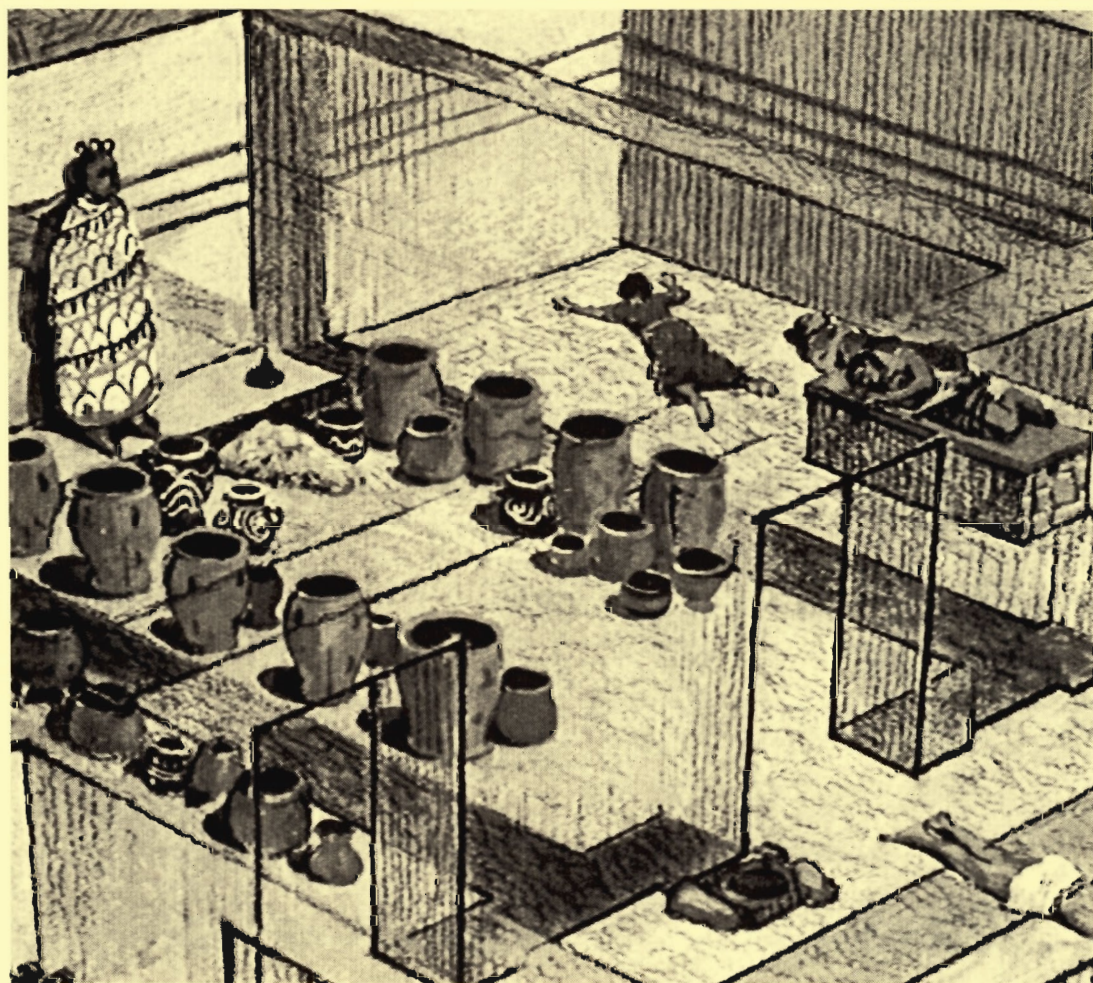

Η ΕΠΙΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΣΚΟΤΑΔΙΣΜΟΥ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ
ΤΟΥ «ΔΑΥΛΟΥ»

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1000

ΟΙ ΒΑΡΕΙΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΑΘΡΑΙΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ «ΜΗΔΕΝ» ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Μία περίεργη επιστημονική απάτη:
Οί δήθεν ανθρωποθυσίες στην Κρήτη

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 'Αθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655

Τα Γραφεία του Περιοδικού
λειτουργούν πρωινές ώρες
9.30 - 13.30 καθημερινά.

Ίδρυτής-Ίδιοκτήτης-
Εκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Αχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - Ατελεί:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Μάγερ 11, 'Αθήνα, τηλ.: 5221792.
Εκτυπώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΠΙΩΡΟΣ

- Τιμή αντιτύπου: 1000 δρχ.
- Έτήσια συνδρομή: 10.000 δρχ.
- Οργανισμών κ.λπ.: 15.000 δρχ.
- Φοιτητών: 7.000 δρχ.
- Έξωτερικού: 60 δολλ. ΗΠΑ.
- Οί συνδρομές προκαταβάλλονται κατά την έγγραφη.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά εμβάσματα στη
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, 'Αθήνα.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση
κειμένων του «Δ», με την προϋ-
πόθεση ότι θα αναφέρεται ρητώς
η πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 9648:

Πίσω στο Παρελθόν!

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 9649:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
KENJI FURUKAWA, Γ. ΤΣΙΑΦΙΔΗΣ, Γ.Μ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ,
D. THEODORIDIS, Κ. ΝΙΚΟΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, Σ.
ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Ι. ΛΑΖΟΣ, Μ. ΜΑΡΚΟΥ, Ν. ΤΣΙΡΩΝΗΣ, Α.
ΤΣΑΚΝΑΚΗΣ.

ΣΕΛΙΣ 9657:

*Η επικίνδυνη ύποδούλωση της έρευνας
και της επιστήμης στο Διεθνή Έξουσιασμό*
ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΤΟΚΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9661:

*Οί θαρειές συνέπειες της «λαθραίας
είσαγωγής» του Μηδέν στα Μαθηματικά*
ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

ΣΕΛΙΣ 9675:

Κέρος, ή γενέτειρα του 'Απόλλωνος;
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

ΣΕΛΙΣ 9681:

«Έδιζήσάμην έμευντόν»
ΣΠΥΡΟΣ Γ.Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9691:

Τό άστρο Σερίριος και οί... «Σειριολόγοι»
ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9701:

Τά Μιθραϊκά στοιχεία του Χριστιανισμού
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9701:

Χριστιανομαρξιστική Ρωμοσύνη
ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9709:

*Άθλια έπιστημονική άπάτη ή θεωρία
περι δήθεν άνθρωποθυσιών στην Κρήτη*
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9709:

Τά περι άνθρωποθυσιών τών Μινωϊκών Έλλήνων
Ν. ΜΑΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9721:

Η Έλληνική Γλώσσα στην Παγκόσμια Πολιτική
ΘΩΜΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9724:

Έγκληματικός Σκοταδισμός

Δ.Ι.Α.

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΕΛΛΟΓΑ ΚΑΙ ΜΑΝΤΙΚΑ: σελ. 9673 • Ο ΑΛΛΟΣ
ΛΟΓΟΣ: σελ. 9672 • ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ: σελ. 9689 • ΕΘΝΙΚΑ:
σελ. 9699 • Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ ΗΜΩΝ: σελ. 9707 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ
ΙΔΕΩΝ: σελ. 9721.

Πίσω στο Παρελθόν!

Πώς είναι δυνατόν να μεταβληθούν οι κάτοικοι μιᾶς γεωγραφικῆς περιοχῆς σέ ἐνιαῖο πνευματικό-πολιτισμικό-ἱστορικό ὄργανισμό;

Ὅσοι μελέτησαν σέ μεγάλο ἱστορικό βάθος τὸ τραγικὸ φαινόμενο τοῦ τέλειου ἡθικοῦ ξεφτίσματος τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ, ξέρουν ὅτι μόνο δύο τρόποι ὑπάρχουν:

- Ὁ πρῶτος εἶναι νὰ πιστέψῃ ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ρωμαίου Κρατιδίου στὸ παρὸν του, νὰ αἰσθανθῇ περήφανος γι' αὐτὸ καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ἔτσι τὴν θέληση τῆς ἰδεαλιστικῆς συμμετοχῆς καὶ ἀνυστερόβουλης προσφορᾶς στὸν ἀγῶνα ἐπιδιώσεως, προκοπῆς καὶ διακρίσεως τον μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Γῆς.

- Ὁ δεῦτερος εἶναι νὰ γνωρίσῃ σέ βάθος τὸ παρελθόν του, νὰ συναισθανθῇ τὸ μεγαλεῖο του καὶ νὰ συνειδητοποιήσῃ τὸ χρέος του γιὰ τὴν ἀναβίωση καὶ συνέχιση αὐτοῦ τοῦ μεγαλείου.

Ἡ πίστη τοῦ σημερινοῦ κατοίκου τοῦ Ἑλληνικοῦ Χώρου στὸ Ἑλληνικὸ παρὸν εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατη, ἀπολύτως ἀνέφικτη καὶ ἀπολύτως ἀπαγορευμένη. Εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατη, γιατί –γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὴ φράση τοῦ ποιητῆ–, ὅπου κι ἂν κυττάξῃ, ἡ Ἑλλάδα τὸν πληγώνει· εἶναι ἀπολύτως ἀνέφικτη, γιατί χίλιες δυνάμεις ἐσκεμμένα δροῦν καθημερινὰ καὶ σὲ κάθε περίπτωση ἔτσι, ὥστε νὰ τοῦ ἐκμηδενίσουν κάθε διάθεση δημιουργίας καὶ αἰσιοδοξίας, πὺν τυχόν γεννιέται ἀπὸ μεμονωμένα εὐτυχῆ περιστατικά· καὶ εἶναι ἀπολύτως ἀπαγορευμένη, γιατί ἕνας διεθνῆς «πυρσοβυστικὸς σταθμὸς», θὰ ἔλεγε κανεῖς, εἶναι ἐγκατεστημένος καὶ λειτουργεῖ ἐδῶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν ἔτσι, ὥστε νὰ μεταβάλλῃ τὴν φλόγα τῶν Ἑλλήνων σὲ ἀποκαίδι ταπείνωσης, ἥττας καὶ ἀπογοήτευσης. Συνεπῶς ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ρωμαίου Κρατιδίου ἀπορρίπτει, ἀπεχθάνεται καὶ μισεῖ τὸ παρὸν του. Συμπληρώνουμε ἐμεῖς, ὅτι ἡ ἀντίδρασή του αὕτη εἶναι πλήρως αἰτιολογημένη, φυσιολογικὴ καὶ ὑγιής.

Ἄν οἱ κάτοικοι τοῦ Ρωμαίου εἴμαστε οἱ δυστυχέστεροι ἴσως ἐξ ὅλων τῶν κατοίκων τῆς Γῆς, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ τρισάθλιο παρὸν, μποροῦμε νὰ ἀποξημιωθοῦμε, καὶ μὲ τὸ παραπάνω, γιὰ τὴν συμφορὰ μας αὕτη ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι εἴμαστε οἱ φορεῖς τοῦ πιὸ μεγαλειώδους παρελθόντος σὲ σύγκριση πρὸς τὸ παρελθὸν ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐθνῶν τῆς Γῆς· ἐνὸς παρελθόντος, πὺν ὄχι μόνο λαμπρύνει καὶ τιμᾷ καὶ καταξιώνει ἐμᾶς, ἀλλὰ λαμπρύνει καὶ τιμᾷ καὶ καταξιώνει ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο εἶδος· ἐνὸς παρελθόντος, πὺν ὄχι μόνον ἀποτελεῖ ἕνα γιγαντιαῖο ἱστορικὸ μέγεθος, ἀλλὰ παραμένει ὁλοζώντανο καὶ αἰώνιο πάντοτε ὡς κυρίαρχο στοιχεῖο τοῦ σημερινοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ· ἐνὸς παρελθόντος, πὺν ὄχι μόνο εὐεργέτησε τὴν ἀνθρωπότητα ἀνὰ τοὺς αἰῶνες, ἀλλὰ εἶναι σήμερα, πὺν τὰ πάντα ἔχουν ὀδηγηθῇ σὲ πλήρες ἀδιέξοδο, ὁ μόνος μίτος διαφυγῆς ἀπὸ τὸν λαβύρινθο τοῦ ἐξουσιαστικοῦ ζόφου, πὺν κάλυψε τὸν πλανήτη μας.

Αὐτὸ τὸ μεγαλεῖο, τὸ ὑβριζόμενο, τὸ συκοφαντούμενο, τὸ ἀποκρυπτόμενο, τὸ παραχαρασσόμενο Ἑλληνικὸ Μεγαλεῖο, εἶναι ὁ σίγουρος, ὁ ἰδανικὸς ἀλλὰ καὶ ὁ μόνος ὁδηγός, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἀποξύσουμε σήμερα ἀπὸ τὸν ἐθνικὸ μας ὄργανισμό τὰ ὀδυνηρά, ἂν ὄχι θανατηφόρα ἔλκη τῆς ἀποσύνθεσης, τοῦ μηδενισμοῦ καὶ τῆς παρακμῆς, πὺν μᾶς κατατρύχουν. Τὸ Παρελθόν, πὺν γίνεται αὐτόματα Παρὸν καὶ ξαναχτίζεται αὐτόματα ὡς Μέλλον μ' ἕναν πολὺ ἀπλὸ τρόπο: Μὲ τὴν στενὴ γνωριμία του καὶ τὴν θαθεῖα συνειδητοποίησή του.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

‘Ο ‘Ιάπων καθηγητής και οί «Έλληνες» όμόλογοί του

[Δημοσιεύουμε έπιστολή του (άγνωστου σ' έμάς) καθηγητού του Πανεπιστημίου Ντόκκυο της ‘Ιαπωνίας κ. Κέντζι Φουρουκάουα σχετική μέ τις έρευνες του «Δαυλού» γιά τις άρχαιότερες άπό τις αϊγυπτιακές ‘Ελληνικές Πυραμίδες (τεύχη 148, 149 και 156). Μέ την εύκαιρία δέν άντέχομε στόν πειρασμό, νά μήν συγκρίνωμε την στάση του καθηγητού της μακρινής αυτής χώρας μέ εκείνη του τρισάθλιου «Έλληνικού» πανεπιστημιακού κατεστημένου «μας», τό όποιο, ώς γνωστόν, όχι μόνο κωφεύει μπροστά στό συνταρακτικό αυτό θέμα πού αποκάλυψε και έρεύνησε έκτενώς ό «Δαυλός», αλλά μάς κατηγορεί στις έφημερίδες, ότι σκοπός των έρευνών μας δέν είναι ή παρουσίαση των ‘Ελληνικών Πυραμίδων, αλλά «νά αποδείξωμε ότι οί σημίτες, είναι κατώτερη φυλή» (χωρίς νά καταλαβαίνουν οί «ταγοί» μας αυτοί, ότι ή άπροσδόκητη αυτή «κατηγορία» τους άποκαλύπτει τό ποιοί τους διατάσσουν και τους πληρώνουν, γιά νά μάς επιτίθενται).

‘Ακολουθεί τό κείμενο της έπιστολής του ‘Ιάπωνος καθηγητού].

‘Αγαπητός μου κος ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΜΠΡΟΥ,

Εύχαριστώ πάρα πολύ τό περιοδικό «ΔΑΥΛΟΣ». Σήμερα (4 ‘Απριλίου) είχα τρία τεύχη σας άπό την φοιτήτριά μου, πού είναι φίλη της ή κα ‘Αθηνά Φουντούλη.

Μέ λένε Κέντζι Φουρούκαουα, είμαι καθηγητής στό Πανεπιστήμιο Δόκκυο. Διδάσκω ‘Αρχαία ‘Ελληνική ‘Ιστορία. ‘Όταν ήμουν στην ‘Αθήνα, διάβασα γιά την πυραμίδα των Κεγχρεών. ‘Αργότερα πήγα στό ‘Αργος και την είδα στό ‘Ελληνικό. Καί ενδιαφέρθηκα γιά την πυραμίδα. Γι' αυτό ήθελα νά διαβάσω τό περιοδικό σας. Καί ρώτησα κα Φουντούλη νά τό έχει.

Τό καλοκαίρι θά πάω στην ‘Ελλάδα ξανά. ‘Αν είμαι έλεύθερος, θά σάς έπισκεφθώ στην Πλάκα. ‘Αλλη μιá φορά εύχαριστώ γιά όλα.

Μέ πολλούς χαιρετισμούς
Κέντζι Φουρουκάουα
(KENJI FURUKAWA)

Dokkyo University
452-5 Oaza Jendo, Niitsu, Niigata
JAPAN

‘Η ‘Ελληνική και ή ‘Ιουδαιοχριστιανική αντίληψη περί θεότητας

‘Αγαπητοί συντάκτες του «Δαυλού»,

Διαβάζω τό περιοδικό σας έδώ και μιá δεκαετία, και θά πρέπει άρχικώς νά σας εύχαριστήσω γιά τις πολύτιμες πληροφορίες πού προσφέρετε και γιά την μαχητική υπεράσπιση της ουσίας της έλληνικότητας άπέναντι σ' όποιονδήποτε.

‘Ο λόγος πού σας γράφω είναι ό έξης: ‘Από τό σύνολο των άρθρων πού δημοσιεύονται στό «Δαυλό» προκύπτει, πώς ή άποψη πού κυριαρχεί στους συντάκτες του περιοδικού είναι αυτή του Εϋμέρου, όσον άφορά τους άρχαίους θεούς των ‘Ελλήνων. ‘Ο όποιος θεωρεί, πώς οί έν λόγω θεοί είναι πανάρχαιοι ‘Ελληνες βασιλείς, οί όποιοι θεοποιήθηκαν άπό τους άπογόνους

τους. Πρόκειται γιά μιá είκασία, ίκανοποιητικά ή όχι τεκμηριωμένη δέν είμαι έγώ σέ θέση νά αποδείξω, πάντως γιά μιá είκασία, πού δέν άποτελεί και την μοναδική άποψη. ‘Η πλειοψηφία των άρχαίων ‘Ελλήνων έπίστευε, πώς έπρόκειτο περί θεϊκών κοσμικών δυνάμεων και όχι προσώπων. Μπορεί κανένας σήμερα νά μήν μπορεί νά πιστέψει κάτι άνάλογο, ή άντικειμενικότητα όμως έπιβάλλει την άναφορά τουλάχιστον και αυτού του ένδεχομένου. Είναι πολλές οί άναφορές, πού μιλούν γιά εμφάνιση σέ άρκετούς ‘Ελληνες μυημένους στά μυστήρια της άρχαιότητας της Περσεφόνης, του Διονύσου, του Πανός ή του ‘Απόλλωνος. Καί άλλες πάλι, πού μιλούν γιά θαύματα, πού γίνονταν άπό τόν

Ἐμπεδοκλή, τὸν Ἀπολλώνιο τὸν Τυανέα, τὸν Ὀρφέα καὶ πολλοὺς ἄλλους. Γνωστὸ ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ θέαμα, ποὺ τρομοκράτησε τὸν ἐκχριστιανισμένο δάρδαρο Ἀλάρχο πάνω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα: Ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ μὲ τὸν Ἀχιλλέα. Δὲν εἶναι ὅλ' αὐτὰ ἄξια ἔστω καὶ μᾶς ἀπλῆς ἀναφοράς, ἀνεξάρτητα ἀπ' τὸ ἂν τὰ ἀποδέχεται κα- νεῖς ἢ ὄχι;

Καὶ μιά παρατήρηση ἀκόμη: Ὅπως λεπτο- μερῶς καὶ ἐπανειλημμένως ἔχει δημοσιεύσει καὶ τεκμηριώσει ὁ «Δαυλός», ἡ ἐπιβολὴ τοῦ Χρι- στιανισμοῦ στοὺς Ἕλληνες δὲν ἔγινε διὰ τῆς πει- θοῦς, ἀλλὰ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Δίνετε ὁμως τὴν ἐντύπωση σὲ μερικὰ κείμενα, ὅτι τὸ μόνο πρόβλημα παραμένει ἡ «*Παλαιὰ Διαθήκη*» καὶ μάλιστα μόνο μερικὰ «ἀνθελληνικὰ ἀποσπά- σματά» τῆς. Ἐνῶ ἡ «*Καينὴ*» γίνεται ἐξ ὁλοκλή- ρου ἀποδεκτὴ σὰν θεόπνευστο ἱερὸ βιβλίο. Ἡ ἔστω ἓνα βιβλίο ποὺ περιέχει ἀλήθειες κι ὄχι προπαγάνδα, ποὺ στρέφεται εὐθέως κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ (κυρίως οἱ Ἐπιστολὲς τοῦ Παύ- λου). Νομίζω, πὼς ἡ περὶ φημη κάθαρση τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ τὰ ἀνθελληνικὰ στοιχεῖα του εἶναι ἡμίμετρο καὶ οὐτοπική, τουλάχιστον ὅσο καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς θρη- σκείας. Γιατί ὅποιος μολιταστεῖ μὲ τὸ χριστια- νικὸ πνεῦμα καὶ τὴν χριστιανικὴ πίστη εἶναι ἀσυνείδητα ἐχθρὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Κι ὅσο ἐμβαθύνει περισσότερο, τόσο δεβαιώνεται γιὰ τὴν «πλάνη» τῶν προγόνων μας, ποὺ ὑπῆρξαν «προσκυνητὲς εἰδώλων». Κι αὐτό, γιατί ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀποδέχεται ἄλλη ἀπο- ψη, ἀλλὰ θεωρεῖ ἑαυτὸν σὰν τὴν ἀπόλυτη ἐξ ἀποκαλύψεως ἀλήθεια. Τὸ δέχεστε αὐτό; Καὶ σὰς πειράζουν μόνο μερικές θροισιὲς καὶ μερικές κατάρες κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ποὺ ἔξαπολύει ὁ Γιάχθὲ στὴν «*Παλαιὰ Διαθήκη*»;

Ἄν τὸ συνδυάσουμε αὐτὸ (τὴν ἀποδοχὴ τῆς «*Καينῆς Διαθήκης*» δηλαδή), ποὺ συνεπάγεται ἀποδοχὴ τῆς θείας φύσης τοῦ Ἰησοῦ, μὲ τὴν προβαλλόμενη ἀποψὴ τοῦ Εὐημέρου (ὅτι οἱ Ἕλληνες λάτρευαν σὰν θεοὺς τοὺς προπα- ποῦδες τους), τότε νομίζω πὼς ὅλη ἡ γενοκτονία μπορεῖ νὰ δικαιολογηθεῖ σὰν ἀπόπειρα τῶν

«φωτισμένων» νὰ «σώσουν» τοὺς «πλανημέ- νους» προγόνους μας. Γιατί, ἂν κρατοῦσαν τὴν «σωτηρία» γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους, θὰ μπορούσαμε νὰ τοὺς κατηγορήσουμε καὶ σὰν ἐγωιστὲς δέ- βα...

Ἡ ἀποψὴ μου λοιπὸν εἶναι ἡ ἑξῆς:

Ἄν ξεκινᾶμε ἀπὸ ἀθεϊστικὴ ἀφετηρία, ἀπορ- ρίπτουμε συλλήβδην κάθε θεϊκὴ οὐσία καὶ στοὺς Ἕλληνες καὶ στοὺς Χριστιανούς καὶ παραμέ- νουμε οὐδέτεροι καὶ ἀκριβοδίκαιοι. Ἀρχαῖοι πρόγονοί μας οἱ δώδεκα θεοί; Naί, ἀλλὰ τότε καὶ κοινωνικὸς ἐπαναστάτης καὶ ἀναμορφωτὴς ὁ Χριστὸς κι ὄχι γιὸς τοῦ Θεοῦ.

Διαφορετικά, ἂν θεωροῦμε πὼς ὑπάρχει ἀλή-θεια στὴν ἀποψὴ ποὺ θέλει τὸν Ἰησοῦ θεό, πρέ-πει λογικὰ νὰ τὴν δεχτοῦμε πολὺ περισσότερο γιὰ τὴν Ὀλύμπια Θρησκεία. Γιατί, ἂν ὑπάρχει θεία δύναμη, δὲν γίνεται νὰ τὴν γνωρίζει ἓνας λαὸς καὶ νὰ τὴν ἀγνοεῖ ἓνας ἄλλος, ἰδίως ὅταν αὐτὸς ὁ λαὸς περιλαχθάνει τοὺς: Ὁμηρο, Αἰσχύλο, Ἡράκλειτο, Σοφοκλή, Παρμενίδη καὶ τόσους ἄλλους πνευματικὸς κολοσσούς.

Αὐτὸ ποὺ μένει καὶ στίς δύο περιπτώσεις εἶναι ἡ σύγκριση τῶν ἀπόψεων τῶν μυθολογιῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν, γιὰ νὰ δροῦμε, τί μᾶς ταιριά-ζει περισσότερο. Νομίζω, πὼς τὸ μόνο ἐμπόδιο, γιὰ νὰ γίνει ἐπὶ ἴσοις ὅροις αὐτὴ ἡ σύγκριση καὶ τότε φυσικὰ νὰ ὑπερισχύσει ὁ ἐλληνικὸς πολιτι-σμός, εἶναι ἡ ἀποδοχὴ ὅτι οἱ μὲν Χριστιανοὶ γνωρίζουν τὸν Θεό, οἱ δὲ Ἕλληνες ὄχι. Κι αὐτὸ τὸ ψέμα δὲν τὸ ἐδραιώνει μοναχὰ ἡ «*Παλαιὰ Διαθήκη*», ἀλλὰ ὅλη ἡ γραπτὴ καὶ προφορικὴ παράδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐδῶ καὶ δύο χι-λιᾶδες χρόνια.

Θὰ ἤθελα, οἱ ἀνθρωποι ποὺ μὲ τὰ κείμενά τους μοῦ γνώρισαν τὴν «ἀπαγορευμένη» γιὰ τὰ ἐπίσημα σχολεῖα ἐλληνικὴ ἱστορία νὰ εἶναι λίγο πιὸ τολμηροὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Νὰ ποῦν χωρὶς ὑπεκφυγὲς ὁλόκληρη τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸν Χρι-στιανισμό, «κι ἂς γίνει ὅ,τιδήποτε».

Σὰς εὐχαριστῶ

Γεώργιος Τσιφλίδης

Δημοκρατίας 18

50 200 ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ

Σημείωση «Δαυλοῦ»:

Ὑπάρχουν στὴν μακροαῖων ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ δύο ἀντιλήψεις γιὰ τὸ θεῖον: Ἡ μία, ἡ Ἰου-δαιοχριστιανικὴ, θεωρεῖ τὸ θεῖον ἐξωσμπαντικό, ἐκτὸς Κόσμου, προϋπάρξαν τοῦ κόσμου καὶ συ-νεπῶς ἀντιλαμβάνονται τὸν Θεὸ ὡς «κτιστὴ» τοῦ Κόσμου. Ἡ δεύτερη, ἡ (πρὸ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ) Ἑλληνικὴ, θεωρεῖ τὸ θεῖον ὅτι ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ Σύμπαντος (Παγκόσμιος «Νοῦς», «Ἕνὸς Λόγος» κ.λπ.) καὶ ταυτόχρονα μὲ τὸ Σύμπαν καὶ λειτουργεῖ ὡς Σύμπαν. Ἐπομένως καὶ στὴ λαϊκὴ τῆς ἐκφραση ἡ Ἑλληνικὴ Θρησκεία ἔχει θεοὺς γήινους, ἀνθρώπινους, ἐνδοκόσμους.

Μὲ βάση τὴν καιριώτατη αὐτὴ διάκριση ὁ ἐπιστολογράφος πιστεύουμε, ὅτι θὰ μπορέση νὰ δώ-ση πλήρεις ἀπαντήσεις καὶ στὰ θεωρητικὰ ἐρωτηματικὰ του καὶ στίς ἀπορίες ποὺ διατυπώνει, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τίς σχετικὲς θέσεις τοῦ «Δαυλοῦ» – οἱ ὁποῖες σὲ κάθε περίπτωση δὲν εἶναι ἀκριβῶς αὐτὲς ποὺ μᾶς ἀποδίδει ὁ κ. Γ.Τα...

«Στά ἔργα τῶν εἰδωλολατρῶν ἐνοικοῦν δαίμονες»...

Κύριε διευθυντά,

Μέ τήν παρούσα μου ἐπιστολή θά ἤθελα νά σχολιάσω τήν φράση *«Μέ τήν ἄλωση τῆς Κωνσταντινούπολης ἡ ἡγεσία διασκορπίστηκε στή Δύση, ὅπου μεταλαμπάδευσε τὰ Ἑλληνικά γράμματα...»*, πού ἐπαναλαμβάνεται συχνά σέ διάφορες διαλέξεις, ἄρθρα καί ἐπιστολές καί πού κατά τήν γνώμη μου ὀδηγεῖ σέ λανθασμένα συμπεράσματα. Θά ἦταν προτιμότερο νά ποῦμε, τί ἔκαναν οἱ Ρωμαιοβυζαντινοί 1200 χρόνια, γιά νά σβήσουν ἀπό τόν χάρτη καί τή μνήμη τοῦ σκεπτόμενου ἀνθρώπου ὅ,τι εἶχε σχέση μέ τόν Ἑλληνικό Πολιτισμό, παρὰ νά ὠραιοποιούμε μιά περίοδο, πού ὅλοι οἱ παλαιότεροι ἱστορικοί χαρακτηρισίζουν μαύρη καί πού χρονικῶς ταυτίζεται μέ τόν Μεσαίωνα.

Θά ἀναφερθῶ σέ δύο μόνο χαρακτηριστικές περιπτώσεις διά τοῦ λόγου τὸ ἀληθές. Πῶς δηλαδή ὁ Θεόδωρος ἀπὸ τήν Ταρσό τῆς Κιλικίας μέ τήν ομάδα κρούσης του ἀποκατέστησε τήν «τάξη» στήν μακρινή Ἀλβιόνα, ὅταν μιά ομάδα ὑπὸ τὸν Ἀρθούρο (ἐτυμολογικὴ ἀνάλυση δική σας) ἐξακολουθοῦσε παρὰ τίς ρητές ἀπαγορεύσεις νά διδάσκει τὰ Ἑλληνικά γράμματα. Ἡ ομάδα ἐξοντώθηκε, ἡ ἱστορικὴ ὑπαρξὴ τοῦ Ἀρθούρου ἀμφισβητήθηκε καί ὁ Θεόδωρος ἐγινε ὁ ἰδρυτὴς καί πρῶτος Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρ.

Ἀνάλογη κατάληξη εἶχε καί στή Λουσητία (ἐτυμολογικὴ ἀνάλυση δική σας) τῆς Γαλλίας ἡ προσπάθεια διατήρησης τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἀπὸ μερικοὺς σκεπτόμενους γενναίους: τήν «τάξη» ἀποκατέστησε δυναμικά ἡ ομάδα κρούσης ὑπὸ τὸν Διονύσιο, ἡ περιοχὴ ἰσοπεδώθηκε, μετενομάσθη σὲ Παρίσι καί ὁ Διονύσιος ἐγινε ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος καί ἐπίσημος προ-

στάτης τῆς πόλης (Patron). Μόνο τὸ 1330 ἐπετράπη ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας γιά τοὺς «ἐπὶ ἑλληνισμῶ» κατηγορούμενους – μέχρι τότε ἡ τιμωρία ἦταν θάνατος – καί με ἀποκλειστικὸς δασκάλους τοὺς μελανειμονοῦντες (*«τοὺς φέροντας μαύρην ἐσθῆτα»*). Μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα, ὅτι μὴδὲ τῆς μαύρης τηβέννου ἐξαιρουμένης, ἔχουν ἐπηρεάσει ἡ καλύτερα ἐπιδάει καί τὴ σημερινὴ μορφὴ δογματικῆς ἐκπαίδευσης ὁλων τῶν βαθμίδων, πού στερεῖ τὴ ζωογόνο χαρὰ τῆς γνώσης.

Ὅσο γιά τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων κλασσικῶν, αὐτὰ κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοὺς διασώθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἀραβες καί ἔφτασαν στήν Εὐρώπη μέσω Κόρντοβας. Ἴσως ἐδῶ θά ἔπρεπε νά ὑπενθυμίσω τὰ συνθήματα: *«Οἱ γνωρίζοντες γραφὴ μετὰ τοῦ διαβόλου»* καί *«Στά ἔργα τῶν εἰδωλολατρῶν ἐνοικοῦν δαίμονες»*, πού συνέτειναν στήν ἀποτελεσματικὴ διάλυση τῶν μνημείων καί ἀπεμπόληση τῶν σκεπτομένων, μὰ καί στήν παρουσία τοὺς ἀπεδίδοντο πλέον ὅλα τὰ κακά, ἐπιδημίες, πλημμύρες, ξηρασίες κ.λπ.

Κλείνοντας θά ἤθελα νά πῶ στοὺς Βυζαντινολόγους γλωσσολόγους τοῦ «ἀνεγνωρισμένου ἐπιστημονικοῦ κύρους», ὅπως αὐτοαποκαλοῦνται, πού μέ τὸ πρόσχημα τοῦ εὐσεβισμοῦ διαβρώνουν Γλώσσα καί Ὁρθοδοξία, ὅτι ἡ γενοκτονία τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων κατὰ τήν λεγόμενη Βυζαντινὴ περίοδο ἦταν ἡ πιὸ σκληρὴ, βίαιη, ἀπάνθρωπη καί μακροχρόνια γενοκτονία, πού ἐγινε ποτὲ στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότη-
της.

Μέ τιμὴ

Γ.Μ. Σωτηρίου-Διαγόρας

Πρόεδρος τῆς Διεθνούς Ἑνώσεως γιά τὴν Διάδοση τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν Ὀνομάτων

Ἰδιωτικὲς προσπάθειες διάδοσης τῆς Ἑλληνικῆς στήν Αὐστραλία

Κύριε διευθυντά,

Σὲ ἓνα δημοτικὸ σχολεῖο στήν Μπορόνια, τριάντα χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν Μελβούρνη, 350 παιδιά διαβάζουν, γράφουν, μιλοῦν καί τραγουδοῦν Ἑλληνικά. Μόνον τὰ τρία παιδιά ἔχουν πατέρα Ἕλληνα. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι Αὐστραλεζάκια. Δὲν πιστεύεις στὰ μάτια σου, ὅταν ἀκοῦς νά τραγουδοῦν χωρὶς ξενικὴ προφορὰ τὰ ἑλληνικὰ τραγούδια. Ὅπως πληροφοροῦμεθα ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας τῆς Αὐστραλίας, τὸ δημοτικὸ σχολεῖο τοῦ Yawarra εἶναι τὸ μόνον σχολεῖο στήν πολιτεία τῆς Βικτωρίας (Μελβούρνη), ὅπου διδάσκονται τὰ Ἑλληνικά, χωρὶς αὐτὸ νά ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν Ἑλληνόπουλων. Αὐτὸ κατορθώθηκε, γιὰτὶ ὁ δι-

ευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶναι φιλέλληνας καί γιὰτὶ ἐκεῖ μιά Ἑλληνίδα δασκάλα, ἡ κ. Λωρέτα Φέλλα, σηκώνει μέ χαρὰ τὸ βαρὺ φορτίο στοὺς ὤμους τῆς διδάσκοντας ὅλες τίς τάξεις. Τὰ παιδιά δείχνουν, ὅτι πραγματικὰ ἀγαποῦν τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα. Ἀπόδειξη, ὅτι ἔχουν κατασκευάσει μέ τὰ χεράκια τους ἀρχαία Ἑλληνικὰ βάζα, μάσκες, ναοὺς κ.λπ.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου κ. Colin Raymond δὲν διστάζει νά ἐκφράσει τὸν θαυμασμὸ του γιά τοὺς Ἕλληνες: *« Ἀπὸ πολὺ μικρὸς »,* θά πεῖ, *« εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰρθῶ σὲ ἐπαφὴ μαζί τους. Ζοῦσα σὲ ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς νοτίου Αὐστραλίας (Ἀδελαΐς), ὅπου πολλοὶ Ἕλληνες ἐργάζονταν στὰ τραῖνα. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἡ ἐργα-*

τικότητά τους και ή καλωσύνη τους. Πάντα είχαν έναν όμορφο, καλό λόγο να πουν. Πιστεύω, ότι έχουν να δώσουν πάρα πολλά στην Αυστραλία και χωρίς να κάνουν τίποτε, με την ξεστασιά τους, με τους στενούς δεσμούς που έχουν τα μέλη της οικογενείας μεταξύ τους. "Όσο καλή κι αν είναι η διάθεση της κ. Α. Φέλλα, είναι δύσκολο μόνη της να ανταποκριθεί στις τεράστιες ανάγκες που υπάρχουν», θά πει ο διευθυντής. Πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ακόμη ένας "Έλληνας δάσκαλος. "Όλα τα γύρω γυμνάσια διδάσκουν "Ασιατικές γλώσσες. Τα Γερμανικά στο Bayswater South χρηματοδοτούνται έδω και δεκατέσσερα χρόνια από την Γερμανική παροικία. Τα "Ιαπωνικά χρηματοδοτούνται από το "Ιαπωνικό προξενείο. "Ακόμη και η "Ιταλική κυβέρνηση προσφέρει οικονομική ένισχυση στο Αυστραλιανό "Υπουργείο Παιδείας για τη διδασκαλία της "Ιταλικής στα δημόσια σχολεία. Θά πρέπει με άλλα λόγια να υπάρξει ήθικη και ύλικη υποστήριξη από την "Ελληνική παροικία, αν θέλουμε να υπάρξει συνέχεια.

Στην έκκληση για βοήθεια ανταποκρίθηκε ο κ. Τάσος Δουβαρτζίδης, ο οποίος είναι μέλος της επιτροπής γλωσσών του "Υπουργείου Παιδείας στη Μελβούρνη και αντιπρόσωπος της "Ενώσεως "Εθνικών Σχολείων. Προσεφέρθη ο κ. Δουβαρτζίδης να στείλει στο σχολείο του Yawarra μία εκπαιδευτικό, ή οποία θά διδάσκει "Ελληνικά τέσσερις ώρες την εβδομάδα. "Η προσφορά αυτή έγινε δεκτή με ένθουσιασμό. "Η κ. Α. Φέλλα θά πει: «*Έχω κάποιον να με βοηθήσει να άνεθώ τό δουνό*». "Ο κ. Τάσος Δουβαρτζίδης θά τονίσει: «*Ήταν αδύνατο να μείνω άπαθής. Έγώ βάζω τόν σπόρο, έλλίξω να καρποφορήσει*

και να θρεθούν κι άλλοι οργανισμοί, κοινότητες και επιχειρηματίες, να υιοθετήσουν αυτήν την πρωτοβουλία. "Η "Ελληνική Γλώσσα έχει μία παγκοσμιοτητα. Μέσα από την γλώσσα περνά ο πολιτισμός». Είναι ανάγκη λοιπόν να προωθήσουμε την γλώσσα μας και σέ μη "Ελληνες. "Έτσι μόνον θά επιβιώσει. Είναι ανάγκη να λάβουμε τά μέτρα μας, πριν είναι άργά. Κάθε ήμερα που περνάει χάνουμε έδαφος. "Όπως μάς πληροφορεί η "Ελληνίδα σύμβουλος στο "Υπουργείο Παιδείας κυρία "Ηρα Οικονομίδου, κάθε χρόνο ο αριθμός των σχολείων που διδάσκουν την "Ελληνική μειώνεται κατά δέκα.

"Ακόμη στο σχολείο του Yawarra οι πόρτες είναι άνοιχτές και στις μητέρες, που θέλουν να μάθουν "Ελληνικά. Αυτήν την στιγμή υπάρχει μία ομάδα, που μαθαίνει "Ελληνικά, με σκοπό να μπορούν να βοηθούν τά παιδιά τους να συνεννοούνται με τους "Ελληνες καταστηματαρχες της περιοχής και για να μπορούν να άπολαύσουν περισσότερο ένα ταξίδι στην "Ελλάδα. "Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ήταν η άπάντηση που έδωσε ή κ. Μαρίνα Ντάντηφλντ: «*Νοιώθω πολύ πιο άνετα με τους "Ελληνες συγγενείς μου παρά με τους Αυστραλούς*». "Ας σημειωθεί, ότι η Μαρίνα γεννήθηκε στην Αυστραλία από "Ελληνα πατέρα και Αυστραλή μητέρα. Οί γονείς της χώρισαν, όταν ήταν πολύ μικρή και έτσι δέν μίλησε ποτέ "Ελληνικά. Σήμερα, λέει, μελετά τά "Ελληνικά, τά οποία θεωρεί δική της γλώσσα.

Εύχαριστώ για την φιλοξενία

D. Theodoridis

4 Minney St, Broadview-5083 Adelaide,
Sth Australia

Η φιλολογική ταυτότητα του φιλοσόφου Κέλσου

Κύριε διευθυντά,

"Αναφέρομαι στο άρθρο του "Ηνίουχου για τόν φιλόσοφο και σπουδαίο άνδρα Κέλσο, που δημοσιεύτηκε στόν «Δ», τ. 158 του Φεβρουαρίου. "Επί του άρθρου αυτού υπάρχουν ώρισμένες ιστορικές πληροφορίες ακόμη, όσον άφορά την πατρότητα του έργου «*Αληθής Λόγος*».

"Υπάρχουν σοβαρές ένδείξεις, που άποκλείουν την περίπτωση να άνήκη τό έργο αυτό στόν έπικούρειο φιλόσοφο Κέλσο, που έζησε κατά τόν Β' αί. μ.Χ. στην Ρώμη. Συγγραφεύς του σπουδαίου αυτού έργου φαίνεται να είναι ο Κέλσος, ο διοικητής Καππαδοκίας, Κιλικίας και Βιθυνίας, ο όποιος ήταν προσωπικός φίλος του αυτοκράτορος "Ιουλιανού. Τό έργο αυτό του Κέλσου, όπως και τό «*Κατά Γαλιλαίων*» του

"Ιουλιανού, είχαν ως σκοπό να καταδείξουν τόν παράλογον του «δόγματος» και να προωθήσουν την "Ελληνική Σκέψη.

"Η αντίδραση του σκοταδισμού ήταν άμεση. Γράφεται τό έργο «*Κατά Κέλσου*» και θεδαίως για λόγους ασφάλειας του συγγραφέως χρησιμοποιείται τό ψευδώνυμον «*Ωριγένης*». Τέλος θά ήθελα να άναφέρω, ότι για τό θέμα αυτό δίδονται έπαρκεις διευκρινήσεις και από τόν κ. Π. Τσίνα στόν «Δ», (τ. 134, σελ. 7759).

Μέ εκτίμηση

Κωνσταντίνος Σ. Νικολετόπουλος

Μηχανικός "Ηλεκτρονικών "Υπολογιστών
Σαφούς 4, Βουλαγμένη, 166 71

Μιά επίσκεψη στην Ελλάδα της Μ. Ανατολής

Κύριε διευθυντά,
Είχα την τύχη να ταξιδέψω στην Μέση Ανατο-

λή. Ξεκίνησα ως «περιπλανώμενος καθαλλάρης», με μιά μοτοσυκλέττα, απ' την αρχαία Γολαντίδα και συγκεκριμένα από ένα χωριό Δρουζών στους πρόποδες του όρους Έρμών.

Διέσχισα όλη την Παλαιστίνη την κάποτε Έλληνική και νυν «περιούσια χώρα» και μετά από άκραιες και όλιγον αντίξοες πλὴν όμως γεμᾶτες ἐμπειρίες συνθήκες ἔφτασα στήν κορυφή του όρους Σινά.

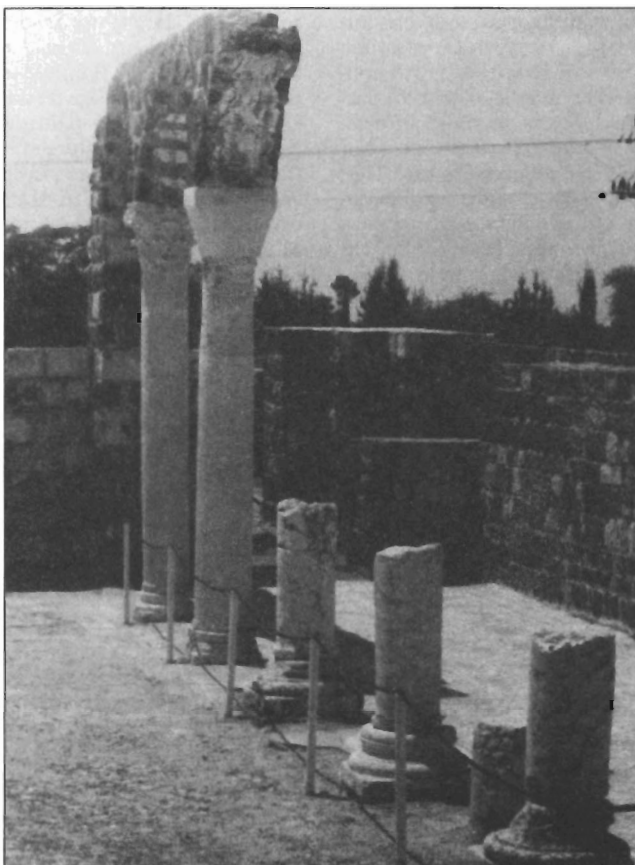
Έχοντας διαβάσει για την αρχαία Έλληνική Δεκάπολη, κάποιον απόγευμα ἔφτασα στή Νύσσα ή Σκυθόπολη (σημερινή Μπέθ-Σεάν), απ' όπου και οί φωτογραφίες που σᾶς στέλλω. Δέν σᾶς χρῆζω, ὅτι ή θεά τῆς πόλεως ήταν ἕνα «σὸκ» γιά μένα, γιατί ήταν ή πρώτη φορά που ἔβλεπα αρχαία Έλληνική πόλη ἔκτος Έλλαδικου κράτους –και ποῦ; μέσα στήν «περιούσια χώρα»...

Έφτασα στο σημείο ν' ἀνέβω πάνω στο λοφίσκο, ὅπου υπάρχουν εἰρεπία ναοῦ, απ' ὅπου ἔβλεπα τήν πόλη ἀπό ψηλά, ὅπου παράξενα συναισθήματα ἐγεννῶντο μέσα μου. Νόμιζα, ὅτι ἔβλεπα σάν σέ ὄραμα τήν πόλη νά σφύζει ἀπό ζωή, ὅπως ήταν τότε και ήθελα ν' ἀρχίσω νά φωνάζω πρὸς ὑποθετικά πρόσωπα: «Γλαυκία... Δημήτριε...». Οί παρατυχόντες Έβραῖοι μέ κύτταγαν μέ τούς «ποτικοειδείς ὀφθαλμούς» και γελοῦσαν – ποίος τούς

ὑπολόγιζε ὁμως... Πραγματικά ἤμουν στόν κόσμο μου. Και ὁμως οί Έβραῖοι –γιά τούς δικούς τους

λόγους–, ὅπως φαίνεται και στίς φωτογραφίες, συντηροῦν και προσέχουν τίς ἀρχαιοτήτες, ἐνῶ ἐμεῖς...

Ὅλη ή Παλαιστίνη εἶναι κατάσπαρτη ἀπό Έλληνικές ἀρχαιοτήτες, και εἶναι κρίμα νά μή τὸ γνωρίζουν οί Έλληνες ἐπισκέπτες και ν' ἀρκοῦνται μόνο στά «προσκυήματα»... Λίγοι ἔξερουν, ὅτι ή ἀρχαία Έλληνική Ἴππος εὑρίσκεται ἀπέναντι απ' τήν Καπερναοὺμ στήν Τιβεριάδα· πὺδ πέτρα τ' ἀρχαία «Γάδαρα» ὁ ποταμὸς Ἱερομύαξ, ὅπου συνεντρίδισαν οί στρατιές τοῦ Ἡρακλείου απ' τούς Ἀραβες. Γι' αὐτὸ συνι-

Ἐρείπια Έλληνικοῦ ναοῦ ἀπὸ τήν ἀρχαία Έλληνική Δεκάπολη, τήν «Ελλάδα τῆς Ἰορδανίας και τοῦ Ἰσραήλ».

στῶ ν' ἀποφεύγονται τὰ ὀργανωμένα γραφεῖα ταξιδίων, ὅπου δίκην ἀγέλης προβάτων οί ταξιδιώται ἄγονται και φέρονται. Χρειάζεται θάρρος, χάριτες, ἱστορία, καλή παρέα και ἕνα αὐτοκίνητο ἢ ἔσω μιά μοτοσυκλέττα. Οί Ἀραβες μά και οί ἀπλᾶ Έβραῖοι εἶναι πολὺ φιλόξενοι. Ὅταν ἀκούνε γιά Έλληνες, χαίρονται πολὺ. Οί Έλληνες μοναχοὶ ἐκεῖ κάτω φυλάσσουν Θερμοπύλες. Εἶναι πρωτόγνωρο τὸ συναισθήμα, καταμεσίς τῆς Ἐρήμου νά βλέπουμε σημαία Έλληνική και τήν τοῦ Δικεφάλου.

Μετά τῆς
Σπυριδὼν Γεωργίου
ΣΠΑΡΤΗ

Τὸ μῖσος τῶν Φοινικιστῶν κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ

Ἀγαπητέ «Δαυλέ»,

Στὸν Μεσαιωνικὸ κόσμον τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου μεγαλώνω – καὶ εἶναι ὄντως Μεσαιωνικός, ὅταν ἡ ἡγήτιδα Ὑπερδύναμη ἀποτελεῖ καθ' ὅλα παρὰδειγμα πρὸς ἀποφυγὴν –, κυττάζω γύρω μου καὶ ἀπορῶ. Πῶς γίνεται ἐν ἔτει 1995, στὰ πρόθυρα τοῦ 21ου αἰῶνος, ἡ ἀνθρωπότης νὰ ὀπισθοδρομεῖ, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, μὲ τὴ βοήθεια τεραστίων μέσων πού διαθέτει γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ τῆς βαρβαροποιήσεως; Πῶς γίνεται, οἱ λαοὶ νὰ ζοῦν μέσα στὴν καθολικὴ ὀφθαλμαπάτη καὶ οὐτοπία, μὲ τίς ἡγεσίες τους σὲ ἓναν διαρκῆ ἀγῶνα πρὸς ἐπικράτησιν ἐπὶ ἄλλων καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν ἐξουσίας πάσῃ θυσίᾳ;

Ἐν μέσω τούτων προβάλλει ὁ,τι τὸ μεγαλειωδέστερο: Τὸ ὕψιστο ἐπίτευγμα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα. Τὸ κατατρεγμένο Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, θὰ προσέθετε κανεῖς. Ἀλήθεια ὅμως, κατὰ πόσον μπορεῖ νὰ κατατρεχτῇ ὁ «λευκοπόρφυρος μέγας ναός»;

Ἐπὶ παραδείγματι ὁ σφετερισμὸς τῆς μεγαλειώδους Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐπιτευξέων της ὑπὸ τῶν ἀθλίων γνωστῶν-ἀγνώστων καὶ ὁσων κρύβονται πίσω τους, μὲ τὴν ὑποστήριξη τῶν ἐθελουφλούντων φίλων μας –τύφλα νὰ χουν οἱ ἐχθροὶ – «κουλουριάρηδων» Εὐρωπαίων: Ἡ πρᾶξις αὐτὴ καθ' αὐτὴ δὲν ἀποδεικνύει μήπως τὸ ἀξιοζήλευτον τοῦ Ἑλληνι-

κοῦ Πολιτισμοῦ (μολονότι καταδικαστέα), τὸν ὅποιον λόγῳ τοῦ ἀπαραιμῆλου του σφετερίζονται οἱ βαρβαρίζοντες; Πράττοντες τοῦτο τί καταφέρουν; Μήπως τὴν ἀλλαγὴ τῆς μοναδικῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας, ἐκείνης πού ἡ Θεοὶ Πρόνοια ἀναγνωρίζει; Ἡ μήπως οἱ λοιποὶ Ἰνδοευρωπαϊζόντες, Φοινικίζοντες καὶ κάθε λογῆς ἐθελουφλοῦντες καὶ μὴ – τί καταφέρουν; Τὴν παρὰχάραξη καὶ διαστρέβλωση τῆς ἱστορίας ἴσως (πρᾶγμα ἀναμφιβόλως ἐγκληματικό), ἀλλὰ τὰ γεγονότα μποροῦν νὰ τὰ ἀλλάξουν; Ἀσφαλῶς ὄχι. Λαμπρὸ (καὶ εὐτελές) παρὰδειγμα οἱ κ.κ. Μαρωνίτης, Κακριδῆς καὶ Ἰακωβίδης (ἴδε τίς ὕδρεις τους ἐναντίον τοῦ «Δ» – τεύχος 158 – στό Συνέδριο τοῦ Μονάχου): κατὰ παραπάνω ἀπὸ τὸ νὰ γελοιοποιοῦνται, διεθνῶς μάλιστα. Νομίζουν δηλαδὴ, ὅτι τὸ Ἀρχαῖο Πνεῦμα τοὺς ἔχει ἀνάγκη; Ἀν θέλουν νὰ κοιμούνται, ἄς κοιμούνται – καὶ ὄνειρα γλυκά.

Τὸ Ἀρχαῖο Πνεῦμα εἶναι ὁ ὀριστικός, αἰώνιος νικητὴς καὶ κανεῖς δὲν μπορεῖ οὔτε κἂν νὰ τὸ ἀγγίξει. Ὅσοι βλέπουν τὸ νύθετοῦν. Ὅσοι ἐπιμένουν νὰ ἐθελουφλοῦν, κακὸ δικό τους.

Εὐγε «Δαυλέ».

Ὑμέτερος

Ἰναχος Λάζος

Μαθητὴς Λυκείου ΗΠΑ

RR4 BOX 248A Auburn N.Y. 13021 USA

Δεξικὸ... ἀφανισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας

Ἀγαπητέ κ. Λάμπρου,

Ἐχοντας διαβάσει ὡς σήμερα περισσότερα ἀπὸ 12 τεύχη τοῦ «Δαυλοῦ» νοιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ ἐπικοινωνήσω μαζί σας. Κατ' ἀρχάς, διότι αἰσθάνομαι ὅτι ἀποτελεῖ ὑποχρέωσή μου τὸ περιοδικὸ εἶναι τόσο «ζωντανό» καὶ τόσο κοντὰ στὸν ἀναγνώστη, ὥστε νὰ δημιουργεῖ σ' αὐτὸν μία ἐντονὴ θέληση ἐπικοινωνίας καὶ συμμετοχῆς του. Κατὰ δεύτερο λόγο, γιὰ νὰ ἀναφερθῶ σὲ ἓνα εἰδικὸ θέμα, σχετικὰ μὲ τὴν κακοποίηση καὶ

τὴν προσπάθεια ἀλλοίωσης ἀρχικὰ καὶ ἀφανισμοῦ τελικὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, συνεπῶς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Τὸ πιὸ λυπηρὸ εἶναι, ὅτι ἡ προσπάθεια αὐτὴ ὑποστηρίζεται συγχρόνως ἀπὸ «Ἑλληνες». Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὴν συγκεκριμένη περίπτωση. Πρόκειται γιὰ τὸ ἐπονομαζόμενο «Ἑλληνικὸ Λεξικόν» Τεγόπουλου - Φυτράκη, ὅπου συνάντησα τίς ἀκόλουθες λέξεις:

διζαδί
βίζιτα
βλακέντιος
βλακόμουτρο
γιάπης
γκεσέμι

γκαραντί
γκαρδιακός
γκάρντεν πάρτι
ζάβαλης
ζαπιτιές
ζέν πρεμιέ

ζίκ ζάκ
ζιπ κιλότ
ζοριλίκι
καζάρμα
κολλάζ
κομπιοντεράκιας

κομπιοντεράς
κοπυράιτ
κολομπαράς
κολογλειφτης
κολοπιλάλα
κολοσφούγγι
κολοχανεῖο

Κάπου ἐδῶ σταμάτησα τὴν ἔρευνα, διότι ἄρχισα νὰ αἰσθάνομαι ζαλάδες, μᾶλλον λόγῳ τῆς ἐντονῆς προσπάθειας πού κατέβαλα, γιὰ νὰ κατανοήσω πλήρως τίς παραπάνω λέξεις (ἰδι-

αίτερα δὲ τίς πέντε τελευταῖες). Πρέπει πάντως νὰ τονίσω, ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τίς λέξεις αὐτές καθαυτὲς μεγάλῃ ἐντύπωση μοῦ ἔκανε καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐρμηνεύονται, καθὼς καὶ ἡ πα-

ράθεση αντιθέτων ή συνωνύμων, αλλά και ή όρθογραφία. Για παράδειγμα στη λέξη «*δλα-κόμυτρο*» τὸ λεξικό μᾶς ἐνημερώνει ξεκάθαρα, πῶς αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τίς λέξεις *δλάκας* + *μοῦτρο*! Δὲν εἶναι καταπληκτικό; Ὅσον ἀφορᾷ τὴν λέξη «*ξεστούτσικος*», ἡ ἐρμηνεία πού μᾶς προτείνει διαλύει κάθε ἴχνος ἀμφιβολίας σχετικὰ μὲ τὸ νόημά της: σημαίνει «*κάπως ξεστός*», τὸ δὲ ἀντίθετο εἶναι τὸ ... «*κρυνούτσικος*»! Ἐπίσης σὲ ὁρισμένες λέξεις γίνεται παραπομπὴ βᾶσειόρθογραφίας. Ὑπομνήματα γιὰ τὴν λέξη «*ζίκ ζάκ*» ὑπάρχει ἡ ἐνδειξη «*δλ. ζίκ ζάκ*», ἐνῶ γιὰ τὴν λέξη «*κωλομπαράς*»... «*δλ. κολομπαράς*»! Στὴν λέξη «*κολλεκτιβισμός*» ἀναφέρεται καὶ «*κολεχτισμός*», ἐνῶ γιὰ τὴν λέξη «*ζαβλακομάρα*»

γίνεται παραπομπὴ στὸ «ὀρθότερο»... «*ζαδλά-κωμα*».

Αὐτὰ λοιπὸν σχετικὰ μὲ τὸ Ἑλληνικὸ αὐτὸ λεξικό. Σκέφθηκα ἀρκετά, ὥστε νὰ θρῶ τὸν κατάλληλο χαρακτηρισμὸ γιὰ τὰ ἄτομα πού δημιούργησαν τὸ μοναδικὸ αὐτὸ ἔργο, ἀλλὰ μάταια. Δὲν κατάφερα νὰ θρῶ λέξεις, πού νὰ μὲ ικανοποιοῦν. Ἰσως, διότι τὸ λεξιλόγιό μου δὲν εἶναι ἀρκετὰ πλούσιο, ἀφοῦ δὲν ἔχω μελετήσει καθόλου σχεδὸν τὸ ἐν λόγω λεξικό.

Μὲ ἐκτίμηση
Μάρκος Μάρκου

Φοιτητὴς Νομικῆς Α.Π.Θ.
Νεοκλή Καζάζη 16, 55133 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

Τὸ «Χάος» στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Κοσμολογία

Κύριε διευθυντά,

Τὸ μὲν τὸ προσφιλὲς εἰς ἐμὲ τοῦ θέματος, τὸ δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου ἐπιστολὴ τοῦ ἀξιότιμου κ. Ἄλ. Κωνσταντᾶ («Δ»/158) μὲ ὠδήγησαν στὴν σύνταξιν τῆς παρουσίᾱς μου, ἵνα ἀποψις μου ἐκθέσω καὶ ὅχι ν' ἀντιδικήσω.

Οἱ λέξεις «*χάος*» καὶ «*χάσμα*» ὁμοῦ μετ' ἄλλων παράγωγα τοῦ ῥ. *χάσκω* εἶναι (καὶ τὸ ῥ. *χαίνω* σὲ αὐτὸ παραπέμπει), ἐκάστης ἐχούσης ἰδίαν ἐννοίαν καὶ σημασίαν.

– «*Χάος*» (τὸ), μόνον κατ' ἐνικὸν εὐχρηστον = τὸ ἄπειρον διάστημα, ὁ περὶ ἡμᾶς χώρος ὁ ἄπειρος, τὸ ἄπειρον σκότος τοῦ Ἄδου, ἡ ἄβυσσος, τὸ κενὸν καὶ τέλος ἡ ἄμορφος ὕλη». (Μεταφορικῶς: ἡ σύγχυσις, ἡ ἀταξία, τὶ τὸ ἀπροσδιόριστον καὶ συγκεχυμένον.

– «*Χάσμα*» (τὸ) = χαίνουσα ὁπὴ γῆς, μεγάλο ρήγμα γῆς, βάραθρον, τὸ ἄνοιγμα τοῦ στόματος, πᾶν κενὸν ἢ ἄνοιγμα (*χασμάς*) καὶ ἐκτεταμένον διάστημα.

Ὁ Ἡσίοδος (στίχ. 772 καὶ ἐπ. περὶ τοῦ χάσματος): «... *χάσμα μέγ' οὐδὲ καὶ πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν οὐδας ἵκονται*...». [Μετφρ.: χάσμα μεγάλο καὶ οὐτε ἂν δὲν ἐκλείνε ὁλόκληρος χρόνος, θ' ἄφτανε κανεὶς δὲν πυθμένα του...]. Ἐὰρ δὲν εἶναι τὸ «*χάσμα*» «*χάος*», ἐπειδὴ (τὸ πρῶτον) ἔχει πέρασ. Αὐτὴ εἶναι ἡ σημασία του κατὰ τὴν ἐποχὴ συντάξεως τῆς «*Θεογονίας*», ἥτοι ἡ ἰδία καὶ κατ' Ἡσίοδον.

Ὡς πρὸς τὸ «*Χάος*» ὁ Ἡσίοδος «σφάλλει» – κατὰ τὴν γνώμη μου, – ὅταν τὸ περιορίζει μετὰ τὴν Γαίης καὶ Οὐρανοῦ (στίχ. 126 καὶ ἐπ.) – μετὰ τὴν παρθενογένεσιν τοῦ δευτέρου ὑπὸ τῆς πρώτης: «*ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτει*...» καὶ ἐπίσης ὅταν θέτει περιφερειακὰ ὅρια στὸ «*χάος*» του (στίχ. 817 καὶ ἐπ.): «*πρόσθεν δὲ θεῶν ἔκτοθεν ἀπάντων Τιτῆνες ναίονσι, Πέρην χάος ζοφεροῖο*...» (πέτρα ἀπὸ τὸ ζοφερὸ χάος).

Καὶ ἀπὸ ἄλλους στίχους τῆς «*Θ*» προκύπτει,

ὅτι ὁ ὁμιχλώδης τάρταρος, ὁ ὁμιχλώδης ζόφος, ὁ Τάρταρος κεῖνται πέραν τῶν ὀρίων τοῦ χάους.

Τὸ «*Ἦτοι μὲν πρώτιστα χάος γένετ'*»: Δεκάδες ρηματικούς τύπους συγγενῶν ρημάτων τοῦ «*γίνομαι*» ὁ Ἡσ. χρησιμοποιεῖ εἰς ὅλα τὰ ἔργα του (·), τὸν ῥ. τύπο «*γένετ'*» ὁμοῦ, ὡς ἐξ ἐρεῦνης μου διεπίστωσα, μόνον στὸν προηγούμενον στίχο καὶ στὸν στίχο 35/144 («*Ἡοῖαι*»), καθ' ὃν: «*ὅς βασιλεύτατος γένετο θνητῶν βασιλέων*...». [Μετ.: ὁ πλέον βασιλικὸς ἦταν ἀπ' τοὺς θνητοὺς βασιλεῖς...]. Ἐξ οὗ συνάγεται, ὅτι τὸ ῥ. *γίνομαι* καὶ τὰ συγγενῆ πλὴν τῶν πολλαπλῶν σημασιῶν (γίνομαι, γεννῶμαι, δημιουργοῦμαι, συντελοῦμαι, σχηματίζομαι, προέρχομαι κ.λπ. κ.λπ. – ὁρᾶτε καὶ Ἐπίκουρον) ἐξηγεῖται καὶ ὡς «εἶμαι», «ὑπάρχω». «Ἦταν», λοιπὸν «ὁ πλέον βασιλικός...» σημαίνει, ὅτι «ὑπῆρξε» ὡς τοιοῦτος βασιλεύς. Κατ' ἀνάλογον δὲ ἐρμηνείαν: «*Ἦτοι μὲν πρώτιστα* (τὸ) *χάος ὑπῆρχε (γένετ')*». Δηλαδή, ὡς θὰ ἐλέγαμε σήμερα: Στὴν ἀρχὴ ὑπῆρχε χάος, ἔπειτα (ἐγίνε) ἡ Γαῖα...

Σημειῶνω ἐδῶ, ὅτι δὲν προκύπτει σαφῶς ἐκ τῶν στίχων τούτων, ὅτι ἡ Γαῖα ἐκ τοῦ χάους γένετ'. Τὸ ποῖα ἐκ τοῦ χάους «ἐγένοντο» τὰ ἀναφέρει ὁ Ἡσ. παρακατιῶν (στίχ. 123 καὶ ἐπ.). Ἄλλωστε εἶναι λογικόν, ὁ Ἡσ. νὰ ἀπήντησεν οὕτως ἀκριβῶς στὸ ἐρώτημα «*πῶς*» καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ στὸ «*πρῶτον*» καὶ κυρίως σὲ αὐτὸ ὡς «*Ἀρχὴ Γενέσεως*».

Τώρα, τί κατὰ τὴν προσωπικὴν μου γνώμην εἶναι καὶ σημαίνει «*Χάος*» καὶ πῶς δημιουργοῦνται καὶ καταστρέφονται «*αἶε*» τὰ οὐράνια σώματα, ἀνακυκλούμενης τῆς ὕλης των, δὲν εἶναι τῆς παρουσίᾱς, ἔχω ὁμοῦ σὲ μελέτῃ μου ἀναπτύξει τὴν «*θεωρίαν*» μου.

Μὲ ἐκτίμησιν
Νίκος Κ. Τσιρώνης
Κ. Κόντου 16, Πατήσια 112 55

Ἰσπανοὶ «ἀρχαιομανίτες» - «εἰδωλολάτρες» κατὰ Μεταλλήνόν...

Ἄγαπητέ κ. Λάμπρου,

Μαζί με τοὺς πολλοὺς θερμοὺς χαιρετισμοὺς μου - σὰς στέλνω τὰ παρακάτω ἐνδιαφέρονται νέα ἀπὸ τὴν Καταλωνία:

«SUNION! T'EVOCARÉ DE LLUNY AMB UN CRIT D' ALEGRIA». [Σούνιο! Θὰ σ' ἀνακαλέσω ἀπὸ μακρυνὰ μὲ μιὰ κραυγὴ χαρᾶς].

Αὐτὸς ὁ στίχος τοῦ Καταλανοῦ ποιητῆ Carles Riba καὶ μιὰ περὶ τεχνῆ τοιχογραφία τοῦ Joaquim Torres Garcia, ποὺ ἀναπαριστᾷ τὸν ναὸ τοῦ Ποσειδῶνα στὸ Σούνιο, κοσμοῦν τὴν

ἀφίσα, μετὰ τὴν ὁποία τὸ ἰσπανικὸ «Ἰδρυμα Βυζαντινῶν καὶ Νεοελληνικῶν Σπουδῶν» τῆς Βαρκελώνης γιόρτασε τὴν ἐκατονταετηρίδα τῆς γέννησης τοῦ πρώτου. Ὁ Carles Riba ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς σημαντικότερους Καταλανοὺς ἑλληνιστές, μεταφραστὴς τῆς Ὀδύσσειας καὶ τοῦ Καβάφη στὰ καταλανικά. Ὁλόκληρο τὸ ποίημά του, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο στὸ Ἱερὸ τοῦ Ποσειδῶνα, ἔχει ὡς ἐξῆς (μετάφραση ἀπὸ τὰ καταλανικά):

«Σούνιο! Θὰ σ' ἀνακαλέσω ἀπὸ μακρυνὰ μὲ μιὰ κραυγὴ
χαρᾶς,
ἐσένα καὶ τὸν πιστό σου ἥλιο, βασιλιὰ τῆς θάλασσας
καὶ τοῦ ἀέρα:
γιὰ τὴν ἀνάμνησή σου, ποὺ μ' ἐξυψώνει εὐτυχισμένο,
ἀπὸ ἄλᾳ ἐκθειασμένο,
μὲ τὸ ἀπόλυτο μάρμαρό σου, σὰν αὐτὸ κι ἐγὼ εὐγενικὸς
καὶ ἀρχαῖος.
Ἀκρωτηριασμένε ναεῖ, περιφρονεῖς τίς ἄλλες στηλές,
ποὺ ἐκεῖ στὸ βάθος, κάτω ἀπὸ τὸ γελαστό κύμα,
κοιμοῦνται αἰώνιες! Ἐσὺ ἐπαγρυπνεῖς, λευκὸς πάνω
στὸ ὕψωμα,
γιὰ τὸν ναυτικὸ, ποὺ δέχεται ἀπὸ σένα τὴν καλύτερη
πορεία του·
γι' αὐτόν, ποὺ, μεθυσμένος ἀπὸ τ' ὄνομά σου, ἀνάμεσα
στὰ γυνῆ ξερόκλαδα
σ' ἀναζητᾷ, ἔσχατο σὰν τὴ θεϊκὴ ἐπιδοκιμασία·
γιὰ τὸν ἐξόριστο, ποὺ ἀνάμεσα στίς δενδρώδεις
ὑποσκιάσεις
σε διακρίνει ξαφνικά, ὡ ἀκριδὲ, ὡ ἀσύλληπτε!
καὶ μαθαίνει
ἀπὸ τὴ δύναμή σου τὴ δύναμη ποὺ τὸν λυτρώνει ἀπὸ
τὰ χτυπήματα τῆς μοίρας,
πλούσιος ἀπ' ὅσα ἔχει δώσει καὶ τόσο ἀγνὸς μέσα
στὰ ἐρείπιά του».

Ἀναφερόμενος στὴ γιορτὴ τῶν 100 χρόνων ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Carles Riba ἕνας σὺγχρονος Καταλανὸς ἑλληνιστὴς, ὁ καθηγητὴς κ. Ἀλέξης Eudald Sola, τονίζει, ὅτι «μὲ τὴ γιορτὴ αὐτὴ τιμήσαμε τὴν αἰώνια μνήμη τοῦ Riba, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ τὴν ἀθάνατή μας Ἑλλάδα». Θανμάστε, ἀγαπητοὶ φίλοι, τὸν σπόρο τῆς

Ἑλληνικότητος, ποὺ ξανααὐλασταίνεται σὲ κάθε γωνιά τοῦ σύγχρονου κόσμου καὶ χαρῆτε, γιατί σύντομα ξαναγίνεται δέντρο καρποφόρο.

Ἐγκάρδια
Ἀθανάσιος Τσακνάκης
Καθηγητὴς Ξένων Γλωσσῶν
546.31 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἡ ἐπικίνδυνη ὑποδούλωση τῆς ἔρευνας καὶ τῆς ἐπιστήμης στὸν Διεθνῆ Ἑξουσιασμό

Ἡ ἔξουσία καὶ ἡ ἐπιστήμη εἶναι δύο βασικὲς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ μὲν ἔξουσία εἶναι κυριαρχικὸ θυμικὸ φαινόμενον, ἡ δὲ ἐπιστήμη ὁ θαυμάσιος ἔρως πρὸς τὴν γνώση. Ἡ διάκριση τοῦ ὑποκειμένου ἀπὸ τὸ ἀντικείμενο καὶ ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἐπιβολῆς στὸ περιβάλλον εἶναι οἱ πρωταρχικὲς αἰτίες τῆς διαμόρφωσης τοῦ ἑξουσιαστικοῦ συναισθήματος. Ἡ γνώση ὡς ἀπαραίτητη νοητικὴ κατάσταση γιὰ τὴν ἐπιβίωση καὶ τὴν ψυχικὴ ἰσορροπία κατέστη τὸ μοναδικὸ δομικὸ ὕλικὸ τῶν νοητικῶν προϊόντων τοῦ σκεπτομένου ἀνθρώπου. Ἡ ἔξουσία καὶ ἡ γνώση συνυπάρχουν στὶς πρωτόγονες κοινωνίες κάτω ἀπὸ μιὰ νοητικὴ ἀρχή, τὴν ὁποία ἀντιπροσωπεύει μιὰ ομάδα ἀνθρώπων, τὸ ἱερατεῖο. Ὁ ἀρχηγὸς ἦταν καὶ ἀρχιερεὺς (μάγος) καὶ ὁ «γνωρίζων», δηλαδὴ ὁ κυρίαρχος τοῦ θυμικοῦ καὶ νοητικοῦ φαινομένου. Αὐτὴ ἡ ἐνότητα κατ' ἀρχὴν στηρίχτηκε στὸ μεταφυσικὸ δέος, καὶ μὲ τὴν ἐξέλιξη διεσπάσθη λόγῳ τῆς ἀλληλοσυγκρουόμενης φύσης τῶν πραγμάτων, δηλαδὴ ἡ ὁσδὴποτε ὑποκριτικὴ ἠθικὴ τοῦ ἱερατείου δὲν μποροῦσε νὰ ἀκολουθήσει τὴν ἀποκαλύπτει βία τῆς ἔξουσίας. Τὸ ἱερατεῖο προσπάθησε νὰ κρατήσει τὴν γνώση καὶ νὰ τὴν περιβάλλει μὲ τὸ μυστήριον. Ποτὲ ὅμως ἡ ἑξουσιαστικὴ ἀρχὴ δὲν ἔδωσε «διαζύγιο» στὸ ἐμπειρικὸ ἢ ἐπιστημονικὸ σύστημα γνώσεων. Ἡ ἔξουσία συνεχῶς κατέχει καὶ ἐλέγχει τὴν γνώση, τὴν ὁποία προσαρμόζει σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς. Ἡ ἀντίφαση τῆς ἑξουσιαστικῆς παραδοχῆς καὶ τῆς ἑλλογῆς γνώσης καλύπτεται μὲ τὴν ἀπόκρυψη ἢ παραποίηση τῆς ἀλήθειας.

Ἡ ἔξουσία ἐμφανίζεται δισυνπόστατη, ὡς πολιτικὴ καὶ ὡς θρησκευτικὴ. Ἡ θρησκευτικὴ ἔξουσία δὲν ἀντιστρατεύεται ποτὲ τὴν πολιτικὴν, ἐκτὸς ἂν τὴν ἐπιβουλεύεται. Στὶς ἀνεπτυγμένους κοινωνίες ἡ θρησκευτικὴ ἔξουσία ὑπηρετεῖ τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν καὶ ἀντιστρόφως, γιατί λειτουργοῦν ὡς συμπληρωματικὲς, συνήθως ὅμως μὲ μιὰ ἐπικυριαρχία τῆς πολιτικῆς. Τὸ θεοκρατικὸ κράτος, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται σὲ καθυστερημένους λαοὺς, εἶναι προφανῶς ἡ ὑποταγὴ τῆς πολιτικῆς ἔξουσίας στὴν θρησκευτικὴ. Τὸ θεοκρατικὸ κράτος εἶναι ἀκαμπτο, αὐταρχικὸ καὶ κυρίως ἀντιδραστικὸ, δηλαδὴ ἄκρως ἀντιεπιστημονικόν. Μποροῦμε λοιπὸν ἱστορικῶς νὰ θεμελιώσουμε τὴν ἄποψη, πὼς οἱ δύο μορφές ἔξουσίας συνυπάρχουν καὶ ἀλληλοσυμπληρῶνται μὲ ἐμφανὴ τὴν ἐπιβολὴν τῆς μιᾶς ἐπὶ τῆς ἄλλης. Ἡ ἐπίδραση τῆς θρησκείας στὴ μάζα εἶναι μεγίστη, γιατί διὰ τῆς «θείας ἀποκαλύψεως» λύνει ὅλα τὰ μεταφυσικὰ προβλήματα μὲ τὸν πλέον αἰσιόδοξο τρόπο καὶ ἀπελευθερώνει τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸ ὑπαρξιακὸ ἄγχος.

Ἡ τεράστια δύναμις τῆς θρησκευτικῆς ἔξουσίας πηγάζει ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι διαμορφώνει τὸ ἠθικὸ σύστημα, τοῦ ὁποῖου ὁ σεβασμὸς εἶναι προϋπόθεση γιὰ τὴ λύτρωση τῆς ψυχῆς. Ἐπειδὴ ἡ πολιτικὴ ἔξουσία εἶναι περισσότερο πρακτικὴ καὶ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν διαχείριση τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐπιγείων προνομίων, ἐνῶ ἡ θρησκευτικὴ, χωρὶς νὰ παραιτεῖται τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ διακρίσεων, ἀσχολεῖται κυρίως μὲ τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ κυριαρχία, εἶναι εὐκολὴ ἡ συμβιδαστικὴ συνύπαρξίς τους.

Κοινὸς ἐχθρὸς ὅλων τῶν φορέων ἔξουσίας εἶναι προφανῶς ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξη, πὺν προέρχεται ἀπὸ τὴν προσέγγιση τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητος. Ἡ ἐπιστημονικὴ γνώση πλήττει κάθε μορφὴ ἑξουσιαστικῆς ἀρχῆς, γι' αὐτὸ ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης συντελεῖ στὴν συσπείρωση πάσης φύσεως ἑξουσιῶν. Ἐχουμε ὅμως περιπτώσεις, ὅπου ἡ πολιτικὴ ἔξουσία ἀντιστρατεύεται θανάσιμα τὴν θρησκευτικὴν. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις ἡ πολιτικὴ στηρίχτηκε σὲ φιλοσοφικὰς θεωρίες, πὺν προσπάθησαν νὰ ὑποκαταστήσουν τὴν θρησκείαν.

Π.χ. ὁ κομμουνισμὸς εἶναι ἑξουσιαστικὴ κοσμοθεωρία, πὺν διεκδικεῖ τὴν θέσιν μιᾶς νέας θρησκείας. Συγκεκριμένα ἡ μαρξιστικὴ θεωρία ἀντικατέστησε τὴν «θεία ἀποκάλυψη» μὲ τὴν ψευδοεπιστημονικὴ ἀνακάλυψη τῶν νόμων τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξης καὶ ὑποσχέθηκε τὸν ἐπίγειον Παράδεισον. Ἡ ἑξουσιαστικὴ ἀρχὴ τῆς τεχνολογικῆς κοινωνίας δὲν ἔχει προσωπικὸ χαρακτήρα, ὅπως ἦταν παλαιότερα. Σήμερα κατέστη περισσότερον ἰδεατὴ. Δηλαδὴ οἱ ἐκφραστές τῆς ἑξουσίας δὲν εἶναι πρόσωπα ἀμετακίνητα, ἀλλὰ εὐκόλως ἐναλλασσόμενα,

τά οποία υπακούουν σὲ ὀρισμένες ἀρχές, πὺν ἐξυπηρετοῦν τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἀφηρημένης ἐξουσίας. Ἡ ἐξουσία, ἀπὴλλαγμένη ἀπὸ τὴν συγκεκριμένη ὑποκειμενικὴ ἐκδήλωση, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἀπρόσωπη συγκρότηση τῆς δυνάμης τοῦ ἀνθρωπίνου πάθους γιὰ καθολικὴ ἐπιβολή. Θὰ εἶναι βεβαίως ἀνόητη οὐτοπία, νὰ φανταστοῦμε ὁποιαδήποτε κοινωνικὴ ἀναρχία, ὅπως ἐπίσης εἶναι δάρδαρη καὶ ἀπάνθρωπη ἐκτροπὴ ἢ κυριαρχία ἀρχῆς, πὺν πηγάζει μόνον ἀπὸ τὸ παράφορο πάθος τῆς ἐπιβολῆς. Δυστυχῶς ὅμως παρόλες τὶς κατακτήσεις τῆς τεχνολογίας, πὺν ἐπιτρέπουν τὴν ἐξέλιξη τῆς πολιτείας σὲ μιὰ μορφή ἄμεσης δημοκρατίας, ἢ ἐξουσιαστικὴ ἀρχὴ μεταλλάσσεται σὲ ἀπρόσωπη μορφή αὐταρχισμοῦ. Ἡ τεχνολογικὴ προσφορὰ δημιουργεῖ προβλήματα κοινωνικά καὶ ἠθικά, τὰ ὅποια ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς μὲ τὴν δοθῆναι ἀνεύθυνων τεχνοκρατῶν δὲν κατορθώνει νὰ λύσει, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ἀδιέξοδο, τὸ ὁποῖο τροφοδοτεῖ τὴν κοινωνικὴ ἐπιθετικότητα. Οἱ λύσεις πὺν δίδονται εἶναι ὑποκριτικὲς καὶ σὲ βάρος τῆς προσωπικότητας, γιὰτὶ ἀποσκοποῦν στὴν διόγκωση τῆς ἄμορφης μάζας, πὺν εὐκολύνει τὴν ἐξουσιαστικὴ κυριαρχία. Σήμερα οἱ ἀντιθέσεις καὶ ἀπαιτήσεις εἶναι ἀπεριόριστες, γι' αὐτὸ ἡ κρίσις εἶναι καθολικὴ. Ἡ προσφορὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας εἶναι μεγίστη καὶ συνεχῶς πολλαπλασιάζεται, δυστυχῶς ὅμως δὲν λογικοποιοῦνται τὰ προβλήματα πὺν δημιουργοῦνται καὶ δὲν χρησιμοποιοῦνται ὀρθολογικά οἱ ἐπιστημονικὲς δυνατότητες γιὰ τὴ λύση τους. Οἱ ἐξουσιαστές καὶ οἱ τεχνοκράτες-ὑπηρετές αὐτῶν δὲν ἔχουν τὴν φαντασία οὔτε καὶ τὴν θέληση, γιὰ νὰ ἀναζητήσουν λύσεις μὲ λογικὴ συνέπεια, ἢ ὅποια θὰ ἐξασφαλίσαι τὴν ὁμαλὴ συνέχεια τοῦ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἔτσι διαμορφώνεται μιὰ κοινωνία ἀντιφατικὴ καὶ ὑποκριτικὴ, ἢ ὅποια, αἰχμάλωτη τοῦ εὐδοαμονισμοῦ, ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ τραγικὸ τέλος. Οἱ ἐφήμεροι ἀρχοντες δὲν συγκινοῦνται ἀπὸ τὴν ἐκφυλιστικὴ πορεία, ἢ ὅποια συντελεῖται κυρίως μὲ τὴν δραματικὴ συρρίκνωση τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν. Ἡ παράλογη κατασπατάληση τοῦ φυσικοῦ πλούτου καὶ ἡ δάρδαρη ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἡ εὐκολὴ λύση τῶν προβλημάτων, τὴν ὅποια νιοθέτησαν οἱ ψυχροὶ καὶ ἀνόητοι τεχνοκράτες μὲ τὸν ψευδεπίγραφο ὄρο «ἀνάπτυξη». Προκειμένου νὰ ἀντιληφθοῦμε τὶς σχέσεις τῆς ἐξουσίας μὲ τὴν ἐπιστῆμη καὶ τὴν τεχνολογία, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐξετάσουμε ποιά εἶναι ἡ σημαντικὴ συμμετοχὴ αὐτῶν στὶς κοινωνικὲς μεταλλάξεις καὶ πῶς ἐμφανίζεται ἡ ἐξουσιαστικὴ ἀρχὴ στὴν τεχνολογικὴ κοινωνία.

Χωρὶς νὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε ὀρισμὸ τῆς ἐπιστήμης, πρᾶγμα πολὺ δύσκολο, μπορούμε νὰ δεχθούμε, πῶς ἡ ἐπιστῆμη εἶναι ἡ συνεχὴς προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ἀντικειμενικῆς γνώσης μὲ μεθόδους, πὺν ἐγγινῶνται τὴν λογικὴ συνέπεια καὶ τὴν ἀκριβῆ παρατήρηση. Οἱ ἐπιστημονικὲς θεωρίες εἶναι οἱ μόνες, πὺν ἐξασφαλίζουν πρόβλεψη γεγονότων καὶ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνθρώπου στὶς φυσικὲς δυνάμεις, δηλαδὴ ἡ ἐπιστημονικὴ γνώση διευκολύνει τὴν προσαρμογὴ στὸ φυσικὸ περιβάλλον. Ἡ βασικὴ ἐπιστῆμη ἔχει ὡς κύριο σκοπὸ τὴν ἀνακάλυψη καὶ λογικοποίηση τοῦ φυσικοῦ γεγονότος ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὁποιαδήποτε σκοπιμότητα. Δηλαδὴ εἶναι καθαρὴ ἐκπλήρωση τῆς χαρακτηριστικῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσει τὸ συμβάν. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἱκανοποίηση λυτρώνει τὸν ψυχικὸ κόσμον ἀπὸ τὸ ἔντονον μεταφυσικὸ δέος, χωρὶς νὰ δίδονται λύσεις στὰ μεγάλα φιλοσοφικά προβλήματα. Εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι ἡ καθαρὴ ἐπιστημονικὴ γνώση ἔδωσε ἀπαντήσεις σὲ δυσκολότατα ἐρωτήματα τῆς γνωσιολογίας μὲ ἱκανοποιητικὸ τρόπο καὶ μετατόπισε τὸ ἄγνωστο σὲ πολὺ ὑψηλότερα ἐπίπεδα ἐρεῦνης. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνακάλυψη προάγει τὸν προβληματισμὸ τοῦ ἐλλόγου ὄντος, περιορίζει τὸ μυστήριο στὸ ἄκρον τοῦ σκοτεινοῦ ἀγνώστου καὶ καθιστᾷ τὴν ψυχὴ ὀλιγότερον εὐάλωτη σὲ μεταφυσικὲς ἀνησυχίες. Συγκεκριμένα ἡ λάμψη τῆς ἐπιστήμης φωτίζει τὸ τοπίο, περιορίζει τὶς σκιὲς καὶ ἐλευθερώνει τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῆς μεταφυσικῆς προστασίας. Ἡ ἐπιστημονικὴ κατάκτηση ἐμπνέει τὴν αὐτοπεποίθησιν, ἐπιβεβαιώνει τὶς δυνατότητες τῆς νόησης, ἐδραιώνει τὴν πίστη τοῦ ἀνθρώπου στὶς δυνάμεις του καὶ ἐπιβάλλει τὴν πνευματικὴ ἐπανάσταση. Συνεπῶς ὁ ἀνθρώπος, ὅπλις μὲ τὴν πανοπλία τῆς καθαρῆς ἐπιστήμης, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν προστασία τῶν ἰσχυρῶν καὶ δὲν ἀνέχεται τὶς πιέσεις τῆς ἐξουσιαστικῆς ἐπιβολῆς. Ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐλευθερίαν του καὶ ἀπαιτεῖ τὴν συμμετοχὴν στὴν ἀπόφαση. Ἔτσι ἡ κατάκτηση τῆς ἀντικειμενικῆς γνώσης ἀντιμάχεται τὴν ἐξουσία, ἢ ὅποια ἀναζητεῖ τρόπους καταστολῆς

τῆς πνευματικῆς ἀπελευθέρωσης. Ἡ αὐθόρμητη πρωτόγονη ἀντίδραση τῶν ἐξουσιαστῶν εἶναι ὁ περιορισμὸς μὲ κάθε μέσο τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξέλιξης, γι' αὐτὸ δὲν διστάζουν νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ τὴ σωματικὴ δία.

Π.χ. ὁ Γαλιλαῖος, ὡς γνωστόν, ἀντιμετώπισε καὶ τὸν θάνατο γιὰ τὶς «ἀπαράδεκτες» ἀνακαλύψεις του. Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἐρευνητὲς στὶς ἀρχὲς τῆς Ἀναγεννήσεως ἀντιμετώπισαν τὴν ἀπάνθρωπη ἀντίδραση τῆς πολιτικοθηροσκευτικῆς ἐξουσίας. Εὐτυχῶς ὅμως οὔτε ἡ αὐθεντία τοῦ ἱεράρχη ἢ τοῦ καθιερωμένου σοφοῦ οὔτε καὶ ἡ φοβερὴ δία τῆς ἐξουσίας δὲν κατάρθωσαν νὰ νικήσουν τὴν ἀκαταμάχητη ἀγάπη τοῦ ἐρευνητῆ γιὰ τὴν ἀλήθεια. Ἡ εὐτυχία τῆς κατάκτησης τῶν πραγματικῶν γνώσεων θερμαίνει τὴν ψυχὴ καὶ μέσα στὸ παγερὸ σκότος τῆς ἀντιδραστικῆς σκέψης. Οἱ κακόδοιοι ἐξουσιαστὲς γρήγορα ἀντελήφθησαν, πῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνακόψουν τὴν λυτρωτικὴ ἐπίδραση τῆς ἐπιστήμης παρὰ μόνον, ἂν τὴν συκοφαντήσουν καὶ ἀμφισβητήσουν τὸ κύρος τῶν ἀληθειῶν τῆς. Ἐως σήμερα μὲ διάφορες μεταμορφώσεις τοῦ σκεπτικισμοῦ καὶ μὲ παράλογες ἀντιεπιστημονικὲς θεωρίες προσπαθοῦν νὰ σκορπίσουν τὴν δυοπιστία στὴν γνώση. Μὲ περισπούδαστη σοφιστικὴ ἐπιχειρηματολογία προβάλλεται τὸ πεπερασμένον τῆς νόησης καὶ ἡ ἀποδεικτικὴ ἀδυναμία τῆς λογικῆς νὰ ἀποδώσει κατὰφαση ἢ ἀρνηση σὲ ἀκαθόριστα ἐρωτήματα, πὺν βασανίζουν τὸν φοβισμένον ἄνθρωπο. Ἐτσι ἐπιστρατεύονται διακηρύξεις συμπλεγματικῶν «αὐθεντιῶν» καὶ ἰδίως διαστρεβλῶνονται ἀπόψεις σοφῶν ὄλων τῶν ἐποχῶν, γιὰ νὰ πλουτίσουν τὸ ὄπλοστασιο τῆς ταραγμένης ἐξουσίας. Εὐτυχῶς στὸν σκληρὸ ἀγῶνα τῆς νόησης οἱ τάξεις τῶν πιστῶν τοῦ Προμηθεᾶ παραμένουν πυκνὲς καὶ ἀποτελεσματικὲς. Ἡ ἐπιστὴμη δὲν ὑποχωρεῖ, συνεχῶς προσφέρει πραγματικὴ γνώση στὴν φωτισμένη φιλοσοφικὴ σκέψη, πὺν ὁδηγεῖ στὴν ἀναζήτησιν τῆς ἐλευθερίας. Γιατὶ ἡ φιλοσοφικὴ ὑπέρβαση τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης, ὅταν σέβεται τὴν λογικὴ συμβατότητα, δὲν ἐπιτρέπει ποτὲ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ γνωστικοῦ συστήματος μὲ σκοπὸ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἐξουσιαστικῆς ἀρχῆς.

Ἡ γνώση δὲν εἶναι μόνον ἡ λάμψη τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις, ἡ ὁποία κινεῖ τὸν τεχνολογικὸ συρμό, πὺν προσφέρει ἄφθονα τὰ δῶρα του, διατρέχοντας τὸ ἀφιλόξενο φυσικὸ τοπίο. Ἡ καθαρὴ ἐπιστὴμη εἶναι ἡ δεξαμενὴ τῆς γνώσης, ἀπ' ὅπου ἀντλεῖ ὁ τεχνολόγος τὸ πολυτίμο ὕλικόν γιὰ τὶς κατασκευές του. Αὐστυχῶς ὅμως ὁ ἀδίστακτος ἐξουσιαστὴς τολμᾷ νὰ παραποιεῖ τὸ ὑπέροχον προϊόν τῆς ἐπιστήμης, ἐνῶ ἀποδέχεται ἀσθμαίνων τὰ ἀγαθὰ τῆς τεχνολογίας. Ὁ ἀγαθὸς διανοητὴς παρατηρεῖ μὲ ἐκπληξὴ τὴν σχιζοφρενίαν τῆς πανουργίας, ἡ ὁποία εἶναι συμβατὴ μὲ τὰ ἀξιώματα τῆς ἐξουσίας. Οἱ τεχνολογικὲς κατακτήσεις καθίστανται ὅλο καὶ περισσότερο τὰ ἀπαραίτητα ὄργανα τῶν ἐξουσιαστῶν. Θὰ ἀναφέρουμε μιά χαρακτηριστικὴ περίπτωσιν. Ἡ πληροφορικὴ τῶν ἠλεκτρονικῶν συστημάτων εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ ἀποτελεσματικότερον ὄπλο τῆς σημερινῆς ἐξουσιαστικῆς ἀρχῆς. Πράγματι ἡ ἀπεριόριστη συγκέντρωση ἐνεργειῶν πληροφοριῶν, δηλαδὴ πληροφοριῶν τὶς ὁποῖες μποροῦμε νὰ ἔχουμε διασταυρωμένους καὶ συνδεδεμένους μεταξὺ τῶν μέσα σὲ ἐλάχιστον χρόνον, ὅχι μόνον καθιστᾷ ἄμεσον τὸν ἔλεγχον, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπει τὴν ἔγκαιρον παρέμβαση, ὥστε ἡ ἐξουσιαστικὴ ἀρχὴ εὐκόλως νὰ κυριαρχεῖ στὴν διαμόρφωσιν τῶν γεγονότων. Σήμερα τὸ καλῶς τεχνολογικὰ οργανωμένον κράτος ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐλέγχει καὶ τὶς παραμικρὰς κινήσεις τοῦ τελευταίου πολίτη, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ χάσει καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀπομεινάρια τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἠλεκτρονικοῦ μητρώου τῶν πολιτῶν θὰ μᾶς φέρεῖ σὲ μιά μορφὴ ἀνελεύθερου κράτους, τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώρισε ποτὲ ἡ ἀνθρωπότητα. Ἀρχισὴ ἤδη νὰ ἐφαρμόζεται στὶς οἰκονομικὰς σχέσεις πολίτη καὶ κράτους. Ὅταν θὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στὶς ὑπόλοιπες δραστηριότητες, τότε τὸ άτομον θὰ εἶναι ἔρμαιον ἐνὸς ἀπρόσωπου ἐξουσιαστικοῦ μηχανισμοῦ, τὸν ὁποῖον θὰ ἐλέγχει ἡ ἐκάστοτε ἐξουσιαστικὴ ἀρχή. Εἶναι τελείως ἀπρόβλεπτα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς ἐκτεταμένου ἠλεκτρονικοῦ μητρώου τῶν πολιτῶν. Ἐνὰ εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ διασπορὰ τῶν ἠλεκτρονικῶν συστημάτων πληροφορικῆς χωρὶς δεοντολογικὸ ἔλεγχον θὰ πολλαπλασιάσει τὶς αἰτίες συγκρούσεως ἀτόμων καὶ ὁμάδων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διαμορφωθοῦν κοινωνίες περισσότερον ἐπιθετικὰ καὶ ἀπάνθρωπες.

Ἡ ἐπιτακτικὴ εἶναι σήμερα ἡ ἀνάγκη ἐπιβολῆς ἐλέγχου τῶν κατακτήσεων τῆς τεχνολογίας

για την σωτηρία του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, ό οποίος διατρέχει τον μέγιστο κίνδυνο από την αντιφατική ανάπτυξη του και την εκφυλιστική πορεία του Δυτικού Κόσμου. Η προστασία του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού εξασφαλίζεται μόνο με επιστροφή στις ρίζες του, δηλαδή στην αναγέννηση του Έλληνικού Πνεύματος, το όποιον ή παράνοια των ισχυρών διαστρέβλωσε. Η δεοντολογική παρέμβαση στην χρησιμοποίηση της δυνατότητας, ή οποία άπεκτήθη από την επίμονη και σκληρή δουλειά του ιδιοφυούς έρευντη, είναι ή μόνη ελπίδα. Η εκπαίδευση και ή έρευνα πρέπει να έχουν ως μοναδικό σκοπό την προαγωγή και την προστασία του ανθρώπου σε όλες τις εκδηλώσεις. Οι δαπάνες για την έπιστημη καλύπτονται κυρίως από το κράτος και από μεγάλα οικονομικά συγκροτήματα, τα οποία ενδιαφέρονται πάντοτε, εκτός εξαιρέσεων, για έρευνα σε συγκεκριμένα αντικείμενα των διομηχανιών που ελέγχουν. Συνεπώς με το βάρος των δαπανών για την εκπαίδευση και την καθαρή έπιστημονική έρευνα έπιφορτίζεται μόνο το κράτος. Το κράτος δυστυχώς δεν ύπηρετεί πάντοτε τις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, αλλά προσαρμόζεται συνήθως στη θέληση των εξουσιαστών. Έτσι ή εκπαίδευση και τα άποτελέσματα της έρευνας πρέπει να εντάσσονται με κάθε τρόπο στο εξουσιαστικό σύστημα. Η έπιλογή των έρευνητικών κατευθύνσεων δεν γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες και μόνο της έπιστήμης, αλλά με τις διάφορες σκοπιμότητες. Η διατεταγμένη έρευνα είναι επικίνδυνη σήμερα όσο ποτέ, γιατί ή έπιστημη πλέον μελετά και πειραματίζεται με δυνάμεις, που μπορούν να παραμορφώσουν ή να εξαφανίσουν και αυτή την ζωή. Π.χ. στην βιολογία ή γνώση έχει προχωρήσει τόσο, ώστε ό έρευνητής να παρεμβάινει πειραματικά στον γενετικό κώδικα με άγνωστα άποτελέσματα. Με άμφίδολη έπιτυχία γίνεται ό έλεγχος της άτομικής και πυρηνικής ενέργειας, ενώ τα καταστρεπτικά άποτελέσματα των παρεμβάσεων στα βιολογικά φαινόμενα ίσως να μην είναι δυνατόν να έλεγχθούν. Όταν ή δεοντολογία εξαφανίζεται από την σκοπιμότητα και το πάθος της έπιβολής, πώς είναι δυνατόν να προφυλαχθούμε από το φοβερό άτύχημα του πειράματος; Η δουλειά και ή παράνοια του εξουσιαστή πώς είναι δυνατόν να περιορισθούν;

Η τεχνολογία στα χέρια μιάς άπεριορίστης εξουσίας με άποτυχημένο ή άνυπαρκτο ήθικό σύστημα είναι επικίνδυνη. Αντιθέτως ή γνώση και ή σύνεση γεννούν ήθος ύψηλης ποιότητας, συναίσθηση ευθύνης και ιδίως έπίγνωση των μεγάλων κινδύνων, τους οποίους δυστυχώς ύπερβηκα το τυφλό πάθος της εξουσίας. Σημαντικότερη είναι ή έπιστημονική πρόοδος τόσο στην ψυχολογία του άτόμου, όσο και στην ψυχολογία του πλήθους. Μπορεί δε θαίως να μην διατυπώθηκαν άυστηροί νόμοι, που να προβλέπουν με άπόλυτη ακρίβεια, όπως π.χ. στην φυσική, έχουν όμως προσεγγίσει τόσο τα φαινόμενα, ώστε στην εκπαίδευση και την διαμόρφωση πεποιθήσεων να έχουν έπινοηθεί μέθοδοι άποτελεσματικές. Έτσι ή διαφήμιση και ή προπαγάνδα κατέστησαν άναμφιδόλως τομείς της έφηροσμένης ψυχολογίας. Κύριο χαρακτηριστικό της σύγχρονης κοινωνίας είναι ή μαζικοποίηση των ανθρώπων, ή οποία γίνεται συστηματικά και με έπιστημονική ακρίβεια από πολλά εξουσιαστικά κέντρα με διάφορους σκοπούς, αλλά με κοινή συναίνεση, την οποία έπιβάλλει άνώτερη άρχή. Η κοινωνία δαίνει προς την άπόλυτη ύποταγή, παρόλες τις ύποκριτικές διακηρύξεις ύπερ των άτομικών δικαιωμάτων και της έλευθερίας του άτόμου. Ο σημερινός πολίτης είναι περισσότερο ύποταγμένος στην εξουσία από ό,τι ήταν σε παλαιότερες έποχές και έπιθετικώτερος στις σχέσεις του με τον συνάνθρωπό του. Άδιάφορος και άσυγκίνητος για την δυστυχία, και συγχρόνως άρπακτικός και μικρόψυχος για το ευτελές συμφέρον του. Η τεχνολογική κοινωνία δυστυχώς δεν φαίνεται, πώς οδηγεί σε ευγενέστερες μορφές πολιτισμού. Και το χειρότερο, ή τεχνολογική προσφορά καλλιεργεί τον έγωκεντρισμό και τη νωθρότητα, με άποτέλεσμα την κόπωση και γήραση του Ευρωπαϊκού Κόσμου, ό οποίος συνεχώς συρρικνώνεται, ενώ παραλλήλως ύπερδιοργανώνονται εξαθλιωμένοι λαοί με πολιτιστική καθυστέρηση αιώνων.

[Παρίσι, 7/5/95]

Λάμπρος Ντόκας

‘Ο κ. Α. Ντ. είναι καθηγητής της Μαθηματικής ‘Αναλύσεως του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

Τὰ Ἑλληνικὰ Μαθηματικά

ΟΙ ΒΑΡΕΙΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΛΑΘΡΑΙΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΤΟΥ «ΜΗΔΕΝ» ΣΤΗΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Α' Τὸ Ἐν καὶ ἡ Μονάς

«Μονάς ἐστὶ, καθ' ἣν ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν λέγεται· ἀριθμὸς δὲ τὸ ἐκ μονάδων συγκείμενον πλῆθος» (Εὐκλείδης, Βιβλίον VII, «Ὁρισμοί» 1, 2). Ἄρα ἡ μονάς, τὸ ἐν δὲν εἶναι ἀριθμὸς κατὰ τὸν Εὐκλείδη. Σύμφωνα μὲ τὸν Ἀριστοτέλη «τὸ ἕνα σημαίνει μονάδα μετρήσεως κάποιον πλῆθος, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς μετρημένο πλῆθος ἢ πλῆθος μέτρων. Γι' αὐτὸ καὶ εὐλόγως λέγομεν, ὅτι τὸ ἕνα δὲν εἶναι ἀριθμὸς, ὅπως καὶ τὸ μέτρο δὲν εἶναι μέτρα. Τὸ μέτρο καὶ τὸ ἕνα ἀποτελοῦν ἀρχὴν» («Μετὰ τὰ φυσικά» 1088, Ν, 1).

Ὁ Θέων ὁ Σμυρναῖος ὁρίζει τὴν μονάδα ὡς περαίνουσα ποσότητα (ἀρχὴ καὶ στοιχεῖο τῶν ἀριθμῶν), ἡ ὁποία –ἀφοῦ ἐλαττώνεται τὸ πλῆθος τῶν μονάδων κατὰ τὴν διαδοχικὴν ἀφαίρεση– στερεθεῖσα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀκεραίου ἀριθμοῦ, λαμβάνει «μονὴν» καὶ «στάσιν», δηλαδὴ ἀπομένει καὶ στέκει μόνη τῆς. Ὁ Θέων (ποῦ ἐπίσης δὲν θεωρεῖ τὴν μονάδα ἀριθμὸς) μᾶς παρέχει καὶ τὴν ἐτυμολογία τῆς λέξεως *μονάς*, τὴν ὁποία λαμβάνει ἀπ' τὸ «ἀπομένειν» καὶ τὸ «μόνη» (Εὐ. Σταμάτης, *Ἱστορία τῶν Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν*, σελ. 66). Ὁ Ἡρῶν ὁ Ἀλεξανδρεὺς μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι «οἱ Πυθαγόρειοι τὴν μονάδα λέγουσι στιγμὴν ἄθετον, τὴν δὲ στιγμὴν (= τὸ γεωμετρικὸ σημεῖο) θέσιν ἔχουσιν» (ὀ.π.). «Ἐὰν τῶρα τὸ ἐν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ μόνος (ἐπικλὸν μούνος, ὅπως ἀνευρίσκομε τὴ λέξιν στὸν Ὅμηρο καὶ Ἡσίοδο, καὶ ἀναφέρεται στὸ ὄν ἄνθρωπος ἢ σὲ κάποιον ὄν ἢ σ' αὐτὴ τὴ δημιουργία), τίποτε δὲν ὑπάρχει ποῦ νὰ εἶναι στὴν πραγματικότητα Ἐν, ἀλλὰ εἶναι ἕνα σύνολο, τὸ ὁποῖο ἀπαρτίζεται ἀπὸ ὑποσύνολα, ποῦ τὸ συγκροτοῦν» (Ἡ. Τσατσόμοιρος, «Δαυλὸς», τ. 92-93/1989).

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη «σύνολον λέγεται κάτι, ἀπὸ τὸ ὁποῖο δὲν λείπει κανένα ἐκ τῶν μερῶν αὐτοῦ, βάσει τῶν ὁποίων ἀποκαλεῖται κατὰ φύσιν ὅλον, καὶ κατὰ τὸ περιέχον τὰ περιεχόμενα, ὥστε καὶ αὐτὰ μετ' αὐτοῦ ν' ἀποτελοῦν ἓν. Τοῦτο ὁμως γίνεται διττῶς· ἢ διότι ὡς ἕκαστον εἶναι ἐν ἢ διότι ὡς περιέχον τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα συγκροτεῖται καὶ πάλι εἰς ἐν. Ἐκ τοῦ λόγου ὅτι· τὸ καθόλου καὶ τὸ ὅλως ἐκφωνεῖται ὡς κάποιον ἐνιαῖο ὄν, ὡς ἐὰν ἦτο ἕνα σύνολον (καθόλου καὶ ὅλως), διότι ἐμπερικλείει πολλὰ, καὶ ἅπαντα συγκροτοῦν ἓν. Τούτων δ' αὐτῶν οὕτως ἐχόντων, αὐτὰ ἀφοροῦν μᾶλλον εἰς ὅσα προέρχονται ἐκ φύσεως παρὰ ἐκ τῆς τέχνης καὶ κατέστησαν ἐν νομίζω δὲ ὅτι ἰσχύουν ἐπίσης τὸ ἴδιο μετὰ τῆς ἐνότητος» («Μετὰ τὰ Φυσικά», 1023, Δ, 26). Ἀπὸ τὰ μέχρι τοῦδε συνάγεται, ὅτι τὸ «ἐν» ἀναφέρεται σὲ σύνολο, καὶ ὅτι σύνολο λέγεται τὸ ὅλον, τὸ ὁποῖο δὲν στερεῖται κανένα ἀπ' τὰ ἐπιμέρους στοιχεῖα του, τὰ ὁποῖα, εὐτάκτως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἀρροσμένα, σχηματίζουν ἐν ὅλον, «οὐ μὴδὲν ἐστὶ ἕξω».

Τὸ ἐν μπορεῖ νὰ ἐξετασθῇ καὶ ὡς κάτι αὐτὸ καθ' ἑαυτό: «Ἐν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ λέγεται κάτι, ὅταν εἶναι συνεχὲς π.χ. μία γραμμὴ, ἕνας κορμὸς δένδρου, ἕνας βραχίον, ἕνα σκέλος, ἕνας ἄνθρωπος κ.λπ.» (ὀ.π.). Καὶ σ' αὐτὴν τὴν περιπτώσιν ὁμως ἰσχύει ὁ περὶ πληρότητος τοῦ ὅλου κανόνας. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ βραχίον, τὸ σκέλος πρέπει ν' ἀναποκρίνονται στὴν ἀντίστοιχη ἐννοία, πρέπει δηλαδὴ νὰ ἔχουμε ἕναν (ὁλόκληρο) ἄνθρωπο ἢ βραχίονα ἢ σκέλος.

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ οἱ κλασματικὲς ἢ δεκαδικὲς ἢ μιγαδικὲς μονάδες· π.χ. ἐν δευτέρων, ἐν δέκατον κ.ο.κ. Καὶ γι' αὐτὲς ἰσχύει –καὶ πρέπει νὰ τὸ προσέξουμε αὐτὸ– ὁ κανόνας τῆς πληρότητος, ἀλλὰ μαζὶ μ' αὐτὸν καὶ τοῦ ἰσοπόσου. Τὸ ἐν τρίτον γιὰ παράδειγμα εἶναι ἀκριβὲς ἴσο μὲ ἕνα ἕκαστο τῶν ὑπολοίπων δύο τρίτων, τὰ ὁποῖα ἐνοῦμενα σχηματίζουν μιὰ πλήρη μονάδα. Τυχαῖες ἢ ἀνισομερεῖς κλάσεις τοῦ ὄντος δὲν δημιουργοῦν κλά-

σματα με τη στενή μαθηματική έννοια, αλλά απλά κομμάτια του ενός, δηλαδή απλά «μηδ-έν», όπως θα δούμε παρακάτω.

Είδαμε μέχρι στιγμής, ότι το *έν* αποτελεί έκφραση της μονάδος, ή οποία ετυμολογείται απ' το «μόνος» (μονάχος). «*Ἡ λέξις "μόνος" στὸν Ὅμηρον ἀπαντᾷται ὡς οἶος-ἡ-ον Παρομοία καὶ στὴ "Θεογονίᾳ". Π.χ. "ἀνέρα τοῦτον οἶος ἄνευ ἄλλων" (= τὸν ἄνδρα αὐτὸν μοναχὸν χωρὶς τοὺς ἄλλους) (Ἰλιάς, Χ 38). Καὶ "γαστέρες οἶον" [= κοιλίες μόνο ("Θεογ." 26)]. Ἄρα ἡ ἐρμηνεία τῆς λέξεως *ΕΝ* θὰ πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τῆς καὶ τοὺς δύο τύπους: "οἶον" καὶ "έν". Ἡ λέξις *ΟΙΟΝ*, τονιζόμενη μάλιστα στὸ ἀμέσως μετὰ τὸ ἀρκτικό γράμμα (*Ο*), ὑποδεικνύει ἐντόνως τὸν χώρο, στὸν ὁποῖο θρίσκειται τὸ ὄν εἰς τινὰ κατάστασιν ἢ συγκρατεῖ τὴν ὑπαρξή του Ἰ(σχει), τὸ *Ο(ν)* ἢ *Ο(ντα)*, ἅτινα κινοῦνται παλινδρομικὰ (*Σ*) (ἂν πρόκειται γιὰ τὸ "οἶον"). Τὸ ἴδιο περίπου νόημα περικλείουν καὶ οἱ λέξεις "Ἐν καὶ Ὀν. Καὶ εἰς μὲν τὸ *ΕΝ* προσδιορίζεται τὸ "Ἐ(χον) τὴν *Ν(ομήν)*, εἰς δὲ τὸ *ΟΝ* τὸ ἐν χώρῳ (*Ο*) κατοικοῦν (*Ν*)» (Ἡ. Τσατσόμοιρος, «Δαυλός», τ. 92-93/1989).*

Β' Τὸ Μηδ-έν ἢ Οὐδ-έν

Ἡ κατεστημένη ἄποψη, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀγνοοῦσαν τὸ μηδέν, ἐλέγχεται ὡς ψευδὴς καὶ παραπλανητικὴ. Τὸ μηδέν ἀπαντᾷται καὶ στὸν Ὅμηρον («... μηδὲν ἐλέσθαι», Ἰλ. Σ 500), καὶ στὸν Ἡσίοδο («μηδὲν ἀνύσσης», «Ἔργα» 393), καὶ στὸν Πίνδαρο («μηδὲν ἄγαν», ἀπ. 253) καὶ στὸν Παρμενίδη (... «ἐπεὶ οὐδετέρῳ μετὰ μηδέν», ἀπ. 9). Ἐξίσου συχνὰ ἀπαντᾷται καὶ τὸ οὐδέν: «οὐδὲν κωλύειν», «ἔργον οὐδέν», «οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι» κ.ἄ.

Τὸ *μηδέν* (= *μη+δὲ+έν* ἢ *μηδὲ+έν*) διαφέρει απ' τὸ *οὐδέν* (*οὐ+δὲ+έν* ἢ *οὐδὲ+έν*), ὅσο διαφέρουν ἐννοιολογικὰ τὰ ἀρνητικὰ μόρια *μη* καὶ *οὐ*. Καὶ τὸ μὲν πρῶτο (*μη*) ἐκφράζει δούληση καὶ σκέψη ἢ ἀπορρίπτει κάτι· εἶναι ὑποκειμενικὸ καὶ σχετικὸ. Τὸ δεύτερο (*οὐ*) ἐκφράζει γεγονός καὶ πραγματικότητα ἢ ἀρνεῖται κάτι· εἶναι δὲ ἀντικειμενικὸ καὶ ἀπόλυτο (βλ. Liddell-Scott, *Μεγά Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης*).

Τόσο τὸ *μηδέν* ὅσο καὶ τὸ *οὐδέν* δὲν ἐκφράζουν τὸ τίποτε, τὴν ἀνυπαρξία, ἀλλὰ σημαίνουν τὸ «μῆτε ἓνα» τὸ πρῶτο, τὸ «οὔτε ἓνα» τὸ δεύτερο. Τὸ «μηδὲ ἓν» ἀπορρίπτει τὴν ὁλότητα τοῦ ενός, τὸ «οὔτε ἓν» τὴν ἀρνεῖται. Ἀπορρίπτοντας ὡστόσο τὸ μὲν ἢ ἀρνούμενο τὸ δὲ τὴν ὁλότητα τοῦ ενός δὲν ἐπεται ὅτι καταφάσκουν στὴν ἀπόλυτη ἀνυπαρξία, δηλαδή στὸ τίποτε. Οἱ λέξεις μαρτυροῦν τὸ «μῆτε ἓνα» ἢ τὸ «οὔτε ἓνα» ἀπλῶς, οἱ δὲ «προεκτάσεις» εἶναι ἐκ τοῦ πονηροῦ. Ἄς δούμε ὅμως τὸν τρόπο καὶ τὸ πνεῦμα, μετὰ τὸ ὁποῖο τὸ χρησιμοποιοῦσαν οἱ Ἕλληνες.

Ἡ φράση «*μηδὲν ἐλέσθαι*» ἀποτελεῖ ἀνταπόδοση στὴν φράση «*πάντ' ἀποδιδόναι*». Πρόκειται γιὰ ἑκαθάρισμα λογαριασμῶν: Δύο ἄνδρες ἐρίζουν γιὰ κάποια ὑπόθεσή τους, ποὺ ἔχει καὶ οἰκονομικὲς προεκτάσεις. Ὁ ὀφειλέτης ἰσχυρίζεται, ὅτι ἔχει πληρώσει τὸ χρέος του· ὁ χρεώστης τὸ ἀρνεῖται, λέγοντας «*μηδὲν ἐλέσθαι*». Οἱ μεταφραστές τὸ ἐρμηνεύουν: «δὲν ἔλαβα τίποτε». Τὸ «δὲν ἔλαβα τίποτε» ἢ «δὲν ξεχώρισα τίποτε» ἢ «δὲν μοῦ ἔμεινε τίποτε» ἀποτελοῦν κοινολεκτούμενες φράσεις καὶ σήμερα. Ἄραγε, ὅταν λέγει κάποιος «δὲν ἔλαβα τίποτε», ἀκριβολογεῖ ποτέ; Αὐτὸ τὸ «τίποτε» σημαίνει πράγματι τὸ ἀπόλυτο τίποτε; Τὸ ὀρθὸ εἶναι ὅτι σημαίνει ὅτι δὲν ἔλαβε τὴν (μετρημένην) «ὀφειλή».

Ἄς δούμε τώρα καὶ τὸ Πινδαρικὸν «*μηδὲν ἄγαν*». Καθ' ἡμᾶς σημαίνει: Οὔτε ἓνα μέτρο ἢ ἀρχὴ ἢ νόμο νὰ μὴν ὑπερβαίνει, νὰ μὴν καταστρατηγῇ. Οἱ μέχρι τοῦδε μεταφραστές τὸ ἀποδίδουν ὡς «τίποτα νὰ μὴν ὑπερβαίνει». Κι ὁμως ἡ τελευταία μετάφραση δὲν εἶναι καθόλου πινδαρική. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ πῇ ὁ Πίνδαρος «τὸ (ἀπόλυτο) τίποτα νὰ μὴν ὑπερβαίνει», ὅταν συχνὰ-πυκνὰ ἐπαινεῖ τοὺς ἀθλητὲς ἢ τοὺς ἵππους, ποὺ ὑπερέβησαν τὸν ἑαυτὸ τους, τίς δυνάμεις τους;

Ἀναζητώντας τὸ ἀκριβὲς νόημα τοῦ «μηδ-έν», «ἀνάγκη στῆναι», καθὼς θά'λεγε ὁ Ἀριστοτέλης, στὸ Ἐν εἶπε ὅλον εἶπε ὡς καθ' ἑαυτὸ. Συμφωνήσαμε προηγουμένως, ὅτι τὸ ἔν ἐκφράζει ὁλότητα καὶ ὅτι γιὰ νὰ εἶναι ἔν ὅλον, πρέπει νὰ περιέχῃ ὅλα τὰ καθ' ἑκάστα καὶ κανένα ἐξ αὐτῶν νὰ μὴν λείπῃ. Εἶδαμε ἀκόμη, ὅτι τὰ καθ' ἑκάστα πρέπει νὰ εἶναι εὐτακτα καὶ ἀποτελεσματικὰ ἀρμοσμένα, ὥστε νὰ ἔχουμε ἓνα πλήρες ὅλον. Ἄν οἱ παραπάνω

λόγοι δὲν συντρέχουν, δὲν ἔχουμε ὅλον ἀλλὰ σωρό.

Στὸ σωρὸ τὰ καθ' ἕκαστα εἶναι ἀτάκτως ριγμένα, δὲν ἔχουν ἰδιαιτερότητα, δὲν ἔχουν ὄνομα, εἶναι ἀ-σημαντα. Ἀσημαντοὶ μπορεῖ νά 'ναι καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἰδίως οἱ μᾶζες, ὅταν τὰ άτομα δὲν διαφοροποιοῦνται, δὲν ἐπιδεικνύουν τὴν ἰδιαιτερότητά τους, δὲν ἐνεργοῦν ὑπεύθυνα καὶ ἐπώνυμα. Ὁ Ὀδυσσεύς, ὅταν ρωτήθηκε ἀπ' τὸν «Πολύ-φημο» Κύκλωπα ποιοὶ εἶναι τ' ὄνομά του, ἀπάντησε: *Οὔτις!* Φυσικὰ δὲν ἐννοοῦσε τὸ «Τίποτε», ἀφοῦ ἀπαντοῦσε. Ἀπλῶς στὴν «πολυφημία» τοῦ Κύκλωπα ἀντιπαρέθεσε τὴν ἀ-φημία, ἀ-σημία, ἀνωνυμία: «Εἶμαι ὄχι κάποιος» (ἐπώνυμος, γνωστός), εἶπε. Οἱ «Κύκλωπες» – παλαιοὶ καὶ νέοι – μεταφράζουν τὸ «οὔτις» ὡς «κανεῖς», ὡς «τίποτε». Αὐτὸ ὅμως ὀφείλεται στὴ μονομέρεια τῶν αἰώνων μονοφθάλμων.

Ἕνας σωρὸς πραγμάτων, γιὰ νὰ ἐπανεέλθουμε, περιέχει ἅπειρα ἢ ἔστω πολλὰ ἴδια ἢ καὶ ἀνόμοια πράγματα, τὰ ὁποῖα ὅμως εἶναι ριγμένα στὴν τύχη καὶ δὲν ἔχουν ἰδιαιτερότητα ἢ ὄνομα. Τὸ ὄνομα τῶν καθ' ἕκαστα συμπίπτει συνήθως μὲ τὸ ὄνομα τοῦ σωροῦ. Αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ πάντως εἶναι «οὔτι» ἢ «μηδ-έν». Μηδ-έν εἶναι καθ' ἑρᾶκλειτον καὶ οἱ ἀπειράριθμες μᾶζες, ἀλλὰ καὶ ἕνας ἕκαστος ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ τίς ἀποτελοῦν: «... ἅπειροι δὲ οὐδεῖς», μᾶς πληροφορεῖ = [τὸ πλῆθος δὲν εἶναι οὔτε ἕνας (ὁλόκληρος ἄνθρωπος)]. Ὁ ἴδιος φιλόσοφος μᾶς λέγει σ' ἄλλο σημεῖο, ὅτι «ὥσπερ σάρκα εἰκὴ κεχυμένην ὁ κάλλιστος κόσμος» (ἀπ. 124). Ἐρμηνεύοντας τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ μαθαίνουμε, ὅτι ὁ πιὸ ῥαῖος κόσμος εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ τὰ καθέκαστά του στοιχεῖα θρῖσκονται σὲ κατάστασι σωροῦ, δηλαδὴ σὲ χαοτικὴ κατάσταση. Κατὰ τὸν ἑρᾶκλειτο τὸ Σύμπαν **τότε** – δηλαδὴ ὅταν θρῖσκεται σὲ χαοτικὴ κατάσταση – ἀποτελεῖται ἀπὸ ἅπειρα μηδ-έν, τὰ ὁποῖα θρῖσκονται εἰκὴ μέσα στοὺς κόλπους τοῦ ἑνός. Μποροῦμε λοιπὸν νὰ ὑποθέσουμε, ὅτι ἡ «Πυθαγορικὴ» ἐξίσωση: «ΜΗΔΕΝ ΣΥΝ ΑΠΕΙΡΟΝ ΙΣΟΝ ΕΝΑ» εἶναι ἑρακλειτικὴ, πιθανὸν δὲ νὰ τὴν διδάξετε πρῶτος ὁ Βίας τῆς Πριήνης.

Ὁ Παρμενίδης, ἀναφερόμενος στὸ **τώρα**, λέει: «πᾶν πλέον ἐστὶν ὁμοῦ φάεος καὶ νυκτὸς ἀφάντων ἴσων ἀμφοτέρων, ἐπεὶ οὐδετέρῳ μετὰ μηδέν» (ἀπ. 9). Τώρα πιά, λέει, ἔχουμε ἕναν ὅλον κόσμον. Τὰ καθ' ἕκαστα, «νύχτα καὶ φῶς», εἶναι ἐπώνυμα καὶ ἰσομερῆ διότι, ἂν διαταραχθῇ αὐτὴ ἡ σχέση, ἂν παραδιασθῇ τὸ μέτρο, τότε ὅλα θὰ ἐπανεέλθουν στὴν κατάσταση «μηδ-έν».

Μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι μηδ-έν ἢ οὐδ-έν εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι ἕνα· εἶναι κάτι πιὸ λίγο, πιὸ ἀνάξιο ἀπ' τὸ ἕν. Σὰν τέτοιο στερεῖται ἐπωνυμίας, ἰδιαιτερότητος, ἀτομικότητος. Τὰ μηδ-έν καὶ οὐδ-έν δὲν μπαίνουν συνελπῶς σὲ κανόνα, εἶναι ἀπροσδιόριστα καὶ κατὰ συνέπειαν ἅπειρα. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἕνα μηδ-έν ἴσο καὶ ὅμοιο μὲ κάποιον ἄλλο μηδ-έν.

Ἄς δοῦμε ὅμως τί μᾶς ἀποκαλύπτουν καὶ οἱ κωδικὲς σημασίαι τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων «μηδέν» καὶ «οὐδέν». «Τὸ Μηδ-έν μᾶς ἀποκαλύπτει τὴ ΜΗ(τέρα) γενεσιουργὸ Δ(ύναμη), ποὺ ἀποτελεῖ τὸ στήριγμα - Ἔ(δος) τῆς ζωῆς, καὶ ποὺ δύναται νὰ ἀπορρίπτει τὴ δημιουργία τοῦ πλῆθους, παραμένονσα - Ν(αῖουσα) μόνη της.

» Τὸ Οὐδ-έν μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν ἐν τῷ χώρῳ Ο (τὸ Ο σημειοδοτεῖ τὸν χώρο) ὑπαρξὴ μῆς Ὑ(πάτης) Δ(υνάμεως) ὡς στηρίγματος - Ἔ(δους) τῆς ἀρχῆς, ἢ ὁποῖα ἀρνεῖται νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀπόφαση τῆς δημιουργίας καὶ παραμένει - Ν(αίει) μόνη της.

» Τώρα ἂν τὸ ΕΝ ἐκφράζει τὸ ΟΝ, τὸ ΜΗΔ-ΕΝ καὶ ΟΥΔ-ΕΝ δὲν ἐκφράζουν τὸ τίποτε, ἀλλὰ «αὐτὰ τὰ κάτι», ποὺ εἶναι ἀσαφῆ, ἀπροσδιόριστα, ἅπειρα, ἀνώνυμα καὶ θρῖσκονται «εἰκὴ κεχυμένα» μέσα στοὺς κόλπους τῆς Μεγάλης Μητέρας, ποὺ διατελεῖ σὲ χαώδη κατάσταση» («Δαυλός», τ. 92-93/1989).

Γ' Τὸ Πυθαγορικὸ Μηδέν

Εἶδαμε («Δαυλός», τ. 161), ὅτι τὸν 5ο π.Χ. αἰῶνα ὁ ἑλληνικὸς κόσμος ταλανίστηκε ἀπὸ κρίση, τὴν ὁποία ὁ P. Tannery ἐντοπίζει στὸν χώρο τῶν μαθηματικῶν καὶ τὴν ἀποδίδει στὶς νεωτεριστικὰς ἰδέαι τοῦ Πυθαγόρα. Καθ' ἡμᾶς ἡ κρίση ἦταν γενικώτερη, ἀφοροῦσε δὲ σ' ὅλες τίς ἐπιστῆμες καὶ σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ κοινωνικο-πολιτικοῦ βίου, ἀφοῦ γνωρί-

ζουμε, ότι δεν υπήρχε μαθηματική επιστήμη ξεχωριστή, ἀλλ' ὅλες οἱ ἐπιστημονικὲς γνώσεις ὑπηρετοῦσαν τὴν ἐπιστὴμὴ τῶν ἐπιστημῶν, τὴν φιλοσοφία. Τὸ σπάσιμο τῆς γνώσης σὲ εἰδικότητες ἐγίνε ἀπ' τὸν Πυθαγόρα, ὁ ὁποῖος καθιέρωσε στὸ Ὁμακοεῖον τὸ *τετραόδον* ἢ *τετραόδιον* ἦτοι τοὺς τέσσερις ξεχωριστοὺς καὶ ἀνεξάρτητους κλάδους ἐπιστήμης (Ἀριθμητική, Γεωμετρία, Ἀστρονομία, Μουσική). Εἶδαμε, ἐπίσης, ὅτι μέσα στὰ πλαίσια τοῦ νεωτεριστικοῦ συστήματος τοῦ Ὁμακοεῖου ἦταν καὶ ἡ καθιέρωση τοῦ συγχρόνου συστήματος γραφῆς τῶν ἀριθμῶν, τὸ ὁποῖο θάσει κάποιων ἀνεπιδεβαίωντων πληροφοριῶν ἀνέσυρε ὁ Πυθαγόρας ἀπ' τὰ ἐρμάρια τῶν ἀπορρήτων τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅπου εἶχε θητεῦσαι ἀρκετὸ χρόνο. Τὸ «νέο» αὐτὸ σύστημα γραφῆς τῶν ἀριθμῶν εἶναι αὐστηρότατα **θεσιακό**, ὁφείλει δὲ τῇ λειτουργίᾳ του στὸ μηδέν, ἄνευ τοῦ ὁποῖου δὲν δημιουργεῖται σύστημα.

Τὸ Πυθαγορικό «μηδέν» δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὸ μηδ-ἐν τῶν Ἑλλήνων, ποὺ προαναφέραμε. Τοῦτο εἶναι δογματικό, «ἄσαρκο», «μεταφυσικό», ποῦ, καθὼς θ' ἀποδείξουμε, στηρίζει ὅλα τ' ἄλλα ψεύδη. Τὸ μηδέν αὐτὸ δὲν σημαίνει «μηδὲ ἐν» ἢ «κάτι τι» ποῦ εἶναι λιγώτερο τοῦ ἐνὸς ἐξαπαντος, ἀλλὰ ἀπροσδιόριστο ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα, ἀλλὰ τὸ «τίποτε», τὴν ἀνυπαρξία, τὸ ἀπόλυτο μηδέν, τὸ «ἐξωσυμπαντικό». Στὸ Πυθαγορείο σύστημα τὸ μηδέν ἀποτελεῖ κανονικὸ ἀριθμητικὸ ψηφίο, τὸ ὁποῖο ὥστόσο αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν ἔχει καμμιά ἀπολύτως ἀξία. Ὡς ἀριθμητικὸ ψηφίο ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν (0, 1, 2, 3, ... ∞), ἀλλὰ καὶ τὸ κατώτατο ὄριο κάθε μετρήσεως ἢ βαθμολογίας: 0^ο βαθμοὶ Κελσίου στὸ θερμόμετρο, 0^ο γεωγραφικὸ μῆκος ἢ πλάτος, «πῆρα μηδέν» στὴ βαθμολογία κ.ἄ.

Στὴν ἀριθμητικὴ τὸ ψηφίο μηδέν (0) χρησιμεύει, γιὰ νὰ κρατῇ τὶς θέσεις τῶν μονάδων διαφόρων τάξεων ποὺ λείπουν στοὺς ἀριθμούς, ὅπως γιὰ παράδειγμα στὸν ἀριθμὸ 5.000, ὅπου κρατεῖ τὴ θέση τῶν ἀπλῶν μονάδων, τῶν ἀπλῶν δεκάδων καὶ τῶν ἀπλῶν ἑκατοντάδων ἢ π.χ. στὸ δεκαδικὸ ἀριθμὸ 50 χιλιοστὰ (0,050), ὅπου κρατεῖ τὴ θέση τοῦ ἀκεραίου μέρους τοῦ ἀριθμοῦ, ὅπως καὶ τῶν δεκάτων καὶ χιλιοστών.

Τὸ μηδέν στὸ Πυθαγορείο σύστημα ἐπέχει θέση κανονικοῦ ἀριθμοῦ, ἀφοῦ μ' αὐτὸ ἐκτελοῦνται καὶ οἱ τέσσερις ἀριθμητικὲς πράξεις:

ΠΡΟΣΘΕΣΗ:	$\alpha + 0 = \alpha$ ἢ $0 + \alpha = \alpha$ καὶ $0 + (-\alpha) = -\alpha$
ΑΦΑΙΡΕΣΗ:	$\alpha - 0 = \alpha$ ἢ $0 - \alpha = -\alpha$ καὶ $0 - (-\alpha) = \alpha$
ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ:	$\alpha \cdot 0 = 0$ ἢ $0 \cdot \alpha = 0$
ΔΙΑΙΡΕΣΗ:	$0:\alpha = 0$ καὶ $\alpha:0 = \infty$

Παρατηρήσεις: Στὴν προσθαφαίρεση τὸ μηδέν ἀφήνει τὸν ἀριθμὸ, στὸν ὁποῖο προσθαφαίρεται, ἀμετάβλητο. Στὸ σύστημα τῶν θετικῶν καὶ ἀρνητικῶν ἀριθμῶν, ἂν ἀπ' τὸ μηδέν ἀφαιρεθῇ ὁποιοσδήποτε ἀριθμὸς, τὸ ἐξαγόμενο ἐξισώνεται πρὸς τὸν ἀντίθετο τοῦ ἀφαιρουμένου ἦτοι: $0+(-\alpha) = -\alpha$.

Τὸ μηδέν ὡς παράγων γινόμενου δίδει ἐξαγόμενο μηδέν: $0 \cdot \alpha = 0$ καὶ $\alpha \cdot 0 = 0$. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὴν διαίρεση, ὅταν τὸ μηδέν εἶναι διαιρετέος, δηλ. $0:\alpha = 0$. Ἡ διαίρεση ὥστόσο τοῦ τύπου $\alpha:0$ θεωρεῖται ἀδύνατη, διότι δὲν ὑπάρχει ἀριθμὸς, ὁ ὁποῖος πολλαπλασιαζόμενος ἐπὶ τὸ μηδέν, νὰ δίδῃ κάποιον ὠρισμένο ἀριθμὸ, ἀφοῦ, καθὼς εἴπαμε, $0 \cdot \alpha = 0$ καὶ $\alpha \cdot 0 = 0$. Μιὰ τέτοια ἀντίφαση εἶναι ἀρκετὴ, γιὰ νὰ καταρρεύσῃ ὁλόκληρο τὸ ἀριθμητικὸ σύστημα ποὺ περιλαμβάνει τὸ μηδέν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ ποῦμε καὶ τὸ ἐξῆς: Ἄν ἔχουμε ἓνα κλάσμα τῆς μορφῆς α/β , τοῦ ὁποῖου ὁ παρονομαστής «β» εἶναι μεταβλητὸς ἀριθμὸς καὶ τείνει πρὸς τὸ μηδέν, ἢ ἀξία τοῦ κλάσματος αὐξάνεται ἀντιστοίχως ἔτσι, ὥστε τὸ α/β μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ ὅποιονδήποτε μεγάλο ἀριθμὸ – ὅσο μεγάλος κι ἂν εἶναι, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι τὸ πηλίκον $\alpha:0$ τείνει πρὸς τὸ ἄπειρον· δηλαδὴ $\alpha:0 = \infty$...

Κάθε δύναμη τοῦ μηδενὸς ἰσοῦται πρὸς τὸ μηδέν, ἦτοι: $0^n = 0$ · ὁποιοσδήποτε ὅμως ἀριθμὸς ὑψωθεῖ στὴ μηδενικὴ δύναμη, ἐξισώνεται μὲ τὴ μονάδα, ἦτοι: $\alpha^0 = 1$. Παρομοίως, καὶ κάθε ρίζα τοῦ μηδενὸς ἰσοῦται πρὸς τὸ μηδέν: $\sqrt[n]{0} = 0$ · ἡ μηδενικὴ ρίζα ὅμως κάθε ἀριθμοῦ ἐξισώνεται μὲ τὸ ἄπειρον, ἦτοι: $\sqrt[n]{\alpha} = \sqrt[n]{\infty}$.

‘Ο λογάριθμος τέλος του μηδενός ισούται προς το ἀρνητικὸν ἄπειρο, ἦτοι: $0^0 = -\infty$.

Δ’ Τὸ σύμβολο τοῦ Μηδενός

Σύμφωνα με τὴν ἀποψη ποὺ ἐπέβαλε ἡ ὁργάνωση τῶν Πυθαγορείων, τὸ ἀριθμητικὸν σύμβολο τοῦ μηδενός (0) εἰσήχθη ἀπ’ τὸν Κλαύδιο Πτολεμαῖο (100-170 μ.Χ.). Δὲν γνωρίζουμε, ἂν ὁ Πτολεμαῖος ἀνῆκε στὴν ὁργάνωση, πρᾶγμα πιθανότατο, ξέρομε ὅμως, ὅτι ὁ Πυθαγόρας καὶ οἱ ὁμακοστὲς χρησιμοποιοῦσαν τὸ μηδὲν ἀπ’ τὸν 6ο π.Χ. αἰῶνα, ἀφοῦ ἐγραφαν:

Τὴν δεκάδα ὡς μονάδα δευτεροδουμένην:	10
Τὴν ἑκατοντάδα ὡς μονάδα τριωδουμένην:	100
Τὴν χιλιάδα ὡς μονάδα τετρωδουμένην:	1000
Τὴν μυριάδα ὡς μονάδα πεντωδουμένην:	10.000 κ.ο.κ.

(Βλέπετε Ἰάμβλιχον, «Περὶ τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς», σελ. 88 ἢ Εὐ. Σταμάτη «Ἱστορία τῶν Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν», σελ. 97-98).

Ἀσφαλῶς δὲν χρησιμοποιοῦσαν οἱ ὁμακοστὲς ὡς σύμβολο τοῦ μηδενός τὸ γυνὸν Ὁμικρον, γιατί κάτι τέτοιο θὰ δημιουργοῦσε σύγχυση, ἀφοῦ τὸ Ὁμικρον ἦταν ἓνα ἀριθμογράμμα (0 = 70), τὸ δὲ σύστημα τῶν ἀριθμογραμμάτων λειτουργοῦσε στὸν ἐκτὸς τοῦ Ὁμακοείου κόσμου ὡς μοναδικό. Χρησιμοποιοῦσαν λοιπὸν ὄχι τὸ Ὁμικρον, ἀλλ’ ἓνα ἀπ’ τὰ σύμβολα τοῦ μηδενός, ποὺ πρόσφατα ἀνεκάλυψε ὁ Ο. Neugebauer, ἦτοι τὸ $\bar{\circ}$ ἢ τὸ ∞ ἢ τὸ ∞ .

Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ χρειαστεῖ ν’ ἀνακαλέσουμε στὴ μνήμη μας τὴν πρόσφατη ἱστορία μὲ τὸ μονοτονικό – καὶ τὰ διάφορα σύμβολα ποὺ ἐφεύρισκαν τὰ ὄργανα τῆς σημερινῆς μισελληνικῆς ὁργάνωσης, πρὸς ἀντικατάσταση τῶν τόνων καὶ πνευμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Ποιὸς δὲν θυμάται τὴν τελεία (.), τὸ δεξιόστροφο ἢ ἀριστερόστροφο βέλος ($\curvearrowright$, $\curvearrowleft$), τὴν πλάγια γραμμοῦλα ($\prime$) κ.ο.κ. Μποροῦμε, λοιπὸν νὰ φαντασθοῦμε, ὅτι στὸ Ὁμακοεῖον ἀλλὰ καὶ στοὺς χρόνους ποὺ ἀκολούθησαν μέχρι τὸ 150 μ.Χ. τὸ δέκα ἐγράφετο ὡς (1 $\bar{\circ}$) ἢ (1 ∞) ἢ (1 ∞), τὸ ἑκατὼ ὡς (1 $\bar{\circ}$ $\bar{\circ}$) ἢ (1 ∞ ∞) ἢ (1 ∞ ∞) κ.ο.κ.

Παρατηρώντας τώρα τοὺς Πυθαγόρειους αὐτοὺς ἀριθμούς, βλέπουμε, ὅτι ἀφ’ ἐνὸς μὲν δὲν εἶναι πρακτικοί, ἀφοῦ γιὰ τὴ γραφὴ τοῦ μηδενός ἀπαιτοῦνται τρεῖς ἢ ἔστω δυὸ κινήσεις, ἀφ’ ἑτέρου δὲ ὅτι τὰ «παραμηδενικά» αὐτὰ σχετίζονται μορφικὰ ἐξάπαντος μὲ τὸ Ὁμικρον· εἶναι, θά’λεγε κανεὶς, παραλλαγές τοῦ Ὁμικρον εἴτε ὡς ($\bar{\circ}$) εἴτε ὡς (∞) εἴτε ὡς (∞). Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι τὸ ἐπιθυμητὸν σύμβολο γιὰ τὸ μηδὲν ἦταν ἐξαρχῆς τὸ Ὁμικρον, λόγοι ὅμως «ἀνωτέρας βίας» δὲν ἐπέτρεπαν στὸν Πυθαγόρα καὶ τοὺς ἄλλους ὁμακοστὲς νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν. Τὸ Ὁμικρον οὕτως ἢ ἄλλως ἀνῆκε στοὺς νόμιμους ἐφευρέτες τοῦ ἢ «στοὺς ἐπόμενους μετ’ αὐτοῦς», ἐξέφραζε δὲ τὸ ἐβδομήντα. Μὴ μπορώντας ἡ ὁργάνωση νὰ ἐφεύρῃ νέο – οἱ ὁργανώσεις δὲν ἐφευρίσκουν, ἀλλ’ ἐκμεταλλεύονται τὶς ἐφευρέσεις ἄλλων –, «περιφερόταν» γύρω ἀπὸ τὸ Ὁμικρον. Ὅταν βέβαια κάποτε ἐπῆλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου – ἑπτακόσια ἔτη μετὰ –, ἐγκατέλειψαν τὶς «καρικατοῦρες» καὶ «κατέλαβαν» τὸ γυνὸν Ὁμικρον.

Ὅμως, γιατί θά’πρεπε τὸ μηδὲν νὰ συμβολισθῇ ὁπωσδήποτε μὲ τὸ Ὁμικρον; Σύμφωνα με τὴν ὁργάνωση, ἡ ἐπιλογή τοῦ συμβόλου αὐτοῦ ἐγίνε ἀπ’ τὸ πρῶτο γράμμα τῆς λέξεως «Ο-ὐδέν». Ἐδῶ μπορεῖ νὰ τοὺς καταλογίσῃ κανεὶς ἀπερισκεψία καὶ ἀσυνέπεια. Ἐνῶ ὡς λέξη υἱοθέτησαν τὸ μηδὲν, ἔλαβαν τὸ συμβολισμό του ἀπ’ τὸ οὐδέν. Ἀλήθεια, τί τοὺς ἐμπόδιζε νὰ ἐπιβάλουν ὡς ἀριθμητικὸν τὸ οὐδέν ἢ ἐπιτέλους νὰ συμβολίσουν τὸ μηδὲν μὲ τὸ πρῶτο γράμμα του (Μ), ὥστε νὰ ὑπάρχῃ συνέπεια;

Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν εἶναι πειστικὴ ἡ ἐξήγηση αὕτη, θ’ ἀναζητήσουμε ἄλλου τὴν αἰτία. Ὑπάρχει ἡ ἐκδοχή, νὰ ἐπελέγῃ τὸ σύμβολο αὐτό, ἐπειδὴ ἐξεικονίζει ἓναν χωρὸν κενὸ (0) ἢ ἓνα περιγράμμα κενὸ στοιχείων (0). Ἡ ἐρμηνεία αὕτη, ἂν καὶ πειστικώτερη, δὲν εἶναι εὐστοχη, διότι εἴτε ὡς χωρὸς (0) εἴτε ὡς περίγραμμα συνόλου, ἔστω καὶ κενοῦ στοιχείων, δὲν παύει νὰ εἶναι ἓνα «ἓνα». Ἐπειδὴ ἀπ’ τὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ μετὰ ὁ λόγος μᾶς ἐγκαταλείπει, πρέπει νὰ καταφύγουμε στὸ παράλογο, κάτι ποὺ χαρακτηρίζει τὸ Ὁμακοεῖον, ὅταν

φρονούσε ότι «τὰ φυσικά ὄντα ἔγιναν κατὰ μίμῃσιν τῶν ἀριθμῶν κι ὄχι οἱ ἀριθμοὶ κατὰ μίμῃσιν τῶν φυσικῶν ὄντων». Ἐδῶ ἔχουμε «τὸν κόσμον ἀπ' τὴν ἀνάποδην», ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Σάρτρ.

Προκειμένου νὰ ἀχθοῦμε στὴ σωστὴ ἐρμηνεία, πρέπει νὰ θυμηθοῦμε ὀλίγα τινα περὶ Πυθαγόρα: Εἶδαμε («Δαυλός», τ. 161), ὅτι στὸ Ὅμακοεῖον ἀσκοῦσαν τὴν αἰγυπτιο-βαβυλωνιακὴ μαγεία καὶ ἀστρολογία, χάριν τῶν ὁποίων ὁ «ἀρχιαγύρτης» Πυθαγόρας (ὅπως τὸν χαρακτηρίζει ὁ Ἡράκλειτος) εἶχεν ἐφεύρει (;) καὶ τὴ μέθοδο τῶν «πυθμένων», ἐκ τῶν ὁποίων μᾶς ἐνδιαφέρει τώρα ὁ δεῦτερος ἤτοι ὁ προκύπτων διὰ τῆς ἀθροίσεως τῶν τιμῶν τῶν ἀριθμογραφισμάτων μᾶς λέξεως καὶ τῆς διαιρέσεως κατόπιν τοῦ ἀθροίσματος διὰ τοῦ ἐννέα.

Ἔστω λοιπόν, ὅτι ἀναζητοῦμε τὸν «πυθμένα» τῆς λέξεως ΟΜΙΚΡΟΝ:

ΛΕΞΗ:	Ο	Μ	Ι	Κ	Ρ	Ο	Ν						
ΑΡΙΘΜ. TIMES:	70	+	40	+	10	+	20	+	100	+	70	+	50
ΑΘΡΟΙΣΜΑ:	360												
«ΠΥΘΜΗΝ»:	360:9 ⇒ ΠΗΛΙΚΟΝ 40, ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ-ΠΥΘΜΗΝ Ο.												

Ἄρα ὁ «πυθμένας» τῆς λέξεως «Ὅμικρον» εἶναι μηδέν· δηλαδὴ Πυθαγορικά μηδέν ἴσον Ὅμικρον καὶ ἀντιστρόφως.

Αὐτὴ ἡ «μυστικὴ» σχέσις Ὅμικρον καὶ μηδενὸς ὠδήγησε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸν Πυθαγόρα στὴν ἐπιλογὴ τοῦ συμβόλου Ο. Ἡ ἄλλη αἰτιολογία, τῆς σύνδεσης δηλαδὴ τοῦ συμβόλου Ο μετὰ τὸ πρῶτο γράμμα τῆς λέξεως Ο-ὑδέν, πρέπει ν' ἀποτελῇ ὑστερότερη ἐπίνοηση τῶν Πυθαγορικῶν, ἢ ὅπως ἀλλιῶς ὀνομάζονταν τὸ 2ο μ.Χ. αἰῶνα, τὴν ὁποία διέδωσαν πρὸς παραπλάνησιν τῶν ἀμυήτων λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν «φιλεῖν τὸ ἐξαπατᾶσθαι».

Ε' Σημαῖνον - σῆμα - σημαίνόμενον

Εἶδαμε («Δαυλός», τ. 160), ὅτι τὰ γράμματα τῆς ἐλληνικῆς ἀλφαβήτου εἶναι συγχρόνως καὶ ἀριθμοί. Γνωρίζουμε ἀκόμη, ὅτι τὰ ἀριθμογράμματα ὡς σήματα-σύμβολα συνδέονται μὲ τὰ συμβολιζόμενα - σημαίνόμενα τους δι' αἰτιώδους σχέσεως. Ὅπως ἀπέδειξε ὁ ἀείμνηστος Ἡ. Τσατσόμοιρος (βλέπετε «*Ιστορίαν Γενέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*», ἐκδόσις «Δαυλός» 1991), μεταξὺ σήματος, σημαίνοντος καὶ σημαίνομένου ὑπάρχει ἄμεση σχέση, ἀφοῦ ὅλα βαπτίζονται στὴν οὐσία τοῦ εἶναι, ὅλα μετέχουν καὶ συναποτελοῦν τὸ ἡρακλειτικὸν «ξινόν» (κοινόν). Τὰ σήματα-σύμβολα σὲ καμμιά περίπτωσι δὲν εἶναι τυχαῖα ἢ αὐθαίρετα σημάδια, ἀλλ' ἀποτελοῦν κοινὸ κάρπωμα τῆς σημαίνουσας φύσεως καὶ τῆς νόησης, πού διαλέγονται καὶ ὁμονοοῦν-συμφωνοῦν, γι' αὐτὸ δεδαίως καὶ τὰ πρωτογενῆ σήματα-σύμβολα ὀνομάσθηκαν *σύμ-φωνα*.

Ἡ φύσις, τὰ φυσικά ὄντα, τὰ πράγματα εἶναι «τὰ ὧν οὐκ ἄνευ», πού «σημαίνουν» μὲ τὰ δικά τους σήματα, προκαλώντας τίς αἰσθήσεις καὶ δι' αὐτῶν τὸ νοῦ, ὁ ὁποῖος εἰσχωρεῖ στὰ σημαίνόμενα - νοούμενα καὶ ἐν-νοεῖ. Τὸ πρᾶγμα - «εἶναι» ἐρχεται σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ νοοῦν-ὑποκείμενο καὶ ὁ «λόγος» τους ἐνωτίζεται. Τὰ πράγματα εἶν' αὐτά, πού παρέχουν στέρεο ἔδαφος καὶ πατήματα στὸ νοοῦν-ὑποκείμενο, ὥστε «φρονεῖν ὀρθῶς». Ὅταν ἀπομακρύνεται ὁ στοχαστὴς ἀπ' τὰ πράγματα, ἀπ' τὴν πραγματικότητα, ὁ διά-λογος διακόπτεται, μ' ἀποτέλεσμα τὴν ἐξαπάτησι, πού ὀφείλεται στὴν ἀπουσία πατημάτων. Ὅταν ὁ Προμηθεὺς [τὸν ὁποῖο ἡ «*Θεογονία*», χαρακτηρίζει «*ἀγκυλομήτην*» (=δόλιο νοῦ), τὰ δὲ «*Ἔργα*» «*ποικιλόδουλον*» (=πολυμήχανο)] θέλησε νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Δία, ἀποτράβηξε τὴν προσοχὴ τοῦ Διὸς ἀπ' τὰ πράγματα, δηλ. τὸν «ἐξαπάτησε» (ρῆμα: *ἐξαπαφίσκω* = στερῶ ἀπὸ κάποιον τὴ δυνατότητα ἐπαφῆς μὲ τὰ πράγματα, ἐξαπατῶ: «*Θεογονία*», 537).

Ἡ ἰδέα τῆς ἐπαφῆς τοῦ νοεῖν μὲ τὰ νοούμενα ἀντικείμενα, τὸ σφιχταγκάλισμα-ἐνώτισμα νοοῦντος ὑποκειμένου καὶ νοοουμένου ἀντικειμένου διατηρήθηκε ὡς πολύτιμη κληρονομία ἀπ' τοὺς Ἑλλήνες μέχρι τὰ χρόνια τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Εὐκλείδου, καθ' ὅλην δηλαδὴ τὴ μακραίωνη περίοδο τῆς δημιουργίας τοῦ Πολιτισμοῦ. Ὁ «θεὸς» τοῦ Ἀριστοτέλη, τὸ «*πρῶτον κινοῦν*» ἢ «*νοεῖν*», νοεῖ τὸν ἑαυτό του λαμβάνοντας μέρος στὸ νοητὸ ἔτσι, «*ὥστε νοῦς καὶ νοητὸν ταυτόν*» («*Μ.τ.Φ.*» 1072 β, Α7, 21). Ὅταν ὁ Ἀινστάιν ἐκφρά-

ζει την άπορία, «πῶς τὰ μαθηματικά ὄντα, πού εἶναι δημιουργήματα τοῦ ἀνθρώπου, ἔχουν τήν ἰκανότητα ν' ἀναπαριστάνουν τόσο πιστά τή φύση, μολονότι δέν ὀφείλουν τίποτα στήν ἐμπειρία», τοῦ διαφεύγει ὅτι «τὰ πάντα ὀφείλονται εἰς τὰς ἀρετάς τοῦ ἀναπλαστικοῦ κέντρου, τὸ ὁποῖον περιέχει ὁλόκληρον τήν ἐμπειρίαν τῶν προγόνων μας», οἱ ὅποιοι ἔμεναν πιστοί στήν παραπάνω ἰδέα, σύμφωνα μέ τόν J. Monod (Δ. Δημαρᾶ, *Φιλοσοφία ἀπ' τή Μαθηματική*, σελ. 296).

Τὰ ἀριθμογράμματα, τὰ γεωμετρικά σχήματα, ἐπίπεδα καί στερεά, τὰ ἐπιστημονικά ὄντα ἐν γένει βρῖσκουν τὸ ἀντίστοιχό τους στή φύση· εἶναι δηλαδή φυσικά, ἄρα ἀληθινά. Ὡς τοιαῦτα νοοῦνται, ἐν-νοοῦνται, κατανοοῦνται κι ἀναπαριστάνονται στό ἀναπλαστικό κέντρο τοῦ ἐγκεφάλου μας κι ἐκείθεν στή διφθέρα ἢ τήν περγαμηνή. Τὸ ἀριθμόγραμμα Α(λφα) γιὰ παράδειγμα εἶναι φυσικός ἦχος· εἶναι ὁ «ὑποστασιακὸς φύσει ἦχος», ὁ πρῶτος πού παράγεται ἀπ' τὸν νήπιο-ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος καί τὸν διακρίνει ἀπ' τ' ἄλλα θηλαστικά. Ὡς τοιοῦτος σημαίνει τὸ Ἀ(ρχίνισμα) τῆς σειρᾶς τῶν ἀριθμογραμμάτων, ἀλλὰ καί τήν «μείζω δύναμιν», τήν Ἀ(ρχή) τοῦ Λ(όγου) πού εἶναι ἡ Φ(ύση) καί ὁ Ἀ(νθρωπος) (βλέπετε *Ἱστορία Γενέσεως Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, ἔκδ. «Δαυλός», 1991, σελ. 110-127).

Ἐρχόμαστε τώρα στό μῆδ-ἐν, πού μᾶς ἐνδιαφέρει. Εἶδαμε, ὅτι ἔχουμε δύο διαφορετικά μῆδ-ἐν: τὸ ἀληθινὸ καὶ τὸ ψεύτικο. Τὸ μὲν πρῶτο σημαίνει αὐτὸ τὸ «κάτι», τὸ ὁποῖο ὠστόσο εἶναι ἀπροσδιορίστου μεγέθους, εἶναι τρόπον τινα ἀσύμμετρο· ὑπάρχουν δὲ ἄπειρα τέτοια «κάτι», ὥστε εἶν' ἀδύνατος ὁ συμβολισμὸς τους, καθότι χρειαζόμαστε ἄπειρα τέτοια σύμβολα. Καὶ ἀφοῦ τὸ ἄπειρο εἶναι ἄγνωστο, τὸ ἄπειρο κατὰ τὸν ἀριθμὸ ἢ τὸ μέγεθος εἶναι ἄγνωστο ποσόν, κατὰ δὲ τὸ εἶδος ἄγνωστο ποιόν. Ἄν ὅμως οἱ ἀρχεῖς αὐτὲς εἶναι ἄγνωστες, τότε ὅλο μαζὶ εἶναι ἄγνωστο, διότι τὸ ὅλον τὸ γνωρίζουμε ἀπὸ τή φύση καί τὸν ἀριθμὸ τῶν στοιχείων του (Ἀριστοτέλης, *Φυσικῆς Ἀκροάσεως*, Α4).

Τὸ μῆδ-ἐν τοῦ Πυθαγόρα ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ μῆ ὄν, δηλαδή τήν ἀνυπαρξία, τὸ «ἐξω-σμπαντικόν». «Ὅμως στὸ μῆ ὄν δέν μπορούμε ν' ἀποδώσουμε τίποτε οὔτε ἀπ' τοὺς ἀριθμοὺς οὔτε ἀπ' τήν πολλαπλότητα οὔτε ἀπὸ τὸ ἓνα (*μῆ τοῖνυν μῆδ' ἐπιχειρῶμεν ἀριθμοῦ μήτε πλήθος μήτε τὸ ἐν πρὸς τὸ μῆ ὄν προσφέρειν*): Πλάτων, *Σοφιστής*, 236δ). Τὸ μῆδ-ἐν αὐτὸ ἐκφράζει τὸ μῆ ἀποδεκτὸν ὑπὸ τῆς λογικῆς, τὸ μῆ δυνάμενον νὰ εὐσταθήσῃ λογικῶς, ὅπως ἐὰν λεχθῇ «*τρίγωνον*» τὸ ἔχον τέσσερις γωνίες. Ἄρα «*συννοεῖς ὥς οὔτε φθέγγασθαι δυνατὸν ὀρθῶς οὐτ' εἰπεῖν οὔτε διανοηθῆναι τὸ μῆ ὄν αὐτὸ καθ' ἑαυτό, ἀλλ' ἔστιν ἀδιανόητον τε καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεγκτον καὶ ἄλογον*» (ὁ.π. 238c).

Εἶδαμε, ὅτι οἱ Ἑλληνες, οἱ ὅποιοι εἶχαν φιλοσοφήσει πάρα πολὺ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὄντως ἀκανθώδους θέματος, ἀρνήθηκαν πεισματικά νὰ τὸ συμβολίσουν. Καὶ εἶχαν ἀπόλυτο δίκιο. Διότι τὸ μῆδ-ἐν οὕτως ἢ ἄλλως δέν ἐπιδέχεται συμβολισμό, ἀδιανόητο ὄντας καὶ ἄρρητο καὶ ἀφθεγκτο καὶ ἄλογο.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, «τίς τετόλμηκεν» νὰ συμβολίσῃ τὸ ἀσυμβόλιστον; Μά οἱ «*δεινοὶ*» ἐξ-ουσιαστές κατὰ τὸν Πλάτωνα, οἱ ὅποιοι κρύπτονται πίσω ἀπ' τήν «*λαθραία εἰσαγωγή*» τοῦ μῆδ-ἐνός, πού ἐν τέλει ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἔσχατο καταφύγιό τους. Μόνο αὐτοί, πού, ἂν τοὺς δῆς, «*δόξει σοι μῦειν ἢ παντάπασιν οὐκ ἔχειν ὅμματα*» [= θὰ σοῦ φανεῖ πῶς ἔχουν κλειστά ἢ δέν ἔχουν καθόλου μάτια], τόλμησαν νὰ κατασκευάσουν τὸν κόσμον τοῦ μῆδ-ἐνισμοῦ ἀπ' τὸ μῆδ-ἐν, μ' ἀποτέλεσμα τήν ἀκίνητοποίησιν τῆς Ἐπιστήμης, ἢ ὁποία ἐπαυσε ἔκτοτε νὰ παράγῃ γνώση (βλέπετε, «*Ἐπίθεσις τοῦ Σκοταδισμού κατὰ τῆς Λογικῆς*» τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μαθηματικῆς Ἀναλύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν κ. Λάμπρου Ντόκα, στὸν «*Δαυλὸς*», τ. 160/1995).

5 Ἡ κρίσις τῆς Ἐπιστήμης

Εἶδαμε («*Δαυλός*», τ. 160 καὶ 161), ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι κατασκεύαζαν τὸν κόσμον ὅλον ἐξ ἀριθμῶν καὶ κατ' ἀριθμόν. Εἶδαμε ἐπίσης καὶ τὸν τρόπο, μέ τὸν ὁποῖο κατασκεύαζαν τὸν ἐξ ἀριθμῶν συγκείμενον κόσμον: Πολλὲς μονάδες-σημεῖα (μέ μῆδ-ἐνικὴ πυκνότητα καὶ μῆδ-ἐνικὲς διαστάσεις) δημιουργοῦν τίς γραμμές, οἱ ὁποῖες φτιάχνουν ἐπιφάνειες καὶ οἱ τελευταῖες σώματα. Εἶδαμε, ὅτι ὁ Πυθαγόρας μέ τὰ δόγματά του αὐτὰ ἐξώργισε τοὺς

“Ἕλληνες φιλόσοφους, οἱ ὅποιοι διέκοψαν γιὰ ἓνα διάστημα τὴν δημιουργικὴ τους πορεία, προκειμένου ν’ ἀντικρούσουν τὰ δόγματα αὐτά.

Γνωρίζουμε τίς ἐπιθέσεις πού δέχτηκαν οἱ Ἕλληνες ἀπ’ τοὺς Πέρσες – ἐπιθέσεις τίς ὁποῖες εἶχε «μαντεύσει» ὁ Πυθαγόρας, τοὺς ἐμφύλιους σπαραγμούς πού ἀκολούθησαν, τὴν ὑποταγὴ τῶν Ἑλλήνων στοὺς στρατοκράτες τῆς Ρώμης. Καθ’ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ αἵρεση τῶν «ζηλωτῶν» – ἔτσι ἀπεκαλοῦντο οἱ Πυθαγορικοὶ – προετοίμαζε τὸ ἔδαφος γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς θρησκείας τοῦ μηδενός, ἐξαγοράζοντας καὶ διαφθείροντας τοὺς Ἕλληνες. (Βέβαια κάποιοι ἄλλοι – ἂν ἦσαν «ἄλλοι» – τοὺς προσέφεραν, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἄλλη ἱστορία).

Τὸ μὴδὲν γιὰ τὴ νέα θρησκεία ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου: *«Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν»* («Γένεσις», Α1). Στὴ φράση αὕτη δὲν ὑπάρχει ὑπαινιγμὸς γιὰ κάτι προγενέστερο τοῦ «θεοῦ»-Γιαχβὲ οὔτε κἂν ὑποψία περὶ ἀστρικής οὐσίας-ὑλῆς ἢ Μεγάλης Ἑκρήξεως ἢ χώρου ἢ χρόνου. Τὸ μόνο σαφές καὶ ἀδιαμφισβήτητο εἶναι ἡ ἐνέργεια – *«ἐποίησεν»* – τοῦ ἀρχιτέκτονος Γιαχβέ, ὁ ὁποῖος δημιούργησε *«θεῖα βουλῇ καὶ δυνάμει»* τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μηδενός.

Πῶς ὅμως δημιουργεῖται ὁ κόσμος ἐκ τοῦ μηδενός, ὅταν τὸ μὴδὲν δὲν γεννᾷ (πολλαπλασιάζει), δὲν προσθέτει, δὲν διαιρεῖ, δὲν ἀφαιρεῖ; Ποιὸν κόσμο μπορεῖ νὰ δημιουργήσει ὁ Γιαχβέ, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζαν, ὅτι *«αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόσμον δὲν τὸν ἔκανε οὔτε κάποιος θεὸς οὔτε κάποιος ἄνθρωπος, ἀλλ’ ἦτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι μιὰ ἀθάνατη φωτιά (ζωή), πὺ ἀναδοσθῇ με νόμο καὶ ρυθμὸ»* (Ἡράκλειτος), κάτι πὺ ἀποτελεῖ καὶ τὴν τελευταία λέξη τῆς σημερινῆς Θεωρητικῆς Φυσικῆς;

“Ἄς μὴ γελιώμαστε! Τὸ θέμα αὐτὸ δὲν εἶναι κοσμολογικὸ ἢ ἐπιστημονικὸ, ἀλλὰ πολιτικὸ ἀπ’ ἄκρῃ σ’ ἄκρῃ. Ἀλλωστε τὰ πάντα εἶναι «πολιτικά», δηλαδὴ σοφιστικά ἐδῶ καὶ δυόμισι χιλιετίες περίπου, δηλαδὴ ἀπ’ τὰ χρόνια τοῦ Πυθαγόρα. Δὲν πρόκειται λοιπὸν περὶ «δημιουργίας τοῦ σύμπαντος» ἀλλὰ περὶ δημιουργίας τοῦ σύγχρονου ἐξ-ουσιαστικοῦ κόσμου, περὶ ὁργάνωσός του δηλαδὴ σὲ «ἐξ-ουσία». Οἱ «τιτᾶνες» τῆς «Μυθολογίας», πού, νικημένοι ἀπ’ τὴν Διὸς-πολιτικὴ καὶ σοφία, ζοῦσαν περιθωριοποιημένοι στὴν ἀφάνεια τοῦ ταρτάρου, ἐπέτυχαν νὰ ἐξαπατήσουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς στρέψουν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ τους.

Τὸ μήνυμα τῆς δῆθεν «δημιουργίας τοῦ κόσμου» «ἐξ ὑπαρχῆς» εἶναι διττό: Ἀφ’ ἑνὸς ὁ νέος κόσμος δὲν θά’ χει τίποτε ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν κόσμο: οὔτε κἂν μὴμη. Τὰ ἐξ-ουσιαστικά δόγματα θὰ δολοφονήσουν τὸν Ἑλληνικὸν Λόγον καὶ θὰ σκεπάσουν τὴ σοφία ἢ ἀθλιότητά θὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν ἀρετή· τὴ δημοκρατία θὰ διαδεχθῇ ἡ ἀπολυταρχία τοῦ Γιαχβέ· καὶ στὸ ὄνομα τῆς ἐλευθερίας θὰ βαπτίζονται δοῦλοι οἱ ἄνθρωποι. Τὸ δεύτερο μήνυμα εἶναι σαφέστερο: Οἱ ἄνθρωποι - δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ – πού τοὺς ἔπλασε ἐκ τοῦ μηδενός – καθίστανται ἀνάξιοι τοῦ παντός, μηδενικά, ἀφοῦ ἐκ τοῦ μηδενός προήλθαν.

Στὸ Πυθαγορικὸ ἢ ἐξ-ουσιαστικὸ σύστημα τὸ κάθε ἀριθμητικὸ ψηφίο λαμβάνει τὴν ἀξία του ἀπὸ τὴ θέση πού κατέχει. Στὸν ἀριθμὸ 555 γιὰ παράδειγμα τὸ ἀριθμητικὸ ψηφίο «πέντε» ἐπαναλαμβάνεται τρεῖς φορές. Κι ὅμως τὸ πρῶτο ἐξ ἀριστερῶν ἔχει δεκαπλάσια ἀξία ἀπ’ τὸ δεύτερο καὶ ἑκατονταπλάσια ἀπ’ τὸ τρίτο. Ἡ τιμὴ του δηλαδὴ δὲν εἶναι ἀπόλυτη ἀλλὰ θεσιακή.

“Ὅπως τὰ ἀριθμητικὰ ψηφία, ἔτσι καὶ οἱ ἄνθρωποι λαμβάνουν τὴν ἀξία τους ἀπ’ τὴ θέση πού κατέχουν στὸν ἐξ-ουσιαστικὸ μηχανισμό. «Μηδενικά» θεωροῦμενοι αὐτοὶ καθ’ ἑαυτοί, λαμβάνουν τὴν ἀξία τους ἀνάλογα πρὸς τὴ θέση πού κατέχουν. Ὅσο πιὸ κοντὰ στὸν Κύριο-Δημιουργὸ τοὺς βρίσκονται, τόσο πιὸ μεγάλη δύναμη ἔχουν.

«Μηδενικά» θεωροῦμενοι οἱ ἄνθρωποι, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ παράγουν μηδενικά ἔργα. Ἔργα σοφίας καὶ ἀρετῆς, «ἔργα θαυμαστά καὶ μεγάλα», ἔπαυσαν νὰ παράγονται. Οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι, οἱ ἐπιστημονικο-καλλιτεχνικοὶ ἥρωες ἐκμηδενίζονται. Ὁ μῦθος τῶν «πρωτοπλάστων», πού ἐπεδίωξαν τὴ γνώση καὶ τὴν ἀκεραΐωση καὶ διώχτηκαν ἀπὸ τὸν Γιαχβέ, δίνει τὸ στίγμα τοῦ ἐξ-ουσιαστικοῦ κόσμου, ὅπου ἰσχύει τὸ «πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα».

Είδαμε την επισήμανση του καθηγητού των Μαθηματικῶν κ. Α. Ντόκα, ὅτι δηλαδή ἡ ἀνθρωπότητα ἔπαυσε νὰ παράγῃ γνώση ἀπ' τὰ χρόνια τὰ καλὰ τῶν Ἑλλήνων, πού εἶναι ἀπολύτως ὀρθή καί φυσική· διότι «ὀππόθεν ἄρξωμαι, τόθι πάλιν ἵξομαι αὐθις» (= ἀπ' ὅπου ξεκινῶ, ἐκεῖ ἐπιστρέφω πάλι), σύμφωνα μέ τὸν Παρμενίδη. Καί ὁ κόσμος αὐτός θεμελιώνεται πάνω στό μηδέν. Ἀναγκαστικά λοιπὸν περὶ τὸ μηδέν θὰ φερόμαστε, ἕως ὅτου θ' ἀσχολοῦμαστε μέ τὸ μηδέν καί τὸ Πυθαγόρειο ἢ ἐξ-ουσιαστικό ἢ μηδενικό σύστημα.

Ζ' Τὸ μηδέν τοῦ Δυϊσμοῦ

Είδαμε, ὅτι οἱ Ἕλληνες γνώριζαν ἀνέκαθεν τὸ μηδ-έν, τὸ ὁποῖο ὥστόσο ποτὲ δὲν συμβόλιζαν, γιατί ὡς «μηδ-έν» μπορεῖ νὰ προσλάβῃ ἀπειρες τιμές καί κατὰ συνέπειαν θὰ ἐχρειάζοντο ἀπειρα σύμβολα. Τὸ ἑλληνικό μηδ-έν παρὰ ταῦτα δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἐξωσυμπαντικό ἢ μεταφυσικό, δὲν εἶναι «ἄσαρκο», ἀλλ' ἐκφράζει αὐτὸ ἀκριβῶς πού λέει ἡ λέξη: Τὸ μέρος τοῦ ὅλου ἐνός, πού δέδαια σέ καμμιὰ περίπτωση δὲν εἶναι οὔτε ἐν οὔτε τίποτε.

Είδαμε ἐπίσης, ὅτι τὸ Πυθαγορικό μηδέν δὲν ἔχει σχέση μέ τὸ Ἑλληνικό, ἀλλ' ἀντιστοιχεῖ στό μὴ εἶναι ἢ μὴ ὄν ἢ τίποτε, πού ἀποτελοῦν τὴν ἀρνηση ἢ τὴν ἀντίθετη δύναμη ἢ ἀρχὴ τοῦ εἶναι ἢ τοῦ ὄντος ἢ τοῦ ἑνός. Γίνεται σαφές, ὅτι τὸ Πυθαγορικό μηδέν εἰσάγει τὸν «δυϊσμό» ἥτοι τὴν ὑπαρξη τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν ταυτῷ δύο ἀντιθετικῶν δυνάμεων ἢ ἀρχῶν, πού καθορίζουν τὸ γίγνεσθαι.

Στὸ θρησκευτικό ἐπίπεδο ἡ θέση τοῦ μηδενὸς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ «κακόν» ἢ τὸ «σκότος» (Ζωροαστρισμός-Μανιχαϊσμός) ἢ τοὺς «ἄπιστους» (Μωαμεθανισμός) ἢ τὸν «Σατανᾶ» (Ἰουδαίو-Χριστιανισμός), πού ἀνταγωνίζονται τὸ «καλόν» ἢ τὸ «φῶς» ἢ τοὺς «πιστοὺς» ἢ τὸ «Θεό». Στὸ βιολογικό ἐπίπεδο τῇ θέσει τοῦ μηδενὸς παίρνει τὸ σῶμα ἢ ἡ ὕλη ἢ οἱ αἰσθήσεις, πού ἀντιτίθενται στὴν ψυχὴ ἢ πνεῦμα ἢ ἰδέα. Στὸ κοινωνικο-πολιτικό τέλος ἐπίπεδο ὁ ἀγῶνας διεξάγεται μεταξὺ πτωχείας καί πλούτου ἢ ὕλισμου καί ἰδεαλισμοῦ.

Ἐξυπακούεται, ὅτι ὁ δυϊσμός καί τὰ δυναρχικά ζεύγη ἀποτελοῦν ἐπινοήσεις τῆς ἐξ-ουσίας, ἡ ὁποία «διαίρει», τεμαχίζει τὴν ἀνθρωπότητα ὀριζοντίως καί καθέτως, καλλιεργώντας τις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀντιθέσεις καί ἐπανασυγκολλεῖ τὰ τεμαχισμένα μέλη τῆς, τὰ «συνθέτει» κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἡ «Τριαδικὴ Διαλεκτικὴ» ἔρριψε τὸ πρῶτο ἄλλοθι τῆς στὸν Πυθαγόρα, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, διέκρινε τὰ ἀντιθετικά ζεύγη: Ἀγαθὸν - κακόν, φῶς - σκότος, δεξιόν - ἀριστερόν, εὐθύ-καμπύλον, τετράγωνον - ἀνισόπλευρον, ἥρεμον - κινούμενον, ἐν - πληθος, πέρας - ἄπειρον, ἄρρεν - θῆλυ, περιττόν - ἄρτιον. Τὰ ἀντιθετικά αὐτὰ ζεύγη («θέση - ἀντίθεση» κατὰ Ἑγελον καί Μάρξ) συνίστανται καί συντίθενται («σύνθεση») χάρις στὸν ἑνα, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴ δάση κάθε ἄρτιου καί περιττοῦ ἀριθμοῦ, εἶναι δηλαδή ἀρτιοπέριτος.

Ὁ δυϊσμός ἔχει εἰσχωρήσει σήμερὰ σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης, σ' ὅλους τοὺς χώρους τοῦ ἐπιστητοῦ, σ' ὅλες τις ἐκδηλώσεις τοῦ δημόσιου καί ἰδιωτικοῦ μας βίου. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, ἐξ-ουσιαστικός καί δουλικὸς συγχρόνως, ἀδυνατεῖ ν' ἀτενίσῃ τὸ ἐν - ὅλον, νὰ δῇ τὸν κόσμο στὴν ὁλότητά του. Διχασμένος σὲ σῶμα καί ψυχὴ ἢ σὲ ὕλη καί πνεῦμα ἢ σὲ αἰσθήσεις καί νόηση περιφέρεται συγκεχυμένος καί ἀμήχανος, «δίκρανός», βλέποντας καί ἀκούοντας διπλᾶ: Εἶναι καί οὐκ εἶναι. Τὸ τῆς Σαπφούς «οὐκ οἶδ' ὅτι θέω· δίχα μοι τὰ νοήματα» (= δὲν ξέρω πού πηγαίνω· οἱ σκέψεις, τὰ νοήματά του εἶναι διχασμένα καί ἀντιθετικά) χαρακτηρίζει ἀπόλυτα τὸ σύγχρονο κόσμο.

Ὅμως γιατί θὰ πρεπε νὰ εἶναι δύο «εἶναι» συγχρόνως τὸ «εἶναι»; «Ἄν οἱ πληροφορίες, ἀπεικονίσεις, ἀναφορές, περιγραφές πού δίδουν γιὰ τὴν ἀρχικὴ πραγματικότητα, γιὰ τὸ ὅλον ἔν, εἶναι ἴδιες καί σὲ τίποτε δὲν διαφέρουν, τότε ποιά ἢ ἀνάγκη τοῦ δυϊσμοῦ; Ἄν πάλι διαφέρουν παντάπασι καί σὲ τίποτε δὲν μοιάζουν, τότε μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἕκαστον ἐκ τῶν δύο (ἀντιθετικῶν) εἶναι ἓνα ξεχωριστό κι ἀνεξάρτητο ἓνα, ὁπότε πάλι ὁ δυϊσμός περισσεύει», σύμφωνα μέ τὸν Γ. Παπᾶ («Δαυλός», τ. 94/1989, 96/1989, 106/1990, 109/1991 καί 112/1991).

Ούτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τὸ μηδὲν ἢ μὴ ὄν ἢ μὴ εἶναι, ποῦ ὡς «μὴ εἶναι» δὲν εἶναι, δὲν ὑπάρχει. Δὲν ὑπάρχουν τὰ πυθαγορικά ἀντιθετικά ζεύγη καλὸν-κακόν, φῶς - σκότος, δεξιὸν - ἀριστερὸν κ.ο.κ., ἀλλ' ἀποτελοῦν λογικὲς κατασκευὲς ἢ, γιὰ νὰ λέμε τὰ πράγματα μετ' ὀνόματός τους, κατασκευὲς τοῦ παραλόγου. Δὲν ὑπάρχει ἀπόλυτο καλὸν καὶ ἀπόλυτο κακόν· δὲν ὑπάρχει «φύσει» γλυκύ, «φύσει» πικρὸν ἀλλὰ τὰ πράγματα· τὰ πράγματα ποῦ μετέχουν κατὰ κάποιον τρόπο καὶ μέτρο στο καλὸ καὶ στο κακὸ συγχρόνως, στο γλυκὺ καὶ στο πικρὸ συγχρόνως· αὕτη δὲ ἡ συμμετοχὴ (Πλατωνικὴ μέθεξις), αὐτὸ τὸ μέτρο συμμετοχῆς κυρίως κάνει τὰ πράγματα νὰ εἶναι αὐτὰ ποῦ εἶναι, «ἐπεὶ οὐδ' ἐτέρῳ μετὰ μηδέν» (= διότι, ἂν καταστρατηγηθῇ αὐτὸ τὸ μέτρο, θὰ παύσουν νὰ εἶναι αὐτὰ ποῦ εἶναι).

«Σήμερον (δυνάμει χιλιετίες μετὰ τῇ φήμῳ τῶν Ἑλλήνων) ἡ ἐπιστήμη δὲν διαιρεῖ τὸν κόσμον εἰς διαφορετικὰς ομάδας ἀντικειμένων π.χ. ὄρνυκτά, φυτὰ, ζῶα, ἀνθρώπους... διότι γνωρίζει, ὅτι εἶναι πάντοτε ἡ ἰδία ὕλη, αἱ ἴδιαι χημικαὶ ἐνώσεις, οἱ ὅποιοι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνήκουν εἴτε εἰς τὰ ὄρνυκτά εἴτε εἰς τὰ φυτὰ εἴτε εἰς τὰ ζῶα. Ἐπίσης αἱ ἐπενεργοῦσαι δυνάμεις εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς ὕλης εἶναι πάντοτε αἱ ἴδιαι εἰς ὅλα τὰ ἀντικείμενα. Ὅτι, μὴ μπορεῖ νὰ διακριθῇ εἶναι τὸ εἶδος τῆς σχέσεως, ποῦ ἔχει πρωταρχικὴν σημασίαν» (W. Heisenberg, «Φυσικὴ καὶ φιλοσοφία», «Διογένης», Ἀθῆναι 1971, σελ. 137).

Σήμερα ἡ ἐπιστήμη ἐπιβεβαιώνει τὸν Ἡράκλειτο, ποῦ ἔλεγε: «Ἐν τῷ πᾶν», τὸν Παρμενίδη ποῦ διετύπωσε τὴν θεωρίαν τοῦ Ὀλοῦ Ἐνὸς ἢ τοῦ Ἐνὸς Ὀλοῦ, τὸν Ἐμπεδοκλή, τὸν Ἀναξαγόρα. Ἡ ἐπιστήμη ἔπαυσε πλέον νὰ διαιρῇ· ὁ ρόλος τῆς ἔγκειται στο νὰ ἐνώνει τὰ ὄντα σὲ σύνολα καὶ ὄχι στο νὰ τὰ διαχωρίζει. Γίνεται σαφές, ὅτι τὸ «διαιερεῖν» καὶ διαχωρίζειν ἀποτελεῖ εὐρημα τῶν ἐξ-ουσιαστῶν («διαίρει καὶ βασίλευε»).

Η' Οἱ συνάψεις

- I. Οἱ «Ἀραδικοὶ» ἢ «Indi» ἀριθμοὶ ἢ ὅπως ἄλλως τοὺς ἀποκαλοῦν τὰ ὄργανα τῆς λογοκρατίας εἶναι Πυθαγορικοί. Ἡ ἐρευνά μας ἀπέδειξε, ὅτι ὁ Πυθαγόρας τοὺς χρησιμοποιοῦσε ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνα. Ὁ χαρακτηρισμὸς τοὺς ὡς «Ἀραδικῶν» ἢ «Indi» ἐγινε ἀπ' τοὺς ἴδιους τοὺς νεο-Πυθαγορικοὺς πρὸς παραπλάνησιν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι, ἀντὶ νὰ ἐπιδοθοῦν στὴν ἀπόδειξη τῆς ἀναξιοπιστίας τοῦ συστήματος, σπατάλησαν τὶς δυνάμεις τοὺς στο νὰ ἀποδείξουν τὴν ἐλληνικότητά του.
- II. Τὸ μηδέν ἦταν γνωστὸ στοὺς Ἕλληνες ἀνέκαθεν. Ὅμως οἱ Ἕλληνες δὲν τὸ συμβόλισαν, καθότι ἀσυμβόλιστον. Ὁ Πυθαγόρας παραχάραξε τὴν ἐννοία τοῦ μηδενός· τοῦ στέρησε ὅλα τὰ περιεχόμενά του καὶ τὸ ἐξίσωσε μὲ τὸ «τίποτε», μὲ τὴν ἀνυπαρξία, μὲ τὴν ἀπουσία τοῦ συμπαντικοῦ ὄντος. Τὸ εὐρημα τῆς Πυθαγορικῆς ὀργάνωσης εἶναι, ὅτι μπόρεσε νὰ ἐπιβάλλῃ κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους τὸν συμβολισμό τοῦ «τίποτε» – γιὰτὶ καὶ ἔτσι εἶναι μὴ συμβολιστὸ – μὲ τὸ γράμμα Ὁμικρον (Ο), τοῦ ὁποίου ἡ ἀριθμητικὴ τιμὴ στο σύστημα τῶν ἀριθμογραμμάτων ἦταν ἑβδόμηντα. Ἡ ἐπιλογὴ τοῦ Ὁμικρον δὲν πρέπει νὰ γινε ἀπ' τὸ πρῶτο γράμμα τῆς λέξεως «Ο-ὕδεν», ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ «πυθμὴν» τῆς λέξεως «Ὁμικρον» εἶναι μηδέν.
- III. Ὁλόκληρο τὸ Πυθαγορικὸ σύστημα γραφῆς τῶν ἀριθμῶν βασίζεται στο μηδέν. Φυσικὸ εἶναι, ὅλα τὰ ἔκγονα τοῦ μηδενικοῦ αὐτοῦ συστήματος νὰ εἶναι τίποτε. Πράγματι ἀπὸ τότε ποῦ καθιερώθηκε αὐτὸ τὸ σύστημα, δὲν παράγεται δημιουργικὴ γνώση ἢ σκέψη. Οἱ ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς τῆς λογοκρατίας ἀναπαράγουν τὶς γνώσεις τῶν Ἑλλήνων.
- IV. Τὸ Πυθαγορικὸν σύστημα ἀρίθμησης, τὸ μηδέν καὶ ἡ ὑποταγὴ τῶν ἐλληνικῶν θεωριῶν στο ἐπιλεκτικὸ-ἐξ-ουσιαστικὸν σύστημά του θορύβησε τοὺς Ἕλληνες τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνα, οἱ ὅποιοι «ἀμύνθησαν περὶ πάτρης». Γίνεται σαφές, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῆς ἀλλαγῆς τρόπου ἀρίθμησης καὶ γραφῆς τῶν ἀριθμῶν, ἀλλὰ περὶ ἀνατροπῆς ὅλου τοῦ φιλοσοφικοῦ, ἐπιστημονικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ οἰκοδομήματος τῶν Ἑλλήνων.
- V. Τὸ μηδέν τοῦ Πυθαγόρα καθιερώθηκε ὡς «πρῶτη ὕλη» καὶ «ἀπαρχὴ τῆς δημιουργίας».

γίας του Κόσμου: 'Ο Γιαχβέ έπλασε τον κόσμο εκ του μηδενός. Τί σημαίνει αυτή ή «δημιουργία», πού αντικαθιστά την έλληνική κοσμογένεση εκ του χάους, δηλαδή το αυτόδημιούργητον του κόσμου; Σημαίνει ότι:

α. 'Αφού ο Γιαχβέ έπλασε τον κόσμο εκ του μηδενός, άρα του άνήκει· ο κόσμος παίγνιον στα χέρια κάποιου θεού, ό όποιος, όσάκις θέλει τον καταστρέφει και όποτε θέλει τον άνοικοδομεί. "Ανθρωποι, ζώα, φυτά και πράγματα εξισώνονται με τό μηδέν, άφού εκ του μηδενός έπλάσθησαν.

β. 'Αφού ο Γιαχβέ έπλασε τον κόσμο εκ του μηδενός, πρό της νέας πλάσεως δέν ήταν παρά μηδέν. 'Ο Έλληνικός Κόσμος πρέπει να λησμονηθή ως πλάνη ή μωρία. Τό νέο σύστημα έσήμανε τό τέρμα του άνθρωπισμού, του Λόγου, της Έλευθερίας και την άνατολή της θεοκρατίας, του δόγματος.

- VI. α. 'Ο Γιαχβέ-άρχιτέκτων έννοείται πώς προϋπήρχε της κτίσεως. Είναι έξωσυμπαντικός, προ-αιώνιος, ύπερ-ούσιος και άναρχος. Τά έρωτηματικά πού; πότε; πώς; γιατί; είναι συνεπώς άδύνατο να άπαντηθούν σε δάθος.

β. Τοιοῦτος ών ο έξωσυμπαντικός «Δημιουργός» χάνεται στα βάθη του άπείρου. Μεταξύ Δημιουργού - αρχιτέκτονος και δημιουργημάτων - μηδενικών «*μέγα χάσμα έσθίρειται*». 'Ο νέος θεός, ο Γιαχβέ, είναι άσχετος με την 'Αθηνά και τό Δία, πού ήσαν έγκόσμιοι. Αὐτός είναι έξωσυμπαντικός και άπάνθρωπος.

γ. 'Ο Ζεύς και ό Ποσειδών ήσαν θεοί-βασιλείς, ύποταγμένοι στο Νόμο. Οί άποφάσεις τους λαμβάνονταν κατά λόγον και έτίθεντο υπό κριτικόν έλεγχον. 'Ο νέος θεός άποφασίζει και διατάσσει· οί άποφάσεις του δέ σηκώνουν άμφισβήτηση: «*Είπεν ο Κύριος*» ή «*αὐτός έφα*». Οί άποφάσεις του άναρχου θεού είναι άγνωστες και παρά λόγον· κανείς δέν μπορεί να έξιχνιάσει τίς βουλές του Κυρίου, πού είναι παντοδύναμος ωστόσο. Μπροστά στη σκοτεινή αὐτή Δύναμη οί άνθρωποι υποχώρησαν. Στίς ψυχές τους έγκατεστάθη ό φόβος· έγκαθιδρύθη τό του φόβου κράτος.

- VII. Τό νέο σύστημα άρίθμησης είναι αὐστηρά θεσιακό. Τό ίδιο ακριδώς άριθμητικό ψηφίο μπορεί να λάβη διάφορες τιμές. Όμως και τό κοινωνικο-πολιτικό σύστημα είναι θεσιακό, άφού τά πάντα γίνονται πλέον «έξ άριθμών και κατ' άριθμούς». 'Ιδιοι ή ίσοι οί άνθρωποι, ίδιοι ή ίσοι οί έπιστήμονες κλπ., παίρνουν ξεχωριστές τιμές, άμοιβές ή τιμωρίες, ανάλογα πρός τη θέση πού κατέχουν στο σύστημα.

- VIII. Τό μηδέν στο νέο έξουσιαστικό σύστημα αντιπροσωπεύει τό μη είναι ή τό μη όν. Δημιουργεί δηλαδή τον διϋισμό. 'Ο κόσμος πλέον συντίθεται από δυό αντιτιθέμενες δυνάμεις, του Καλού και του Κακού, πού όφείλουν να έρίζουν ανάμεσά τους «πρός δόξαν θεού». 'Ο θεός ή έξ-ουσία διαιρεί και βασιλεύει.

- IX. Οί μαθηματικοί επαναλαμβάνουν, ότι χι συν ψι ίσον μηδέν. "Ολες οί εξισώσεις τους τό ίδιο λέγουν: ίσον μηδέν. Καιρός είναι να άντιληφθούν, ότι «μηδέν από μηδέν μηδέν» κι ότι «*όπόθεν άρξωμαι... τόθι γάρ πάλιν ἔξομαι αὐθις*».

- X. Τά άριθμογράμματα και τά αὐθεντικά Έλληνικά Μαθηματικά μη έχοντας τό μηδέν δημιούργησαν τον Πολιτισμό πού άπολαμβάνουμε, στο σύνολό του. 'Η δύναμη της έξουσίας, ό φόβος Κυρίου άνάγκασε τους Έλληνες να τά έγκαταλείψουν και να λησμονηθούν. Σήμερα, δύομισυ χιλιετίες μετά τον Πυθαγόρα, καλούμεθα να έγκαταλείψουμε και να λησμονήσουμε και τά έλληνικά γράμματα.

Οί Έλληνες, «*μετέχοντες της ήμετέρας παιδενύσεως*», έχουμε χρέος, άντι να δεχθούμε την τελευταία «*ύδριν*» – με την άρχαία σημασία της λέξεως –, να άναζητήσουμε και να δοῦμε τον τρόπο με τον όποιο εργάζονταν οί Έλληνες μαθηματικοί και να έθισθούμε εκ νέου στη λειτουργία των άρχαίων μαθηματικών. Ως πρώτο δοήθημα μπορούν να μάς χρησιμεύσουν τά μαθηματικά του Διοφάντου, πού επέτυχαν να διασωθούν από τό μένος των έξ-ουσιαστών.

Δημοκράτης λογοκριτής

“Α, κύριε Μαρωνίτη μου! Ν’ αγιάση τὸ χέρι σου! Χρόνια περίμενα νὰ γράψης στὸ «Βῆμα» τὴν σοφὴ αὐτὴ κουδέντα γιὰ τὴν «ρατσιστικὴ παρέα τοῦ Δαυλοῦ». Καὶ λίγα ἔγραψες, μεγάλε. Ἀλλὰ τί περιμένεις ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ δὲν μποροῦν «νὰ ἀναγνωρίσουν τὸ καλὸ τῆς ξένης καλοσύνης»; Καὶ μιλάμε γιὰ χοντρὸ καλὸ. (Τόσο, μὲ τὸ συμπάθειο...). Εὐτυχῶς ὅμως, ποὺ ἦλθες ἐσύ, νὰ ἀντιπροσωπεύσης ἐπάξια ἐμᾶς τοὺς ἄξεστους Ἕλληνες χάρις στὸ «δῶρο τῆς νευρικῆς ἀνακούφισης ποὺ αἰσθάνθηκες, μόλις πάτησες τὸ πόδι σου στὴν ξένη πόλη». (Ναί! Ἔτσι τὸ ἔγραψε ὁ ἄνθρωπος). Καὶ τώρα δυὸ τινὰ συμβαίνουν: Ἡ μᾶς ἀγαπᾷ τόσο πολὺ ὁ ἄνθρωπος, ποὺ, ὅταν μένη στὴν Ἑλλάδα, «τὰ παίρνει στὸ κρανίο», ἢ τ’ ἀεροπλάνο δὲν εἶχε τουαλέττα. Γιὰ ὄνομα τοῦ Γιαχδέ, κύριε καθηγητά μου! Ἐπρεπε δηλαδὴ σώνει καὶ καλὰ νὰ ...ἀνακουφιστῇς στὸ Ὀλοσταντ; Μπᾶ, σὲ καλὸ σου! Ταμένο σὲ εἶχαν; Ἐκτὸς πιά, κι ἂν θέλῃς –ἐμμέσως πλὴν σαφῶς– νὰ μᾶς πῇς, ὅτι «τᾶκανες» ἀπὸ τὴν χαρὰ σου, ποὺ σὲ κάλεσαν στὸ συνέδριο. Ἄς εἶναι ὅμως.

Καὶ βέβαια κατανοοῦμε τὸ τραῦμα τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας, ποὺ «μεγάλωσες χωρὶς γκουβερνάντα». Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν εἶναι λόγος, γιὰ νὰ γράφῃς αὐτὰ τὰ βαθυστόχαστα περὶ «λοξῆς, μᾶλλον, συμμετοχῆς στὸ Συνέδριο» κ.λπ. Καὶ μεῖς μεγαλώσαμε χωρὶς γκουβερνάντα (μαγκιά μας, ἐ!), ἀλλὰ τέτοιες κοτσάνες δὲν γράψαμε. Ἐξ ἄλλου τί θὰ πῇ «λοξὴ συμμετοχή»; Ἐκτὸς πιά κι ἂν κάνετε τὴν αὐτοκριτικὴ Σας. Παρεμβάλλεται ἐκεῖνο τὸ ἔρμιο τὸ «μᾶλλον». Τί σοῦ εἶναι τέλος πάντων αὐτὴ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀκριβολογία... Διότι, σοῦ λέει ὁ ἄνθρωπος, ἂν ἡ συμμετοχὴ δὲν εἶναι λοξή, τότε τί γίνεται; Βάλε λοιπὸν καλοῦ-κακοῦ κι ἓνα «μᾶλλον», γιὰ νὰ ἔχουμε τὸ κεφάλι μας ἥσυχο.

Βέβαια καὶ τὸ ἥσυχο μιὰ κουδέντα εἶναι. Διότι πῶς νὰ ἡσυχάσης, ἀφοῦ μόνον «στὸ ἀκαδημαϊκὸ περιβάλλον τοῦ ἐξωτερικοῦ δουλεύει πικρὸ κόσκινο διαλογῆς καὶ ἐπιλογῆς, ποὺ πιάνει εὐκόλα τοὺς κάθε λογῆς κομπογιαννίτες...», καὶ ἔτσι διακρίνονται οἱ ἐγνωσμένοι κύρους αὐθεντίες, ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν ἀνωτερότητα τῶν Σημιτικῶν φυλῶν, τὴν Ἀφρικανικὴ καταγωγὴ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ φυσικὰ τὴν Φοινικικὴν προέλευση τῶν ἡμετέρων γραμμάτων. Αὐτὲς εἶναι ἐπιστημονικὲς κορυφές ἄξιες νὰ προβληθοῦν, νὰ τιμηθοῦν καὶ νὰ χρηματοδοτηθοῦν. Ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι, κύριε καθηγητά μου, εἶναι ρατσιστὲς καὶ φασίστες τοῦ κερατᾶ καὶ γι’ αὐτὸ πρέπει νὰ παταχθοῦν.

Μὲ ὅλα αὐτὰ οὐδόλως θέλουμε νὰ Σᾶς κατηγορήσουμε ὡς φασίζοντα. Γιαχδέ φυλάξοι! Ἀπλᾶ ὡς προοδευτικὸς ἄνθρωπος ἔχετε καὶ προσωθημένες ἀντιλήψεις περὶ διαλόγου. Σὰν αὐτὲς τοῦ ἐρίφη, ποὺ ἔκαψε τὴν Βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας μὲ τὸ τρομερὸ ἐπιχείρημα, πῶς, «ἂν ὅσα βιβλία περιέχει συμφωνοῦν μὲ τὸ Κοράνι, τότε εἶναι περιττά. Ἄν πάλι εἶναι ἀντίθετα, τότε εἶναι ἐπικίνδυνα. Ἀρα καὶ στίς δυὸ περιπτώσεις καταστρεπτέα». Γιὰ τέτοια δημοκρατικὴ ἀντίληψη μιλάμε. Καὶ ὡς τέτοιος δημοκράταρος πολὺ ὀρθὰ τὰ δάξετε μὲ τὴν ἐνάντια γνώμη τοῦ «Δαυλοῦ». Ποῦ ἀκουστήκε διαφωνία στὸ Μαρωνίτειο «Αὐτὸς ἔφα»;

Γιῶργος Πετρόπουλος

Κουρδισμένα πορτοκάλια

«Άκρα τοῦ τάφου σιωπὴ στὸν κόσμο βασιλεύει». Οἱ μεταξὺ ἐξ-ουσιαστῶν καὶ μάζας ἰσορροπίες, ποὺ μετὰ ἀπὸ τόσους κόπους καὶ θυσίες ἀπεκαταστάθηνσαν, διατηροῦνται μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια κι ἀπ' τὶς δύο πλευρὲς, ἀφοῦ ἐξίσουν φοβοῦνται τὶς συνέπειες τῆς διατάραξής τους. Τώρα πιά πολιτικοὶ ἡγέτες, στρατιωτικοί, θρησκευτικοί καὶ πνευματικοί ταγοί, μάζα, ὅλοι τέλος πάντων ὀφείλουν νὰ ἐμφανίζωνται διαλλακτικοί, μετριοπαθεῖς καὶ προπάντων «ὀρθόδοξοι», πιστοὶ δηλαδὴ στοὺς συμπεφωνημένους ὅρους τῆς εἰρήνης, ποὺ ἡ «Νέα Ἱερὰ Συμμαχία» ὑπέγραψε.

Ἐπιτέλους μετὰ ἀπὸ χιλιετίες πολέμους ἐπετεύχθη ἡ εὐλογημένη εἰρήνη μεταξὺ τῶν μαζῶν καὶ τῶν ἐξ-ουσιαστῶν. Τώρα πιά συζητοῦν στὸ ἴδιο τραπέζι καὶ ἐν πνεύματι μάλιστα ἀμοιβαίας κατανόησης οἱ δούλοι καὶ οἱ τύραννοι – διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τους ἀσφαλῶς, ἀφοῦ τὸ ὅλον σύστημα λειτουργεῖ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο: «ἀντιπροσωπευτικά»... Ὅ,τι προέχει καὶ ἀπασχολεῖ τὰ μέγιστα ἀμφότερες τὶς πλευρὲς εἶναι νὰ μὴν διακοπῇ αὐτὸς ὁ διάλογος. Ἀτέλειωτοι διάλογοι ὡς ἀντικείμενο τους ἔχουν τὸ διάλογο καὶ τὰ θέματα τοῦ διαλόγου, πρὸς τὴν κατεύθυνση δὲ αὐτὴ ἔχουν λάβει αὐστηρὲς ὁδηγίες οἱ ἀντιπρόσωποι...

Ἐπιτέλους οἱ δουλοποιοὶ θρησκευτικοὶ ἡγέτες, οἱ δουλαγωγοὶ πολιτικοί, οἱ ψευδοσοφιστὲς καὶ ὅλα γενικὰ τὰ μέλη τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς τῶν κρατῶν κατενόησαν τὰ πλεονεκτήματα τῆς εἰρήνης καὶ συνειδητοποίησαν τὸ μέγεθος τοῦ ἐκ τῆς διατάραξης τῶν ἰσορροπιῶν κινδύνου. Πείσθηκαν λοιπόν, νὰ σταματήσουν τὰ θορυβόποια παίγνια τους, νὰ λησμονήσουν τὰ ἐμπρηστικά τους συνθήματα, νὰ παύσουν νὰ παίζουν «ἐν οὐ παικτοῖς». Ἡ πλάστιγγα, βλέπετε, εἶναι ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητη καὶ οἱ συνέπειες ἀπὸ τὴν διατάραξη τῶν ἰσορροπιῶν ἀπρόδλεπτες. Τέτοια λοιπόν ἡ διομηχανία παραγωγῆς νέων δογμάτων καὶ συνθημάτων. Τὰ ὅσα μέχρι τοῦδε παρήχθησαν εἶναι ἀρκετὰ καὶ προπαντὸς δοκιμασμένα. Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς τὰ δόγματα μπορεῖ νὰ τροποποιοῦνται καὶ νὰ ἐκσυγχρονίζονται ἢ καὶ νὰ συντίθενται ἀκόμη μὲ τὴ γνωστὴ μέθοδο «δύο σὲ ἓνα», ἂν πρόκειται βέβαια περὶ ἀντιθετικῶν κι ἀλληλοσυγκρουόμενων, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς εἰρήνης. Ὁ «Ἰνδοευρωπαϊσμός» γιὰ παράδειγμα μπορεῖ νὰ γίνη «Ἀφροκεντρισμός», ἢ «Κάθοδος τῶν Δωριέων», «Ἀνοδος τῶν Ζουλοῦ», ὁ «Χριστιανισμός» – «Μωαμεθανισμός» «Χριστιανομωαμεθανισμός» καὶ ὁ «καπιταλισμός» «μαρξισμός» «καπιταλομαρξισμός».

Ἐπιτέλους οἱ μᾶζες, ποὺ ἐπὶ χιλιάδες χρόνια ἐπέμεναν νὰ ζοῦν στὸ δικό τους κόσμο, συσπειρωμένες πίσω ἀπὸ ἡγέτες ἄ-χριστους, μὴ ἀναγνωρισμένους ἀπ' τὸ κέντρο, κουράστηκαν πιά καὶ ἀποδέχτηκαν τὸ μετασχηματισμὸ τους σὲ ὄχλο. Συγκολλημένες πιά σὲ νέες πολιτικο-κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς κοινοπραξίες (κράτη, θρησκευτικὲς αἱρέσεις, πολιτικὰ κόμματα, συνδικάτα κ.ο.κ.), ἔχουν εὐθυγραμμισθεῖ ἀπόλυτα μὲ τὴ νέα τάξη πραγμάτων. Οἱ ἀνησυχίες τους, τὰ ἐνδιαφέροντά τους περιστρέφονται γύρω ἀπ' τοὺς νέους τους ἀρχηγούς, τοὺς χραισμένους καὶ νόμιμους. Τὰ Μαζικὰ Μέσα Πλύσεως Ἐγκεφάλων, γνωρίζοντας τὴν ἀδυναμία τους αὐτὴ, κάθε λίγο ἐπαναλαμβάνουν τοὺς μεγάλους ἄθλους τους, οἱ ὁποῖοι ἐκτελοῦνται χάριν τῆς προόδου καὶ τῆς προκοπῆς τοῦ ὄχλου, ὅπως γιὰ παράδειγμα: «Ὁ Πρόεδρος τῶν Παταγῶνων, ἄρτι χειρονηθείς, κατέλυσε σαλαμάκι» ἢ «Ὁ Πρωθυπουργὸς τῶν Κικόνων συνενερέθη μετὰ τῆς Πριγκιπίσσης τῶν Λωτοφάγων» κ.ο.κ. Ἐπιτέλους τὸ μέτωπο ἐξ-ουσιαστῶν – ἐξ-ουσιαζομένων μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι ἄρραγές. Κανένα σύννεφο δὲν φαίνεται νὰ σκιαῇ τὴν ἀγαστὴ συνεργασία τους. Ἄλλωστε τί ἔχουν νὰ χωρίσουν; Καλὰ δὲν τρῶνε ὅλοι τους;

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο – «ὅλοι τους τρῶνε καλὰ» – ἀποτελεῖ μία πραγματικὴ σπαζοκεφαλιά γιὰ τοὺς θεωρητικούς τοῦ συστήματος, ποὺ ἐπαγγέλλονται τὴν ἰσότητα,

διαφοροποιούμενοι απ' τὸν ὄχλο. Μὲ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς τρόπο διαφοροποιοῦνται οἱ πολιτικοὶ ἡγέτες απ' τοὺς ψηφοφόρους τους, οἱ θρησκευτικοὶ ταγοὶ απ' τὸ ποιμνίό τους, οἱ συνδικαλιστὲς απ' τοὺς συνδικαλισμένους. Μέσον διαφοροποίησης, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖ τὸ χρῆμα, πού μὲ τὴ σειρά του ἀποτελεῖ πηγὴν ἐξ-ουσίας.

Τὸ χρῆμα καὶ ἡ διαχείρισή του ἀποτελοῦν τὴ μόνη πιθανὴν «πέτρα σκανδάλου», τὸ μοναδικὸ αἷτιο, ὅπου συχνά-πυκνά διαταράσσονται οἱ ἀγαστὲς κατὰ τὰ ἄλλα σχέσεις ἐξ-ουσιαστῶν καὶ ὄχλου. Εἶπαμε, «ὅλοι τους τρῶνε καλά». Πόσο καλὰ ὅμως, ὅταν γνωρίζουν τὰ μέλη τῆς δεῖνα κοινοπραξίας, ὅτι τὰ ἀντίστοιχα μέλη τῆς ἄλλης κοινοπραξίας «τρῶνε περισσότερο καλά»; Δὲν εἶναι περιέργο λοιπόν, ὅτι βλέπουμε τοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας κατειλημμένους ἐπὶ μονίμου βάσεως μὲ διαδηλωτές, πού κρατοῦν τὰ ἴδια σχεδὸν πανὼ καὶ πού κραυγάζουν τὰ ἴδια συνθήματα. Ἡ διαδικασία απ' τὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ μετὰ εἶναι ἐξίσου γνωστὴ, κουραστικὴ θὰ ἔλεγα, ὅσο καὶ οἱ θρησκευτικὲς τελετουργίες, πού ἐπὶ χιλιάδες χρόνια μένουν ἀμετάβλητες: «κουρδισμένα στρατιωτάκια» - ἀντιπρόσωποι τῆς διαδηλώνουσας κοινοπραξίας ζητοῦν ἐπιμόνως νὰ σπάσουν τὸν κλοιὸ τῶν «κουρδισμένων ἀστυνομικῶν», προκειμένον νὰ συναντήσουν κάποιον «κουρδισμένο καραγκιόζη» - ἐκπρόσωπο τῆς ἐξ-ουσίας, γιὰ νὰ κάνουν διάλογο ἐπὶ τῶν δικαίων τους αἰτημάτων...

«Ὅλοι τους τρῶνε καλά»! Πλανᾶται ὥστόσο τὸ πιὸ ἀπαισιόδοξο ἐρώτημα, πού πανικοβάλλει τοὺς θεωρητικούς τῆς ἐξ-ουσίας: «Ἔως πότε»; Τὰ ἀποθέματα ἐξαντλοῦνται, ἡ λαιμαργία τοῦ ὄχλου ἀυξάνεται, ἐνῶ ἡ παραγωγή - ἡ παραγωγὴ νέας γνώσης, απ' τὴν ὁποία ἐξαρτᾶται κάθε ἄλλη παραγωγή - εἶναι ἀδύνατη, καθότι ὁ ἐξ-ουσιασμὸς δὲν παράγει γνώση. Λίγα χρόνια ἀκόμη - ἀγνωστο πόσα - καὶ οἱ διαχειριστὲς τῆς ἐξ-ουσίας δὲν θὰ ἔχουν τί νὰ μοιράσουν· ἢ μᾶλλον θὰ μοιράζονται τὴν κακοδαιμονία τους.

Εἶναι ὥστόσο ἀπορίας ἄξιον, πῶς οἱ Σπαρτιάτες, πού ἄλλο στὴ ζωὴ τους δὲν γνώριζαν απ' τὸ «ἐλευθεροὶ εἶναι», προσχώρησαν στὸ στρατόπεδο τοῦ δουλικοῦ ὄχλου καὶ μεταβλήθηκαν σὲ «κουρδισμένα στρατιωτάκια»; πῶς οἱ Ἀθηναῖοι - γεννημένοι ἐν δημοκρατίᾳ, γαλουχημένοι ἐν σοφίᾳ, ἐθισμένοι νὰ ζοῦν ἀξιοπρεπῶς μὲ αὐτάρκεια καὶ αὐτοδυναμία - προσχώρησαν στὶς τάξεις τοῦ ἀνδραποδώδους ὄχλου καὶ σὰν «κουρδισμένοι καραγκιόζηδες» βγαίνουν στοὺς δρόμους ἐπαίτωντας λίγα ψίχουλα απ' τοὺς ἐξ-ουσιαστὲς πῶς οἱ Ἕλληνες - ἱκανοὶ νὰ ζοῦν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ δι' ἑαυτοὺς νὰ δημιουργοῦν «ἔργα θαυμαστὰ καὶ μεγάλα», ν' ἀνεβαίνουν ὁσημέραι τὰ σκαλιὰ τῆς κλίμακας τῶν ἀξιών, ὥστε ν' ἀποθεωθοῦν καὶ ν' ἀπαθανатиθοῦν - προσχώρησαν στὸν ὄχλο καὶ κατάντησαν νὰ ζοῦν ἄεργοι καὶ ἄνεργοι, στάσιμοι καὶ ἀμαθεῖς, ἐξαρτημένοι απ' τὴν ἐξουσία· πῶς «τὸ κάλλιστον καὶ ἀριστον ἐπ' ἀνθρώπους γένος» ἐφθασε στὸν ἔσχατο ξεπεσμό τοῦ ἀνάξιου, τοῦ «ἄχθους ἀρούρης», πού, ἀντὶ νὰ δημιουργεῖ γιὰ τοὺς ἄλλους, ἐπαίτει ἢ ληστεύει τοὺς ἄλλους· πού, ἀντὶ νὰ ἐπιδιώκει τὴν αὐτογνωσία, ὥστε νὰ γίνει «οἷον ἐστὶ μαθόν», ἀσχολεῖται ὥς τὰ «ταπεινὰ γύναια» μὲ τοὺς ἄλλους· πού, ἀντὶ νὰ αἰσθάνεται ζωντανὸ καὶ περήφανο γιὰ τὴν ἐλληνικότητά του, καταδέχεται νὰ πιθηκίζει, νὰ μιμεῖται τὸν κάθε ἀμαθῆ ξένο, τὸν κάθε δάρδαρο.

Εἶπαμε, ἡ «Ἱερὰ Συμμαχία» ὄχλου - ἐξ-ουσιαστῶν, παρὰ τὸ ὅτι φαίνεται ὅτι «καλὰ κρατεῖ», ἐν τούτοις εἰσέρχεται στὴ δύση τῆς. Ὅσονούπω οἱ ἐξ-ουσιαστὲς θὰ ἐγκαταλείψουν τὸ πλῆθος στὴ μοίρα του. Καιρὸς εἶναι, ὅσοι ζωντανοί, ὅσοι μὴ ἐκφυλισμένοι, ὅσοι κοινωνοὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας νὰ ἀπομακρύνωνται απ' τὴν ἐξ-ουσιαστικὴ μόλυνση καὶ νὰ οἰκοδομοῦν τὴ ζωὴ τους μὲ βάση τὴν αὐτάρκεια καὶ αὐτοδυναμία.

Πάν-Αῖολος

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ*

Κέρος, ἡ γενέτειρα τοῦ Ἀπόλλωνος;

Πολλά ἔχουν γραφεῖ γύρω ἀπὸ τὰ ἱερὰ νησιὰ τῶν Κυκλάδων, ἰδιαίτερα γιὰ τὸ νησί τῆς Δήλου καὶ τὴν γέννηση ἐκεῖ τῶν θεῶν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος, τῶν παιδιῶν τῆς Λητοῦς καὶ τοῦ Διὸς. Μελετώντας ὁμως τοὺς Ὀμηρικοὺς Ὕμνους καὶ τοὺς Ὑμνους τοῦ Καλλιμάχου στὰ Ὀρφικά, παρατηροῦμε, ὅτι τὰ στοιχεῖα ποὺ μᾶς δίδουν γιὰ τὴν Δήλον δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ταυτότητα τοῦ νησιοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ πρὸς ἓνα ἄλλο νησί, τὸ ἱερὸ νησί τῆς Ἀστερίας. Ἡ δυσκολία ταυτίσεως τῆς πανάρχαιας Δήλου μὲ κάποιο νησί ἦταν γνωστὴ στοὺς ἀρχαίους προγόνους μας, ποὺ προσπαθώντας νὰ καταλάβουν τὸ νόημα τῶν στίχων τῶν προαναφερθέντων ποιημάτων, τοποθετοῦσαν τὴν πατρίδα τοῦ Ἀπόλλωνος σὲ διάφορα μέρη, στὴν Δήλον φυσικά, τὴν νῆσο Ὀρτυγία κοντὰ στὴν Ἐφεσο, στὴν Τεγύρα τῆς Βοιωτίας, στὴν Ἀμφιγένεια τῆς Τριφυλίας καὶ ἄλλοι. Γύρω ἀπὸ ὅλα τὰ μεγάλα ἱερὰ τῆς Ἑλλάδος ἀνθίσε μιά πληθωρική λογοτεχνία, ποὺ μνημόνευε τίς σχετικὲς παραδόσεις. Γιὰ τίς ἐπίσημες γιορτὲς οἱ ποιητὲς συνέθεταν ὕμνους, ὅπου πάντοτε συνήθιζαν νὰ ἀναφέρουν τὸ «μυθολογικὸ» παρελθόν. Γιὰ τὴν Δήλον πούθενά δὲν φαίνεται νὰ ἔχει προσφερθεῖ στὴν φαντασία τους κάποιο πλούσιο ὕλικό, καὶ ἦταν συνεπῶς ὑποχρεωμένοι νὰ ἀφηγοῦνται πανομοιότυπα τὰ κοινῶς παραδιδόμενα γιὰ τὴν γέννηση τοῦ Ἀπόλλωνος.

Τὴν σημερινὴν Δήλον διάλεξαν πρῶτοι οἱ Νάξιοι γύρω στὸν 8ον π.Χ. αἰῶνα, μεταφέροντας ἐκεῖ ἀπὸ κάπου ἄλλοι τὴν λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος, γιὰ νὰ εἶναι κοντύτερα στὰ μεγάλα κέντρα τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἀργότερα οἱ Ἀθηναῖοι, θαλασσοκρατοῦντες, κατέλαβαν γιὰ τὸ συμφέρον τους τὸ νησί, ὅπου ἐκμεταλλευόμενοι τὴν πανελλαδικὴ ἡλιακὴ λατρεία καὶ τὴν θρησκευτικὴ εὐλάβεια τῶν Ἑλλήνων ἐθέσπισαν ἐμποροπανηγύρεις, ἀμφικτιονία καὶ ἀνεξίθρησκα μὲ διπλὲς γιορτὲς. Κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τοῦ Ἀπόλλωνος σὲ συνθήκες ἀπόλυτης ἀσφάλειας καὶ ἐλέγχου ἐγίνοντο οἱ οἰκονομικὲς συναλλαγές, μὲ ἀποτέλεσμα μιά ἐκπληκτικὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη, ποὺ ἔφτασε στὸ ἀποκορύφωμά της στὸ τέλος τοῦ δευτέρου καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ πρώτου π.Χ. αἰῶνος. Ποτὲ δὲν ἐτίμησαν ὁμως τοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ, σὲ σημεῖον ποὺ νὰ τοὺς ἐξορίσουν, ἀκόμη δὲ νὰ μεταφέρουν τὸ 456 π.Χ. τὸ συμμαχικὸ ταμεῖο ἀπὸ τὴν Δήλον στὴν Ἀκρόπολη τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ εἶναι παράξενη καὶ ἡ περιπαικτικὴ ἀπάντηση τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς τοὺς ἐξορίστους Δήλιους, ὅταν ζήτησαν τὸ 421 π.Χ. συμβουλὴ ἀπὸ τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν γιὰ τὸ μέλλον τους: «*Τὸν τόπον ἀνευρεῖν, ἐν ᾧ γέγονεν ὁ Ἀπόλλων καὶ θυσίας τινὰς ἐκεῖ τελέσαι*». [Νὰ βροῦν τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκε ὁ Ἀπόλλων καὶ ἐκεῖ νὰ προβοῦν σὲ λατρευτικὲς θυσίες]. Ἡ ἀπάντηση τοὺς ἔβαλε σὲ μεγάλη ἀπορία, γιατί πάντοτε πίστευαν γιὰ πατρίδα τους τὴν Δήλον, καὶ μὲ δεῦτερο χρησμὸ ὁδηγήθηκαν στὴν Τεγύρα τῆς Βοιωτίας, ὅπως μᾶς λέγει ὁ Πλούταρχος. Ὅταν λοιπὸν ὁ Ἀπόλλων καὶ οἱ Δήλιοι ἀμφιβάλλουν γιὰ τὴν Δήλον, ποὺ ἔφερε τὰ περισσότερα ὀνόματα ἀπὸ ὅλες τίς Κυκλάδες κατὰ τὸν Μηλιαράκη (Δήλος, Κυνθία, Ὀρτυγία, Ἀστερία, Λαγία, Χλαμυδία, Κυναιθῶ, Πυρπίλη, Πελασγία, Σκυθιάς, Ἀπολλωνιάς), γιατί καὶ ἐμεῖς νὰ μὴν τοποθετήσουμε τὴν πατρίδα τοῦ Ἀπόλλωνος σὲ ἓνα ἄλλο νησί μὲ ἱστορία ἄνω τῶν τριῶν χιλιάδων χρόνων πρὸ Χριστοῦ, στὴν νῆσο Κέρος, στὴν ὁποία, ὅπως θὰ προσπαθῶμε νὰ ἀποδείξωμε, ταιριάζουν τὰ περισσότερα στοιχεῖα τῶν μύθων καὶ τῶν ἀρχαίων ὕμνων;

Ἡ νῆσος Κέρος στὴν ἀρχαιότητα ἀναφέρεται ὡς *Κερία* ἢ *Κερεία*. Τὸ χαμένο νησί τῆς Ἀστερίας κατὰ τοὺς Ὑμνους ἔχει τὰ κάτωθι γεωγραφικὰ στοιχεῖα:

(1) «*Ἀστερίη θυόεσσα, σὲ μὲν περὶ τ' ἀμφὶ τε νῆσοι κύκλον ἐποίησαντο, καὶ χορὸν ἀμφεβάλοντο*». [Εὖοσμη Ἀστερία, γύρω ἀπὸ σὲ τὰ νησιὰ ἐσχημάτισαν κύκλον καὶ σὲ περιέ-

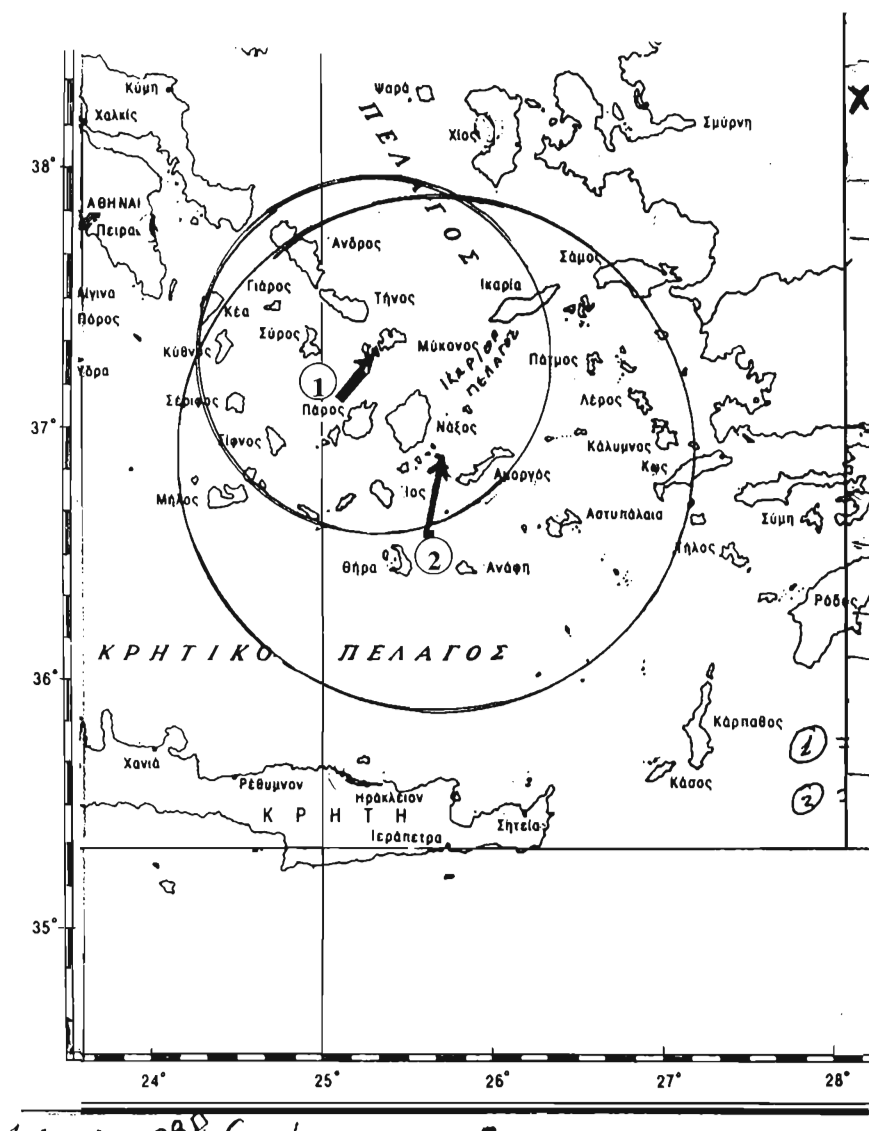
* Ὁ κ. Ε.Ε. εἶναι ἱερέας, ἐφημέριος Κουφονησιῶν Νάξου.

βαλαν ὥσάν εἰς χορόν]. Στὸν στίχον αὐτὸν ἡ Ἀστερία τοποθετεῖται στὸ κέντρο τῶν νησιῶν. Μὲ βοήθ τὸν ναυτικὸ χάρτη τοῦ Νοτίου Αἰγαίου καὶ μὲ ἓναν διαβήτη θὰ βροῦμε, ὅτι στὸ κέντρο Δήλος δὲν ἀνταποκρίνεται ὁ κύκλος τῶν νησιῶν, γιατί πολλὰ νησιά μένουν ἔξω, ἐκτὸς ἂν γίνεῖ ἑλλειπτικός, ὁπότε δὲν εἶναι κύκλος ἀλλὰ ἑλλειψις. Μὲ κέντρο ὁμῶς τὴν Κέρο καὶ μὲ ἀκτῖνα 72 ναυτικά μίλια (στὸν ἀριθμὸ 72 ἀπεδίδοντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα περιεργες ιδιότητες) ὁ κύκλος ποὺ θὰ σχηματισθῇ περιλαμβάνει ὅλα τὰ νησιά, χωρὶς νὰ περιλαμβάνει καμμία μεγάλη στεριά. Ὑποθέτουμε ὅτι τὰ νησιά «χορεύουν κυκλικά» γύρω ἀπὸ τὴν Κέρο καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν Δήλο (βλ. **χάρτη**).

(2) «*Πόντῳ ἐνεστήριζται· ὁ δ' ἀμφὶ ἐπὶ πούλῳ ἐλίσσω, Ἰκαρίῳ πολλὴν ἀπομάσσειται ὕδατος ἄχνην*». [Εἶναι θεμελιωμένη εἰς τὸν πόντον· καὶ αὐτὸς περιστρέφει εἰς μεγάλην ἔκτασιν γύρω ἀπὸ αὐτὴν καὶ σπογγίζει τὸν πολὺν ἀφρόν τοῦ Ἰκαρίου πελάγους]. Μὲ τὴν λέξη *πόντος* ἐννοοῦμε τὴν μεγάλην ἀπέραντον θάλασσαν. Ἡ Δήλος ἀπέχει μόλις ἐνάμισι μίλι ἀπὸ τὴν Μύκονο καὶ ἓνα τρίτο τοῦ μιλίου ἀπὸ τὴν Ρηνεῖα, ὅπου ὁμῶς ἡ ἀπόστασις μὲ τὰ μικρὰ ἐνδιάμεσα νησάκια τοῦ Ρεματιάρι μὴ φαίνεται ἀκόμη περισσότερη. Ὁ Πολυκράτης (525 π.Χ.) σχεδίαζε νὰ ἐνώσει τὴν Δήλο καὶ τὴν Ρηνεῖα μὲ ἀλυσίδες. Καὶ ὁ Νικίας, σταλεὶς θεωρὸς στὴν Δήλο (426 π.Χ.), σὲ μιὰ νύκτα ἐγεφύρωσε τὸν μεταξὺ Ρηνείας καὶ Δήλου πόρο καὶ διεβίβασε στὴν Δήλο τὴν πομπή. Πῶς λοιπὸν «*πόντῳ ἐνεστήριζται*»; Πῶς «*σπογγίζει*» τὸν πολὺν ἀφρόν τοῦ Ἰκαρίου πελάγους, ἐνῷ δὲν βρέχεται καθόλου ἀπὸ τὸ πέλαγος αὐτό, διότι παρεμβάλλεται μπροστά της ἡ Μύκονος;

Ἡ Κέρος εἶναι πράγματι τοποθετημένη στὸν πόντο: Ἀνατολικῶς δρίσκεται ἡ Ἀμοργὸς σὲ ἀπόστασις 6ν. μιλίων. Νοτίως ἐπεκτείνεται πέλαγος. Δυτικῶς χωρίζεται ἀπὸ τὰ Κουφονήσια μὲ πορθμὸ πλάτους 1,5ν. μιλίου μὲ μεγάλα βάρη, μὲ ἓνα ἰσχυρὸ θαλάσσιο ρεῦμα ταχύτητος 1-1,5ν.μ. ὠριαίως, ποὺ κάνει ἀπλησίαστη τὴν Κέρο. Βορείως πράγματι βρέχεται ἀπὸ τὴν προέκτασι τοῦ Ἰκαρίου πελάγους καὶ μαζεύει τὸν ἀφρόν του. «*Κακὸς σάρος*» [κακιὰ σκούπα τοῦ πόντου]. Διότι μεταξὺ Ἰκαρίας καὶ Κέρου ὑπάρχουν ἰσχυρὰ θαλάσσια ρεύματα, ποὺ μεταφέρουν τὰ ριπτόμενα ἢ ὑπολείμματα ναυαγίων ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Ἰκαρίας στὴν περιοχὴ τῆς Κέρου καὶ ἀντιθέτως. Δύο τραγικά συμβάντα μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν μιὰ ἀμυδρὴ εἰκόνα: 1) Ὁ τραγικὸς πνιγμὸς τοῦ Γεωργίου Σιγάλα ἐκ Σχοινοῦσης στὴν τοποθεσίαν Ἀλμυρὸς τὸν Νοέμβριον τοῦ 1967 (περιοχὴ Κέρου), ποὺ τὸ πτώμα τοῦ ἀνευρέθη καὶ ἐκδεύθη τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1967 στὴν Ἰκαρία βάσει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 6 ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου τῆς Κοινότητος Χρυσοστόμου Ἰκαρίας. 2) Καὶ ἡ κίνησις τοῦ πτώματος τοῦ Ἰρανοῦ Ζάν-Ντά Ἰμβραήμ Ριφάτι, πνιγνέντος στὸ ναυάγιον πλοιαρίου μεταφέροντος Ἰρανοὺς πρόσφυγες στὸ στενὸ μεταξὺ Χίου καὶ Μ. Ἀσίας τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1992 καὶ ἀνευρεθέντος στὴν περιοχὴ Φύκιο Σχοινοῦσης μόλις 100 μέτρα περίπου ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ πρώτου συμβάντος καὶ κηδευθέντος βάσει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 2/1992 ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου τῆς Κοινότητος Σχοινοῦσης. Τὸ πλῆθος δὲ ἀπὸ κορμῶν δένδρων, πτώματα ζώων καὶ ξύλα ποὺ ἐκδράζονται στὰ παράλια τῆς Κέρου «*δηλώνουν*» τὸ «*πολλὴν ἀπομάσσειται ὕδατος ἄχνην, κακὸν σάρον τοῦ πόντου*» τῶν Ὑμνων.

(3) «*Ὁρος κραναῇ ἐνὶ νήσῳ ἐν ἀμφιρῦτῃ, ἐκάτερθε δὲ κύμα κελαινὸν ἐξήει, χέρσον δὲ λιγυρνοῖσις ἀνέμοισιν*». [Στὸ ὄρος τοῦ πετρώσπαρτου νησιοῦ τὸ περιβρεχτο, ποὺ γύρω του μαῦρο κύμα ξεχυνόταν ἀπὸ τοὺς ἀνέμους ποὺ σφύριζαν]. Ἀκόμη καὶ τὸ ἴδιο τὸ νησί (ἡ Ἀστερία) σὲ διάλογο μὲ τὴν Λητώ δηλώνει, ὅτι φοβάται, γιατί εἶναι ἄγονο: «*Ἀλλὰ τότε δὲ τρομέω, Λητοῖ, ἔπος, μὴ ὅπῃ ἂν τὸ πρῶτον ἴδῃ φάος ἡλίου νῆσον ἀτιμήσας, ἐπεὶ κραναήπεδός εἰμι*». [Ἀλλὰ τρομάζω, Λητώ, αὐτὸ τὸ πρῶτον, μὴ καὶ ὅταν δεῖ πρώτη φορὰ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς τὴν νῆσο μου ἐπιτιμήσει, γιατί πραγματικά πετρώσπαρτη εἰμαι]. Στους ὄρους αὐτοὺς δὲν ἀνταποκρίνεται ἡ Δήλος. Διότι ἀντὶ τοῦ «*ὄρους*» (ὑψηλὸ βουνό) καὶ τοῦ «*κραναήπεδός εἰμι*» (ἄγονο καὶ γεμάτο πέτρες) ὑπάρχει ὁ Κύνθος μὲ ὑψόμετρο μόλις 112 μέτρων. Στὴν κορυφὴν του δὲ, ἀντὶ νὰ ὑπάρχει ἱερὸν τοῦ πολιοῦχου Ἀπόλλωνος ἢ τῆς Ἀρτέμιδος, ὑπῆρχαν τὰ ἱερὰ τοῦ Κυνθίου Διός, τῆς Κυνθίας Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἡρακλῆ. Μπο-

Χάρτης 1: Δήλος. 2: Κέρος

Εἰκ. 2: Πήλινο τηγανόσχημο ἀγγεῖο ἀπὸ τὸ Ἐπάνω Κουφονήσι τῆς Κέρου. Περίπου 2700-2600 π. Χ. (Μουσεῖο Νάξου).

ρεῖ νὰ εἶναι ἀνεμοδαρμένη, ὅπως ὅλα τὰ Κυκλαδονήσια, δὲν εἶναι ὅμως ἀκαλλιέργητη οὔτε πετρόσπαρτη, ἀλλὰ καλύπτεται μὲ μικρὰ μὲν ἀλλὰ γόνιμα λιβάδια καταπράσινα, γιατί ἓνα στρῶμα ἀπὸ παρόχωμα σκεπάζει τὸν γρανίτη, ποὺ συγκρατεῖ τὸ νερὸ τῆς βροχῆς σὲ μικρὸ βάθος, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ διόρυξη πηγαδιῶν νὰ ἐφοδιάζει τοὺς κατοίκους μὲ ἄφθονο νερό. Διέθετε δὲ τὸ νησί ἀκόμη καὶ «*ἱερὰν λίμνην*». Ἀντιθέτως ἡ Κέρος δεσπόζει μὲ τὸν ὄγκο τῆς τῶν 16 τ.χ. ἀποτελούμενων ἀπὸ ἀποτόμους βράχους, μὲ τὴν κορυφὴ τῆς Πάπας (500 μέτρα ὑψόμετρο) δυσκολοπάτητη ἀκόμη καὶ γιὰ ἐμπειροὺς κτηνοτρόφους, καὶ εἶναι τελείως ἄνυδρη, γιατί δὲν ἔχει πουθενὰ νερό, καὶ οἱ ἀεροφωτογραφίες τῆς δείχνουν ὅτι δὲν ἔχει πουθενὰ καλλιεργήσιμο ἔδαφος καὶ μόνο ἀγριοκάτσικα τὴν βαδίζουν (κυριολεκτικὰ *κραναήπεδος*). Ἡ δὲ διασταύρωση δύο πελαγῶν σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ θαλάσσια ρεύματα γύρω ἀπὸ τὴν Κέρο δημιουργοῦν τεράστια κύματα καὶ «σηκώνουν» ἀνέμους μὲ ἔνταση 8 καὶ 9 μπωφόρ – ἓνα πολὺ συνηθισμένο φαινόμενο καθ' ὅλο σχεδὸν τὸ ἔτος («τὸ περιστρέφον μαῦρο κύμα ἀπὸ τοὺς ἀνέμους ποὺ σφυρίζουν»).

Πολλὰ ἀκόμη στοιχεῖα τῶν ὕμνων καὶ μύθων δὲν μποροῦν νὰ ταυτιστοῦν πουθενὰ κατὰ τὴ γνώμη μου παρὰ μόνον στὴν Κέρο. Αὐτὰ εἶναι:

(Α) Μέσα ἀπὸ τὸν Ὀρφικὸν ὕμνο, στοὺς στίχους 228 μὲ 232, μᾶς δίδεται τὸ σχῆμα τοῦ νησιοῦ: «Οὐδ' ὅτε οἱ ληθαῖον ἐπὶ πτερὸν ὕπνος ἐρείσει· ἀλλ' αὐτοῦ μεγάλοιο ποτὶ γλαχῖνα θρόνοιο τυτθὸν ἀποκλίναςα καρήατα λέχριος εὔδει». [Οὔτε ὅταν ὁ ὕπνος στηρίξη ἐπάνω σ' αὐτὴν λησμονητικὸ φτερό–περάσει στὴν ἀφάνεια, ξεχαστεῖ. Ἀλλ' ἀφοῦ κλείνει λίγο τὸ κεφάλι πρὸς τὴν ἄκρη τοῦ μεγάλου θρόνου, κοιμᾶται πλαγίως]. (Βλ. εἰκ. 1). Πράγματι, ἂν παρατηρήσωμε τὴν κορυφογραμμὴ τῆς Κέρου, θὰ δοῦμε ὅτι παρουσιάζει μᾶ γυναικεία μορφὴ ὅμοια μὲ τὰ Κυκλαδικὰ εἰδῶλια, ξαπλωμένη ἀνάσκελα. Λὲς καὶ ὁ τεχνίτης μὲ πρότυπον αὐτὴν, τιμῶμενη σὰν ἱερὸ νησί («*νησάων ἀγιωτάτη*»), κατασκεύασε τὰ εἰδῶλια, ἐπηρεαζόμενος καὶ ἀπὸ τὸ καταπληκτικὸ θέαμα ποὺ παρουσιάζεται δύο φορὲς τὸν χρό-

Είκ. 1: 'Η κορυφογραμμή της Κέρου σε φωτογραφία που ἐλήφθη ἀπὸ τὸ Κουφονήσι τὴν στιγμή τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου τὴν ἡμέρα τοῦ χειμερινοῦ ἡλιοστασίου τοῦ 1993. (Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὴν φωτογραφία σὲ πλάγια στάση· ἡ ὀρθὴ φαίνεται, ἂν στρέψετε τὸν «Δαυλὸ» πὺν κρατᾶτε περὶ τὸν ἀξονά του καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ κατὰ 90°). 'Η πλάγια «κατατομή» τῆς κορυφογραμμῆς εἶναι ἀκριβῶς ἡ πλάγια «κατατομή» τοῦ πασίγνωστου παναρχαίου εἰδωλίου τῆς Κέρου.

νο στὰ δύο ἡλιοστάσια, πὺν ἡ πρώτη Πανσέληνος γύρω ἀπὸ τὰς 21 Ἰουνίου ἀνατέλλει καμαρωτὴ μέσα ἀπὸ τὸ τρίγωνο τῆς ἥθης τῆς κορυφογραμμῆς τῆς Κέρου, ἀνταλλάσσοντας μὲ τὸ ἥλιο στὶς 21 Δεκεμβρίου τὴν θέση της. Θὰ ἔλεγε κανεὶς, ὅτι μόνο τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἀρκεῖ, γιὰ νὰ γεννηθεῖ ὁ μῦθος τῆς Λητοῦς καὶ τῶν παιδιῶν Της.

(Β) «Ὁ δὲ γλυκὺν ἔσπαζε μαζόν, τῷ καὶ νησάων ἀγιωτάτῃ ἐξ ἔτι κείνου κλήζει Ἀπόλλωνος κορυοτρόφος». [Ἐκεῖνος δὲ ἐδύζαξε τὸν γλυκὺν μαστό, διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ἀπὸ τότε τὸ ἀγιώτατο νησι ἐκεῖνου τροφός, πὺν ἀνέθρεψε παιδί τὸν Ἀπόλλωνα]. Σὰν λεξάνριθμος ἡ λέξη *τροφός* ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸν ἀριθμὸ 1240 καὶ ἡ λέξη *Κέρος* μὲ τὸν ἀριθμὸ 395. Κατ' ἀρχὰς οὐδεμία προσέγγιση, ἂν ὅμως πολλαπλασιάσουμε τὸν ἀριθμὸ 395 ἐπὶ 3,14 (ὁ λόγος τῆς περιφερείας), θὰ μᾶς δώσει τὸν ἀριθμὸ 1240. Ἄρα ΚΕΡΟΣ ἐπὶ 3:14 ἴσον ΤΡΟΦΟΣ ($395 \times 3,14 = 1240$). «*Νησάων ἀγιωτάτῃ*». Ἀπάντησι μᾶς δίδει ὁ ἐξαίρετος Ἀγγλος ἀρχαιολόγος κ. Renfrew, πὺν ἐπισκεψάμενος τὴν Κέρο, ἐπεσήμανε στὴν θέση Δασκαλειὸ ἱερὸ ἀφιερωμένον σὲ ἀνώτερες δυνάμεις, πὺν ἦταν γιὰ τὶς Κυκλάδες τῆς 3ης π.Χ. χιλιετίας κάτι ἀνάλογο μὲ τὴν Δῆλο τῶν ἱστορικῶν χρόνων. (Πόσα ἄραγε θὰ ἀποκάλυπτε ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη στὴν Κέρο!).

(Γ) «*Ἀστερίη φιλόμολπε*» [Ἀστερία σὺ, πὺν ἀγαπᾷς τὰ τραγούδια]. Τὰ δύο μοναδικὰ στὸν κόσμον γιὰ τὴν τέχνη τους καὶ τὴν ὁμορφιά τους εἰδῶλια τοῦ ἀρπιστῆ καὶ τοῦ αὐλητῆ, πὺν δρέθηκαν στὴν Κέρο, μᾶς δίνουν τὴν ἀπάντησι.

(Δ) Τὸ ὄνομα Ἀστερία. Κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη προήλθε ἀπὸ τὸ ἔμβλημα τῆς Κέρου στὴν ἀρχαιότητα. Ἐνα τέτοιο ἔμβλημα δρέθηκε στὸ Κουφονήσι σὲ τάφο, πᾶνω σὲ τηγανόσχημο ἀγγεῖο. Φέρει ἐντὸς κύκλου ἀστὲρι μὲ ἑννέα ἀκτίνες καὶ στὸ κέντρο σπείρα. Ὁ τεχνίτης πὺν τὸ κατασκεύασε γνώριζε καλὴ γεωμετρία, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ διαιρέσει τὸν κύκλο σὲ ἑννέα ἴσα μέρη καὶ νὰ χρησιμοποιήσει δύο γωνίες 40 καὶ 70 μοιρῶν, γιὰ νὰ σχηματίσει τὶς ἀκτίνες τοῦ ἀστεριοῦ. Εἶναι πράγματι τέλειο. (Ἄλλοι, πὺν προσοπάθησαν, ἔπρεσαν ἔξω, μὲ ἀποτέλεσμα ἀντὶ ἀστὲρι νὰ παρουσιάσουν λουλούδι!) (Είκ. 2).

(Ε) Ἐνα στοιχεῖο ὑπάρχει στὰ Ἀργοναυτικά τοῦ Ὀρφέως, ὅπου στοὺς στίχους 1360 ἕως 1371 συναντοῦμε τοὺς Ἀργοναῦτες στὴν πορεία τους ἀπὸ τὴν Κρήτη πρὸς τοὺς Μελάντιους Βράχους («Χτένια» τοῦ Ἰκαρίου Πελάγους), νὰ χαροπαλέδουν μέσα σὲ τεράστια τρικυμία καὶ κατακλυσμαία βροχή, μὲ μηδὲν ὁρατότητα, ὅποτε τοὺς εἶδε ὁ Ἀπόλλων, ἔρριξε ἕνα ἀναμμένο βέλος καὶ ἔτσι ἀνεφάνη ἡ νῆσος Ἀνάφη, ὅπου καὶ προσορμίσθηκαν. Τὸ ἐρώτημα εἶναι, πῶς τοὺς «εἶδε» ὁ Ἀπόλλων ἀπὸ τὴν Δῆλο, ἕνα καρυδότσουφλο μέσα στὸ χάος τῆς καταιγίδας, τὴν Ἀργώ, σὲ ἀπόσταση 130.000 μέτρων (70 ν.μ.) σὲ εὐθεῖα γραμμὴ, ὅταν μάλιστα μεσολαβοῦν τὰ βουνὰ τῆς Νάξου μὲ ὑψόμετρο γύρω στὰ 1000 μέτρα; Ἡ ἀπὸ τοὺς Μελάντιους Βράχους (ἀπόσταση 102.000 μέτρα ἢ 55 ν.μ.) μὲ παρεμβολὴ τῶν βουνῶν τῆς Ἀμοργοῦ μὲ ὑψόμετρο 700 περίπου μέτρων; Ἄρα ὁ Ἀπόλλων οὔτε ἀπὸ τὴν Δῆλο οὔτε ἀπὸ τοὺς Μελάντιους Βράχους εἶδε τὴν Ἀργώ, γιὰτὶ ἦταν ἀδύνατο νὰ τὴν ἰδεῖ. Τὴν ἀπάντησι ἔχει ὁ στίχος 1365, πὺν λέγει: «*Παῖαν δ' ἄρ ἐκηδόλος ἀγχόθι*

ναίων». [‘Ο δὲ Παιάν, πού ἐκτοξεύει μακριὰ τὰ βέλη του, ὁ κατοικῶν ἐκεῖ πλησίον] – δηλαδή ἐκεῖ κοντά, ἀπέναντι. Καί ἡ Κέρος εἶναι τὸ καταλλήλτοτατο μέρος γιὰ παρατηρήσεις (35 ν.μ.) χωρὶς τὴ μεσολάβηση κανενὸς ἐμποδίου μέχρι Ἀνάφης καὶ ἐν συνεχείᾳ μέχρι Κρήτης. Τὸ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι ὁ Ἀπόλλων πού κατοικοῦσε τὴν πετρώσπαρτη Κέρο, ρεμβάζοντας στὴν θεομηνία, εἶδε τὴν Ἀργώ, λυπήθηκε τοὺς Ἀργοναῦτες, ἔρριξε ἓνα φωτοβόλο βέλος καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ φωτός του βρῆκαν τὴν Ἀνάφη καὶ γλύτωσαν.

(ς) Ἄν παρατηρήσουμε ὅτι τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Νάξου καὶ τῆς Ἀμοργοῦ καὶ τὰ μικρὰ νησάκια Δονούσσα, Κουφονήσια, Σχοινοῦσσα, Ἡρακλεία κατὰ τὴν 3η π.Χ. χιλιετία ἦταν πυκνοκατοικημένα καὶ ἐκεῖ ἀνδρώθηκε ὁ Κυκλαδικὸς Πολιτισμὸς, θὰ καταλάβουμε ὅτι δὲν μπορεῖ παρὰ ἐκεῖ νὰ γεννηθῇκε ὁ μῦθος τῆς Λητοῦς καὶ τῶν παιδιῶν της. Ὅταν ὅμως γιὰ ἄγνωστους λόγους (πιθανὸν σεισμοὶ μὲ παλιρροϊκὰ κύματα ἢ ἐξολοθρευτικοὶ πόλεμοι) ἐρημώθηκαν τὰ πάντα, ἔμεινε σὰν ἀπόηχος ὁ μῦθος γιὰ κάποιον ἱερὸ νησί. Μὲ τὸν ἀπόηχον αὐτὸν καὶ συμβάλλοντος τοῦ γεγονότος ὅτι μπροστὰ ἀπὸ τὸ λιμάνι τοῦ Πανέρμου τῆς ἀνατολικῆς Νάξου ὑπῆρξε ἡ καταποντισμένη στὰ κλασσικὰ χρόνια βραχονησίδα πού ἔφερε καὶ αὐτὴ τὸ ὄνομα Δῆλος, ὠδήγησε τοὺς Νάξιους τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου νὰ τοποθετήσουν τὸν μῦθο στὴν τότε ὀνομασθεῖσα Δῆλον (8ος π.Χ. αἰών).

(Ζ) Ὁ Θησέας γυρίζοντας ἀπὸ τὴν Κρήτη, προσήγγισε στὴ Δῆλο, προσέφερε θυσιῆς καὶ χόρεψε γύρω ἀπὸ τὸν *Κερ-άτωνα* βωμό. Βωμὸς κατασκευασμένος ἀπὸ κέρατα; Ἀλλὰ τὰ κέρατα εἶναι ὀργανικὴ ὕλη καὶ καίγονται. Μήπως ἦταν βωμὸς ἀπὸ πέτρα ἢ βράχο φερμένος ἀπὸ τὸ ἱερὸ νησί τῆς Κέρου; Ἡ μάλλον μήπως δὲν πῆγε καθόλου στὴ «Δῆλο» (γιατὶ ὁ Θησεὺς εἶναι ἀρχαιότερος τῆς «Δήλου»), ἀλλὰ στὴν Κέρο;

Ὅταν ἐσθῆσε ὁ Κυκλαδικὸς Πολιτισμὸς καὶ ἐρημώθηκαν τὰ πάντα, ἡ Κέρος παρέμεινε στὴν ἀφάνεια. Ἀκόμη καὶ ὁ Ἀπόλλων τὴν ἐγκατέλειψε, μεταφέροντας τὰ ἱερά του σὲ καλύτερες περιοχές, ἐκπληρώνοντας τὸν χρησμό, πού μόνη της προλέγει ἡ ἄμοιρη: «Ἀφοῦ τὴν νῆσον ἐπιτιμήσει, γιὰ πραγματικὰ πετρώσπαρτη εἰμαι, ἀναποδογυρίζοντάς με, μὲ τὰ πόδια θὰ μὲ σπρώξει στὰ πελάγη. Τότε πελώριο κύμα (λησμονητικὸ) ὁλόκληρη γιὰ πάντα ἐμὲ θὰ κατακλύσει, ἐνῶ Ἐκεῖνος θὰ φτάσει σὲ τόπον ἄλλο, πού τοῦ ἀρέσει, νὰ φτιάξει καὶ ναὸ καὶ ἄλλα πολὺδεντρα». Μιὰ μεγάλῃ ἀρχαιολογικῇ ἀνασκαφῇ καὶ μελέτῃ στὴν Κέρο ἴσως νὰ ἄλλαζε τὴν ξεχασμένη πανάρχαια ἱστορία μας.

Βοηθήματα:

Ι. Πασσάς, *Τὰ Ὀρφικά – Ὕμνοι Καλλιμάχου*.

Ξ. Λίβας, *Ἡ Αἰγιῆς*.

Γ. Κορρές, *Κυκλαδικὸς Πολιτισμὸς*.

Χ. Σολιώτης, *Ἡ Ναυτικὴ Ψυχὴ τοῦ Γένους*.

Παπαδίτσας – Λαδιᾶς, *Ὀμηρικοὶ Ὕμνοι*.

Ι. Ντεκόπουλος, *Μύκονος – Δῆλος*.

P. Roussel, *Δῆλος, ἡ Πανίερη Νῆσος*.

Φ. Ζαφειρόπουλος, *Δῆλος, Νάξος*.

Α. Μηλιαράκης, *Κυκλαδικὰ Ἱστορία Ἀμοργοῦ*.

Ἀπολλόδωρος, *Βιβλιοθήκη*.

Ἡρόδοτος, *Ἱστορίαι*.

Ἀπολλώνιος Ρόδιος, *Ἀργοναυτικά*.

Μ. Μπαρδάνης, *Οἱ Σπηλιές τῆς Νάξου*.

Δ. Θεοχάρης, *Νεολιθικὸς Πολιτισμὸς*.

«Ἀρχαιολογικὸν Δελτίον» 1967, Α.Α.Α. 3/70-4/71, *Εὐρήματα ἐξ Ἀνω Κουφονησιῶν*.

Ἰδρυμα Γουλανδρῆ, *Ἡ Νάξος τὴν 3η π.Χ. χιλιετία*.

Θ. Μανιᾶς, *Τὰ ἄγνωστα μεγαλουργήματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων*.

Ὑδρογραφικὴ Ὑπηρεσία Π.Ν., *Πλοηγὸς τῶν Ἑλληνικῶν Ἀκτῶν*, τόμοι 4.

Διάφορα ἄλλα βοηθήματα καὶ ναυτικοὶ χάρτες γύρω ἀπὸ τὴν Κυκλάδες.

ΣΠΥΡΟΣ Γ.Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ

«Ἐδιζησάμην ἑμεωυτὸν»

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 101 ἀπόσπασμα τοῦ Ἡρακλείτου

Μὲ σκοπὸν ὅπως καταθέσουμε αὐθεντικὸν τὸ «πνεῦμα» τοῦ Μεγίστου τῆς Ἰωνίας, κατὰ τὸ ἐφικτὸν περνώντας το στὴν «καθημερινότητα» ὅσων μποροῦν-θέλουν, ἐπιμεληθήκαμε τὴν ποιητικὴν ἀπόδοσι-παρουσίασι τῶν ἡρακλείτειων ἀποσπασμάτων. Πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ στόχου προχωρήσαμε στὴν μετὰ δέους πρόσδοσιν προσιτότητος στὰ τιτανικὰ διανοήματα διὰ τῆς μείζονος ἔντασης, ὁμολογῆς κι αὐτοδηλούμενης βέβαια στὸν ἡρακλείτειο στοχασμὸν – ἓνα σχεδὸν μοναδικὸ «μὴ συρφετῶδες», ποὺ εὐνόητως μονάχα στὸν ἑαυτὸ του μπορεῖ ν' ἀπευθύνεται κ' ἐπενδύει. Πρὸς τοῦτο διὰ διεξοδικῆς ἀναλυτικῆς ἐνδεικτικότητος τοῦ περιφήμου ὑπ' ἀριθ. 101 ἀποσπάσματος καταθέτουμε «ἐμπράγματα κλεῖδα» τὸν «ὀργανικὸν» συλλογιστικὸν μηχανισμόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιχειρήσαμε τὴν προσανάδασιν τῆς πρὸς τὸν ἡρακλείτειο λόγον προσιτότητος – διὰ τῆς (ὡς ἄνω) μείζονος ἔντασης.

Προκειμένου λοιπὸν ἰδιαίτερα γιὰ τὸ ἑκατὸν ἓνα («ἔδιζησάμην ἑμεωυτὸν»), θὰ εἰπούμε, ὅτι, ὑποχρεούμενοι στὴ συγκριτικὴ, δεινὴ κατ' ἀνάγκην καὶ καταλυτικὴ διὰ τὴν ἄκραν ὑπευθυνότητα-σοβαρότητα ἀναφερθεῖσαν «ἀναλυτικὴν ἐνδεικτικότητα», θεωροῦμε ἀπαραίτητο, ὅπως πρὶν ἂπ' ὅτιδῃποτε ἄλλο, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὶς δυὸ ἀθάνατες ὡς ἐνότητα (ἢ ἐπὶ μέρους ἐνότητα ἄλλης, μεγαλύτερης) λέξεις, ἐξετάσουμε τὰ αὐτονόητης προήγησις: τί, πόσα, ποιά θέλησαν ἢ μπόρεσαν νὰ εἰποῦν (σὲ ἀναφερόμενες ἐδῶ ἐργασίες τους) ἑπτὰ «ἐπώνυμοι» ἐκ τῶν ἀρμοδίων, εἰδημόνων, ἐπαίωντων – ὅλων πεπεισμένων ὅτι: καὶ τοὺς «πέφτει λόγος» καὶ πρέπει νὰ τοὺς ἀναγνωρίζεται θέσφατος. Ἀμέσως λοιπὸν:

α. G.S. Kirk-J.E. Raven-M. Schofield -Δ. Κούρτοβικ (ὁ τελευταῖος ὡς μεταφραστὴς τοῦ βιβλίου τους), «*Οἱ Προσωκρατικοὶ Φιλόσοφοι*», 6' ἔκδοσι Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης, σελίδες 564, Ἀθήνα 1990: Ἀντιγράφουμε κατὰ λέξιν ἂπ' τὴν σελίδα 215:

«246 Ἀπ. 101, Πλούταρχος πρὸς Κολώτην 20, 118c: ἐδιζησάμην ἑμεωυτὸν-ἐρευνήσα τὸν ἑαυτό μου»

– αὐτὰ μόνον, οὔτε λέξιν ἄλλη, ἀμέσως μετὰ ἀρχίζει τὸ ἀπ. 119.

β. Εὐάγγελος Ν. Ροῦσσος, «*Ἡράκλειτος, τὰ ἀποσπάσματα*», Ἀθήνα 1971, σελίδες 96, ἐκδόσεις Α. Καραβία. Ἀντιγράφουμε κατὰ λέξιν ἂπ' τὶς σελίδες 22-23 – ἀντικρουστά:

«ἐδιζησάμην ἑμεωυτὸν-τὸν ἑαυτό μου ρώτησα»

– ἐδῶ ὑπάρχει ὑποσημείωσις μὴ διαλαμβάνουσα τίποτε ἐπὶ τῆς οὐσίας.

γ. Κώστας Ἀξελὸς καὶ Δημ. Δημητριάδης (ὁ δεύτερος ὡς μεταφραστὴς τοῦ βιβλίου τοῦ πρώτου), «*Ὁ Ἡράκλειτος καὶ ἡ φιλοσοφία*», σελίδες 310, Ἐξάντας 1974. Ἀντιγράφουμε ἐπὶ λέξει ἂπ' τὴν σελίδα 198:

«ἐδιζησάμην ἑμεωυτὸν-γύρεψα τὸν ἑαυτό μου»

Ἐδῶ, ἀντίθετα ἂπ' τοὺς λοιπούς, ὁ Ἀξελὸς καὶ ἔχει νὰ εἰπῇ, καὶ λέγει τὰ ἀκόλουθα: «Τὸ παράγγελμα ποὺ ἔδινε τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν, γινῶθι σεαυτὸν, καὶ ποὺ ἀργότερα ἐπανελάβε ὁ Σωκράτης, παίρνει ἐδῶ ἓνα βαθὺ νόημα. Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι τόσο τὸ νὰ γνωρίσει κανεὶς τὸν ἑαυτό του ὅσο τὸ νὰ ψάχνει νὰ τὸν βρεῖ. Καὶ τὸ ψάξιμο γίνεται πάντα μὲ τὴν ἐλπίδα μιᾶς ἀνακάλυψης. Ἡ μέθοδος τοῦ ψαξίματος, ἡ διαδρομὴ τοῦ εἶναι ἀφηρημένη: μὲ τὴ σκέψι γυρεύει ὁ ἄνθρωπος νὰ συλλάβει τὸν ἑαυτό του, κι ὁ ὅρος σκέψι ἔχει ἓνα συμπαντικὸ νόημα. Ὁ σκοπὸς τοῦ ψαξίματος δὲν εἶναι καθόλου ἡ σύλληψι μιᾶς ἀτομικότητος ἀπομονωμένης ἂπ' τὸν ὑπόλοιπο κόσμον. Τὸ ψάξι-

μο δὲν εἶναι καθόλου ψυχολογικό, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἓνα ὀργανικό ἀπόσπασμα τοῦ Σύμπαντος. Τὸ Ἐγὼ καὶ τὸ Σύμπαν ἀλληλεξαρτῶνται: ὑπάρχει ἓνας μυστικός δρόμος ποῦ ὁδηγεῖ συνεχῶς ἀπ' τὸ ἓνα στοῦ ἄλλο. Ἡ ἀναζήτησι τοῦ ἑαυτοῦ, ἀφοῦ δὲν εἶναι ἀναζήτησι ἐνὸς ἀτομικοῦ ψυχισμοῦ, ἀποτελεῖ τὴν προσπάθεια, νὰ συλληφθεῖ μιὰ διαδικασία, στὴν ὁποία ἔχει περιληφθεῖ κι ἐμπλακεῖ κι αὐτὸς ποῦ ἀναζητᾷ. Στὸν Ἡράκλειτο δὲν ὑπάρχει κυριολεκτικά μιὰ ψυχολογία. Τὸ πολὺ νὰ ὑπάρχει μιὰ ἀνθρωπολογία, ἀλλὰ κι αὕτη δὲν τοποθετεῖ τὸν ἄνθρωπο στοῦ κέντρου τοῦ Κόσμου. Πῶς θὰ μπορούσε λοιπὸν ἡ ἀναζήτησι αὕτη νὰ ὁδηγήσει σὲ μιὰ τελειωτικὴ γνῶσι τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ ἀναζήτησι ποῦ ἐπαναπαύεται καὶ ἡ ἀκίνησι τῶν ἀποτελεσμάτων της θὰ σήμαιναν τὸ θάνατο. Ἡ ἀναζήτησι εἶναι συνεχής, ὅπως εἶναι συνεχὲς τὸ συμπαντικὸ γίγνεσθαι. Ἐνῶ ἄλλοι ἀπομακρύνονται σχεδὸν ἐσκεμμένα ἀπ' τὸ δρόμο ποῦ θὰ τοὺς ἔφερνε στοῦ ἴδιου τὸ εἶναι του καὶ στοῦ κόσμου τοῦ εἶναι, κι ἄλλοι ξεχνοῦν, στὴ διάρκεια τῆς πορείας, ποῦ ὁδηγεῖ ὁ δρόμος, ὁ Ἡράκλειτος, ἐπιχειρῶντας νὰ διανύσει αὐτὸν τὸ δρόμο, τὸν δείχνει καὶ στοὺς ἄλλους. Αὐτὸ τὸ ἔργο ὅμως κάθε ἄλλο παρὰ εὐκόλο εἶναι. Ἡ ἐξερεύνησι κι ἡ ἀνακάλυψι τῶν ὁρίων τῆς ψυχῆς ἀποκαλύπτονται δύσκολες, γιατί ὁ λόγος τῆς ψυχῆς εἶναι πολὺ βαθύς».

Ἐδῶ τελειώνουν ὅσα περὶ τοῦ ἑκατὸν ἓνα εἶχε νὰ εἰπεῖ ὁ Ἀξελός. Ἀξίος ὁ μισθός του. Παρὰ τοῦτο, ὅτι ἐμεῖς παρατηροῦμε σ' αὐτὰ τὰ συγκεκριμένα εἶναι, πῶς, μολονότι κατανοοῦνται κι ἀναγνωρίζονται συνιστῶντα τὴν «καθημερινότητα» τοῦ μὴ συρφετώδους ἀνθρώπου, δὲν βλέπουμε οὔτε τὸ πῶς μποροῦν ν' ἀποθησαυρίζονται ἀπαιτητὰ ἀξιώματα οὔτε τὸ πῶς ἐνεργοῦν-ἐπιδροῦν ὡς ἔχουν. Ἐξ ἄλλου ἀδυνατοῦμε νὰ μὴ βλέπουμε μὲ πολλὴ συγκατάθεσιν ὅσα κακοταίριαστα μ' Ἑσπερίαν, Παρίσια, Σορβόννην, τουτέστι:

I. μιὰ ἐπιταγὴν ἀναζήτησης («νὰ ψάχνει νὰ τὸν θρεῖ») ἑαυτοῦ («ἡ ἀναζήτησι τοῦ ἑαυτοῦ») σκαλισμένη στοῦ ὑπογαστρικοῦ τῆς «μὲ τὴ βούλα» διαβεβαίωσης γιὰ τὸ ἀνέφικτον τῆς ἀνεύρεσης·

II. μιὰ «διαδρομὴ ψαξίματος» περιέργη: δὲν γίνεται νὰ... ἐκτελεῖ διαδρομὲς τὸ ψάξιμο –μόνον τὸ ὄργανο τῆς ἐρευνας διαδρομεῖ·

III. μιὰ «ἀναζήτησι ποῦ ἐπαναπαύεται» (ἐμφανῶς προνομιούχα –ἀφοῦ μπορεῖ: καὶ νὰ εἶναι «ἀναζήτησι», καὶ νὰ μὴ εἶναι)·

IV. ἓνα «σκοπὸν ψαξίματος» κατανοητὸν μόνον ὡς λόγον (αἰτίαν) –κ.λπ. κ.λπ., πού, ἐνῶ δὲν θὰ μᾶς ἐξέπλητταν, ἂν... ἐπέμεναν ἑλληνικά, εἶναι μᾶλλον φυσικὸ νὰ μᾶς ἐκπλήσσουν ἐκ Σορβόννης, σὲ τρόπον ποῦ νὰ διατηροῦμεθα ἐπιφυλακτικοὶ ὄχι ὡς πρὸς τὴν ἀγορὰ τοῦ βιβλίου, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἐγκυψιν σ' ἑκατοντάδες σελίδες ἀνάλογων. Γιατί, ἂν ἐμεῖς οἱ ἔσχατοι ἔχουμε «περασμένο στοῦ αἵμα μας» (πολὺ οἰκτεῖον) τὸ λαϊκὸν «ἄδυσσος ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου» (καὶ λοιπὰ συγγενῇ), δικαίως θεωροῦμε ἀπόλυτα μάταιη τόσην ἀνάλωσιν καθηγεσίας, γιὰ νὰ παραδιασθοῦν ἀνοιχτὲς πόρτες –ὁ λόγος γιὰ τὸ ἐρώτημα τοῦ Ἀξελού:

«Πῶς θὰ μπορούσε λοιπὸν ἡ ἀναζήτησι αὕτη νὰ ὁδηγήσει σὲ μιὰ τελειωτικὴ γνῶσι τοῦ ἀνθρώπου;»

Δὲν θὰ μπορούσε –ἄλλο ποῦ ἐδῶ ἡ «γνώσις τοῦ ἀνθρώπου»: καὶ ἀφορὰ ἀποκλειστικά τὴν σχέσι του μὲ τίς ἀρχές, καὶ εἶναι ἡ συνειδησί του ἐπὶ τῆς ἀπειροῦς μερικότητος! Μὰ τί νὰ εἰπεῖς, ὅταν ἡ νεοελληνικὴ διανόσις δὲν παίρνει σπέρμα ἀπ' τὸ περίπτερο, μὰ γιὰ ν' ἀνάψει τὸ τσιγάρο της, ἰδρῶει βιομηχανίαν πυρείων κάθε φορὰ!

Εἶδαμε ὅσα γιὰ τὴν συγκεκριμένη ἡρακλείτεια ρῆσιν μόνος ὁ σοφὸς τῆς Σορβόννης εἶχε νὰ εἰπεῖ – καὶ εἶπε. Ἄλλο ποῦ ἐμεῖς, διαβλέποντες σ' αὐτὰ κάτι σὰν παρωνυχίδα τῆς σοφίας, σὰν ἀσχολίαν ρουτίνας στὰ περιθώρια τῆς σπουδαιότητος, σὰν «ξέδοσι» ἀπ' τὰ μεγάλα κ' ἐλίποντα (ματιὰ δευτερεύουσα σὲ μὴ πρωτεύοντα) δηλώνουμε, πῶς

δέν θα νιώθαμε ιδιαίτερα εὐτυχεῖς, ἂν εἶχαμε ἐπιχειρήσει νὰ «καθαρίσουμε» μὲ ἀνάλογα. Πέραν τούτων σὲ γενικότερα πλαίσια παραμένει ἄπορον τὸ πῶς αὐτὸ τὸ «ἐδίζησάμην ἐμειυτόν», ὄντως δεινὸν πασπαρτοῦ κατὰ τάξιν ἐντέλειας-πληρότητας, μπορεῖ νὰ κομίζεται θριαμβευτικὴ δειξίς σημαντικότητας, πού μὴ ἐρμηνευθεῖσα περιεχόμενον, ἀνεμίζεται... συσκευασία –δηλαδή πού ὑπάρχει ἀνενεργός, ἄχρηστος, ματαιοσπουδος θόρυβος. Τί ἄλλο, καθὼς, συνειδητοποιοῦντες νεοελληνικὴ «πάσα» τὴν ξερὴ, θεόστεγνη «μετάφρασιν ἀρπακόλλα», μετροῦμε ἀνέφικτὴ τὴν ἄνευ τῆς ὁποίας ὄχι στερεοσκοπικὴ θέασι τῶν πραγμάτων τοῦ Σύμπαντος! Ὅτι ἀκόμα καὶ παραβλέποντες τὸ ἀνοικονόμητο μεταφραστικὸ χάος, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὴ λέξιν «ἐδίζησάμην», δέν νομίζω, ὅτι οἱ Ἕλληνες χάνουν πολλὰ πράγματα μὲ τὸ πού πληροφοροῦνται «ἀρμολίως» τὰ «κουφά»:

* ὁ Ἡράκλειτος «ἐρεῦνησε» μάταια (βλᾶξ ἑαυτός):

* ὁ Ἡράκλειτος «ῥώτησε» μάταια (μουγγὸς ἑαυτός):

* ὁ Ἡράκλειτος «γύρεψε», ἄλλ' ἓνα-ἓνα κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ του, πού ἀποκτοῦσε, τὸ πέταγε στὸν Κάϋστρο –μπὰς κ' ἔμενε χωρὶς δουλειά, ἂν τὰ μάζευε ὅλα! Μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτὰ τὰ τρελλά, γιατί ν' ἀποροῦμε, πού θγαίνει... βαδύλωνιακὴ ἀσφαλτος τ' ἁγιομύρος τῆς γιαιγιάς μου;

...
Πρὶν τελειώσουμε μὲ ὅσα εἶχε νὰ εἰπεῖ, καὶ εἶπε, γιὰ τὸ 101 ἀπ. ἡ ἀναφερθεῖσα «προήγησις» (προπορεία –οἱ ἐπτὰ διάσημοι ἐκ τῶν ἐπαϊόντων), ξεκαθαρίζουμε πῶς, σ' ὅ,τι μᾶς ἀφορᾷ, θεωροῦμε: ἡ συγκεκριμένη ὀλιγότης καὶ δέβαια τὸ «μεταφραστικὸ χάος» (ἐλληνικὸ καὶ παγκόσμιον) αἰτιολογοῦνται ἀπ' τὴν ἀμηχανίαν τῆς διανόησης. Μιὰν ἀμηχανίαν ἀπορρέουσιν ἀπ' τὴν ἀδυναμία τῆς εἰς συγκεκρισμον-συσχέτισιν: ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς δεδομένης «σεπτῆς ἐγκυρότητας» (ἡρακλείτειον λόγου), ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ἀπροσδοκῆτως ἀνακύπτοντος «κουφοῦ»: Τί θὰ εἰπεῖ «ζήτησα τὸν ἑαυτό μου»; Πῶς γίνεται, νηφάλιος, ὑγιὴς κατὰ τὸ γνωστικόν, νὰ «ζητῶ» αὐτό, τοῦ ὁποίου ἄπτομαι ἰσοδίως –ὅ,τι κρατῶ, εἰμαι, ἔχω δλοπαγῆς κι ἀξεχώριστο, γεννήθηκα ταυτισμένος μαζί του; Δέν μπορῶ. Ἐ λοιπόν, ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ἀδυναμία τῆς εἶναι, πού ἡ διανόησις ἀρνεῖται νὰ παραδεχθεῖ-ὁμολογήσει, σιωπῶσα ἀπὸ φόβον μὴ συλληφθεῖ ἀνεπίδεκτη (ἀκοινωνητὴ) τοῦ ἡρακλείτειου πνεύματος: «Ἀφοῦ μπορεῖ ὁ Ἡράκλειτος, κ' ἐγὼ ὑπάρχω ἀνικανὴ νὰ κοινῶ αὐτὴ τὴν δυνατότητα, δέν ξεκινῶ ξυπόλυτὴ στ' ἀγκάθια» –διαιολογείται. [Σημειῶνω αἰτίαν τῆς συγκεκριμένης ὑστέρησης κυρίως τ' ἀλλότρια ἐνδιαφέροντα –εὐδαιμονισμόν, ματαιοφροσύνην, ἀμοχθίαν]. Ἐτσι ἀρκεῖται νὰ «καθαρίζει» ἀμοχθὶ (ἐκεῖ πού ἡ προσπάθεια ἀπαιτεῖται συμπτωτικὴ τῶν διαστάσεων!), μ' ἐπακόλουθο τὴν ἀδυναμία τῆς νὰ συνυπολογίσει τὴν γιὰ τὴν περίπτωσι (γνωστὴ δά...) «σκοτεινότητα» μὴ δογματίζουσα, μὴ κηρύττουσα, μὰ κινουσα –διεγείρουσα ζήλον, φιλοπεριέργεια, φαντασίαν. Ἐχ. Οἱ Ἡράκλειτοι δέν λένε στοὺς ἄλλους, τί νὰ κάνουν –κάνουν. Ὅτι, ἂν εἶναι νὰ κινηθεῖ ἡ σκέψις, μόνο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ τὸ μπορέσει, ὥστε ν' ἀξιωθεῖ: καὶ ἄτοπο τὸ «ζήτησα τὸν ἑαυτό μου» καὶ τὴν ὑπερχάλυψί του («γάντι» –ἄτοπου) ἢ μὲ τὸ «ζήτησα τὸν ἑαυτό μου ἔτσι» (θέλησα, ἀπαίτησα, ἀξίωσα τὸν ἑαυτό μου μὲ συγκεκριμένους ιδιότητες-προδιαγραφές), ἢ μὲ τὸ «ζήτησα ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου» –τὸν θέλησα, ἀπαίτησα, ἀξίωσα ἐνεργοῦντα αὐτὰ τὰ συγκεκριμένα.

...
Χασομερήσαμε, ἄς διασθοῦμε: Ἰδόντες τί δέν κομίζει ἡ ἐπιστεφὴς διανόησις, καιρὸς νὰ καταθέσουμε ὅσα, τριτεγγνώμενοι γι' ἀναξιόχρεον ὀφειλέτιν, ἐπωμισθήκαμε μέγα χρέος. Ἰδού λοιπόν πῶς ἐμεῖς ἐδῶ, ὀφειλέται διὰ τὴν ἀρμολίως κομισθεῖσαν ὀλιγότητα-ἐνδειαν, ἐπιχειροῦμε νὰ μεταφέρουμε «στὴν ἡμέρα μας» καὶ σὲ ἱστορικὴ προσαρμογήν, πλήρως ἀναλελυμένη τὴν θαυμαστὴ ἡρακλείτεια ρῆσιν.

Ἀρχίζουμε κατηγορηματικὰ ἀποκλείοντες κάθε ιδέαν, πῶς ὁ Ἡράκλειτος δέν γνώ-

ριζε τὸν ἑαυτό του σ' ἐπίπεδο ἀρχῶν. Πῶς δηλαδή ἀγνοοῦσε ὅ,τι, μὲ σταθμητὴ στοῦ πε-
 τσί του τὴν ἀπόλυτη πρόσφυσί του σ' αὐτό, δὲν ἀγνοεῖ κι ὁ ἔσχατος τῶν ἀνθρώπων.
 "Ὅτι ἡ γνῶσις ἑαυτοῦ σ' ἐπίπεδο ἀρχῶν [μόνη περιπτώσις, καθ' ἣν ὁ ἀνθρώπος δια-
 λέγεται μὲ τὸν ἑαυτό του ἐνώπιος ἐνωπίω –κατὰ τὰ λοιπὰ δὲν νοεῖται θέμα «γνώσης
 ἑαυτοῦ»], ἐγγενὴς καὶ παράλληλη τῆς συνειδήσεως ἐπὶ χώρου συνθηκῶν στοιχείων
 ἀδράνειας, ὑπάρχει ἄμεση. Ταῦτα, ἐνῶ παραλλήλως πρὸς τὴν ὡς ἄνω ἀπόκλεισιν
 ἀπορρίπτουμε ἀξιωματικά τὴν κομιζόμενη ἄποψι, ὅτι δηθεν προάγει στὴν διὰ τοῦ
 στοχασμοῦ σύλληψιν ὅχι τὸ ἐδραῖον τῆς σ' ἐπίπεδο ἀρχῶν γνώσεως τοῦ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἡ
 πεπληρωμένη αὐταρέσκειας «μὲ τὴ βούλα» ἀσταθμησία, ἀνεδαφικότης, θολότης, ἀβε-
 βαιότης, ἀοριστία τῆς ζήτησεως τοῦ ἐγνωσμένως ἀνεύρετου ἑαυτοῦ.

Τεθειμένων τῶν ἄνω προχωροῦμε στὴν ἀνίχνευσι-ἀνάπτυξι-καταγραφή τῶν ἐκχει-
 λιζόντων. Ποῦ ἐδῶ εἶναι:

α. Οἱ ἀκριβεῖς λόγοι γιὰ τὴν κατηγορηματικότητα «ἐμμεωτόν», ἀδαμάντινα ἀπο-
 κλείουσα τοὺς λοιποὺς ὅλους, μὴ ἐξαιρουμένων δηλαδή καὶ τῶν ἀείποτε σοφῶν, ἀρμο-
 δίων, ἐπαϊόντων.

β. Ἡ ὑποχρέωσις ὅπως, πρῶτον ἐξηγοῦμε ἐν πάσῃ περιπτώσει τί θὰ ἔκανε ὁ Ἡρά-
 κλειος ἑαυτόν, ἂν τὸν εὑρίσκε, καὶ δευτερον, ἰδιαίτερα, καθὼς ἡ ρῆσις δὲν δίνει χέρι
 σὲ «μετάφρασιν ἀρπακόλλα», μὴ μεταμφιέζουμε τὴν ἡρακλείτεια ἐπιδιώξιν εἰς ἀπό-
 κτησιν («ἐδίζησάμην»): οὔτε ἐπιμελῆ παρατήρησιν-ἐξέτασιν («ἐρεύνησα»), οὔτε ζή-
 τησιν πληροφορίας («ῥώτησα»), οὔτε εὗρεσιν ἐγνωσμένως ἀνεύρετου ἑαυτοῦ («γύ-
 ρεψα») –μὲ ἀναγνωριστικὸν προφανῶς νόημα.

Καταλήγουμε λοιπόν, πῶς ἐμεῖς ἐδῶ θὰ ἐρμηνεύσουμε τὸ ἀπόσπασμα μὲ λίαν ἔντο-
 νη τὴν αἴσθησιν «γεωμετρικοῦ κενοῦ». Μιὰν αἴσθησι, ποῦ θ' ἀμβλύνει μόνον ὁ προσ-
 διορισμός: ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς κατ' αὐξημένην ἔντασιν «ζήτησεως», ἀκριβῶς εἰπεῖν ἢ προ-
 αγωγή της σὲ ἀπαίτησι-ἀξίωσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ κατ' ἰδιότητα ὑποκειμένου. Ἔτσι
 ἡ ἡρακλείτεια ρῆσις θ' ἀποδοθεῖ τελικὰ συμπάγεια εὐκρίνειας, ἐνάργειας, φωτεινό-
 τητας:

ἀξίωσα ἑμαυτὸν ὁμολογόν.

Αὐτονόητον ὅτι στοῦ δισημάντον τῆς λέξεως «ἀξίωσα» περικλείεται τόσον ἡ βουλή-
 ἐπιλογὴ-ἀπαίτησις γιὰ ἓνα συγκεκριμένον ἑαυτόν (ποῦ θὰ εἶναι ἀπαραιτήτως ἔτσι
 καὶ θὰ πράττει ἀπαραιτήτως αὐτά), ὅσον καὶ ἡ θαύρριζι, ἡρεμη, συνεπὴς ἐνάθλη-
 σις εἰς καταξίωσί του. Ποῦ σημαίνει ἑαυτόν σαφῶς ἐννοούμενον ὅχι στὴν ἀντιπρο-
 σωπευτικότητά του τῆς τῆς ἐποχῆς «νῦν γενέσεως» [ἦτοι ἄλλη φύσιν μέσα στὴ Φύσι,
 ἐπιδιώκουσα νὰ κατασταθεῖ ἄλλη φύσις ἔξω ἀπ' τὴ Φύσι, τουτέστι νὰ περικλείσει τὴ
 Φύσιν –ναὶ ὁ ἑαυτός], ἀλλ' ἐπιβεβαιούμενον ὁμολογόν τῇ Δημιουργίᾳ, ταυτισμένον
 μὲ τὴν πρωτογενῆ Φύσιν. (Δευτερογενὴς φύσις νοεῖται τὸ συμπνευματικὸ ὄν, ποῦ
 στὴν πλέον ἐξελιγμένη μορφή του εἶναι ὁ ἀνθρώπος –ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος «ἑαυτός»).

"Ἦδη ἀνακαλύπτουμε ἐν ἀκαρεῖ συνειδητοποιηθεῖσα τὴν ἄνευ τῆς ὁποίας ὅχι (πρω-
 ταρχικὰ ἀπαραίτητη) συμφωνίαν, συμμετρίαν, εὐθυγράμμισιν, ὁμολογίαν τῆς μετὰ
 (καὶ μὲ) τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πνεύματος συσταθείσης ὄντως «ἄλλης φύσεως μέσα στὴ Φύ-
 σιν», μὲ τὴν Φύσιν. Ἀκριβολογοῦμε, ἐπειδὴ ἡ μὲν τελευταία (Φύσις), μὴ ἔχουσα χρεῖαν
 προσαρμογῆς, ἀδιαφορεῖ ὅπως ἀμέτοχη [ὅτι στὰ δικά της μέτρα ἰσοῦνται (πρόσ)κλι-
 σις-ἀπόκλισις], ἡ δὲ πρώτη («ἄλλη φύσις μέσα στὴ Φύσιν»), ὑποχρεούμενη, μόνη αὐτῇ,
 εἰς πρόσκλισιν (οἶονεὶ σύγκλισιν μὲ τὸν ἑαυτό της), ὀφείλει νὰ ἐνδίδει στὴν ἀνάγκην,
 ὅπως αὐτοδηλώνεται καὶ λειτουργεῖ ἀποποιούμενη τὴν ἰδί-αν δευτερογένειαν (ἡ δι-
 φυΐαν –δὲν ξέρουμε), τουτέστι καὶ θέσει συντασσομένη μὲ τὸ συμπαντικὸν γίγνεσθαι.
 Ἀποδεχόμενη, ἐπιμένουμε, τοὺς νόμους ποῦ τὴν προσδιορίζουν κατὰ χώρον, διάρ-
 κειαν, ἔντασιν: καὶ ἀνεξάρτητη ἀπὸ τίς ἐφαρμογὰς συνειδητοποιημένην ἀναγκαιότη-

τα έτοιμότητας εἰς ὁμολογίαν (ἀκολουθίαν, ἀλληλουχίαν, ἀντιστοιχίαν, ἀναλογίαν), καὶ ἐφαρμοσμένην ἀσυμμετρίαν, ἀσυμφωνίαν, δυσαναλογίαν, δυσαρμονίαν, ἐναντιό-τητα: εἶναι ἐσωτερικὴ ὑπόθεσις τοῦ αὐτοῦ (“ἄλλης φύσης μέσα στὴ Φύσι”) τὸ ὅτι κατὰ τὴν βιούμενη στιγμὴν (ἥτοι τὴ στιγμὴν τοῦ προγραμματισμοῦ) ἐπιλέγει ἄλλα – ἐναντία αὐτῶν ποὺ εὐλαβεῖται –, γεραίρει κατὰ τὸν λοιπὸν βίον, τὸ ὅτι δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος ἐπιλέγει (ὁμολογεῖ πρὸς) ὅσα ἰδανικά (ἐπίρρημα) ἀπορρίπτει –διαβλητά, ἀπεχθῆ, ἐναγῆ, ἀτελῆ, εὐτελῆ. “Εἶτοι, ἐνῶ χλευάζει, λοιδορεῖ, ἀποκρούει «θεωρητικά» τὴν «καταναλωτικὴ κοινωνία», ἀνυποχώρητος τζάγκουαρ, αἰμοδόρος καὶ πάντα τα-κτοποιημένος μὲ τὴ συνείδησί του, διεκδικεῖ ὅλο καὶ μεγαλύτερη τὴν δυνατότητά του εἰς κατανάλωσιν. “Υπάρχει ἐδῶ τόση διευθέτησις μὴ διευθετησίμων, ποὺ ἀκόμα καὶ ὁ καταλυτικότερος ἀντικειμενικὸς γνώμων, ὁ ἐνστιγματικὸς-σωματικὸς πόνος, μπορεῖ νὰ δίδει ἐνδεῖξιν ὑπερδρατικῆν –λογουχάριν στίς συνθηκὰς ποὺ ἡρώϊνη, κόλασις, κα-τρακύλα (ἐκπτώσις, ξεπεσμός) καταγράφονται εὐδαιμονισμός, παράδεισος (τεχνη-τός), ἀντρεωμένη ἀγερωχία!

Συμπεραίνουμε λοιπόν: “Ο Ἡράκλειτος, «ζητῶντας» τὸν ἑαυτοῦ, δὲν κάνει ἄλλο ἀπ’ τὸ νὰ τὸν ἀπαιτεῖ, διατάσσει, προάγει, καθιστᾷ ἄξιον, ὅπως «ὁμολογεῖ τῇ Φύσει» – νὰ τὸν ἀξιῶ «ὁμολογοῦντα τῇ Φύσει» ποὺ τὸν περιέχει, καὶ πλεον οὐ. “Εἶτοι, δηλαδὴ μὲ τὸν προσδιορισμὸν οὐ οὐκ ἄνευ τῆς συμφωνίας-εὐθυγράμμισης μὲ τὴν Φύσιν, κα-λύπτεται ἱκανοποιητικὰ ἡ δισημία τοῦ ὅτι: Καὶ «ζήτησα, ἀπαίτησα, ἀξίωσα τὸν ἑαυ-τό μου ἔτσι καὶ ὅχι ἄλλως» καὶ «ζήτησα, θέλησα, ἀπαίτησα, ἀξίωσα ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου νὰ πράττει αὐτὰ καὶ ὅχι ἐκεῖνα».

Μὲ δεδομένον ὅτι, ὅπως προείπαμε, ὅλοι οἱ ἐγωῦτοι ξέρουν τὰ πάντα, σ’ ὅτι ἀφορᾷ στὴ σχέσιν τους μὲ τίς ἀρχές (μέσω τῆς συνειδησιακῆς οὐσίας καὶ ντιεναικῆς μνήμης τους – διὰ τῆς διὰ τοῦ ὑποσυνειδήτου γνώσης, ἄλλως) καὶ καθὼς ὁ ἄνθρωπος ὑπάρ-χει ἐνώπιος ἐνώπιω (διαλέγεται μὲ τὸν ἑαυτό του) μόνον σ’ ἐπίπεδο ἀρχῶν, ἀντιλαμ-βανόμεθα εὐχερῶς, πὼς ὁ μέγας Ἐφέσιος ζητεῖ, ἀπαιτεῖ, ἀξιῶ ἀπὸ τὸν ἑαυτό του νὰ συμφωνεῖ, εὐθυγραμμίζεται, ὁμολογεῖ μὲ τὰ μόλις ἀναφερθέντα «πάντα». “Οτι σὸ πάμφωτο, ὅλως ἀνελαστικὸ καὶ γι’ αὐτὸ ἀδιαπραγμάτευτο «ὁμολογουμένως (τῇ φύ-σει) ζῇ» ὁ ἄνθρωπος (δὲν) φθάνει μὲ δεδομένη τὴν ἑαυτοῦ κώφευσιν στὴ συγκεκρι-μένη ἀνάγκην ὁμολογίας. Δεδομένην, ἐπειδὴ μετὰ τὴ (σταδιακὴν) προχώρησιν τοῦ ἐνστικτοῦ σὲ πνεῦμα, ἥτοι τὴν κατὰ τὸ μείζον ὑποκατάστασιν τοῦ πρώτου ἀπ’ τὸ δεύ-τερο, συγκοινωνεῖ συνεχῶς τὴν ἴδιαν ἀποτράχυναι (τοῦ αὐτισμοῦ του) –ἐξικνουμέ-νην στὴν ἄνευ νοήματος ὑπερδρατικὴ διεκδίκησιν ὅλου τοῦ χώρου γιὰ ὅλο τὸν χρόνον (τοῦ παντός γιὰ πάντα).

Τὰ ἄνω, σ’ ὅ,τι σὲ μᾶς ἀφορᾷ, σημαίνουν: μὲ τὸ ποὺ ἀνακαλύπτω καὶ ἴδι-ον χρέος τὸ νὰ ζητῶ, ἀπαιτῶ, ἀξιῶ ἀπ’ τὸν ἑαυτό μου ὅπως ὁμολογῇ τῇ Φύσει, συνειδητοποιῶ εἴτε ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ τὴν ἀπόσβεσι τοῦ συγκεκριμένου χρέους τοῦ ἑαυτοῦ μου ἀδια-φόρως τοῦ τί κάνουν οἱ ἄλλοι, εἴτε ἀθέτησιν, οἶονεῖ ἐπιπορκίαν, τὴν μὴ ἐνδοσί του στὰ «πάντα» ποὺ ξέρει περὶ ἀρχῶν. “Υπ’ αὐτὸ τὸ πρῶμα ὅ,τι μοῦ ἀπομένει δὲν εἶναι παρὰ νὰ τὸν ἐκθέτω ἀτιμωτικά (καὶ) στὰ ἴδια του μάτια ἐξαναγκάζοντάς τον εἰς συνεχῆ κοι-νωνίαν μὲ τὸ βιολογικὸν ἀδιέξοδον.

Στὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ ἔλεγα, ὅτι τὸ δελφικὸν «γνώθι σεαυτὸν» δὲν θὰ ἔμενε χιλιάδες χρόνια τὸ κηρυγματικὰ ἐμετικὸ καὶ ἀτελέσφορο παπαγάλισμα, ποὺ ὅλοι γνωρίζουμε, ἂν ἐξ ὑπαρχῆς εἶχε τεθεῖ ὡς δεδομένη-ἐνεστωτικὴ γνώσις ἑαυτοῦ, σ’ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴ σχέσιν του μὲ τίς ἀρχές. “Οτι τότε θὰ εἶχαμε τὸν ἑαυτόν (καὶ τὴ συνείδησί του) βελ-τιωτὴν ἢ ἀναιρέτην τοῦ λόγου καὶ τῶν διαδικασιῶν ποὺ φέρουν τὸν ἄνθρωπον –ἔτσι καὶ ἄλλιῶς μόνον (καὶ γι’ αὐτὸ τραγικὸν) διαφεντευτὴν (ὀλετήρα ἢ λυτρωτὴν) ἑαυτοῦ.

Ἐξ ἄλλου, σ’ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν σκοτεινότητα τοῦ Ἡρακλείτου, δὲν γινόταν διαφο-ρετικά: ὁ Ἡράκλειτος, ὁ ἴδιος αὐτὸς ἀδαμάντινο κομμάτι τῆς Φύσης, ποὺ ἡ ὀλοφάνης

πολυπλοκότητά της αποκλείει τὴν ἐκ τοῦ προχείρου ἰχνηλασίαν, ἀνίχνευσιν, ἐξιχνίασιν, δὲν θὰ μπορούσε νὰ διαφέρει οὐσιαστικά αὐτοῦ τοῦ μυθικοῦ «γίγνεσθαι», πού «*κρύπτεσθαι φιλεῖ*». Ὅπως καὶ νὰ τὸ ἰδοῦμε, ὁ σοφὸς τῆς Ἰωννίας δὲν καταδεχόταν τὸ λόγο του στὴν ἀγορά, «*τοῦ χειριοῦ*» τῶν ἀναιδῶς ἀμαθῶν, συμπεφυρμένων, φύρδην, σὲ ἀμαλγαμάτωσι μὲ τὴν ἀρνούμενη νὰ συλλογισθεῖ εὐτέλειαν, μὲ τὸ αὐθαδὲς «*κλείσιμο τῶν ματιῶν*», πού, ἐπηρεμένη ἀνυποψία, «*λούζεται*» τὴν ἴδια της ἀναλογίαν καὶ αὐτοπάθειαν.

Διὰ τῶν ἄνω ἐξηγεῖται, πῶς, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὶς ἀρχές, ὁ ἄνθρωπος δὲν χάνει ποτὲ τὴν ὑποσυνειδησιακὴν ἐπαφὴν του μὲ τὶς ἀπειρες ἀξίες καὶ τὸν ἕνα νόμον, ἔτσι κοινωνῶν συνεχῶς μὲ τὰ, θολὰ μὲν καὶ ἀπροσδιόριστα, σαφῶς ὅμως ξεχωρισμένα κατὰ τὰ ὅρια (δηλαδὴ μετέχων εἰς) δυνητικῶς ἐπιτρεπτά ἢ οὐ. Τοῦτο, ὥστε τὸ μὲν νὰ ἐπαρκεῖ στὴν διασχεσιακὴν του ἀνταπόκρισι (ταυτισμὸν) μὲ τὸν ἑαυτὸ του, τὸ δὲ νὰ συνειδητοποιεῖ ὄχι τὸν τελευταῖον αἰτίαν ἀνεύρεσής του, μὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ (ἑαυτοῦ του) μελέτην (σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν σχέσιν του μὲ τὴ Φύσιν) ἀποτέλεσμα τοῦ δικοῦ της ἑαυτοῦ («*μελέτης*» – ὡς προσωποποιήσις τοῦ μελετητοῦ). Ὅτι ἡ συνείδησις, ὄντας εἰδησις περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας ἐν χώρῳ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀτομικοῦ βιολογικοῦ ἀδιεξόδου ὡς ἐδραίου ἀντικειμένου τῆς πνευματικῆς ἐπιστάσεως, δὲν μπορεῖ νὰ ἐννοηθεῖ ἄλλο ἀπὸ κλεινὴν ἐκκίνησιν τῆς διαδικασίας εἰς ὁμολογίαν τῇ Φύσει.

Σὲ κάθε ἄλλῃ περίπτωσιν ἡ συνείδησις ἐνέχεται εὐλόγως, ἀφοῦ ἀρνεῖται τῇ «Φύσει» (δηλαδὴ καὶ στὸν ἴδιον φορέα) ὅ,τι μόνῃ ἡ ἴδια ἀναγνωρίζει καὶ ἀποδέχεται (θεωρητικὰ) μεῖζον καὶ ἀπαράγραπτο πρὸς τὴν Φύσιν (καὶ ἑαυτὸν) ἴδιον χρέος, τουτέστι καὶ πρὸς τὸν φορέα πού τὴν συνέχει. Τοῦτα σημαίνουν, πῶς ἀνάμεσα σὲ Λόγον καὶ Μὴ Λόγον ὁ ἄνθρωπος ἐπιλέγει, συνειδητὰ, ἔργῳ, ὅ,τι συνειδητὰ λόγῳ ἀποκλείει: τὸν Μὴ Λόγον – δηλαδὴ τὴν Μείζονα Ὑβριν, τὸ Παράλογον.

Ἦδη μπορούμε νὰ ὑποστηρίξουμε ἡρεμα: Ὁ Ἡράκλειτος μὴτε «*ἐρευνῆσε*» τὸν ἑαυτὸ του (Kirk-Raven-Schofield- Κούρτοβικ) μὴτε τὸν ἑαυτὸ του «*ρώτησε*» (E.N. Ρουσσος) μὴτε «*γύρεψε*» τὸν ἑαυτὸ του (Κ. Ἀξελὸς-Δ. Δημητριάδης). Ὅτι οὔτε οἱ πρῶτοι μπόρεσαν-θέλησαν νὰ ἐκθέσουν, «*πρὸς τί*», «*γιά νὰ γίνῃ τί*», «*γιά ν' ἀποκομίσει τί*» ἔκαμε αὐτὰ ὁ Ἡράκλειτος οὔτε οἱ δεῦτεροι (μὲ τὴν ἀκριβῆ μὲν μετάφρασι, παραπαίονσα δὲ ἀποδοχὴν τοῦ μάταιου-οὐτοπικοῦ τῆς «γύρεψης») εἶχαν τὰ περιθώρια νὰ μᾶς κατατοπίσουν περὶ τοῦ τί θὰ ἔκανε ἑαυτὸν – ὁ Ἡράκλειτος – ἂν τὸν ...εὕρισκε. Στὸ σημεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ προσθέσουμε: ὁ Ἀξελὸς εἶχε καὶ τὴν εὐγένειαν νὰ παραδεχθεῖ, ἐπικαίρως, ἀνέφικτῇ τὴν ἀνεύρεσιν ἑαυτοῦ, καὶ τὴν εὐπιστίαν νὰ κομίζει τὴν παρὰ τοῦτο συνεχῇ «γύρεψί του» (ζήτησί του). Πέραν αὐτῶν, καὶ σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὶς ἀρχές, λέμε, ὁ ἄνθρωπος καταδολιεύεται πάντας (μὴ ἐξαιρῶν ἑαυτὸν), καθὼς κρυψίνους, κακόπιστος, ὀπισθόδουλος προσπαθεῖ νὰ στηθεῖ καὶ στὰ ἴδια του μάτια δῆθεν ἀκατατόπιστος, ἀνενημέρωτος, ἀμύητος, τάχα πού μοιάζει ὑπόλογος (γιά τὴν ἀναβλητικότητά του νὰ ὁμολογεῖ τῇ Φύσει – δηλονότι καὶ ἑαυτῷ), ὄχι ἐπειδὴ ἀμελεῖ, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ξέρει!

[Τερατώδεις πράγματι οἱ διεργασίες ἐν νῷ: ὁ ἄνθρωπος (συρφετώδης κατὰ κανόνα – τελικὰ «μάγκας», «*πονηρός*», πού δὲν ἀστοχεῖ ποτέ), ἐνῷ ἀφανίζει μόνος ἑαυτὸν, ζητάει καὶ ρέστα – δῆθεν πού φταῖνε οἱ ἄλλοι γιά τὴν αὐτοδιάλυσί του. Ἔτσι, ἐνῷ «*ἥρως-παιδαρᾶς*», ξαμῶνι θριαμβευτικὰ στὴν διὰ τῆς ἐξάρτησης δίχως ἀνάκαμψιν ἀποσύνθεσί του, βλέπων τὴν τελευταία ν' ἀρχίζει ζῶντας του, δηλώνει «*ἄρρωστος*» καὶ ἀπαιτεῖ Ἰθάκες. Ὅμως «*Ντελέντα ἔστ Καρτάγκο*», ἐπιστροφὴ ἀπ' τὰ ναρκωτικά δὲν ὑπάρχει, ὁ «*θρίαμβος*» ἦταν μόνον στὴν ἐξοδὸ – τώρα εἶναι ἡ καταισχύνῃ, ἡ συμφορὰ, τὸ μέγα δέος.]

Ὅπως καὶ νὰ τὸ κάνουμε, εἶναι φανερὸ πῶς ἡ οἰκονομία τῶν πραγμάτων μόνον εὐθύν, ἀνυπόκριτον θὰ μπορούσε νὰ δγάλει τὸν ἄνθρωπο σὲ τροχιά τέτοια, πού ἀκλι-

μάκωτα κι άδιαπραγμάτευτα ν' άξιοι άπό τόν έαυτό του πίστιν σέ δέοντα, έναργη, διάλευκα, λαγαρά, άφωρισμένα και άπερίστροφα σήματα. Πού θά είπει, πώς ό άνθρωπος λειτουργών οίονει κέντρον, βούκεντρον, περυνιστήρ για τόν ίδιο του όλως άφημένον στην άπροσδιοριστία του έαυτόν, θά τόν ξεσήκωνε σκαπανέα της ίδιας δελτίωσης, καθώς ζορίζοντάς τον ν' άνταποκρίνεται στά «πάντα» πού ξέρει ως πρὸς τή σχέση του μέ τις άρχές, ή θά τόν κατήσχυνε (άναιροῦσε, άκύρωνε) ή θά τόν προασκοῦσε [προγύμναζε, κατήρτιζε, «ντρεσσάριζε», σφυρηλατοῦσε ιστόν και πνοήν] για την ίλαρη έτοιμότητα εἰς όμολογίαν τῇ Φύσει. Ἀκριδέστερα: στήν ζήτησι, άπαίτησιν, άξίωσιν άπ' τόν έαυτό του, όπως συμπεριφέρεται-πράττει τά εκ πρώτης όψεως άποφατικά, άποκρουστέα, άπρόσδεκτα, δηλαδή τά κατά θυμόν χαλεπά, δυσχερή, επίπονα, βαρετά – έγκυψιν, παρατήρησιν, μελέτη, δημιουργίαν. Εὐλόγως: τά λοιπά (φάρ νιέντε, άπόλαυσιν, κορεσμόν, τρυφήν, εὐδαιμονισμόν, πλεονεξίαν) τά επιλέγουν άπό μόνοι τους οἱ «έωυτοί», χωρίς νά χρειάζονται παρακίνησι, παρώθησιν.

Πάντα τά άνω θεμελιώνονται κυρίως στό ότι, διάχυτη εἰς τήν ρήσιν και εύχερῶς διακριτή, δεβαιώνεται μιá επιταγή αὐτοκαθήλωσης: μιá απαράγραπτη άλλως καθήλωσης εἰς ό,τι μοναδικά έγγύτατο πρὸς τό άντικείμενον. Ἀναφέρομαι άπροσχηματίστως στόν όρο «έμεωυτόν», πού ύποχρεοῦμενοι νά τόν μετροῦμε τιμήν κατά διάμετρον άντίθετη τοῦ μη άποκλειομένου όρου «όχι έμεωυτόν», τόν βλέπουμε νά «ξεσκεπάσει» εκφύλιδιν κάθε προσπάθειαν τοῦ ύποκειμενικοῦ έαυτοῦ, όπως αὐτοεπισημαίνεται εκτός εὐθύνης. Κάθε όπισθοβουλίαν-πλαγιότητα ακριβῶς, στά πλαίσια της όποιás ό άνθρωπος βολεύεται νά προβάλλει: τό μέν ίδι-ον χρέος έξοφλούμενον τάχα διά συμμόρφωσης-εὐπειθείας-ύπακοῆς στήν δῆθεν τρίτων αὐθεντίαν-έπάρκειαν-έπιβολήν, τίς δέ τελευταίες, τίς μέν δυό πρώτες πολυσέβαστες (καθό άφοπλιστικά έγκυρες τάχα), τήν δέ τρίτην κατ' έξουσιαστικόν άναγκασμόν –νόμω, βία. Τελικά συνειδητοποιοῦμεν εύγλωττως άνέντιμη κάθε προσπάθειαν αὐτοαθώωσης – παντός «έωυτοῦ». Ὅτι επί τῷ σκοπῷ όπως καταστρατηγεί τήν ύποχρέωσί του εἰς άνάληψιν της έαυτικής του εὐθύνης εἰς λογοδοσίαν, και μέ γεζουίτικη «συντριβή-ταπεινωσύνην» καμώνεται άγνοϊαν, τάχα «δέν ξέρει» –μόνη περίπτωσις στή ζωή του πού (τοῦ συμφέρει νά) παραδέχεται τήν έναντι άλλων ύστέρησί του.

Κατ' άπόλυτην οἰκονομία-συνέπεια λοιπόν, επειδή ό,τι κυρίως επιβάλλεται διακριτό σ' αὐτό τό αίμάτινα θαυμαστό «έκατόν ένα» άπόσ. είναι ή αξιωματική μη επίτρεψις περιθωρίων εἰς δραπετεύσιν τοῦ ανθρώπου άπ' τόν έαυτό του (κοινόν εκφυλιστικό σύμπτωμα στά πλαίσια της «νῦν γενέσεως»), θεωρήσαμε άπαραίτητο, ακριβῶς αὐτήν (δραπετεύσιν) νά τοῦ «βάλουμε μέσ' στή μύτη» ό,τι ακριβῶς συνιστá: κατάλυσιν (ύπονόμευσιν...) της φυσικής, της Ἑναρχης Τάξης –τουτέστι και της ίδι-ας όργανικής-διανοιακής σύστασης. [Ὁ άνθρωπος, πράγματι «άλλη φύσις μέσα στή Φύσι», δέν διαφοροποιεῖται άπ' τήν τελευταία κατά βαθμόν αὐτοτέλειας-αὐτονομίας –ύπόκειται πάντα στή χρεϊάν προσαρμογῆς]. Ὅτι μόνη ή περι ής ό λόγος άπόδρασις (οὐδέν πέραν αὐτῆς!) μπορεῖ ν' άνατρέπει τόν Δημιουργό Νόμον, φέρουσα έτσι τόν κοινό λόγο νά ναυαγεί μέσα στόν έαυτό του.

Τοῦτα σημαίνουν, ότι μόνη διέξοδος, διαγνωσθεῖσα ή οὐ, άπομένει ή οίονει καυκάσια αὐτοκαθήλωσης στόν ίδι-ο σεβασμόν. Αὐτό τελείως άπλοϊκά σημαίνει: μολονότι όλοι οἱ έωυτοί γνωρίζουν τά πάντα, σ' ό,τι άφορá στή σχέση τους μέ τις άρχές, δηλονότι μόνη διαδικασίαν άπεγκλωδισμού τους άπ' τό ύπαρξιακόν άδιέξοδο τήν εύθυγράμμισι, συμφωνίαν, όμολογίαν πρὸς αὐτά τά συγκεκριμένα «πάντα», κανείς έωυτός δέν εύθυγραμμίζεται, συμφωνεῖ, όμολογεῖ στά τελευταία.

Μέ δεδομένο λοιπόν ότι μόνον τό πρὸς έαυτόν χρέος (όμολογία) φέρει τόν μη συρφετώδη, θά ήταν άδιανόητο πώς ό Ἑράκλειτος δέν θά προωθοῦσε σέ συντεταγμένες εκείθεν της «καθημερινότητας» τήν έτσι κι άλλιῶς συμπαντικῶν διαστάσεων και μη-

χανικῆς προβληματική του, ἀναλύοντάς την σὲ συνιστώσες, πού, ἐφ' ὅσον ὑπάρξει χρόνος, θὰ ὑποκαταστήσει τὸ μέγα φάος: ἡ συνισταμένη «ὁμολογουμένως ζῆν».

Βάσει τῶν ἄνω συνεπῶς ὑποχρεούμεθα νὰ δεχθούμε κατ' ἀνάγκην, ὅτι, καθὼς (ἀναφέροντες ἢ ἀναφερόμενοι, ἀδιάφορο) ἡ σχέσι μας μὲ τὸν ἑαυτὸ μας εἶναι σχέσις ἐνωπίων ἐνωπίοις ἢ τοις σχέσις μόνον (ἐπὶ) ἀρχῶν [οἱ Ἡράκλειτοι ἐγκύπτουν στίς διωτικές ἀνάγκες μόνον εἰς ἀπόκλιση ἢ ἄρσιν αὐστηρὰ σωματικοῦ πόνου –ἐνστιγματικοῦ ἴσον μεΐζονος], ἀντιλαμβανόμεθα ἑαυτοὺς ἐν ἀδιαλείπτῳ ἐπαφῇ μὲ τὴν πρώτην αἰτίαν καὶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα –ἐκ τῶν ὁποίων ὕλη-ἐνέργεια-συνειδήσις.

Αὐτὸ, ὅπως εἶπαμε ἤδη, σημαίνει πῶς ὁ (μὴ συρφετώδης) ἄνθρωπος, διαλεγόμενος μὲ τὸν ἑαυτὸ του, διαλέγεται πάντα σ' ἐπίπεδο ἀρχῶν, ἀγκαλὰ κι αὐτὲς μόνες συνιστοῦν τὴ συνειδησιακὴ του οὐσίαν ἔτσι, πού ὁ ἴδιος (τμήμα, ἀλλὰ καὶ συμμετοχικὴ κατ' ἀδιαιρεσίαν ὁλότης τοῦ Σύμπαντος) βεβαιώνεται ἀτόφους «ἀπ' τὴν οὐσία τῶν ἀρχῶν» (sic). Τῶν ἀρχῶν, πού τὸ μετρικὸν ἀπειρὸ τους ὄχι μόνον χωρεῖ (χωράει, περιλαμβάνει, διαγιγνώσκεται) στὴν νοητικὴ του κλίμακα (ἀνθρώπου), μὰ καὶ ἐκρηγνυται ὑπερβατικὴ δηλωτικότης-ἐγκυρότης-βαρύτης-ὀλκὴ τοῦ «ἐμεωυτόν».

Κατόπιν τῶν ἄνω ἀνακύπτει ἡ «ἄνευ τῆς ὁποίας ὄχι» ἀνάγκη αὐτοκαταγγελίας (γραφῆς ἀσεθείας) εἰς βάρος τοῦ ὑποκειμενικοῦ ἑαυτοῦ, στὴν περίπτωσι πού δουλογνώμων-ψευδομετριοφρων καμώνεται μὴ ὑπέγγυος, τάχα πῶς, καθὼς «δὲν ξέρει», ἐπαφίεται κατ' ἀνάγκην (οἶονεῖ ἄκων, ἀνεῦθυνος) εἰς τὴ δῆθεν ἐπάρκειαν (ἐγκυρότητα-αὐθεντίαν) τῶν ἐπαϊόντων. Σαφὲς βέβαια, πῶς ἔχουμ' ἐδῶ ὄχι μόνον προσπάθειαν διασκέδασης τῶν ἰδίων «ἐνοχῶν» (τύψεων), ἀλλὰ καὶ πρόθεσιν ἐξαπάτησης, καταδολίευσης. «Ὅτι ὁ ἄνθρωπος γενικά, καίτοι γνωρίζει πολὺ καλὰ τὸ πρακτέον, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στίς ἀρχές (διὰ τῆς συνειδησιακῆς του οὐσίας καὶ ντιεναικῆς μνήμης του ἢ, ἄλλως, διὰ τῆς διὰ τοῦ ὑποσυνειδήτου γνώσης) ὄχι μόνον μεταμφιέζει τις ἰδι-ες ἐπιλογές σὲ πολυεβάστη πειστικότητα τῆς δῆθεν τρίτων ἐπάρκειας [τὴν ὁποῖαν (δαψιλῶς διαθέσιμη!) δείχνει μὲ τὸ δάχτυλο «ἄλλο παιδάκι πού σπάει τὸ τζάμι»], ἀλλὰ καὶ μετέρχεται μεθοδεῖαν, τέχνασμα, πανουργίαν. Μεθοδεύει ἐν ἄλλοις λόγοις καὶ τὸ αὐταπατητικὸν ἰδι-ον ἄλλοθι, καὶ τὴν ἐξαπάτησι πάντων, πρὸς τὸ σκοπὸ ὅπως τὸ μὲν μεταθετεῖ σὲ ξένους ὧμους τὴν ἰδι-αν ἐνοχήν, τὸ δὲ ὑποσημαίνει εὐθύνη τρίτων τὴν πολιτεία του. Τοῦτο, ὅπως, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στίς ἀρχές, μὴ φέρεται κατενώπιος στὴν ἰδι-α παρασπονδίαν, ἀθέτησιν, ἐπιπορκίαν, μὴ ὁμολογίαν –γεγονὸς ἀβάσταχτο, καθὸ αὐτό-δηλον, αὐταπόδεικτον, αὐτοαναιρετικόν. Ἔτσι στὰ πλαίσια χυδαίας, δουβῆς, κατάπτυστης συνωμοτικότητος μὲ τοὺς διαθρυπτομένους ἐπ' αὐθεντία, ἐπαρκεία, εἰδημοσύνη, ὁ ἴδιος αὐτός, Θεορίτης χωρὶς Ἀχιλλέα, θὰ μπορεῖ νὰ διαταράσσει τὴ Συμπαντικὴ Τάξιν, ὑπαινισσόμενος καθοριστικὴς τῆς ἰδι-ας (καὶ κοινῆς) μοίρας τίς τρίτων ἐπιλογές: Γιὰ τὴν τρύπα τοῦ ὄζοντος φταίει ὄχι τὸ ψυγεῖο πού ἀγοράζει αὐτός, μὰ τὸ ψυγεῖο πού πουλάει ὁ Πίτσος.

...

Μετροῦμε τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 101 ἀπ. ὡς μοντέλο, εἰς προσέγγισι-κατανόησι ἐνὸς ἔργου, πού, ἐνοχῇ καὶ εὐθύνη τῆς σκότιας ἀναστολῆς, μόνον συντρίμμα του ἀπέμειναν, νὰ ἰδεάζουν γιὰ τὴν μοναδικότητα-πολυτιμότητά του, καὶ βέβαια τὴν πολεμοκαπηλίαν τοῦ δημιουργοῦ του. Πού, παραιτημένος ὁλοτέλα ἀπ' τὰ ἐγκόσμια, τρώγοντας κριθὰρι καὶ χόρτα κ' ἐνδιαιτώμενος στίς σπηλιές, θὰ μένει στὴ χρηστὴν ὑποψία ὁ Τελαμώνιος Αἴαντας τῆς Σοφίας.

Μελάσσα

Ρωμιός αγάπησε Ρωμιά και μās προέκυνε ρασοφόρος πανεπιστημιακός, πού «μὲ ὑπερηφάνεια και ἐνσυνειδήτως» φέρει «τὸ ὄνομα τοῦ Ρωμαίου», ὅπως «τὸ ἔφεραν ὅλοι σχεδὸν οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἐντὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας». Τὸ τοιοῦτον, λέει, ὑπῆρξε «ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος (ὄχι τῶν Ἑλλήνων φυσικά, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν ἀσχολεῖται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ) τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν». Μὴν κοπιᾶξεις ἄδικα, παπᾶ μου, τὸν διακόπτει ὁ κ. Βαρθολομαῖος, κεκυρηγμένος ἐχθρὸς καὶ πολέμιος «κάθε μορφῆς καὶ ἐκδηλώσεως ἐθνικισμοῦ». Ξέχνα τὴ Ρωμιοσύνη τοῦ τότε καὶ μὴν περιμένεις τίποτα ἀπὸ τὴν ψωρο-Κώσταίνα τῶν δέκα ἐκατομμυρίων. Ἡ Τουρκία ἀνεδαίνει καὶ διαθέτει καὶ μιὰ Τανσοῦ Τσιλέρ, πού καὶ συμπαθέστατο ἄτομο εἶναι καὶ ἀπείρως πιὸ γοητευτικὴ ἀπὸ τὸν κ. Ἐβερτ καὶ τὸν κ. Μητσοτάκη. Νὰ εἶσαι οἰγούρος, ὅτι, ἂν ὁ Κλίντον ἐπρόκειτο νὰ διαλέξει ἀνάμεσα στὸν κ. Παπανδρέου καὶ τὴν Τανσοῦ, δὲ θὰ προτιμοῦσε τὸν πρῶτο. Δύσκολοι καιροί. Τότε ἦταν ὁ σουλτᾶνος καὶ οἱ ραγιαδες. Τώρα ὁ καθένας ἔχει σηκώσει δικὸν τὸν μπαϊράκι, γι' αὐτὸ καὶ «ἡ Ἐκκλησία ἔχει καταδικάσει τὸν ἐθνικισμὸν σὰν αἵρεση (...), ἀλλὰ αὐτὸ δὲ φθάνει. Πρέπει νὰ ληφθοῦν δραστικὰ μέτρα». Δηλαδή, Παναγιώτατε;

Δὲν εἶναι τυχαῖο, πού τὸ πατριαρχεῖο ἔζησε καλὰ στὰ περίπου 400 χρόνια κι ἐμεῖς ραγιαδες ἄλλα τόσα. Τὰ μεγάλα τῆς πίστewς κατορθώματα καὶ γάρ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ὁμοφυλίας. Μελάσσα. Γιατί «ὡς Ρωμαῖοι κατεκτήθησαν καὶ Ρωμαῖοι ἔμειναν», λέει ὁ Ρωμαῖος καθηγητῆς μας, πού λύνει μὲν ὅταν ἀναφέρεται στὴν «Προεσυντέρα Ρώμη», πληρώνεται ἀπὸ τὴν Ἀθήνα δέ, πού δὲν καταδέχεται νὰ τὴν πιάσει στὸ στόμα του.

Πάει καλὰ. Ἔμεινε ὁ, τι ἔμεινε, αἰδεσιμώτατε, πού νὰ τὸ πάρει καὶ νὰ τὸ σηκώσει, ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ «κατεκτήθησαν» δὲ μοῦ τὸ κάνετε λιανὰ; Μοῦ ἔχει καθήσει στὸ στομάχι ἀπὸ τότε, πού τὰ ΜΜΕ «κατεκτήθησαν» ἀπὸ τὸν κ. Χριστόδουλο. Γιατί δὲ θέλω νὰ πιστεύω, ὅτι, καθηγητάρα ἐσεῖς, τὸ ἐννοεῖτε ὅπως θέλει νὰ τὸ ἐννοεῖ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, ἡ ἀγιότητά του, κι ὅπως τὸ ἐννοοῦσαν οἱ δάσκαλοί μου στὰ θρανία μέχρι τελικῆς μου πτώσεως. Δὲ λέω, γυναικες εἶμαστε κι ἐμεῖς, ἀδύνατο φύλο εἶμαστε, «κατεκτήθημεν» κομματάκι. Δὲν τὸ παίρνουμε ὅμως καὶ τόσο τραγικά τὸ πρᾶγμα οὔτε χαλᾶμε τὸν κόσμον σὰν τὸ γάτο πάνω στὰ κεραμίδια, ὅταν ἀπολαμβάνει «τ' ἀναγκαῖα τῆς φύσης». Καὶ δὲν εἶναι πρέπον, χριστιανοὶ ἄνθρωποι ἐμεῖς, νὰ τὰ ρίχνουμε ὅλα στὸ Μωάμεθ, πού ὑπῆρξε ἡ πιὸ συμφέρονσα λύσις γιὰ τὴν Ὀρθοδοξία, γι' αὐτὸ καὶ δοῖκε τὴν πόρτα ἀνοιχτὴ καὶ τὰ σκυλιὰ δεμένα. Θέλω νὰ πῶ δηλαδή, ὅτι τὰ ἤθελε ὁ πισινὸς τους. Τὰ ἤθελε καὶ ὁ Θεὸς τῶν προπατόρων τους καὶ τοὺς τὸ 'στειλε γραμμένο μὲ τὰ κουρτεσιανά, γι' αὐτὸ καὶ οἱ τυχὸν ἀνυπάκουοι τὸ ἔφαγαν τὸ κεφάλι τους, κατὰ πῶς γύρευαν.

Αὐτὰ σὲ τελευταία φάσι καὶ μᾶλλον στὰ φανερά, ἔστω καὶ παραλλαγμένα. Γιατί ὑπῆρξε προϊστορία καὶ παρασκήνιο, πού τὰ κατάφερε νὰ μείνει ἀθέατο ἀπὸ τὰ μάτια τῆς Ρωμιοσύνης, πού ὅσο λιγώτερα γνωρίζει, τόσο τὸ καλύπτει. Ἕνας Ὁρχάν, Θέ μου συγχώρα με, γιὰ παρὰδειγμα, ἱκανὸς νὰ φέρεϊ κάτω τὰ ὄρη καὶ τὰ δουνὰ καὶ νὰ κολάσει καλογέρους. Τὸν εἶδαν οἱ πατέρες τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐρχόμενον ἐπὶ θρόνον δόξης μετὰ τῶν νεφελῶν τῆς Ἀνατολῆς κι ἔπαθαν τὴ λαχτάρα τῆς ζωῆς τους. «Κατεκτήθησαν» πλέρια χωρὶς χρονοτριβή, ἔπιασαν τὴν καλὴ γιὰ τὰ καλά, καὶ αἶε κοῦνα τους. Οἱ αἰῶνες τοὺς δικαίωσαν, γιατί ὁποιος κατέχει τὸ μαμωνᾶ, μέχρι καὶ ἄρχοντας τοῦ πατριαρχείου μπορεῖ νὰ γίνεϊ, ἔστω κι ἂν τὸ ἐκπροσωπεῖ ὁ κ. Χριστόδουλος. Εἶδαν οἱ ἄλλες μονεῖς τὸ σημεῖο καὶ μπῆκαν στὸ νόημα. «Δὸς μας παρᾶ, κι αὐτὸς κερνάει», πολυχρονεμένηε μας. Καὶ «κατεκτήθησαν» μὲ τὴ σειρὰ τους. Αὐτὰ, ἔναν αἰῶνα πρὶν κάνει τὴν ἐμφάνισί του ὁ Μωάμεθ.

«Συνσπειρωμένος (πιὰ) ὁ Ρωμαϊκὸς –ρωμαϊκὸς λαὸς γύρω ἀπὸ τὰ μοναστήρια, διατηροῦσε εἰς τὸ ἀκέραιον τὴν ἐθνικὴν, θρησκευτικὴν καὶ πολιτιστικὴν του ἐνότητα», ὅπως μās πληροφορεῖ ὁ κ. καθηγητῆς. Κι ἐρχεται τώρα ὁ τρελλογιατρός (διάσημος, ἐν τάξει –ἐ, καί;), γιὰ νὰ μās πεῖ, ὅτι «οἱ 10 στοὺς 100 Ἕλληνες εἶναι σιζοφρενεῖς». Ἀφῆσε ἡσυχους τοὺς Ἕλληνες, κύριε, γιὰ Ρωμιούς μιλάμε. Ἀν ἔοῦσες στὴν Ἑλλάδα τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, θὰ ἔμεινες χωρὶς δουλειὰ.

Καὶ μὲ πειράζει τώρα ἐμένα ὁ Ἔ' ἀπὸ δῶ καὶ μοῦ θάνει στὸ μυαλό, ὅτι οἱ κλέφτες ἔσωσαν τὴν ὑγεία καὶ τὸ ἦθος τους (αὐτὰ τὰ δυνὸ πάνε πακέττο) ἀκριβῶς, γιατί δὲ χώνεναν τοὺς καλογέρους οὔτε μὲ κόκα-κόλα. Ἀντιγράφω τὸν Παπαρρηγόπουλο, πού, πάει κι αὐτός, τὸν κατάπτε ἡ Μελάσσα, κυκλοφορεῖ στὴν ἀγορὰ μεταφρασμένος κι ἀγνώριστος: «Μετὰ τοὺς προεστοὺς οἱ μηδέποτε ὑποταχέντες κλέ-

φται ιδίως ἐτέρποντο νά καθυποβάλλωσι εἰς πληρωμὴν λύτρων τοὺς καλογήρους, πρὸς τοὺς ὁποίους οὐδεμίαν εἶχον ἰδιάζουσαν συμπάθειαν· καὶ τοὺς παπᾶδες, ὁσάκις συνέπιπτε νά εἶναι οὗτοι προεστῶτες τῶν χωρίων καὶ τούτου ἕνεκα πολέμοιο ἔστιν ὅτε τῶν κλεφτῶν». Ὅπως βλέπουμε, ἡ συμπάθεια ἦταν ἀμοιβαία. Ποιά ἐρμηνεία δίνει στοῦ φαινόμενο ὁ κ. καθηγητής;

«Οἱ κλέφται (λέει ὁ παππούς) διεκρίθησαν αἰετοτε ἐπὶ τῇ εὐλαθείᾳ, μεθ' ἧς προσεφέροντο πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους αὐτῶν (...), εἴτε χριστιανοὶ ἦσαν εἴτε ἀλλόθρησκοι (...). Καὶ ἀναφέρεται τὸ παράδειγμα ἀρχηγοῦ συμμορίας φονευθέντος ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ παλληκαριῶν, διότι προσέβαλε τὴν τιμὴν Τουρκίδος γυναικός, ἣν ἐκράτει αἰχμάλωτον». Ἐχουμε ὅμως τὴν περίπτωσι τοῦ περιδότηου Ζαχαριᾶ, «περὶ τοῦ ὁποίου σφίζεται ἄσμα ἱστοροῦν μετὰ πικρᾶς εἰρωνείας, πῶς ἐξεδικήθη τὸν παπᾶν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὅστις ὦν ἐνταντῷ προεστῶς τοῦ χωρίου, ἦτο ἄσπονδος τοῦ Ζαχαριᾶ ἐχθρὸς καὶ πολ-
λοὺς τῶν συγγενῶν αὐτοῦ μέχρι θανάτου κατεδίωξε».

«...Τὶ τῶκαμα τοῦ κερατᾶ, καὶ κλαίει' ἀπ' ἐμένα;
Μήνα τὰ δόδια τ' ἐσφαξα, μήνα τὰ πρόδατά του;
Τὴν μιά του νύφη φίλησα, ταῖς δύο του θυγατέρας,
τό 'να παιδί του σκότωσα, τ' ἄλλο τὸ πῆρα σκλάβον,
καὶ πενταχόσια δυνὸ φλουριά ἐξαγορὰν τοῦ πῆρα.
Ὅλα λουφέν τὰ μοίρασα, λουφέν 'ς τὰ παλληκάρια,
κι αὐτὸς μὲν δὲν ἐκράτησα τίποτε γιὰ ἐμένα».

Ἄγρια, θανάσιμη ἡ κόντρα. Ποιά ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ; Ἡ προσεκτικὴ ἀνάγνωσι τοῦ δημοτικοῦ αὐτοῦ τραγουδιοῦ ρίχνει ἄπλετο φῶς στὴν τραγωδία, πού δὲ δοῖκε ἀκόμα τῇ λύσει της. Πίσω ἀπὸ τὴν ἀπλοϊκὴ διατύπωσι ἀναθρώσκει τοῦ τραγικοῦ ἡ ψόφη, καθὼς στὸν ἀνυπότακτο καὶ ἀμετανόητο ἀρχικλέφτη, πού δὲν ἔχει «ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει», διαπιστώνουμε ἀνωτερότητα, γιὰ τὴν ὁποία δὲ μποροῦν νά καυχηθοῦν καλοκαθισμένοι ρασοφόροι προεστῶτες καὶ τοιφλικᾶδες μοναχοί. Χάος ἀνάμεσά τους. Ποι-
οὺς ἀγαπᾷ τὰχα ὁ Χριστὸς καὶ ποιοὺς ἐγκρίνει;

Ἀλλὰ ὁ ρασοφόρος καθηγητὴς μας κανχᾶται: «Οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ ἱεράρχαι προήρχοντο ὅλοι ἀπὸ τὸν μοναχισμόν». Αὐτὸ ἐξηγεῖ τὰ πάντα, ἀλλὰ δὲ νομίζω πῶς δοῖκε καλὸ συνήγορο. «Παρέμει-
ναν πιστοὶ εἰς τὸ δόγμα», ὅμως «δυσσεύοντο αἱ ἁμαρτίαι τοῦ πατριαρχείου», διαπιστώνει μὲ πόνο ψυχῆς ὁ Παπαρρηγόπουλος, ἀποφεύγοντας νά ὑπεισέλθῃ σὲ λεπτομέρειες. «Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἡθέλωμεν ἀνεχθῆ ἅπαντα τὰ λοιπὰ αὐτοῦ ἁμαρτήματα, τὴν θυσίαν τῶν προνομίων, τὸν ἐξεντελισμόν, τὴν φιλο-
χρηματιαν, ἐὰν ἐφρόντιζε νά ὑπηρετήσῃ τὸ μέγιστον τῶν συμφερόντων ἐκείνων τοῦ ἐλληνισμοῦ, ἀφοῦ εἶχε πρὸς τοῦτο καὶ δύναμιν καὶ καιρόν. (...) Οὐδὲν δυσπρόβλητον κώλυμα εἶχε νά ἀπαντήσῃ τὸ πα-
τριαρχεῖον εἰς τὸν διὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐθνικῆς παιδείας ἐξελληνισμόν τῶν βορειοτέρων ἐκεί-
νων τοῦ ὁσμανικοῦ κράτους χωρῶν. Τὸ πρᾶγμα ἦτο οὐ μόνον ἀπαραίτητον ἀλλὰ καὶ εὐκόλον. (...) Τὸ κεφαλαιῶδες τοῦτο καθήκον ἦτο ἡ κραταίωσις τοῦ ἐλληνισμοῦ διὰ τῆς διαδόσεως τῆς ἐλληνικῆς γλώσ-
σης εἰς τὰς διαφόρους ἐκείνας φυλάς».

Ἀλλὰ ὁ κ. Βαρθολομαῖος ξεκαθαρίζει τὴ θέσι του: «Ἡ Ἐκκλησία μας πάντοτε σεβάστηκε τὴν ἐθνικὴ ταυτότητα τῶν ἄλλων λαῶν (...), τὴ γλῶσσα τους, τὸν πολιτισμὸν τους καὶ δὲ θέλησε ποτὲ νά τὰ ἀλλοι-
ώσει ἢ νά τὰ ἀλλάξῃ. Ἀντιθέτως τοὺς δοῖθησε νά ἀναπτύξουν τὸν δικὸν τους πολιτισμὸν (πλὴν τοῦ ἐλληνικοῦ θέναι, πού «ἔφερον ἐς ἔδαφος»), νά καλλιεργήσῃ τὴν ἐθνικὴν τους ταυτότητα (πλὴν τῆς ἐλλη-
νικῆς). Ἐνα πολὺ κλασσικὸν παράδειγμα εἶναι ἡ περίπτωσι τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Σλάβων ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πρὶν ἀπὸ 1.000 χρόνια, κατὰ τὸν ὅποιον ὅχι μόνον δὲν προσπάθησε νά τοὺς ἐξελληνίσῃ, ἀλλὰ ἀπεναντίας τοὺς ἐδῶσε τὸ Κυριλλικὸν ἄλφάβητο» κ.τ.λ. Καὶ συνεχίζει: «...εἴμαστε θύ-
ματα τῶν ἀντιπαράθεσων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας». Καὶ τί χρωστᾶνε οἱ ἄνθρωποι, πού, ὅπως ὁ Κουρτέσης καὶ τὸ πρωτοπαλλήκαρό του ὁ κ. Χριστόδουλος, δὲν εἶναι Ἕλληνες ἀλλὰ Χριστιανοί;
Ἐγὼ ὅμως τί χρωστᾶω, γιὰ νὰ 'χω στοῦ κεφάλι μου τὸ δικέφαλον τέρας, «τὸ ἔμβλημα τῆς Ρωμοσύ-
νης, τὴ σημαία καὶ τὸ λάβαρον τῆς πατρίδος τῶν Ρωμιῶν»;

Δὲ γίνεται. Θὰ δοῦν κλέφτης στὰ δουνά.

Μάνα θὰ φύγω καὶ μὴν κλαῖς, μόν' δός μου τὴν εὐχή σου,

θὰ γίνω κλέφτης στὰ δουνά, τί μ' ἔπνιξε ἡ μελάσσα.

Οὐρανία Πρίγκουρη

ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

Τὸ ἄστρο Σείριος καὶ οἱ... «Σειριολόγοι»

(ΠΩΣ ΜΕΡΙΚΟΙ ΘΕΛΟΥΝ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ... «ΣΕΙΡΙΑΝΟΥΣ»!)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στὰ τόσα πολλὰ πού σήμερα κυκλοφοροῦν στοὺς αἰθέρες καὶ ποζάρουν στὶς προσόψεις τῶν περιπτέρων καθὼς καὶ στὰ ράφια τῶν βιβλιοπωλείων, ὑπεισέρονται καὶ θέματα, στὰ ὁποῖα διατυπώνονται διάφορες ἀπόψεις καὶ θέσεις, χωρὶς νὰ τύχουν τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ἀναλύσεως, ὥστε νὰ διατυπωθῇ καὶ κάποια ἄλλη ἀποψη ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ ὁ δῆθεν «Ἀγνωστος Σείριος», τὸν ὁποῖον ὁμως ἐγνώριζε ὁ Ὀρφείας, καὶ ὁ Ὀμηρος τὸν ὀνόμαζε «Σκύλο τοῦ Ὠρείωνα». Ὁ Σείριος δὲν ἦταν «ἀγνωστος» γιὰ τοὺς Ἕλληνες τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἡ δὲ σημερινή σχετικὴ φιλολογία, πού θέλει τὸ ἄστρο τοῦ Κυνὸς ἀκόμη καὶ ...ἀφετηρία «εὐφυῶν ὄντων», ἀπ' ὅπου δῆθεν ἦλθαν ἀποτερὸν ἐπὶ τὴν γῆ κ.λπ., ἀποτελεῖ ἀποκύημα τῆς φαντασίας διαφόρων ἀτόμων, πού στηρίζεται στὸν παραλογισμό. στὴν σκοπιμότητα ἢ τὴν ἀγνοία τῶν φυσικῶν, ἀστρονομικῶν ἀλλὰ καὶ ἱστορικῶν δεδομένων. Τὴν πραγματικότητα τοῦ Σείριου καὶ τὶς πληροφορίες πού ἔχουμε γι' αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα θὰ παρουσιάσουμε στὴν συνέχεια.

2. ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΕΙΡΙΟΥ

Ὁ W.L. Kennon στὸ βιβλίο του *"Astronomy"* (ἔκδ. Ginn and Co, 1948, σελ. 572) γράφει, ὅτι «τὸ σύστημα τοῦ Σείριου ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα πολὺ λαμπρὸ ἄστρο, τὸν Σείριον Α, μεγέθους -1,6 καὶ ἓναν ἀδύνατο λευκὸ σύντροφο μεγέθους 8,4, πού ἔχει μίαν περίοδο περιφορᾶς 50 ἐτῶν, τὸν Σείριο Β. Ἡ ἀκτίνα τῆς τροχιάς του εἶναι 20,4 ἀστρονομικὲς μονάδες ἢ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀπόσταση μεταξὺ τοῦ πλανήτου Οὐρανοῦ καὶ τοῦ Ἡλίου μας, πού εἶναι 19,19 ἀστρονομικὲς μονάδες ἢ 2870x10⁸ χιλιόμετρα».

Τὰ τεχνικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν δύο ἀστρῶν δίδονται στὴ σελ. 531 τοῦ παραπάνω βιβλίου καὶ εἶναι:

Σείριος Α: Μέγεθος -1,6. Φάσμα Α1. Φωτεινότητα 24,9 (ἐναντὶ 1 τοῦ Ἡλίου). Ἀπόσταση ἀπὸ τὴν Γῆ 8,66 ἐτη φωτὸς (ἢ 83,6 τρισεκατομμύρια χιλιόμετρα). Μᾶζα 2,45 (ἐναντὶ 332.000 τοῦ Ἡλίου). Διάμετρος 1,69 (ἐναντὶ 1 τοῦ Ἡλίου). Πυκνότητα 0,51 (ἐναντὶ 1 τοῦ Ἡλίου ἢ 1,42 τοῦ Ἡλίου σὲ σχέση μετὰ τὸ νερὸ). Ἡ θερμοκρασία τῆς ἐπιφανείας του ἀνέρχεται σὲ 10.000 βαθμοὺς Κελσίου, ἐνῶ τοῦ Ἡλίου εἶναι 6.000 βαθμοί.

Σείριος Β: Μέγεθος 8,54 (ἀόρατος μὲ γυμνὸν ὀφθαλμὸ καὶ μόλις ὁρατὸς μὲ μεγάλο τηλεσκόπιο). Φάσμα Α5. Φωτεινότητα 0,00236 (λευκὸς νάνος μὲ ἐλάχιστον φῶς). Ἀπόσταση 8,66 ἐτη φωτὸς. Μᾶζα 0,85 τοῦ Ἡλίου. Διάμετρος 0,021. Πυκνότητα 93.000 (ἢ 61.000 φορές μεγαλύτερα τοῦ νεροῦ ἢ 25.000 φορές μεγαλύτερα τῆς Γῆς, πού εἶναι 5,52 σὲ σχέση μετὰ τὸ 1 τοῦ νεροῦ). Ἡ πυκνότητα τοῦ χυτοσιδήρου εἶναι 7,44-7,84, ἀλλὰ ἓνα κυβικὸ ἑκατοστὸ τῆς ὕλης τοῦ Σείριου Β ζυγίζει 63 κιλά.

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν στοιχείων αὐτῶν μὲ ἐκεῖνα τῆς Γῆς προκύπτει, ὅτι ὁ Σείριος Α εἶναι μία πυρακτωμένη μᾶζα μεγαλύτερη καὶ θερμότερη τοῦ Ἡλίου, μὲ πυκνότητα μικρότερη τοῦ νεροῦ, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ὁ,τι θαρύτερο σταθῇ στὴν ἐπιφάνειά του, ἂν δὲν λυώσει, θὰ βουλιάξῃ. Ὁ δὲ Σείριος Β εἶναι ἓνας καθαρὰ μεταλλικὸς πλανήτης τοῦ Α, πάνω στὸν ὁποῖο δὲν μπορεῖ νὰ «ζήσῃ» οὔτε ὁ ἀέρας.

3. «ΣΕΙΡΙΟΛΟΓΙΑ» ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Α. ΓΕΝΙΚΑ

Ἡ ὑπόθεση τῆς «Σειριολογίας» ἔχει τὴν ἀρχὴ της στοὺς προϊστορικοὺς χρόνους καὶ οἱ πρῶτοι «σειριολόγοι» ἦσαν ὁ Ὀρφείας, ὁ Ὀμηρος, ὁ Ἡσίοδος, ὁ Πτολεμαῖος καὶ οἱ Αἰγύπτιοι. Καθένας ἀπὸ αὐτοὺς κάνει μίαν ἀναφορὰ στὸ ἄστρο τοῦ Σείριου, παραληφθεῖσαν ἀπὸ τὸ δρομολόγιο τῆς πραγματικότητος τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πού δὲν ἀφήνει περιθώρια φαντασιώσεων ἢ ὑποθέσεων, ὅπως θὰ γίνῃ κατανοητὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω.

Β. «ΣΕΙΡΙΟΛΟΓΙΑ» ΤΟΥ ΟΡΦΕΑ

Στὰ *Ἀργοναυτικά* τοῦ Ὀρφέα (μετάφρ. Σπ. Χ. Μαγγίνα, ἔκδ. Ἑγκ. Λεξ. «Ἡλιος» 1977, σελ. 406) καὶ στοὺς στίχους 119-122 ἀναφέρεται, ὅτι: «πρῶτα εἶδα τὴν θωριά τοῦ θεικοῦ Ἡρακλῆ, τὸν ὁποῖον ἐγέννησε ἡ Ἀλκμήνη, ἀφοῦ ἔσμιξε μὲ τὸν Δία τοῦ Κρόνου τότε, ὅταν ὁ Σείριος ἔχανε τὴν λάμψη τοῦ

ήλιον στο τριπλάσιο».

Είναι γνωστόν, ότι ο Σείριος βρίσκεται στο νότιο ήμισφαίριο και στον χώρο της Ελλάδος φαίνεται για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα του έτους, όταν η γη φθάει κατά την περιφορά της προς τον μεσημβρινό του Σειρίου, ο οποίος έχει όρθην αναφοράν (σήμερα) 6ω 45 λ. Η έτησία μεταβολή της όρθης αναφοράς, όπως προκύπτει από τις «*Αστρονομικές Έφημερίδες*», είναι +2,6 δευτερόλεπτα της ώρας. Αυτό σημαίνει, ότι κάθε προηγούμενο χρόνο ή όρθη αναφορά του Σειρίου, δηλαδή ή μία συντεταγμένη του, ήταν μικρότερα της έπομένης κατά την ποσότητα αυτήν. Έτσι μετατρέποντας την όρθην αναφορά του Σειρίου σε δευτερόλεπτα και διαιρώντας τα με την έτησία μεταβολή, έχουμε:

$$6\omega \times 60\lambda = 360\lambda + 45\lambda = 405\lambda \times 60\delta = 24300\delta.$$

$$\text{και } 24300\delta : 2,6 = 9346 \text{ χρόνια}$$

$$\text{και } 9346\chi\rho. - 1993 \mu.Χ. = 7353 \pi.Χ.$$

Το αποτέλεσμα αυτό σημαίνει, ότι:

α. Τότε ή γη έλαβε την κεκλιμένη της θέση, ώστε να πρωτοπαρατηρηθ ή ο Σείριος στον Έλληνικό ουρανό.

δ. Από τότε παρατηρείται ο Σείριος κατά το ένα τέταρτο της διαρκείας του έτους και κατά τα τρία τέταρτα είναι άορατος.

γ. Τότε γεννήθηκε ένας εκ των τριών ήρώων, που φέρουν το όνομα Ήρακλ ης.

δ. Η χρονολογία αυτή πλησιάζει την περίοδο ιδρύσεως στην Θεσσαλία των αρχαιοτάτων πόλεων της Αργισσας, του Σέσκλου κ.λπ.

Και ο Όμηρος στην *Ιλιάδα* του X26-31 (μετ. Ι. Πρωτοπαππά, έκδ. Πάπυρος 1975), αναφέρεται στο άστρο του Σειρίου, αποκαλώντας το «*Σκύλο του Ωρίωνα*», που «*είναι λαμπρότατο, αλλά πολύ κακό δημιουργεί, γιατί φέρνει τη μεγάλη ζέση στους ανθρώπους*».

Έκ των άνωτέρω και σε συντομία φαίνεται, ότι ή ουσιαστική και επιστημονική μελέτη του ουρανού είναι έλληνικότατο προϊόν, που χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Γ. «ΣΕΙΡΙΟΛΟΓΙΑ» ΤΟΥ ΗΣΙΟΔΟΥ

Η εξέλιξη της επιστήμης της αστρονομίας κατά τους προϊστορικούς χρόνους ήταν τέτοια, ώστε μεταδόθηκε και στις πιο λαϊκές τάξεις των ανθρώπων, συνδεθείσα με τις καθημερινές ασχολίες των γεωργών. Αυτή ή μαρτυρία διασώζεται σε διάφορα αποσπάσματα του διδύλου «*Έργα και Ημέραι*» του Ήσιόδου (μετ. Σ. Σκαρτσής, έκδ. «Κάκτος» 1993), όπου στους στίχους 609-611 λέγεται: «*Μετά, όταν ο Ωρίων και ο Σείριος έλθουν στη μέση τ' ουρανού (μεσουρανήσουν) κι' ο Άρκτουρος δει την ροδοδάκτυλη αυγή, τότε, Πέρση, τρύγα και φέρε τα σταφύλια στο σπίτι*». Όπωςδήποτε γίνεται λόγος για την άνω μεσουράνηση των άστρων κατά το θέρος. Σήμερα το άστρο (α = Betelgeuse) του Ωρίωνα μεσουρανεί την 19η Ίουνίου και ο Σείριος την 2αν Ίουλίου. Αυτό αποδεικνύει, ότι ο τρύγος γινότανε «μετά» την μεσουράνηση αυτών των άστρων, όπως άλλωστε το λέγει και το πιο πάνω απόσπασμα. Ο Άρκτουρος σήμερα μεσουρανεί άνω την 24η Οκτωβρίου, όποτε ή άνατολή του υπολογίζεται στην 2αν Αυγούστου. Σήμερα όμως τα σταφύλια στις 2 Αυγούστου δεν είναι ώριμα για τρύγο. Άρα οι έποχές του έτους είναι μετατοπισμένες.

Άπό το 750 περίπου πρό Χριστού, που γράφτηκαν τα «*Έργα και Ημέραι*» του Ήσιόδου, μέχρι σήμερα έχουν παρέλθει 2743 χρόνια περίπου. Άφου ή έτησία μετάπτωση των ισημεριών (στον ισημερινό) είναι 3,07 δευτερόλεπτα όρθης αναφοράς, σημαίνει ότι τότε τα άστρα Ωρίων και Σείριος μεσουρανούσαν κατά 2ω20λ21δ (όρθης αναφοράς) νωρίτερα. Αυτό σημαίνει, ότι τα άστρα Ωρίων και Σείριος μεσουρανούσαν κατά 36 ήμέρες νωρίτερα από τις ήμερομηνίες που αναφέρονται πιο πάνω. Άρα οι έποχές του έτους μετατοπίζονται κατά 36 ήμέρες νωρίτερα για την έποχή του Ήσιόδου.

Ο Ήσιόδος εκτός της προηγούμενης του αναφοράς στο άστρο του Σειρίου επανέρχεται και στους στίχους 414-419 και 582-588 των «*Έργων και Ημερών*», συνδεόντάς τον με την περίοδο της δύσεως του και τον άφόρητο καύσωνα. Σημασία έπί του προκειμένου έχει, ότι κατά την άνω μεσουράνηση του Σειρίου το θέρος δεν είναι όρατός. Έν τούτοις οι αρχαίοι Έλληνες γνώριζαν, όποτε μεσουρανεί και είχαν μεταφέρει την αστρονομία στις καθημερινές τους γεωργικές ασχολίες.

4. «ΣΕΙΡΙΟΛΟΓΙΑ» ΤΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ

Οι Αιγύπτιοι σαν αρχαίοι λαός δεν άφησαν καμμία γραπτή αναφορά σχετική με αστρονομικές επιτεύξεις. Ο,τι έχει διασωθή προέρχεται από Έλληνικές πηγές. Δεν είναι έπισης γνωστό έστω ένα όνομα αστρονόμου Αιγυπτίου. Ο Διόδωρος ο Σικελιώτης στην «*Ιστορική Βιβλιοθήκη*» του (μετ. Α.

Παπανδρέου, έκδ. Ὁργανισμοῦ Ἑλλήν. Ἐκδ. Γεωργιάδης, βιβλ. Α, παρ. 19) ἀναφέρει: «Ὁ Νεῖλος ποταμὸς συνηθίζει νὰ πλημμυρίζει τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀνατέλλει ὁ Σείριος». Στὸ βιβλίο Δ παρ. 82 συμπληρώνει: «Κατὰ τὴν ἐπιτολὴ τοῦ Σειρίου, κατὰ τὴν ὁποῖαν πνέουν οἱ ἐτησίαι ἀνεμοὶ (μελέτεια)». Κατὰ τὸν Ἡρόδοτο («Εὐτέρπη», μετ. Γ.Α. Σκαλίδης, έκδ. ἐφημ. «Ἐλεύθερος Ἀνθρωπος» 1933, παρ. 19) «ὁ Νεῖλος ἀρχίζει ν' αὐξάνῃ ἀπὸ τῶν θερινῶν τροπῶν (22αν Ἰουνίου) καὶ γιὰ 100 ἡμέρες». Ὁ Πλούταρχος («Ἰσις καὶ Ὅσιρις», μετ. Λ. Φιλιππίδης, έκδ. Πάπυρος 1975, παρ. 22) λέγει, ὅτι: «Οἱ Αἰγύπτιοι παραδέχονται τὸν Κύντα (Σείριον) ὡς ἱερὸν ἀστερισμὸν τῆς Ἰσιδας». Καὶ στὴν παρ. 38 συμπληρώνει, ὅτι: «καὶ τὸν Λέοντα τιμοῦν, καθ' ὅσον ὁ Νεῖλος πλημμυρίζει, ὅταν ὁ ἥλιος πρωτοσυναντᾷ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντα». Ἀκόμη στὴν παράγραφο 39 ἀναφέρει, ὅτι: «Ἀπὸ τῆς 18ης τοῦ μηνὸς Ἀθὺρ καὶ ἐπὶ τέσσαρες ἡμέρες μετὰ οἱ Αἰγύπτιοι πενθοῦν τὴν μείωση τῶν ὕδατων τοῦ Νείλου, τὸ σπασμάτημα τῶν ἐτησίων ἀνέμων, τὴν ἐλάττωσιν τοῦ διαστήματος τῆς ἡμέρας καὶ τὴν ἀπογύνυμωσιν τῆς χώρας». Τέλος ὁ Πτολεμαῖος στὴν «Τετραβίβλο» (έκδ. Loeb 1948, βιβλ. II, κεφ. 7, παρ. 81) ἀναφέρει, ὅτι: «Εἰδικὰ στὴν Αἴγυπτο κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴ γίνεται ἡ πλημμύρα τοῦ Νείλου». Καὶ στὸ κεφάλαιο 10, παρ. 92 συμπληρώνει: «Κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴ ἡ ἡμέρα γίνεται μεγίστη, καὶ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐπισημαίνεται ἡ πλημμύρα τοῦ Νείλου καὶ ἡ ἐπιτολὴ τοῦ ἀστρου τοῦ Κυνοῦ (τοῦ Σειρίου)».

Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ βγαίνει τὸ συμπέρασμα, ὅτι κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴ τῆς 22ας Ἰουνίου ὁ Νεῖλος πλημμύριζε τὴν Κάτω Αἴγυπτο (τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου) καὶ τὴν ἴδια ἡμέρα κατὰ τὸ χάραγμα οἱ Αἰγύπτιοι, ὅπως λέγει ὁ Πτολεμαῖος, ἐπλεσμαιναν τὴν ταυτόχρονη ἀνατολὴ Ἡλίου καὶ Σειρίου. Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, διότι τὸ ἀστρο τοῦ Σειρίου κάθε ἡμέρα ἀνατέλλει 236 δευτερόλεπτα νωρίτερα. Ὅποτε, ἀν σὲ κάποια στιγμή κάποτε πέτυχαν νὰ τὸ δοῦν πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ τοῦ Ἡλίου, τίς ἐπόμενες ἡμέρες τὸ χάνανε. Ἐπειτα ἡ 22α Ἰουνίου συνέπιπτε μὲ τὴν πρώτη συνάντησιν τοῦ Ἡλίου μὲ τὸν ἀστερισμὸ τοῦ Λέοντα, ὅπως γράφει ὁ Πλούταρχος.

Σήμερα τὸ ἀστρο (u) τοῦ Λέοντα ἔχει ὀρθὴν ἀναφορὰν $\alpha = 9\omega 24\lambda \eta$ ἢ 33.840 δευτερόλεπτα, ποῦ, ὅταν διαιρεθοῦν διὰ τῶν 236,5 δ., ἀντιστοιχοῦν σὲ 143 ἡμ. Δηλαδή μετὰ ἀπὸ 143 ἡμέρες ἀπὸ τὴν ἐαρινὴν ἡμερὶα τῆς 21ης Μαρτίου ὁ Ἥλιος συναντᾷ τὸ ἀστρο (u) τοῦ Λέοντα, ἡ τὴν 12ην Αὐγούστου. Μεταξὺ τῆς 22ας Ἰουνίου καὶ τῆς 12ης Αὐγούστου μεσολαβοῦν 52 ἡμέρες. Ὅποτε:

$$52 \text{ ἡμ.} \times 236,5 \delta. = 12298 \delta.$$

$$\text{καὶ } 12298 \delta. : 3,5 \delta. (= \Delta \alpha \text{ Βασιλίσκου}) = 3514 \text{ χρόνια}$$

$$\text{καὶ } 3514 \text{ χρ.} - 1993 \text{ μ.Χ.} = 1521 \text{ π.Χ.}$$

Τὸ ἀποτέλεσμα σημαίνει, ὅτι τὸ 1521 πρὸ Χριστοῦ ἔπρεπε νὰ συμπίσει ἡ πλημμύρα τοῦ Νείλου καὶ ἡ ἐπιτολὴ (ταυτόχρονη ἀνατολὴ) τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ Σειρίου, ὅποτε ἡ 1η τοῦ μηνὸς Θῶτ ἢ Τῶθ (ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους) τῶν Αἰγυπτίων πρέπει νὰ ἦταν ἡ 22α Ἰουνίου τοῦ 1521 πρὸ Χριστοῦ. Ἀπὸ τότε καὶ μετὰ ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς καὶ τοῦ ἔτους μετατοπιζέτο κατὰ 236,5 δευτερόλεπτα τὴν ἡμέρα καὶ τὸ θρησκευτικὸ ἡμερολόγιον τῶν Αἰγυπτίων ἔχανε τὴν ἀρχὴν του.

Γιὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ ἡμερολογιακὴ καὶ ἡ χρονολογικὴ ἀκαταστασία, ἐφευρέθη τὸ Κυνικὸ ἢ Σωθικὸ ἔτος, κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ ἐπιτολὴ Ἡλίου-Σειρίου ἐπαναλαμβάνεται κάθε 1460 χρόνια (ἦτοι 365 ἡμ. $\times$ 4 λεπτά ἡμερησίας προσηγήσεως τῶν ἀστρων). Ὁ ἀκριβέστερος ὁμως ὑπολογισμὸς ἀντιστοιχεῖ σὲ 1440 ἡμέρες. Περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κυνικοῦ ἢ Σωθικοῦ (μεγάλου) ἔτους τῶν Αἰγυπτίων κάνει λόγο ὁ Σύγγελλος (8ος-9ος αἰώνας μ.Χ.), ποῦ στὸ παράρτημα III τῆς «Αἰγυπτιακῆς Ἀρχαιολογίας» τοῦ Μανέθωνα (3ος αἰώνας πρὸ Χριστοῦ) (έκδ. Loeb 1948, σελ. 230) λέγει: «Ὅλα αὐτὰ (τὰ 36.525 χρόνια βασιλείας τῶν θεῶν, ἡμῶν καὶ τῶν 30 δυναστειῶν τῶν ἀνθρωπίνων βασιλέων) ἀναλυόμενα καὶ διαιρούμενα μὲ τὰ 1461 ἔτη (τοῦ μεγάλου Κυνικοῦ ἔτους) δίνουν 25 Κυνικὰς περιόδους καὶ δηλώνουν τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, τὴν ἀναφερομένην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Αὕτη εἶναι ἡ ἐπιστροφή τοῦ αὐτοῦ (ζωδιακοῦ) σημείου στὸ ἴδιο σημεῖο. Τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πρῶτον λεπτὸν τῆς πρώτης μοίρας τοῦ ἡμερινοῦ ζωδίου, καλουμένου ὑπὸ τούτων Κριοῦ».

Τὸ πρῶτο λεπτὸ τοῦ Κριοῦ, ἀφοῦ ὁ Κριὸς χαρακτηρίζεται ὡς ζωδίου τῆς ἡμεριᾶς, ἀντιστοιχεῖ στὸ ἀστρο (β) τοῦτον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀρθὴν ἀναφορὰν τοῦ 1993 ἴσην μὲ $1\omega 54\lambda 20\delta \eta$ ἢ 6.860 δευτερόλεπτα χρόνου. Ἡ ἑτησία μετάπτωσις τοῦ σημείου τῆς ἐαρινῆς ἡμεριᾶς στὸν ἡμερινοῦ εἶναι 3,07δ, ὅποτε:

$$6860 \delta. : 3,07 \delta. = 2228 \text{ χρόνια}$$

$$\text{καὶ } 2228 \text{ χρ.} - 1993 \text{ μ.Χ.} = 235 \text{ π.Χ.}$$

Δηλαδή τὸ ἔτος 235 π.Χ. τὸ σημεῖο (γ) τῆς ἐαρινῆς ἡμεριᾶς βρισκόταν στὸ ἀστρο (β) τοῦ Κριοῦ. Ἡ δυνατότητα προσδιορισμοῦ τῆς ἀποκατάστασης τῶν ζωδιακῶν σημείων θὰ φανέρωνε τίς ἀστρο-

νομικές γνώσεις των Αιγυπτίων, εάν είχαν μετρήσει τις ημέρες ενός τέτοιου πλήρους κύκλου, πού είναι 366 αστρονομικές ημέρες. Άλλα δέν «έπιασαν» μιά τέτοια λεπτομέρεια. Η χρονολογία αυτή δέν έχει, ως φαίνεται, καμμία σχέση με τὸ Κυνικὸν ἢ Σωθικὸν ἔτος τῶν Αἰγυπτίων.

Τοῦτο προσδιορίζεται στὴ σελίδα 228 τοῦ ἀναφερθέντος βιβλίου τοῦ Μανέθωνος (Παράρτημα ΙΙΙ, σελ. 226-232), ὅπου ἀναφέρεται, ὅτι «*κάποιος Κυνικὸς κύκλος ἄρχισε μετὰ τὴν ἀνοδοὶ τοῦ θρόνου τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς 16ης δυναστείας*». Ἐκ τούτου εὐκόλα ὑπολογίζεται, ὅτι ἀπὸ τοῦ πρώτου Φαραὼ Νεκτανεβῶ (τῆς 30ης δυναστείας, πού βασίλευσε μέχρι τοῦ ἔτους 363 π.Χ.) μέχρι καὶ τοῦ πρώτου Φαραὼ τῆς 16ης δυναστείας παρήλθαν 1703 χρόνια. Ὅποτε ἡ ἀρχὴ τῆς βασιλείας τῆς 16ης δυναστείας καὶ ἡ ἀρχὴ κάποιου Κυνικοῦ ἔτους χρονοεντοπίζονται στὸ ἔτος 206 π.Χ.

Ἐπίσης ἀπὸ τὸ Παράρτημα ΙV τῶν «*Αἰγυπτιακῶν*» τοῦ Μανέθωνος («Βιβλίον τοῦ Σώθιδος» ἢ τοῦ «Κυνικοῦ Κύκλου», σελ. 234-248) ὑπολογίζεται, ὅτι ἀπὸ τοῦ Φαραὼ Ἀμασίδος (573-523 π.Χ.) μέχρι καὶ τῆς 16ης δυναστείας, ὅπου ἐντοπίζεται ἓνας Κυνικὸς κύκλος (σελ. 238), παρήλθαν 1520 χρόνια (σὺν 573 π.Χ.), ὅποτε ἡ ἀρχὴ τοῦ κύκλου τούτου ἐντοπίζεται στὸ ἔτος 2093 πρὸ Χριστοῦ.

Ὁ Im. Velikofsky στὸ βιβλίο του «*Ἀνθρωποι τῆς Θάλασσας*» (μετ. Δ. Μαυροειδῆ, ἔκδ. «Κάκτος» 1980, σελ. 259) ἀναφέρει: «*Ὁ Σενσορίνιος, ἓνας Ρωμαῖος συγγραφέας, γράφει, ὅτι μιά Σωθικὴ περίοδος ἄρχισε τὸ ἔτος 139 μ.Χ. Ἀπὸ τὴν στιγμήν τότε οἱ ἑπιτολὲς Ἡλίου καὶ Σείριου ἐγίναν μαζί καὶ εἶχαν συμπληρωθῇ 1461 χρόνια ἀπὸ τὴν προηγουμένη*». Μετὰ τὸ δεδομένο αὐτὸ ἡ προηγούμενη ἐπιτολὴ πρέπει νὰ ἔγινε τὸ ἔτος 2783 π.Χ. Ἀλλὰ πὺ ἀνω βρέθηκε ἀπὸ Αἰγυπτιακὰ στοιχεῖα, ὅτι ἓνας τέτοιος κύκλος συνεπληρώθη ἢ τὸ ἔτος 1322 π.Χ. ἢ τὸ 1521 π.Χ. ἢ τὸ 2063 π.Χ. ἢ τὸ ἔτος 2093 π.Χ. «*Ἡ Σωθικὴ περίοδος*», λέγει ὁ Im. Velikofsky στὴ σελ. 257 τοῦ προαναφερθέντος βιβλίου του, «*ἓνας ὑπολογισμός, βασισμένος στὴν ἀνατολὴ τοῦ ἄστρου Σώθις (Spd) στὰ Αἰγυπτιακὰ ἢ Σείριος, ἔγινε τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦμέγα γιὰ τὴν ἀριθμητικὴ κατασκευὴ τῆς Αἰγυπτιακῆς χρονολογίας*». Καὶ στὴ σελίδα 274 συμπληρώνει: «*Δὲν χρειάζεται νὰ προχωρήσουμε μετὰ ἄλλα ἐπιχειρήματα γιὰ τὴν πλάνη μιᾶς χρονολόγησης, πού βασίζεται στὸν ὑπολογισμό τῆς ἐποχῆς τοῦ Μενοφρίδους καὶ τῆς Σωθικῆς περιόδου. Τὰ ἀστρονομικὰ θεμέλια τῆς ἱστοριογραφίας (τῆς Αἰγύπτου) εἶναι αὐθαίρετα καὶ ἀνακριδῆ καὶ δὲν χρειάζεται νὰ ὑπογραμμισθοῦν καὶ ἄλλα λάθη. Οἱ ἀστρονομικὲς δάσεις τῆς Σωθικῆς μεθόδου ὑπολογισμοῦ εἶναι καὶ αὐτὲς ἀνακριδεῖς*». Αὐτὰ ἐπιβεβαιώνονται ἀπὸ τὶς πὺ ἀνω χρονολογίες καὶ δὲν χρειάζονται σχόλια.

Ἄλλωστε ὁ Ἐρατοσθένης (Παράρτημα ΙΙ τῶν «*Αἰγυπτιακῶν*» τοῦ Μανέθωνος), ὅπως μᾶς μεταφέρει ὁ Σύνκελλος, δὲν ἀναφέρει τίποτα γιὰ ἀρχὴ Κυνικοῦ κύκλου τὴν 16ην δυναστεία. Οὔτε ὁ Ἰππάρχος οὔτε καὶ ὁ Πτολεμαῖος, πού, ὅπως ἀναφέρθηκε πὺ ἀνω, ἀναφέρει, ὅτι: «*Ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐπισημαίνεται ἡ πλημμύρα τοῦ Νείλου καὶ ἡ ἐπιτολὴ τοῦ Ἄστρου τοῦ Κυνός (Σειρίου)*», ἀλλὰ δὲν παρατηρήθηκε ὑπὸ τοῦ ἰδίου, παρ' ὅλο πού ζοῦσε κατὰ τὸ 139 μ.Χ. καὶ ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ αὐτὸ πού ἀναφέρει ὁ Ρωμαῖος Σενσορίνιος. Δὲν ἀπομένει, παρὰ νὰ ἐκφράσουμε τὴ λύπη μας, γιὰ τὴ ἢ «Σειριολογία» τῶν Αἰγυπτίων, παρὰ τὶς τρομερὲς προσπάθειες τῶν Αἰγυπτιολόγων, πέφτει στὸ κενὸ καὶ δὲν ἀποτελεῖ, παρὰ μίαν Κυνικο-λογία ἄνευ οὐσίας καὶ καταδικάζεται νὰ διαγραφῇ ἀπὸ κάθε βιβλίου ἢ ἐγκυκλοπαίδεια.

Ἐνα πολὺ σπουδαῖο στοιχεῖο, τὸ ὁποῖο παρέχεται ἀπὸ τὰ «*Αἰγυπτιακὰ*» τοῦ Μανέθωνος καὶ στίς σελίδες 104, 106, 116, 118, 120 καὶ 242, εἶναι ἡ ἀναφορὰ στὸν Φαραὼ Ἀρμεῖς, πού ἐλέγετο καὶ Δαναός. Ἀνῆκε στὴν 18ην δυναστεία καὶ ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ 8 χρόνια, ὅποτε ἐξεδιώχθη ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του Ραμεσή, τὸν ἀποκαλούμενο καὶ Αἰγύπτον, καὶ ἦλθε στὸ Ἄργος τῆς Ἑλλάδος. Καθ' ὑπολογισμόν ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῶν «*Αἰγυπτιακῶν*» τοῦ Μανέθωνος (τὸ «*Σωθικὸν Βιβλίον*», τὸν Εὐσέβιο, τὸν Ἀφρικανὸ καὶ τὸν Ἀρμένιο) προκύπτει, ὅτι ὁ Ἀρμεῖς ἢ Δαναὸς ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ 1459 ἢ 1647 ἢ 1542 π.Χ. Δὲν γίνεται ὅμως λόγος γιὰ τὶς 50 κόρες του, καὶ αὐτὸ ἀποδεικνύει, ὅτι αὐτὸς ὁ Δαναὸς ἢ Ἀρμεῖς δὲν ἔχει σχέση μετὰ τὸ Ἄργος τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρο, στὴ «*Βιβλιοθήκη*» του (μετ. Ι.Μ. Χατζηφώτης, ἔκδ. Ὁργ. Ἑλλ. Ἐκδ. Γεωργιάδης, βιβ. Β', κεφ. 1, παρ. 4), «*ὁ Δαναὸς (χωρὶς ἕτερον ὄνομα) ἐγκατεστάθη καὶ ἐβασίλευσε στὴ Λιβύη*». Τὸ λεγόμενο στὴν συνέχεια, ὅτι «*φοβούμενος τὰ παιδιὰ τοῦ Αἰγύπτον ἐφτιάξε ἓνα πλοῖο, τὸ πρῶτο πλοῖο στὸν κόσμον, καὶ ἔβαλε μέσα τὶς κόρες του καὶ ἄραξε στὴ Ρόδον καὶ στὸ Ἄργος*», εἶναι ὄνειρο ἀπραγματοποίητο γιὰ τὸ πρῶτο πλοῖο τοῦ κόσμου, νὰ κἀν ἓνα τέτοιο ταξίδι. Καὶ ἡ Ρόδος εἶναι τελείως ἐκτὸς τοῦ δρομολογίου Λιβύης-Ἀργους, πέρα τῆς ἐλλείψεως γνώσεων ναυσιπλοίας. Κατὰ συνέπειαν ὁ ἄνωτέρω Δαναὸς ἢ Ἀρμεῖς ξαναποδεικνύεται, ὅτι δὲν ἔχει καμμία σχέση μετὰ τὸν Δαναὸ

του Ἀργους. Ἀπλῶ ἡ ὑπάρχουσα συνωνυμία ἐπέφερε τὴν σύγχυση τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐποχῶν.

Δεδομένου ὅτι, ὅπως γράφει ὁ Ἀπολλόδωρος (βιβλ. Β', κεφ. III, παρ. 1), «ὁ Βελλερεφόντης, ὁ γιὸς τοῦ Γλαύκου (ἀνήκουν στὴν ἑκτη γενεὰ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος· Ἀπολλόδωρος, βιβλ. Α, κεφ. IX, παρ. 3), ἦλθε στὸν Προῖτο (στὴν Τίρυνθα) καὶ ἐξαγνίστηκε», φαίνεται καὶ ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ Βελλερεφόντης καὶ ὁ Προῖτος διέφεραν κατὰ μία γενεά.

Ἀπὸ τοῦ Διομήδους τοῦ Τρωμάχου τῆς 13ης γενεᾶς ἀπὸ Δευκαλίωνος (Ἀπολλόδωρος, βιβλ. Α', κεφ. VIII, παρ. 4) μέχρι καὶ τοῦ Βελλερεφόντου τῆς 6ης γενεᾶς μεσολάβησαν 8 γενεές ἢ 240 περίπου χρόνια. Δεδομένου ὅτι ὁ Τρωικός πόλεμος ἄρχισε τὸ ἔτος 3.087 π.Χ., σύμφωνα μὲ τοὺς τελευταίους καὶ πιὸ ἀκριβεῖς ὑπολογισμούς, καὶ ὄχι τὸ ἔτος 2950 π.Χ., ὅπως ἀναφέρεται στὴ μελέτη μου «Πότε ἔγινε ὁ Τρωικός πόλεμος;» («Δαυλός», τ. 121, σελ. 6994) ἔχομε:

$$3.087 \text{ π.Χ.} + 240 \text{ χρ.} = 3.327 \text{ π.Χ.}$$

Ὁ Βελλερεφόντης λοιπὸν γεννήθηκε περὶ τὸ ἔτος 3327 π.Χ. καὶ οἱ δίδυμοι ἀδελφοὶ εἶχαν γεννηθεῖ περίπου 30 χρόνια νωρίτερα, δηλαδὴ τὸ ἔτος 3.357 π.Χ.

Ὁ Δαναὸς τοῦ Ἀργους μὲ τὴς 50 κόρες προηγεῖται τῆς γεννήσεως τοῦ Προῖτου κατὰ 3 γενεές ἢ 90 περίπου χρόνια. Ὅποτε αὐτὸς γεννήθηκε περὶ τὸ ἔτος 3.447 π.Χ. Ἡ χρονολογία αὕτη δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὴς χρονολογίες τῆς ζωῆς καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρμεῖς ἢ Δαναοῦ στὴν Αἴγυπτο ἢ στὴν Λίβυη, παρὰ μόνο μὲ μία συνωνυμία ἄνευ οὐσίας, ἀφοῦ τὸ «Δαναός» τοῦ Ἀρμεῖς δὲν ἦταν τὸ κύριο ὄνομά του, ἀλλὰ προσφώνηση.

Ὁ Περσεύς, ὁ ἐγγονὸς τοῦ Ἀκριοῦ, διδύμου ἀδελφοῦ τοῦ Προῖτου, γεννήθηκε περίπου 60 χρόνια μετὰ τὸ ἔτος 3357 π.Χ., δηλαδὴ τὸ ἔτος 3.297 π.Χ. Ὅταν μεγάλωσε, κατὰ τὰ λεγόμενα τοῦ Ἀπολλοδώρου, φέρεται ὅτι μετέβη στὴν Ἀφρική καὶ στὴν Αἰθιοπία περὶ τὸ ἔτος 3.270 περίπου. Εἶναι ἡ δευτέρα μετάβαση σημαίνοντος Ἑλλήνος στὴν Ἀφρική μετὰ τὴν Ἰῶ τοῦ Ἀργους καὶ τὴν Ἰσμήνη κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρο (βιβλ. Β', κεφ. 1) ἢ τὸν Ἰναχο κατὰ τὸν Ἡρόδοτο («Κλειώ», παρ. 1), πού λέγει: «Ἦταν κόρη τοῦ Ἰναχοῦ καὶ ἀπῆλθε ὑπὸ Φοινίκων ἀπὸ τοῦ Ἀργος μεταφερθεῖσα μαζί μὲ ἄλλες Ἀργίτισσες στὴν Αἴγυπτο». Λοιπὸν ἡ πριγκίπισσα Ἰῶ καὶ ὁ πριγκίπας Περσεύς εἶναι οἱ προπομπὸι τῆς μεταφορᾶς τοῦ πολιτισμοῦ στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴν Ἀφρική.

5. «ΣΕΙΡΙΟΛΟΓΙΑ» ΤΟΥ R.K.G. TEMPLE

Ἡ προσφορὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων στοῦ θέματος τῆς «Σειριολογίας», ὅπως ἀναλύθηκε πιὸ πάνω, εἶχε δύο ἄξονες, πού ἐκάλυπταν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ καλύπτουν τὴν σοβαρὴ ἐπιστήμη καὶ τὴν πρακτικὴ καθημερινὴ ζωὴ. Αὐτὸ δὲν ἄφησε ἀδιάφορους καὶ τοὺς σημερινούς ἐρευνητές, ἀλλὰ ἡ προσφορὰ τους σὲ πολλὰ θέματα εἶναι περιεργή. Ἕνας ἐκ τούτων εἶναι ὁ κ. Robert Kyle Grenville Temple, ὁ ὁποῖος ἐγγραψε τὸ βιβλίον «Ὁ Ἀγνωστος Σείριος» (μετ. Ντ. Γαρουφαλῆς, ἐκδ. «Ὠρόρα» 1976) διερωτώμενος: «Μήπως κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ Γῆ δέχθηκε τὴν ἐπίσκεψιν εὐφυνῶν ὄντων ἀπὸ κάποιον πλανήτη τοῦ συστήματος τοῦ Σειρίου;»

Τὰ τεχνικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ συστήματος τοῦ Σειρίου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἄστρο τοῦ Σειρίου Α καὶ ἓναν μόνο πλανήτη, τὸν Σείριο Β, ἀπὸ μόνου τοὺς ἀπορρίπτουν κάθε ἰδέα ὑπάρξεως ἱχνους ζωῆς ἢ δημιουργίας ζωῆς ἐπ' αὐτῶν. Ἡ πυκνότης τῆς μάζας τοῦ πρώτου καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του θερμοκρασία τῶν 10.000 βαθμῶν Κελσίου εἶναι ἀπολύτως ἀπαγορευτικὰ στὴν δημιουργία ζωῆς, ὅπως καὶ στὸν δικό μας Ἥλιο. Ὅσο γιὰ τὸν δεύτερο, τὸν Σείριο Β, ἡ ἐπικρατοῦσα σ' αὐτὸν κατάσταση εἶναι ἀντίθετη τῆς προηγούμενης, γιατί ἡ μάζα του εἶναι πιὸ πυκνὴ καὶ ἀπὸ τὸν χυτοσίδηρο τῆς Γῆς, ὁπότε δὲν προσφέρει κανένα συστατικὸ γιὰ τὴ γέννηση καὶ τὴν διατροφή «εὐφυνῶν ὄντων», πέραν τοῦ ὅτι ἡ θερμοκρασία τῆς ἐπιφανείας του πρέπει νὰ εἶναι μικροτέρα ἐκείνης πού ἔχει ὁ πλανήτης Οὐρανὸς τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ὑπόθεσεως τοῦ R.K.G. Temple ἐντοπίζεται σὲ μία ἀφρικανικὴ φυλὴ, πού ζεῖ στὸ Μαλί τοῦ πρώην Γαλλικοῦ Σουδάν, ὀνομαζομένη Ντόγκον, ἡ ὁποία, ὅπως γράφει στὴν σελ. 15 τοῦ προαναφερθέντος ἔργου του, «διέθετε πληροφορίες σχετικὰ μὲ τὸ σύστημα τοῦ ἀστρου Σείριος, πολὺ καταπληκτικὲς, πού ἔχουν ἡλικία πάνω ἀπὸ 5.000 χρόνια καὶ τίς γνώριζαν οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι τῆς προδυναστικῆς ἐποχῆς πρὶν τὸ 3200 πρὸ Χριστοῦ». Κατὰ τοὺς ἀνθρωπολόγους Μαρσέλ Γκριώλ καὶ Ζερμαῖν Ντιτερλὲν, ὅπως γράφει ὁ Temple στὴ σελ. 18 τοῦ βιβλίου του, «τὸ ξεκίνημα τῆς δημιουργίας κατὰ τοὺς Ντόγκον εἶναι τὸ ἄστρο πού γυρνᾷ γύρω ἀπὸ τὸ Σείριο, καὶ ὀνομάζεται ἄστρο Δακτυλοπόα. Ἡ κίνησή του γύρω ἀπὸ τὸν ἄξονά του καὶ γύρω ἀπὸ τὸν Σείριο προκαλεῖ ὅλη τὴ δημιουργία στοῦ διάσθημα. Ἡ τροχιά του προσδιορίζει τὸ ἡμερολόγιο». Τὸ τί γνώριζαν οἱ Αἰγύπτιοι πρὶν

τὸ 3.200 π.Χ. ἀλλὰ καὶ μετὰ, μόλις ἀποδείχθηκε πιὸ πάνω. Τὸ κατὰ πόσον ὅμως ἕνας πλανήτης ἐκ μετὰλλου πυκνότερου τοῦ χυτοσιδήρου «προκαλεῖ δημιουργία» εἶναι ὑπόθεση «τῶν εὐφυῶν ὄντων» ποὺ δημιουργήθηκαν ἐκεῖ...

Πιο κάτω, στὴ σελ. 26, ὁ Temple, ἀναφερόμενος στὸ βιβλίο «Ἀρχαῖκή Αἴγυπτος» τοῦ Μπ. Έμερυ, μεταφέρει: «Σὲ μιὰ ἐποχὴ γύρω στὸ 3.400 π.Χ. ἡ Χώρα τῆς Αἰγύπτου πέρασε γρήγορα ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς προχωρημένης νεολιθικῆς κουλτούρας σὲ δύο τέλεια ὁργανωμένες μοναρχίες, τὴ μιὰ στὴν περιοχὴ τοῦ Δέλτα καὶ τὴν ἄλλη στὴν ἴδια τὴν κοιλάδα τοῦ Νεῖλου». Ἡ χώρα τοῦ Δέλτα, ὅπως ἀποδεικνύεται στὴ μελέτη μου «Προϊστορικά Ἡμερολόγια» («Δαυλός», τ. 113), ἀρχισε νὰ δημιουργεῖται ὡς ξηρὰ ἀπὸ τὸ ἔτος 3.934 πρὸ Χριστοῦ (ἕως τότε ἦταν ποταμόκολλος). Ὅποτε τὸ ἔτος 3400 π.Χ. βορείως τοῦ σημερινοῦ Καίρου δὲν ὑπῆρχαν, παρὰ μόνον ἔλη καὶ θαλάσσιοι, ποὺ δὲν ἄφηναν περιθώρια ἰδρύσεως «ὁργανωμένης μοναρχίας».

Καὶ συνεχίζει ὁ Temple στὴν ἴδια σελίδα: «Τώρα εἴτε παραδεχοῦμε εἴτε ὄχι, πῶς ἕνας προχωρημένος λαὸς εἰσέβαλε στὴν Αἴγυπτο (περὶ τὸ 3400 π.Χ.) καὶ ἔφερε τὸν πολιτισμὸ μαζί του, παραμένει τὸ γεγονός πῶς, ὅταν ὀπισθοχωροῦμε μέχρι αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ περίοδο, ἀντιμετωπίζουμε τόσα ἐρωτηματικά, ποὺ δύσκολα μποροῦμε νὰ κάνουμε δηλώσεις μὲ κάποια σιγουρία». Ἐν τούτοις δὲν θέλει νὰ συνδέσῃ «αὐτὸν τὸν προχωρημένο λαὸ, ποὺ εἰσέβαλε στὴν Αἴγυπτο περὶ τὸ 3.400 π.Χ.» μὲ τοὺς Ἕλληνες καὶ τὴν Ἑλλάδα. Μολοντοῦ ἡ ἰὼ τοῦ Ἰνάχου καὶ ὁ Περσεύς περὶ τὸ 3.270 πρὸ Χριστοῦ, ὅπως ἀπεδείχθη πιὸ πάνω, ἔφθασαν ἐκεῖ καὶ ὁπωσδήποτε μετέδωσαν τὶς πολιτιστικὰς τὺς γνώσεις.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ προξενεῖ κατάπληξη διατυπώνεται στὴ σελίδα 332 τοῦ βιβλίου «Ὁ Ἀγνώστος Σείριος», ὅπου ὁ Temple γράφει: «Οἱ Γαράμαντες (κάτοικοι τῆς Λιβύης, νοτίως τῆς Τριπόλεως κατὰ τὸν Ἡρόδοτο) μετανάστευσαν ἀπὸ ἐκεῖ μέσω Ἀλγερίας στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Νίγηρα στὸ Μαλί, ὅπου ἀνακατεύτηκαν μὲ τοὺς ντόπιους νέγρους. Τὸ πλοῖο τῆς Ἀργούς τῶν Ἀργοναυτῶν σταμάτησε γιὰ λίγο καιρὸ στὴ Λιβύη. Οἱ Λίβυοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους προέρχονται οἱ Γαράμαντες, λένε, πῶς εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ἀργοναυτῶν, διότι Ἕλληνες μετανάστες ἀπὸ τὴν Λήμνο ἐγκατεστάθησαν στὴ Λιβύη. Αὐτοὶ οἱ Γαράμαντες μετὰ ἀπὸ ἑκατοντάδες ἢ μᾶλλον χιλιάδες χρόνια, ποὺ ἔμειναν στὸ Μαλί, ἔφεραν καὶ διατήρησαν σὰν πιὸ κρυφὴ καὶ ἱερὴ τὴν παράδοση τοῦ Σείριου, ποὺ ἀργότερα νιοθέτησαν καὶ οἱ Ντόγκον, ποὺ δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι ἀπόγονοι τὸς. Οἱ Ντόγκον ἐπιμένουν, πῶς κάθε ἄλλο παρὰ αὐτοχθόνες τοῦ Μαλί εἶναι».

Μετὰ ἀπὸ μιὰ μεγάλη διαδρομὴ ὁ Temple φθάνει στὴν οὐσία τῆς ὑποθέσεώς του, παραδεχόμενος ὅτι οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἐκεῖνοι ποὺ μετέδωσαν τὸ πολιτισμὸ καὶ τὴ γνώση στοὺς Λιβύους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους φθάσανε στοὺς Ντόγκον τοῦ Μαλί. Στὴ σελίδα ὅμως 384 παραθέτει μιὰν ἀποψη, ποὺ ἀντιστρέφει τὴν οὐσία, γιὰ νὰ παραχωρήσῃ τὴν πρωτιά στοὺς Αἰγυπτίους λέγοντας: «Οἱ Ντόγκον διατηροῦν σὰν τὴν πιὸ ἱερὴ μυστηριακὴ τὺς παράδοση αὐτὴν ποὺ ἔφερε ἀπὸ τὴν προδυναστικὴ Αἴγυπτο ὁ Δαναὸς στοὺς Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι τὴν πῆγαν στὴ Λιβύη καὶ ἀπὸ κεῖ πιθανῶς στὸ Μαλί καὶ ἡ ὁποία ἀφορᾷ στὸ μυστήριον τοῦ Σείριου». Τώρα γιὰ τὸ ποιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ Δαναός, γιὰ τὸ πότε ἦλθε στὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὸ τί ἔφερε στοὺς Ἕλληνες, παρ' ὅλο ποὺ ἀναζητήθηκε στὴν προηγούμενη παράγραφο, δὲν δρέθηκε κανένα σχετικὸ ἀποδεικτικὸ στοιχεῖο. Ἐκεῖνο ποὺ δρέθηκε εἶναι μόνον ἡ σύγχυση, ποὺ προέρχεται ἀπὸ μιὰ συνωνυμία ἀτόμων, ποὺ ἐξῆσαν σὲ διαφορετικὰς ἐποχὰς καὶ τόπους.

6. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὁ R.K.G. Temple στὸ βιβλίο του «Ὁ Ἀγνώστος Σείριος» (σελ. 27) τοποθετεῖ «ἓνα ἐρώτημα καὶ ἀπλῶς προτείνει μιὰν ἀπάντησιν». Ἡ ἀπάντησή του καθίσταται οὐσιαστικὴ στὶς σελίδες 332 καὶ 384, ὅπου συναντᾷ τοὺς Ἕλληνες, χωρὶς νὰ τοὺς ἀποδίδει τὴν τιμὴ. Καὶ ὅμως ὅπως λέγει ὁ Ὀρφεύς στὰ «Ἀργοναυτικά» του (μετ. Σπ. Μαγγίνα, ἐκδ. Ἑγκ. Λεξ. «Ἡλιος», 1977, στίχος 7): «Ἡ ψυχὴ μου μὲ παρακινεῖ ν' ἀπαγγεῖλω, ὅσα ποτὲ προηγουμένως δὲν ἐξέφρασα» καὶ πιὸ κάτω (στ. 35-27): «καὶ ὅσα προφτεῦσιν στὰ μονοπάτια τῶν ὄνειρων οἱ ἐφημερες ψυχὰς, μὲ τὴν καρδιά παραδομένη στὸν ὕπνον καὶ τὶς λύσεις τῶν ζωδιακῶν σημείων καὶ τῶν ἀστρον τὶς πορεῖες». Καὶ ἀφοῦ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔλεγε γιὰ πρώτη φορὰ στοὺς Ἀργοναυτὰς, στὸ στίχο 43 συμπληρώνει: «ἡδ' ὅσον Αἰγύπτῳ ἱερὸν λόγον ἐξελόχευσα». Τὸ ρῆμα «λοχεύω» κατὰ τὸ «Ὀμηρικὸν Λεξικόν» τοῦ Ι. Πανταζίδου, ἐκδ. Α. Φέξη 1901, σημαίνει «γεννῶ». Ὅποτε: «καὶ ὅσα ἱερὰ λόγια στὴν Αἴγυπτο ἐγέννησα = διέκρουσα», λέγει ὁ Ὀρφεύς.

Αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν ἐπιβεβαίωση, ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἰοῦς καὶ τοῦ Περσεύς καὶ ὁ Ὀρφεύς ἐπεσεκφθὴ τὴν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ ὁ Ὀρφεύς ἐδίδαξε τὸν ἱερὸν λόγον. Ὁμοίως συμμετέχοντας στὴν Ἀργοναυτικὴ Ἐκστρατεία ἐπεσεκφθὴ καὶ τὴν Λιβύη μαζί μὲ τοὺς Ἀργοναυτὰς, ὅπως γράφει καὶ ὁ Temple, ὅπου

κι εκεί πρέπει να έδιδάξε, όπως και στην Αίγυπτο. Όποτε οι παραδόσεις των Γαραμάντων της Λιβύης και των Ντόγκων του Μαλί έχουν την αφετηρία τους στην Ελλάδα και όχι στον Σείριο. Άλλωστε πιο πάνω απέδειχθη, ότι οι γνώσεις του Όρφέα για το Σείριο ανάγονται στο έτος 7.353 π.Χ. Κατά συνέπειαν στο μεσοδιάστημα μέχρι της εποχής του είχαν καλλιεργηθεί κι άλλες επιστημονικές γνώσεις, όπως λένε οι στίχοι 35-37 και όπως αποδεικνύεται από τους «Υμνους» του, στους οποίους αναφέρει πολλά στοιχεία για τον έναστρο ουρανό.

Άρα δεν χρειάζοταν επίσκεψη «εὐφυνῶν ὄντων» από το Σείριο, αφού τὰ εὐφυῆ ὄντα μὲ προπομπούς τὴν Ἰώ πρὶν τὸ ἔτος 3.350 περίπου π.Χ., τὸν Περσέα τὸ 3.270 π.Χ. καὶ τὸν Όρφέα πρὶν ἀπὸ τὸν Τρωικὸ πόλεμο ἦσαν πολὺ πιὸ κοντὰ στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴ Λιβύη καὶ μπορούσαν νὰ πάνε ἐκεῖ πολὺ πιὸ εὐκόλα. Ἦσαν ὅμως Ἕλληνες.

Συμπληρωματικά στην ἔρευνα τοῦ κ. Κ. Διογένους

Στὴν ἔρευνα τοῦ κ. Καλλιμάχου Διογένους μὲ τίτλο «Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Γραμμικὴ Γραφή προήλθε ἡ λεγόμενη ἀρχαία Λιβυκὴ», ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενο τεύχος (161/Μάιος 1995) τοῦ «Δ», παρακλήσῃ ὅπως σημειωθοῦν οἱ ἀκόλουθες ὁρθές ἀποδόσεις:

Σελίς	Στίχος	ΟΡΘΗ ΑΠΟΔΟΣΗ
9622	47	ΔΑ - 3 - ΣΑ - ΛΟ - ΓΙΟ (κ.λπ.) ΝΟ - ΝΑ - Ι - (κ.λπ.) ΛΕ - ΒΟ - ΤΟ ←
9623	6	→ ΕΝ ΙΝΩ ΝΩ ΟΙΚΟ ΣΙΡΑ
»	11	→ Στῆς Ἰνούς τὸν νοῦ ἐνυπάρχει ὁ οἶκος τοῦ Σίριου
»	13	ΔΑ - 3 (κ.λπ.) ΝΕ - ΤΕ (κ.λπ.) ΛΕ - ΒΟ - ΤΟ ←
»	32	(κ.λπ.) 𐀓 III J ←
»	34	ΤΟ - ΛΑ - ΛΑ (κ.λπ.) Ι - ΝΟ (κ.λπ.) 3 - ΤΑ ←
9624	4	→ ΛΑ - ΛΑ - ΤΟ
»	15	(κ.λπ.) 𐀔 III 𐀕 ←
»	17	ΤΟ - ΛΕ - ΒΟ (κ.λπ.) ΠΕ - ΝΟ (κ.λπ.) ΜΗ - ΚΟ (κ.λπ.) ΛΟ - ΣΑ - 3 - ΤΑ ←
»	23	→ ΤΑ ΤΡΟΙΑ 9κ.λπ.)
»	35	ΟΥ - ΔΑ - 3 - 30 - ΤΕ - ΛΟ - ΣΒΑ - ΡΙ - Ο - ΤΑ - ΤΑ - ΡΟ - ΜΑ (κ.λπ.) ΒΕ - ΠΑ (κ.λπ.) ΤΟ ←
9625	8	→ ΔΥΣΠΟΔΟ ΚΑΜΑΡΟ ΤΑΤΑΡΟ (κ.λπ.).
»	12	→ γυναῖκα ἀπὸ τῇ γῇ ΜΑΡΙ, Τάταρος (κ.λπ.).
»	15	(κ.λπ.) 𐀖 𐀗 𐀘 ←
»	17	(κ.λπ.) 3-ΡΟ-ΔΕ-ΡΙ-ΓΟ-Ο (κ.λπ.) ΜΑ (κ.λπ.) ΒΕ (κ.λπ.) ΤΟ ←
»	29	→ ΩΧΡΟΥ ΔΕΡΗΤΟΣ
»	33	→ Τάταροι ὠχροῦ δέρματος ὑπῆρξαν εἰλωτες
9626	2	ΕΝ - 40 - ΣΙ (κ.λπ.) ΙΟ - ΜΑ - ΚΥ - ΡΟ - ΤΑ - Ο - ΣΒΑ - ΡΙ - ΤΕ - ΛΟ - 3 - 30 - ΝΟΥ - ΝΟΥ ←
»	7	→ ΟΤΑΡΟ ΚΥΜΑ
»	8	→ ΠΑ ΒΕ ΟΙΚΩ ΣΗΚΟΛΕΤΩ
»	15	→ ἑταῖρο σου στὸ κύμα νὰ (κ.λπ.), τὸν σηκό τῆς Λητοῦς.
»	21	ΕΝ - 40 - ΓΟ - ΤΑ (κ.λπ.) ΜΑ - ΡΩ - ΚΗ - ΤΑ - ο - ΡΥ - ΣΒΑ - ΛΟ - ΤΕ - 30 - 3 - ΔΑ - ΤΕ ←
		ΤΟ - ΛΑ - ΡΑ - 20 - ΠΑ - We
»	25	→ ΤΕΛΟΣ ΒΑΡΥ Ο ΤΑ ΚΗ ΡΩΜΑ (κ.λπ.) ΤΑ ΓΟ Τ' ΕΣΣΑΡΗ (κ.λπ.)
»	31	→ Ὁ Δράκοντας τῇ γῇ τῆς Τροίας ὑπέταξε καὶ ἐπέβαλε φόρο βαρύ. Ὁ τῆς γῆς ρωμαλέος θεὸς στὸν κάπρο 2 φορές ἔγινε ὑπηρέτης στὴ Σαχαρα κοντὰ ὅπου κ.λπ.

• Επίσης προς καλύτερη κατανόηση της αποκρυπτογράφησης παράκληση όπως προστεθή ο ακόλουθος πίνακας:

Ἐξέλιξη τῆς Λιβυκῆς ἀπὸ τὴν Γραμμικὴ Α καὶ Β καὶ τὴν Κυπρομινωϊκὴ

Συλλαβὴ	Λιβυκὴ Γραφὴ (ὁριζόντια καὶ κάθετα)	Γραμμικὴ Γραφὴ
e, we	Γ	Γ
i	⊥ Υ	⊥
o	ο	ο
u	Υ	Υ
da, ta	Τ, Τ, Τ, Τ, Γ, Δ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ	Τ, Τ, Τ, Τ, Γ, Δ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ, Γ
de, te	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
do	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ji, si, zi	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
jo, zo	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ki, qi	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ko, qo	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ku, qu	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
la,	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
le,	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
li	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
lo, ro	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
lu	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ma	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
mu	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
na	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ne	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
no	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
nu	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
pa	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
pe	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
pu	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ra	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
re	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
ri	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
sa	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
se	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
wo	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
εν	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
δισ	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
τρια	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
τεσσαρα	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
δεκα	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
εικοσι	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
τριακοντα	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥
swa	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥	⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥, ⊥

① ta, da, de, te, ② du, ③ so, ④ ju, ⑤ li, ⑥ re, ⑦ ro, lo, ra, ⑧ mi,

⑨ me, ⑩ nu, na, ⑪ wo, wo, wo, we, ⑫ καὶ ἐνίοτε te.

Ρωμοσύνη συκοφαντούσα

Φαίνεται πλέον ξεκάθαρα. Τα σημάδια του ανιχνεύονται στις εξωτερικεύσεις του έσωτερικού τους κόσμου. Ο φόβος καθρεφτίζεται στο βλέμμα τους. Οί σπασμωδικές τους αντιδράσεις, ή αρχή του τέλους της παντοδυναμίας τους. Μέρα με την μέρα, χρόνο με τον χρόνο ο έλληνικός λόγος κατακτᾷ σταδιακά τὰ μέχρι πρό τιнос όχυρά τους, ύποσκελίζοντας και άφανίζοντας τούς επαγγελματίες διανοούμενους τής ύδροκέφαλης έξουσιαστικής παραεπιστήμης. Τούς παραεπιστήμονες εκείνους, πού στόν βωμό τών άλαστονικών τους συμφερόντων καταπνίγουν κάθε ελεύθερη φωνή, πού κατ' αὐτούς προσπαθεῖ νά τούς άμφισβητήσῃ τήν κυριαρχία, τήν αὐθεντία.

Θεωροῦν δικό τους τοιφλίκι τήν έπιστήμη, τήν Ἑλλάδα και τήν πατρονάρον έδῶ και αἰῶνες κατηλενόμενοι ταυτόχρονα τήν προγονική δόξα και τὰ έπιτεύγματά της. Κατέχουν τίς θέσεις κλειδιά στήν διάρθρωση τοῦ κρατικοῦ έξουσιαστικοῦ μηχανισμοῦ και μέσα άπ' αὐτές καταπνίγουν τίς όποιες διάφορες φωνές, πού έχουν τό θράσος νά τομήσουν νά άμφισβητήσουν τήν αὐθεντία τους. Ἐχουν δημιουργήσει ένα κράτος-φάντασμα, φρικτή τερατογενή αντίγραφή δήθεν τής αρχαίας ελληνικής πόλεως. Και θέλουν νά μᾶς πείσουν, πώς εἶναι Ἑλληνικό - μιᾶ έξίσου οἰκτρᾶ παραποιημένη μορφή τής αρχαίας Ἑλληνικής δημοκρατίας και θέλουν και πάλι νά μᾶς πείσουν, πώς εἶναι δημοκρατία, μιᾶ διανόηση -κάστα τών «προοδευτικῶν» άστυδονκόλων, πού λυμαινόνται τήν έννοια τής έπιστήμης, ισχυριζόμενοι πώς γεννήθηκαν με κολλημένη τήν καρδέλα τής έξουσίας στά όπίσθιά τους, όπως διατείνονται πώς τήν είχαν τόσο ό πατέρας όσο και ό παππούς τους και γενικά μιᾶ μαγική εικόνα, όπου τὰ πάντα λειτουργοῦν τέλεια, αλλά έντούτοις πασχίζουμε άπεγνωσμένα νά κρατηθοῦμε γαντζωμένοι στόν πάτο τοῦ πολιτισμικοῦ νιπτήρα, γιά νά μήν καταλήξουμε στό σιφώνι.

Και έρχονται έδῶ, στήν χώρα πού γέννησε τό πνεῦμα, οἱ ξένοι, θαυμάζουν τὰ άλλοτε μεγαλουργήματα τών Ἑλλήνων, διαβάζουν τὰ άξεπέραστα έργα τους, έκστασιάζονται μπροστά στό μέγεθος τών πνευμάτων εκείνων, πού δημιούργησαν τὰ θεμέλια, αλλά και τό οἰκοδόμημα όλων τών έπιστημῶν, πού πάνω τους ή οἰκουμένη ολόκληρη έχει έπενδύσει και έμπιστευτεί τίς τύχες της ως αλάνθαστη όδός προόδου, ύλικής και πνευματικής ανάπτυξης, και άποροῦν ταυτόχρονα γιά τό σημερινό μας χάλι. «Πώς καταντήσατε έσείς γύφτοι και περιπλανώμενοι έπαίτες;». Και δίνουμε τό δικαίωμα έτσι έλέφ κάποιων καθηγητάδων τής πλάκας, κάποιων πολιτικῶν, πού οὔτε γιά Σκύθες άστυνόμοι δέν θάκαναν στήν Ἑλλάδα τών Ἑλλήνων, και κάποιας πνευματικής έξουσίας τής άγνορίας, τοῦ λίπους, τής ξιπασιάς και τοῦ άλληλοπρωκτισμοῦ νά ισχυρίζονται, ότι αὐτοί διαφεντεύουν τίς τύχες τοῦ Ἑλληνισμοῦ και τής Ἑλληνικότητας.

Και λένε είδωλολάτρες τούς προγόνους μας (κι έμᾶς, πού έρευνοῦμε τόν πατρώο πολιτισμό), τούς προγόνους μας, πού έξόριζαν, ακόμα και θανάτωναν, τόσα και τόσα ήγῆρα όνόματα, προκειμένου νά διαφυλάξουν τούς κοινωνικούς θεσμούς, όταν αὐτοί επί δεκαετίες ολόκληρες προσκυνοῦν και γλείφουν έθνοπροδότες και άνδρείκελα τοῦ έξουσιασμοῦ, έτοιμοθάνατους γεράκους, πού φορᾶνε πάνες γιά τήν άκράτεια. Αὐτοί πού εφάρμοσαν και εφαρμόζουν τήν είδωλολατρεία σέ όλα τὰ επίπεδα τής κοινωνικής μας ζωής, έχουν τό θράσος νά μιᾶνε γιά είδωλολατρεία τών προγόνων μας και γιά σημερινή είδωλολατρία τών άναζητούντων τό προγονικό μας παρελθόν.

Γιατί ἦταν, λένε πάλι, είδωλολατρική ή Ἑλληνική θρησκεία με τὰ άπειρα συγγράμματά της, πού αναφέρονται στήν ψυχή και τό πνεῦμα, άλλωστε αὐτό καλλιεργοῦσαν σέ άρμονία με τό σώμα, όταν οἱ σημερινοί τ(ρ)αγοῖ τής Ρωμοσύνης κτυποῦνται με τίς ποιμαντορικές ράβδους, τὰ εὐαγγέλια, τὰ έξαπτέρυγα και τραβάνε ό

ένας τὰ γένια τοῦ ἄλλον γιὰ τὸ ποιός θὰ εἶναι ὁ μητροπολίτης πὺν θὰ πάρει τὴν ἐξουσία, ποιός θὰ γίνη εἰδωλο στὴν κορφή τῆς ἱεραρχίας.

Τοὺς λένε ἀκόμα καὶ ὁμοφυλόφιλους τοὺς ῥῆλληνες, τοὺς ῥῆλληνες μὲ τὶς δεκάδες καὶ πάλι ἀντιομοφυλοφιλικούς νόμους τους, ὅταν αὐτοὶ ἐδῶ καὶ αἰῶνες ἐκτίζαν καὶ κτίζουν μοναστήρια, ἀντρα ἀκολασίας, κιναιδισμόν, καταπίεσης, σκοταδισμού καὶ ἀσυνδοσίας, γιὰ νὰ χορτάσουν τὰ ἀνώμαλα πάθη τους. Αὐτοὶ πὺν θέσπισαν τὸν κανόνα, ὅτι ἡ «γάμον κοινωνία» περιορίζεται στοὺς χαμηλοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου ἀνθρώπους, ἐνῶ ἀπὸ ἓνα σημεῖο καὶ μετὰ, δηλαδὴ ὅσο πλησιάζεις περισσότερο τὸν Γιαχβὲ καὶ γίνεσαι ἔτσι «πνευματικότερος» ἐναντι τῶν ὑπανθρώπων, ἀφοσιώνεσαι στὰ ἄλλα σου καθήκοντα ... Γιατὶ ἡ ἀνθρώπινη φύση, ὡς γνωστόν, δὲν καταπολεμεῖται.

Εἶχανε καὶ δούλους ὅμως, θὰ ποῦνε, οἱ ἀρχαῖοι, τοὺς πρώτους τραπεζίτες θὰ προσθέσουμε ἐμεῖς, τοὺς διαχειριστὲς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς πόλεως-κράτους, ὅπως τὰ κείμενα ἀποκαλύπτουν, αὐτοὺς πὺν ποτὲ τους δὲν μᾶς εἶπαν, ὅπως εἶναι καὶ τὸ σωστό, ὅτι ἐπληρώνοντο ἀπὸ τὸ ἀφεντικό ἢ τὸ κράτος. ῥῆπως δὲν μᾶς εἶπαν καὶ πάλι, ὅτι στὴν Σπάρτη οἱ γνωστοὶ μᾶς εἴλωτες εἶχαν τεράστιες περιουσίες, πὺν ξεπερνοῦσαν κατὰ πολὺ αὐτὲς τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν. Οὔτε ὅτι οἱ δοῦλοι-ἀστυνόμοι τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ἐπιφορτισμένοι μὲ τὴν φύλαξη τῆς βουλῆς, εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ ξυλοκοποῦν ἀγρίως ὅποιον βουλευτὴ ἐγκατέλειπε τὴν συνεδρίαση. Σήμερα θέβαια ἐμεῖς δὲν ἔχουμε δούλους, ἀλλὰ «δοῦλες» φιλιππινέζες, δημόσιους καὶ ιδιωτικούς ὑπαλλήλους, πὺν, ἀν ἀντιμιλήσουν, εἴτε στοὺς δρόμους θὰ βρεθοῦν, εἴτε ἡ Ε.Δ.Ε. τοὺς περιμένει, εἴτε ἄλλα πολὺ γνωστά. ῥῆς ἀφήσουμε τὸ γεγονός, ὅτι ἔχουν νὰ ζήσουν καὶ οἰκογένεια. Καὶ δόστων τὸ «γλείψιμο» στοὺς ἀφεντικό, δόστων τὰ ρουσφέτια, γιὰ νὰ κρατήσουν τὴν θέση τοῦ δημότη. ῥῆλλά, εἶπαμε, «σήμερα δὲν ἔχουμε δούλους».

Καὶ ἐσεῖς λοιπὸν οἱ ἐλεύθεροι, οἱ μὴ εἰδωλολάτρεις καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, πὺν, ὅπως ὑποστηρίζετε ἐσεῖς ἀπὸ μόνοι σας, εἴσαστε ὁ νεοελληνικὸς ἐξουσιαστικὸς συρφετός, τί δημιουργήσατε; Τὸν καραγκιόζη, ὅταν πιάσατε τὸν καθρέφτη στὰ χέρια σας, γιὰ νὰ κυταχθεῖτε, τίς πόλεις τοῦ τοιμέντου καταστρέφοντας τὴν φύση, ὅταν δγάλατε ὅ,τι εἶχατε μέσα στὴν ψυχὴ σας, τὴν διανόηση τῶν ὑδροκέφαλων, ὅταν καταλάβατε τί ἔχετε μέσα στοὺς κεφάλια σας, τοὺς πολιτικούς μὲ τὶς πάνες, ὅταν σᾶς ἤρθε ἡ ἐπιφοίτηση τοῦ ῥῆγιον Πνεύματος σας γιὰ τὸ τί σημαίνει δημοκρατία καὶ σεβασμὸς τοῦ πολίτη μὲ τὰ δικά σας δεδομένα, γιὰ νὰ δείξετε τὸν ρόλο πὺν πρέπει νὰ ἔχουν αὐτοὶ οἱ πολῖτες ἔκτοτε, νὰ ἀνέχονται καὶ νὰ ὁσιζονται τίς ἀκαθαρσίες τῶν πολιτικῶν σας ὁχετῶν. Καὶ τέλος δημιουργήσατε τὴν θρησκεία τοῦ σκνψίματος καὶ τῆς ἀνοχῆς, τοῦ ξεπεσμοῦ, τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς καταρράκωσης τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, ὅταν ἀνακαλύψατε τὴν λειτουργία πὺν ἔχουν ἡ ράχη καὶ τὰ ὀπίσθια σας. Γίνατε ραγιαῖδες καὶ ὑποτελεῖς. Χάθηκε τὸ φιλότιμο, μαζὶ καὶ ὁ εὐθυτενὴς καὶ ρωμαλέος στὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ῥῆλληνας. ῥῆΟ «ἀγαθός», ὁ ῥῆλληνας γενναῖος ἔγινε ρωμιὸς-βλάκας-ὀσφυοκάμπτης, τὸ ἴδιο καὶ ὁ χωρὶς ὄφελος ἀνθρώπος, ὁ «ἀφελής», καὶ αὐτὸς συνώνυμο τῆς ἀνοησίας, μαζὶ καὶ ἓνα σωρὸ ἐννοιες-κλειδιά, πὺν χαρακτηρίζαν τὸν ῥῆλληνα καὶ τὸν διαχρονικό-οἰκουμενικό πολιτισμὸ του.

Αὐτὰ δημιουργήσατε. ῥῆΕσεῖς οἱ εἰδωλολάτρεις, οἱ ὁμοφυλόφιλοι, οἱ δοῦλοι τῆς ἐξουσίας, οἱ φορεῖς τοῦ πνεύματος τῆς ἡττας καὶ τῆς ταπεινώσεως, τὰ ἀνδράποδα τῶν συμφορόντων. ῥῆΕσεῖς οἱ ΡΩΜΙΟΙ.

Νέμεσις

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

Τὰ Μιθραϊκὰ στοιχεῖα τοῦ Χριστιανισμοῦ

ΠΩΣ Ο ΜΙΘΡΑΪΣΤΗΣ Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΓΙΝΕ «ΑΓΙΟΣ»

Δυναμικός και ἀνδρείος, ὅσο και ἡμιμαθής. Αὐταρχικός και θρησκος συνάμα, ἀλλὰ μὲ ἄε-
στους τρόπους, ποὺ διέκριναν τὸν χαρακτήρα του. Πρώτη του γυναῖκα ἡ Μινερβίνα, ἀπὸ τὴν
ὁποία ἀπέκτησε ἕνα γιό, τὸν Κρίσπο. Στὴν συνέχεια παίρνει διαζύγιο και τὸ 307 παντρεύεται
τὴν Φαύστα. Λατρεῦει τὸν Ἄρη, ποὺ ἀποκαλεῖ «προστάτην», «πρόμαχον» και «πατέρα», και
δείχνει ἀφοσίωση στὸν «ἀνίκητο» Ἥλιο, τὸν θεό, ποὺ εὐνοοῦσε και τὸν πατέρα του Κωνσταντίο.

Ὁ Κωνσταντῖνος πίστευε, ὅτι, ὅπως ὅλες οἱ θρησκείες, ἔτσι και ὁ Χριστιανισμός ἐπρεπε νὰ
προστατευθῇ. Ἐνεργοῦσε γιὰ τὸ συμφέρον τῆς αὐτοκρατορίας, ὅπως ἔκανε και ὁ Γαλιέριος,
ὅταν στὶς 30 Ἀπριλίου τοῦ 311 ἐξέδωσε διάταγμα ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, τὸ ὁποῖο, νομίζω, ὅτι
ἀξίζει νὰ παραθέσουμε, λόγω τῆς μεγάλης σημασίας ποὺ ἔχει γιὰ αὐτὰ ποὺ ἀποδεικνύει:

«Μεταξὺ τῶν ἄλλων μέτρων, τὰ ὁποῖα λαμβάνουμε ὑπὲρ τῆς κοινῆς ὠφελείας και εὐημερίας, θε-
λήσαμε παλαιότερα νὰ ἐπανορθώσουμε τὰ πάντα σύμφωνα μὲ τοὺς ἀρχαίους νόμους και τὴν δη-
μόσια τάξη τῶν Ῥωμαίων και νὰ μεριμνήσουμε, ὥστε και οἱ Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐγκατα-
λείψει τὴν θρησκεία τῶν γονέων τους, νὰ ξαναβροῦν τὰ ἀγαθὰ τους φρονήματα, ἐπειδὴ βλέπαμε,
ὅτι κατὰ κάποιον τρόπον οἱ Χριστιανοὶ αὐτοὶ εἶχαν καταληφθεὶ ἀπὸ τέτοιαν ἰσχυρογνωμοσύνη,
ὥστε δὲν συμμορφώνονταν μὲ τὰ ἥθη τῆς ἀρχαιότητος, ποὺ ἰσως οἱ δικοὶ τους πρόγονοι εἶχαν κα-
θερώσει, ἀλλὰ ἀκολουθώντας ἀνθαιρέτως τὶς ὑπαγορεύσεις τῶν φρονημάτων τους ἐθέσιζαν οἱ
ἴδιοι νόμους, γιὰ νὰ τοὺς τηροῦν και σὲ διάφορα μέρη διάφορα πλήθη.

» Ὅπως δὲποτε, ὅταν ἐφαρμόστηκε τὸ διάταγμα μας, ποὺ προέβλεπε νὰ ἐπανεέλθουν στὰ ἥθη τῆς
ἀρχαιότητος, πολλοὶ κατελήφθησαν ἀπὸ σύγχυση και θανατώθηκαν κατὰ διάφορους τρόπους.
Και ὅταν εἶδαμε, ὅτι ἦταν πολλοὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἐπέμεναν στὴν γνώμη τους και ὅτι αὐτοὶ οὐτὴν
λατρεία και τὸν σεβασμὸ ποὺ προσήκει στοὺς θεοὺς ἐπιδεικνύουν οὐτὴ τὸν θεὸ τῶν Χριστιανῶν
λατρεῖουν πιά, μὲ τὴν φιλανθρωπία μας και μὲ τὴν διαρκῆ μας συνήθεια νὰ χορηγοῦμε χάρη στοὺς
πάντας ἐκρίναμε μετὰ μεγάλης προθυμίας, ὅτι πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ και ὁ αὐτὴν τὴν περίπτωση ἡ
συνγνώμη μας, ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ εἶναι πάλι Χριστιανοὶ και νὰ ἔχουν τοὺς οἰκονομικοὺς συναθροί-
σῶς τους, ἔτσι ὥστε νὰ μὴν διαπράττεται τίποτα ἐναντίον τῆς δημοσίας τάξεως. Σὲ ἄλλη μας ἐπι-
στολὴ πρὸς τοὺς διοικητὰς τῶν ἐπαρχιῶν θὰ ὀρίσωμε, ποιὲς διατάξεις πρέπει νὰ τηροῦν.

» Κατὰ συνέπειαν και συμφώνως πρὸς τὴν χάρη ποὺ τοὺς χορηγήσαμε ἔχουν υποχρέωση νὰ
προσεύχονται στὸν θεὸ τους γιὰ τὴν σωτηρία μας, γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ κράτους και τὴν δικὴν τους,
ὥστε νὰ διασφαλισθῇ τὸ κράτος και νὰ μποροῦν και ἐκεῖνοι νὰ ζοῦν ἀνενόχλητοι στὰ σπίτια τους».

Χριστιανομαρξιστικὴ Ῥωμοσύνη...

Κύριε διευθυντά,

Μία τηλεοπτικὴ συνομιλία, ποὺ διεξήχθη τὴν 1η Μαΐου μεταξὺ τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου καθη-
γητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πατὴρ Γεωργίου Μεταλληνοῦ και
δύο δημοσιογράφων, τῆς κ. Λιάνας Κανέλλη και τοῦ κ. Βασίλη Ραφαηλίδη, τοῦ μαρξιστοῦ κ. Βα-
σίλη Ραφαηλίδη, ἔδωσε τὴν δυνατότητα νὰ φανῇ, τί κοινὸ ἔχουν, διὰ νὰ συνομιλήσουν, εἰς ἱερεὺς,
ὡς ὁ πατὴρ κ. Γ. Μεταλληνὸς και εἰς μὴ καταφάσκων τὴν θρησκείαν, ὡς ὁ κ. Βασίλης Ραφαηλί-
δης. Πράγματι ἡ συνομιλία διεξήχθη ἐν ἀγαστῇ συμπτοίᾳ και τῶν τριῶν συνομιλητῶν. Ἐκ τοῦ-
του συνάγεται, ὅτι ἡ συνομιλία ἦτο προσυνεννοημένη (τὶς οἶδε ποῖος ἢ ποῖοι ἔδει νὰ τὴν λάβουν
ὑπ' ὄψιν ἀκούοντες αὐτήν). Ἄν δὲ ἀντελήφθη καλῶς, ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν λέξε-
ων «Χριστιανὸς» Ὁρθόδοξος» εἰς τὰς ταυτότητας τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἰσχύουν
προσεχῶς και ἡ συμφωνία γνώμη ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἢ και ἡ μὴ ἀντίδρασις ἐνὸς ἀνθρώπου,
ὡς ὁ κ. Ραφαηλίδης, θὰ εἶχε ἰδιάζουσαν σημασίαν εἰς ἐνδεχόμενον ἐγγείρημα, ὅπερ θὰ γίνῃ,
ἂν χρειασθῇ, ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα αὐτό. Τοῦτο συνάγεται και ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ὅλη συνομιλία πε-
ριεστράφη περὶ τοῦ ποῖος εἶναι Ἕλλην και εἰπώθη χαρακτηριστικῶς, ὅτι, διὰ νὰ εἶναι τις Ἕλλην,
δεόν νὰ ἔχῃ δύο ιδιότητες: τὴν ιδιότητα τοῦ Ῥωμοῦ και τὴν τοῦ Ὁρθοδόξου (Χριστιανοῦ). Διὰ
νὰ εἶναι λοιπὸν τις Ἕλλην, κατὰ τοὺς συνομιλητὰς τῆς ὡς ἄνω συνομιλίας, δεόν νὰ φέρῃ κεκολλη-
μένους ἐπὶ τῶν ὤμων του τὰς δύο ἐτικέτας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν τὸ ἐπὶ αἰῶνας αἰῶνων
μαρτύριον τῶν Ἑλλήνων, τὸ ὁποῖον ἐγένετο πρὸς ἀποκοπὴν αὐτῶν ἀπὸ τὰς ρίζας των, πρὸς ἀπο-

Παραθέτομε τώρα τὸ Διάταγμα τῶν Μεδιολάνων, ποὺ ἐξεδόθη δύο χρόνια ἀργότερα, στὶς 15 Ἰουνίου τοῦ 313 μ.Χ.:

«Ὅταν ἐγώ, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Αὐγουστος κι ἐγώ, ὁ Λικίνιος ὁ Αὐγουστος, εἴχαμε τὴν εὐνυχία νὰ συναντηθοῦμε στὸ Μεδιόλανο καὶ νὰ συζητήσουμε ὅλα τὰ θέματα τὰ σχετικὰ μὲ τὸ κοινὸ συμφέρον καὶ ὄφελος, κρίναμε ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων ζητημάτων ποὺ θὰ ὠφελοῦσαν τοὺς πάντες πρῶτο καὶ κύριο ἐπεβάλλετο νὰ ρυθμιστῇ ἐκεῖνο ποὺ σχετίζεται μὲ τὸ σεβασμὸ πρὸς τὸ θεῖον. Δηλαδή νὰ χορηγήσουμε στοὺς Χριστιανούς καθὼς καὶ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους τὴν ἐλευθερία νὰ ἀκολουθῇ ὁποιαδήποτε θρησκεία ἐπιθυμῇ ὁ καθένας, ὥστε ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ θεότης καὶ ἡ οὐράνια δύναμις, νὰ διακείται εὐμενῶς ἀπέναντι ἡμῶν καὶ ἀπέναντι ὅλων ἐκείνων ποὺ δρῖσκονται ὑπὸ τὴν ἐξουσία μας. Ὅθεν κρίναμε δίκαιο καὶ σωστὸ, νὰ νιοθετηθῇ ἡ πολιτικὴ αὕτη, ὥστε οὐδεὶς νὰ στερεῖται τῆς εὐκαιρίας νὰ ἀφοσιωθῇ εἴτε στὴν λατρεία τῶν Χριστιανῶν εἴτε ὁ ὁποιαδήποτε ἄλλη θρησκεία ποὺ δρῖσκει καταλλήλοτερη γιὰ τὸν ἐναντὶ του, οὕτως ὥστε νὰ μᾶς παρέχει σὲ κάθε ζήτημα ἡ ὑψιστὴ θεότης, ποὺ τὴν λατρεία τῆς ἀσκοῦμε μὲ τέτοια ἐλευθεροφροσύνη, τὴν ποθητὴ τῆς εὐνοια καὶ ἀγαθότητα...».

Λόγοι λοιπὸν καθαροῦ πολιτικοῦ συμφέροντος ἐπέβαλαν τὴν ἀναγνώριση τῶν Χριστιανῶν, λόγοι ἐξουσίας. Καὶ πρῶτος ὁ Γαλέριος καὶ ὄχι ὁ Κωνσταντῖνος, ὅπως ἐσφαλμένα μνημονεύεται, ἔδωσε τὴν ἐλευθερία ἀσκήσεως τῆς πίστεως τοὺς στοὺς Χριστιανούς. Γιατὶ ἀραγε ὁ Κωνσταντῖνος μέν ῥησε νὰ θεωρεῖται ὁ ὑπέρμαχος τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ὁ πρῶτος αὐτοκράτορας-προστάτης αὐτοῦ, ὅταν τὸ ἔργο αὐτὸ τὸ εἶχε ἀρχίσει ὁ Γαλέριος; Καὶ εἶναι σημαντικὸ ἐδῶ νὰ τονίσουμε, ὅτι ὁ Γαλέριος λίγο μετὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ διατάγματος περὶ προστασίας τῶν Χριστιανῶν πέθανε. Κανεὶς δὲν ξέρει τὴν τροπὴ ποὺ θὰ εἶχαν πάρει τὰ γεγονότα, ἂν συνέχιζε νὰ κυβερνᾷ παίρνοντας ἴσως αὐτὸς ἀργότερα καὶ τοὺς τίτλους τοῦ «ἀγίου» καὶ «μεγάλου», ἀφοῦ τὰ ἐγκλήματα ποὺ εἶχε διαπράξει ἀπέχουν πολὺ τῶν στυγνῶν δολοφονιῶν ποὺ διέπραξε ὁ Κωνσταντῖνος (ἐξετέλεσε τὸν πεθερὸ του αὐτοκράτορα Μαξιμιανό, τὴν γυναῖκα του Φαῦστα, τὸν γιὸ τοῦ Κρίσπο, τὸν γαμπρὸ τοῦ Λικίνιο καὶ τὸν ἀνηψιὸ τοῦ γιὸ τοῦ Λικίνιου καὶ τῆς Κωνσταντίας, ποὺ κατὰ διαταγὴν τοῦ Κωνσταντίνου ἐσφάγη, ἀφοῦ ἀποσπάσθηκε ἀπ' τὴν ἀγκαλιά τῆς μητέρας του σὲ ἡλικία δώδεκα ἐτῶν).

Ἄν θάπρεπε νὰ ἐπιλέξουμε ἀνάμεσα στὸν Κωνσταντῖνο καὶ τὸν Λικίνιο, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ποῖός θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρεῖται ἀνεξίθρησκος, αὐτὸς χωρὶς ἀμφιβολία θὰ ἦταν ὁ Λικίνιος. Αὐτὸς ἐπέμενε νὰ δοθεῖ ἡ ἴδια ἀνοχὴ καὶ στοὺς Χριστιανούς ὅπως καὶ στὶς ἄλλες θρησκείες. Ἀλλὰ λόγοι θρησκευτικῆς σκοπιμότητος καὶ πολιτικῆς ἐπέβαλαν νὰ θεωροῦμε ἅγιους ὄχι μόνον ἀδίστακτους δολοφόνους, ἀλλὰ καὶ ἐκμεταλλευτὲς ταυτοχρόνα τὸν συγκυριῶν. Δυὸ ἔργα ἐγράφησαν σχετικὰ μὲ τοὺς δύο αὐτοκράτορες στὶς χῶρες ἐλέγχου τοῦ καθενός. Λατινικὰ στὶς κτῆ-

κοπὴν ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀρχαίαν πατρίδα. Αὐταὶ εἶναι ἡ Ρωμιοσύνη καὶ ὁ δογματισμός. Ἀλλ' ἂν αὐταὶ σήμερον ἀποτελοῦν ἐτικέτας δηλοῦσας τὸ ὡς ἀνω μαρτύριον, παλαιότερον ὑπῆρξαν τὰ ὄργανα δι' ὧν τὸ μαρτύριον τοῦτο ἐπιβάλλετο. Τὰ ὄργανα ταῦτα κατεσκευάσθησαν διὰ σειρᾶς ὅλης διαταγμάτων τῶν μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Α' αὐτοκρατόρων, ὡς λόγον χάριν ἦτο τὸ περὶ νηπιοδαπτισμοῦ διάταγμα τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Α' καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, εἰσαχθείσης, ὅπως εἶπαν καὶ οἱ τρεῖς συνομιληταί, ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, πλὴν δὲν εἶπον οἱ συνομιληταὶ ὅτι ἡ παιδεία αὕτη ἦτο φαλκιδευμένη ἥτοι ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν μὲν ἑλληνικὴ, ἐβραιοφρονοῦσα δὲ ὡς πρὸς τὰς ἰδεολογικὰς καὶ κοσμοθεωρητικὰς τῆς βάσεις. Τὴν Ἑλληνικὴν αὕτην παιδείαν κατήργησε, εἶπεν ὁ εἰς τῶν τριῶν συνομιλητῶν (ὁ κ. Ραφαηλίδης), τὸν 13ον αἰῶνα ὁ ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως μετέπειτα Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Δὲν τὴν κατήργησεν, εἶπεν ὁ πρωτοπρεσβύτερος κ. Γ. Μεταλληνός, ἀλλὰ τὴν ἐψαλίδισε, ἐκ τοῦ φόβου μὴ τῇ δοθείᾳ αὐτῆς ἀναδιώσῃ ἡ εἰδωλολατρεία! Καὶ εἰς τοῦτο συνεφώνησαν καὶ οἱ δύο ἄλλοι, ὅμως ἡ κ. Κανέλλη εἶχε ἐνστασιν τινα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν νηπιοδαπτισμόν, ὅτι, ἐνῶ κατ' αὐτὸν ὁ ἀνάδοχος ἦτο ὑποχρεωμένος ὅπως ἀσχῇ ἐμπέλειαν ἐπὶ τοῦ ἀναδεκτοῦ, ἵνα αὐτὸς καταστῇ καλὸς Ὁρθόδοξος (χριστιανός), σήμερον οὗτος περιορίζεται εἰς τινὰς τυπικὰς ἐπισκέψεις πρὸς τὸ βαπτισθῆν ὑπ' αὐτοῦ νηπιον, φέρων πρὸς αὐτὸ καὶ τινα μικρὰ δῶρα. Ρωμῶς λοιπὸν καὶ ὑποχρεωτικῶς Ὁρθόδοξος ὁ Ἕλληνας, καὶ τοῦτο, ἐνῶ εἶναι ἤδη ἐπὶ θύραις ὁ εἰκοστὸς πρῶτος αἰὼν, καὶ τοῦτο καὶ μὲ τὴν σύμφωνον γνώμην τοῦ κ. Βασιλῆ Ραφαηλίδη!

Μετὰ τμῆς

Πάνος Τοῖνας

Ἐπίτιμος Διευθυντῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης

ἽΟνοκέφαλος ἐσταυρωμένος. Χάραγμα στὸ Παλατῖνο τῆς Ρώμης, σὲ δωμάτιο πὸν χρησίμευε γιὰ τὸν στρατωνισμό τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. (Ἀπὸ τὴν διατριβὴ ἐπὶ διδασκατορία τοῦ πρώην ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἱερωνύμου Ι. Κοτσῶνη «Τὰ χρονολογικὰ ζητήματα τοῦ Σταυροῦ», Ἀθῆναι 1939, σ. 81).

σεις τοῦ Κωνσταντίνου, Ἑλληνικά στὶς κτήσεις τοῦ Λικινίου. Συγγραφεῖς, τοῦ πρώτου ὁ Εὐσέβιος, ἐπίσκοπος Καισαρείας, τοῦ δεύτερου ὁ Λακτάντιος. Καὶ ἀπὸ τοὺς δύο οἱ δύο αὐτοκράτορες ἀνακηρύσσονται προστάτες τῶν Χριστιανῶν. Ἔτσι ὁ Λακτάντιος γράφει, ὅτι ἄγγελος Κυρίου ὑπαγόρευσε στὸν Λικίνιο τὴν προσευχή, μὲ τὴν ὁποία ἄρχισε τὴν μάχη κατὰ τοῦ Μαξιμίνου. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Εὐσέβιος δηλώνει σ' ἓνα κήρυγμά του πὸν ἔκανε στὴν Τύρο: «Τώρα, ὅπως ποτὲ ἄλλοτε στὴν ἱστορία, οἱ αὐτοκράτορες πον βρῖσκονται πάνω ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀναγνωρίζοντας τὴν τιμὴ πὸν ἔλαβαν ἀπὸ ἐκεῖνον (τὸν Χριστό), πτύνουν κατὰ πρόσωπον τὰ ἄψυχα εἶδωλα καὶ ποδοπατοῦν τοὺς ἄνομους νόμους τῶν δαιμόνων, μνηκτριζοῦν τὰ παλαιὰ ψεύδη τῆς παραδόσεως καὶ ἀναγνωρίζουν τὸν ἓνα καὶ μόνον Θεὸ σὰν εὐεργέτη τους καὶ σὰν εὐεργέτη ὅλων τῶν ἀνθρώπων». Ὁ Γαλέριος πράγματι ἀνέφερε, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἐθέσπιζαν δικoὺς τοὺς νόμους, περιφρονοῦσαν τὶς ἄλλες θρησκείες καὶ ὀργανώνονταν ὁμαδικὰ μὲ ἀνατρεπτικὲς εἰς ἄραρος τοῦ πολιτεύματος τάσεις.

Οἱ συγκυρίες στὴν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων ἀνέδειξαν νικητὴ τῆς διαμάχης γιὰ τὴν πολιτικὴ ἀλλὰ καὶ θρησκευτικὴ ἐξουσία τὸν Κωνσταντῖνο. Παράλληλα ὁ Κωνσταντῖνος παρὰ τὴν εὐνοία πὸν δείχνει στοὺς Χριστιανούς, δὲν ἐγκαταλείπει τὴν παλαιὰ θρησκεία. Ἀπόδειξη γι' αὐτὸ, ἡ κοπὴ νομισμάτων πρὸς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους νικητοῦ, τοῦ Ἀρεως σωτῆρος, τοῦ Διὸς

σωτήρος, ἀλλὰ κυρίως πρὸς τιμὴ τοῦ «ἀνίκητου Ἡλίου», ὁδηγοῦ τοῦ Αὐγούστου. Αὐτὸς ὁ θεὸς ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμφανίζεται σὲ νομίσματα μέχρι καὶ τὸ 323 μ.Χ. Αὐτὴν τὴν θεότητα διάλεξε σὰν προστάτιδά του, ὅταν ἔκοψε νόμισμα μετὰ τὴν συνάντησή τοῦ Μεδιολάνου, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος, ὅπου δίπλα στὸ κεφάλι τοῦ Κωνσταντίνου ἐμφανίζοταν αὐτὸ τοῦ θεοῦ Ἡλίου. Ποία ἦταν ἄραγε αὐτὴ ἡ παράξενη θεότητα, ποὺ ἐμφανίζεται τόσο συχνὰ συνδεδεμένη μετὰ τὴν ζωὴ τοῦ Κωνσταντίνου; Ποία ἄλλη ἀπὸ τὸν Μίθρα, θεότητα Περσικῆς προελεύσεως. Ἀπὸ τὴν θρησκεία αὐτοῦ τοῦ θεοῦ πλείστα στοιχεῖα ἀπερρόφησε ὁ Χριστιανισμός καὶ τὰ ἐνέταξε στὴν κοσμοθεωρίαν του.

Ἡ σταχυολόγησις στοιχείων ἀπὸ ἄλλες θρησκείες καὶ πολιτισμοὺς καθὼς καὶ ἡ προσαρμογὴ τους στὴν Χριστιανικὴ θρησκεία ἀποτελοῦσε ἀνέκαθεν ἓνα ἀπ' τὰ οὐσιαστικότερα γνωρίσματα αὐτῆς τῆς θρησκείας καὶ βασικὸ αἶτιο τῆς ἐξάπλωσής της. Πρόκειται γιὰ ἀναγκαστικὴ προσαρμογὴ, ποὺ ὁδηγοῦσε ὁλοένα καὶ περισσότερο κόσμον στὴν θρησκείαν τῶν Γαλιλαίων, ποὺ στηριζόμενη ἀρχικὰ μόνον σὲ δύο διδλῖα, προσπαθοῦσε νὰ ἐπικρατήσει σὲ ἓνα κόσμον λουσμένο ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἐλληνικῆς διανοήσεως, ποὺ διέθετε χιλιάδες τόμων καὶ συγγραμμάτων καὶ ἐρευνοῦσε καὶ ἀμφισβητοῦσε, ἔκρινε καὶ κρινόταν.

Ἄς δοῦμε τώρα μερικὲς ἀπὸ τὶς ὁμοιότητες μεταξὺ Μιθραϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ.

1. Τὸ ἀδελφικὸ πνεῦμα ποὺ ἐπικρατοῦσε στὶς πρώτες κοινότητες καὶ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ τῶν πιστῶν.
2. Ὁ μῦθος περὶ κατακλυσμοῦ καὶ κιθωτοῦ.
3. Ἡ χρῆσις καμπάνας, καντηλιοῦ, ἁγιασμοῦ καὶ κοινωνίας.
4. Ἡ ἐμμονὴ καὶ ἡ σπουδαιότητα ποὺ ἀπέδιδαν στὴν ἐγκράτεια.
5. Ἡ ταῦτισις τοῦ ἀντικειμένου τῆς λατρείας μετὰ τὸν ἥλιο καὶ τὸ φῶς.
6. Ἡ συνεχὴς πάλῃ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ καὶ ὁ τελικὸς θρίαμβος τοῦ καλοῦ.
7. Τὸ δόγμα παραδείσου καὶ κολάσεως.
8. Ἡ δευτέρα παρουσία καὶ ἡ ἀνάστασις τῆς σαρκός.
9. Τὸ λιοντάρι καὶ ὁ ἀετὸς –μιθραϊκὰ σύμβολα, ποὺ τὰ θρῖσκουμε στὰ πρῶτα χριστιανικὰ χρόνια ὡς σύμβολα τῶν εὐαγγελιστῶν Μάρκου, Λουκᾶ καὶ Ἰωάννη ἀντιστοιχῶς.
10. Ἡ ὑπαρξὶς κολυμβήθρας καὶ ἡ ἀφιέρωσις τῆς Κυριακῆς στὸν Θεό.
11. Ἡ χρῆσις τοῦ σταυροῦ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό –ὁ σταυρὸς ἦταν σύμβολο τοῦ ἡλίου στὴν λατρεία τοῦ Μίθρα.
12. Ἡ γέννησις στὴ σπηλιά, ποὺ, ὅπως στὸν Χριστὸ ἔτσι καὶ στὸν Μίθρα, πραγματοποιήθηκε μετὰ τὴν παρουσίαν βοσκῶν σ' αὐτήν.
13. Ὁ μυστικὸς δειπνός μετὰ ψωμί καὶ κρασί. Κατὰ τὴν τελετουργίαν τοῦ μυστικοῦ μιθραϊκοῦ δειπνοῦ μέρος τοῦ τελετουργικοῦ ἀποτελεῖ καὶ ἡ παρακάτω φράσις: *«Αὐτὸς ποὺ δὲν θὰ φάει ἀπ' τὸ σῶμα μου καὶ δὲν θὰ πιεῖ ἀπ' τὸ αἷμα μου, ἔτσι ὥστε νὰ ταυτιστεῖ μαζί μου καὶ ἐγὼ μαζί του, δὲν θὰ λάβει τὴν σωτηρίαν»*.
14. Ἡ προσκύννησις τοῦ Ζαρατούστρα ἀπὸ μάγους ἱερεῖς.
15. Ἡ ἀνάληψις στοὺς οὐρανοὺς –ὁ ἀναληφθεὶς Μίθρας παίρνει θέσιν δίπλα στὸν πατέρα του, τὸν Ἀχούρα-μάσδα.
16. Οἱ «ἁγᾶπες» (δεῖπνα), ποὺ στὰ πρῶτα χριστιανικὰ χρόνια δὲν ἦσαν τίποτε ἄλλο παρὰ ἀντιγραφὴ τῶν ἀντιστοιχῶν τῆς λατρείας τοῦ Μίθρα, ποὺ συνένωναν πιστοὺς αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἀνεξαρτήτως τάξεως.
17. Ἡ χρῆσις φωτοστεφάνου.
18. Ἡ ἡμέρα γεννήσεως –ἡ πιὸ σπουδαία γιορτὴ τοῦ Μίθρα ἦταν στὶς 25 Δεκεμβρίου, ἡμέρα γεννήσεώς του.
19. Τὸ ψωμί, πάντως στὸ ὁποῖο εὐρίσκετο χαραγμένος ὁ σταυρὸς, ποὺ συμβόλιζε τὸν ἄνθρωπον ποὺ προσεύχεται.
20. Ἡ προσευχὴ καὶ οἱ ἱεροὶ ὕμνοι ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, ποὺ συγκεντρώνονται γύρω ἀπὸ ἓναν βωμὸ, ποὺ φωτιζόταν ἀπὸ ἀναμμένα κεριά.
21. Ἡ ὑπαρξὶς ἐκτεταμένων νηστειῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ μυστήριον τῆς μιθραϊκῆς κοινωνίας, ἐνδιαφέρουσα νομίζω ὅτι εἶναι ἡ ἀποψις τοῦ Ἰουστίνου τοῦ μάρτυρος, ἀπὸ σύγγραμμα τοῦ 150 μ.Χ.

«Ἐτοποθετοῦν (οἱ Μιθραῖοι) ἐμπροσθεν τοῦ μύστου ἓνα ἄρτον καὶ ποτῆριον πλήρες ὕδατος, πάνω ἀπ' τὸ ὁποῖον ὁ ἱερεὺς ἐξεφώνει ἱερὰς ἐκφράσεις. Ἡ προσφορά αὐτὴ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ὕδατος, μετὰ τῶν ὁποίων χωρὶς ἀμφιβολία ἀνεμίνγνον καὶ οἶνον, συγκρίνεται ἐκ μέρους τῶν

ἀπολογητῶν μετὰ τὴν χριστιανικὴν θείαν κοινωνίαν, ἐδίδετο δὲ μετὰ ἀπὸ μεγάλης διαρκείας δοκιμασίας. Εἶναι πιθανὸν νὰ ἐγίνοντο δεκτοὶ μόνον οἱ μεμνημένοι, οἱ ὅποιοι καὶ εἶχαν ἀνέβῃ εἰς τὸν βαθμὸ τῶν Λεόντων. Τὸ οὕτω περιγραφέν συμπόσιον εἶναι ἡ τελετουργικὴ ἀναπαράστασις τοῦ συμποσίου τοῦ Μίθρα μετὰ τοῦ Θεοῦ Ἡλίου πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του πρὸς τοὺς οὐρανούς».

Εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ δύο θρησκείες (Μιθραϊσμός-Χριστιανισμός) συμπορεύτηκαν γιὰ τέσσαρις περίπου αἰῶνες, ὥσπου στὰ μέσα τοῦ 4ου αἰῶνος ὁ Χριστιανισμός κατάφερε νὰ ἐπικρατῇ τοῦ μεγάλου τοῦ ἀντιπάλου, υἱοθετώντας καὶ ταυτόχρονα ἀλλοιώνοντας, προσαρμόζοντας στὴν δική του λατρεία καὶ τὸ τελετουργικὸ τὰ βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ Μιθραϊσμοῦ, πετυχαίνοντας ταυτόχρονα τὴν συγχώνευση τῶν δύο θρησκειῶν σὲ μιὰ χοάνη ἰδεῶν καὶ ἡθῶν, πού παραμένει ἀνοικτὴ, γιὰ νὰ προσελκύει ὁπαδοὺς τῶν θρησκειῶν πού ἀφομοιώνει.

Ἡ θρησκεία τῶν πολεμιστῶν τοῦ Κωνσταντίνου

Ὁ Μιθραϊσμός θὰ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν θρησκεία τῶν πολεμιστῶν, καθὼς ἡ προσφιλέστατη ὀνομασία τοῦ θεοῦ Μίθρα ἦταν αὐτὴ τοῦ «ἀνίκητου Ἡλίου». Σὰν ἀήττητος ἐλατρεῖτο ἀπὸ πολλοὺς αὐτοκράτορες, πού ἐπέκτειναν ταυτόχρονα καὶ τὸν τίτλο τοῦ ἀήττητου καὶ στοὺς ἑαυτοὺς τους. Ἔτσι ὁ τίτλος *invictus* (ἀήττητος) τοῦ Θεοῦ ἐπίσημα ἀποδίδεται καὶ στοὺς καίσαρες ἀντιπροσώπους τοῦ Θεοῦ στὴν γῆ. Χαρακτηριστικὸ τῆς εὐνοίας τῶν αὐτοκρατόρων πρὸς τὸν θεὸ Μίθρα εἶναι καὶ ἡ ἀφιέρωσις σ' αὐτὸν μεγάλου θωμοῦ ἐκ μέρους τοῦ Διοκλητιανοῦ, τοῦ Γαλερίου καὶ τοῦ Λικινίου τὸ 308 στὴν πόλιν Καρνοῦντα, στὴν Πανονία, διότι τὸν θεωροῦσαν «προστάτῃ τῆς αὐτοκρατορίας». Μαζὶ με τοὺς αὐτοκράτορες καὶ οἱ στρατιῶτες ἐνεργώντας σὰν ἱεραπόστολοι τοῦ Μίθρα μετέφεραν με τὴν σειρά τους τὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἐγκαθίσταντο οἱ Ρωμαϊκὲς λεγεῶνες. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ Μιθραϊσμός εἶχε θρεῖ μιὰ μεγάλη ἀπήχηση μέσα στὴν αὐτοκρατορία, ἀνάλογη τοῦ Χριστιανισμοῦ, καθὼς, ὅπως το-νίσαμε καὶ ἀνωτέρω, ἀνταγωνίζοντο μετὰξὺ τῶν σὲ ἐπεκτατικότητά.

Βασικὸ μειονέκτημα τοῦ Μιθραϊσμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου πλεονέκτημα τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν διαμάχη αὐτὴ ἦταν ἡ μὴ ἀποδογὴ τῶν γυναικῶν στὰ Μιθραϊκὰ μυστήρια – καὶ ἀντιστρόφως ἡ μεγάλη συμμετοχὴ γυναικῶν στὴν Χριστιανικὴ θρησκεία. Ὁ ὀξυδερκής Κωνσταντῖνος βλέποντας τὴν σύγκρουση αὐτὴν ἀπέφυγε νὰ πάρῃ θέση ἀρχικά, ἀλλὰ ἀργότερα ἐνεργώντας με μεγάλη πονηριά, ἔχοντας Μιθραϊστὲς ἀλλὰ καὶ Χριστιανούς στὸ στράτευμά του ἐφήυρε κατὰ τὸ ἐνδιάμεσο, κατὰ τὸ γενικὰ ἀποδεκτὸ ἀπ' τοὺς στρατιῶτες του. Ἔτσι ὁ φωτεινὸς σταυρὸς πάνω στὸν ἥλιο ἱκανοποιοῦσε τόσο τοὺς Μιθραϊστὲς, ὅσο καὶ τοὺς Χριστιανούς. Γιὰ τοὺς πρώτους ὁ ἥλιος ἦταν ὁ «*invictus*», γιὰ τοὺς δευτέρους τὸ σύμβολο τῆς οὐράνιας δυνάμεως. Γιὰ τοὺς Μιθραϊστὲς ὁ σταυρὸς ἦταν τὸ ἡλιακὸ σύμβολο, γιὰ τοὺς Χριστιανούς τὸ σύμβολο τοῦ μαρτυρίου τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ ἀπὸ τὴν νίκη του ἐπὶ τοῦ Μαξεντίου ὁ Κωνσταντῖνος ἐξακολούθησε τὴν ἴδια πολιτικὴ.

Καὶ ἐδῶ θὰ κάνουμε μιὰ παρένθεση σχετικὴ μετὰ τὴν προϋπαρξὴ τοῦ συμβόλου ✠ στοὺς πρὸ τοῦ Χριστοῦ χρόνους. Ἔτσι ἀκόμα καὶ αὐτὸ τὸ συγκεκριμένο γιὰ πολλοὺς σύμβολο ✠ θὰ μπορούσε νὰ ἐρμηνευθεῖ ποικιλοτρόπως, καθ' ὅτι, ὅπως καὶ ὁ σταυρὸς, εἶναι ἀρχαιότερο τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Σὲ πάπυρο τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου βρίσκουμε τὸ ✠ ὡς συντομογραφία τῆς λέξεως *ἐκατόνταρχος*, σὲ ἄλλο δὲ πάπυρο τῆς λέξεως *ἐκατονταρχία*. Σὲ νόμισμα τοῦ Δεκίου τὸ ✠ ἐτέθη ὡς συμπλεγμα τῶν γραμμάτων Χ καὶ Ρ στὴν λέξη *ἄρχων*. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο στίς λέξεις πού ἀρχίζουν ἀπὸ Χ καὶ Ρ ἢ περιέχουν τὰ δύο αὐτὰ γράμματα, ὅπως στίς λέξεις *χρόνος*, *χρῆμα*, *χρυσός*, *χρῖω*, *χρησθαι*, *χρηματίζειν*, *χιλίαρχος* κ.ἄ. Ἀκόμα σὲ πλίνθο, πού προέρχεται ἀπὸ τὴν Ρόδο καὶ ἀπόκειται τώρα στὸ Βρετανικὸ Μουσείο, βρίσκουμε μέσα σὲ πλαῖσιο τὸ ✠, πού δηλώνει τὸ σῆμα τοῦ ἐργοστασίου κατασκευῆς τῆς πλίνθου. Ἀπὸ κάποια δὲ ἐπιγραφή ἐκ Φαίνης, πού βρίσκεται στὴν Ἰορδανία, διαβάσουμε:

Πετοῦστον

Εὐδημον

✠ (χιλίαρχον) Λε(γεῶνος) Ι Ζ' Φ λ(αβίας)

Φίρ(μης) Φαίνης.

Ὁ Gardthausen τὸ θεωρεῖ αὐτούσιο σύμβολο τοῦ Μιθραϊσμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὁ μονογραμματικὸς σταυρὸς ✠ ἦταν γνωστὸς στοὺς Ἑθνικούς. Ἔτσι σὲ νομίσματα τοῦ Τιγράνη, βασιλέως τῆς Ἀρμενίας (96-64 π.Χ.), βρίσκουμε τὸ ✠ στὴν θέση τῆς λέξεως *Τιγράνης* σὲ νομίσματα τῶν

Ἀρσακιδῶν Χ, XIII καὶ XIV (92-38 π.Χ.) τὸ * δηλώνει τὴν πρωτεύουσα τῆς Ἀρμενίας Τι-
γρανόκερτα. Σὲ ροδιακὲς ἐπιγραφὰς σημαίνει τὴν τριακοστὴ τοῦ μηνός. Ἐς ἐπιστροφὴν ὅμως
στὸν Κωνσταντῖνον κλείνοντας αὐτὴν τὴν μικρὴ ἀλλὰ σημαντικὴ, νομίζω, παρένθεση.

Τὸ 321 μ.Χ. ὁ αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος θεσπίζει νόμο, βάσει τοῦ ὁποίου κατὰ τὴν σεβά-
σμο μέρα τοῦ Ἡλίου ὅλα τὰ δικαστήρια καὶ ὅλα τὰ ἐργαστήρια πρέπει νὰ εἶναι κλειστά καὶ ὅλος
ὁ ἀστικὸς πληθυσμὸς νὰ ἀναπαύεται. Μὲ ἓναν δεῦτερο νόμο τοῦ λίγους μῆνες ἀργότερα ὀρίζει,
ὅτι κατὰ τὴν ἡμέρα ποὺ τιμᾶται μὲ τὴν προσκύνηση τοῦ Ἡλίου, δηλαδὴ τὴν Κυριακὴν, δὲν πρέ-
πει τὰ δικαστήρια νὰ ἀσχολοῦνται μὲ ἐκδίκαση ἀντιδικιῶν, ἐνῶ ἐπιτρέπει τὶς ἀπελευθερώσεις
δούλων καὶ τὶς χειραφεσίες. Εἶναι χρήσιμο ἐδῶ νὰ ἐπισημανθεῖ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος
δὲν ἀποκαλεῖ τὴν Κυριακὴν μὲ τὴν χριστιανικὴ τῆς ὀνομασία (ἡμέρα τοῦ Κυρίου) ἀλλὰ μὲ τὴν
μυθολογικὴ (ἡμέρα τοῦ Ἡλίου). Ὁνομασία, ποὺ ἔχει μείνει ἕως καὶ τὶς μέρες μας σ' αὐτὴν τὴν μι-
θολογικὴ τῆς μορφῇ καὶ θεωρεῖται ὅτι κατ' αὐτὴν τιμᾶται ὁ Χριστός, ἐνῶ στὴν οὐσία λατρεύεται
ὁ Μίθρας (Sun-day, Sonn-tag = μέρα τοῦ Ἡλίου). Γιατὶ στὴ λατρεία τοῦ Μίθρα κανεῖς δὲν ἐργα-
ζόταν ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἡ ὁποία ἦταν ἀφιερωμένη στὸν Μίθρα.

Ὁ Κωνσταντῖνος λοιπὸν, γνωρίζοντας τὴν εὐνοια ποὺ ἐπέδειξαν οἱ προηγούμενοι αὐτοῦ
αὐτοκράτορες πρὸς τὴν λατρεία τοῦ Μίθρα καὶ ἔχοντας σὰν δεδομένο τὴν ἀναγνώρισή της,
προσπάθησε νὰ ἀναγνωρίσει μὲ τὴν σειρά του τὸν Χριστιανισμό, ὅχι ἀπὸ πίστη δέδαια, ὅπως
ἀρέσκονται πολλοὶ νὰ πιστεύουν, ἀλλὰ ἀπὸ καθαρὴ φιλοδοξία. Ἀναζητοῦσε κατὶ νέο, κατὶ «δι-
κό του», μέσα ἀπ' τὸ ὁποῖο θὰ μπορούσε ὁ ἴδιος νὰ ικανοποιήσῃ τὸ ἐξουσιαστικὸ του πάθος.
Ταυτόχρονα ὅμως δὲν ἤθελε νὰ χάσῃ καὶ τὸ «παλιό». Γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ μέχρι τὸ 323 ἐξα-
κολοθεῖ νὰ κόβει νομίσματα πρὸς τιμὴν τοῦ «ἀνίκητου Ἡλίου». Ἐπιφυλακτικὰ λοιπὸν στὴν
ἀρχὴ ἀλλὰ κατόπιν πιὸ ἔντονα ἀρχισε νὰ ὑποστηρίζει τὴν νέα ἰδεολογία, ποὺ θὰ στερέωνε ἀκό-
μα περισσότερο τὴν ἐξουσία του, τὸν Χριστιανισμό.

Καὶ δὲν τὸν ἐνδιέφερε ἅμεσα τὸ ποσοστὸ τῶν Χριστιανῶν στὸ στράτευμά του, ἀλλὰ τὸ ὅτι
ἐμφανιζόμενος ὡς ὑποστηρικτὴς τοὺς θὰ εἶχε καὶ τὴν καθολικὴ ἀργότερα ἀφοσίωσή τους. Θὰ
ἦταν στὰ χεῖρά του μιὰ εὐπλάσθη μάζα, ποὺ ὁ ἴδιος θὰ διαμόρφωνε ἀνάλογα μὲ τὶς ἐπιδιώξεις
του, ὅπως στὴν συνέχεια ἐγίνε. Ἔτσι καθαιροῦσε καὶ ἐξόριζε ἐπισκόπους, ὅχι μόνο ὅταν κα-
ταδικάζονταν ἀπὸ σὺνδοδο, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ ἀπεφάσιζε ὁ ἴδιος. Εἶχε ἀκόμα τὴν ἀρμολογία
νὰ διορίζει καὶ ἐπισκόπους, ὅπως ἔκανε στὴν σὺνδοδο τῆς Ἀντιοχείας, ὅπου δὲν ἐνέκρινε τὴν
ἀπόφαση τῆς συνόδου καὶ πρότεινε νὰ διαλέξουν ἀνάμεσα σὲ δύο ἀντιπροσώπους, ποὺ ὁ ἴδιος
εἶχε ἐπιλέξει.

Οἱ ἐκφράσεις μὲ τὶς ὁποῖες ἐκφράζεται γιὰ τὴν θεότητα, ὅπως γνωρίζουμε ἀπ' τὰ διασωζό-
μενα κείμενα, εἶναι «ὑψιστος», «παντοδύναμο», «μέγιστος», «μεγαλοδύναμο», ἀλλὰ ποτὲ ὁ
θεὸς δὲν ἀποκαλεῖται θεὸς τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἀγάπης καὶ σπανίως «σωτὴρ». Τὸ 312 διαλύει τοὺς
πραιτωριανούς, σώμα ἐπιλέκτων λεγεωναρίων καὶ προσωπικὴ φρουρά τοῦ αὐτοκράτορα, το-
ποθετώντας βαρβάρους, κυρίως Γερμανοὺς σ' αὐτὴν. Σὺν τῷ χρόνῳ τοὺς τοποθετεῖ στὰ ὑψη-
λότερα στρατιωτικὰ ἀξιώματα ἀπονέμοντάς τους ἀκόμη καὶ τοὺς μεγαλύτερους τίτλους στὴν
ἱεραρχία τῆς αὐτοκρατορίας. Ὡς ὑποστηρικτὴς τῆς χριστιανικῆς λατρείας δὲν ἀμελεῖ ὅμως ἐπ'
οὐδενὶ τὴν αὐτοκρατορικὴ λατρεία, ὅσο ἀντιπαθικὸ κι ἂν φαίνεται αὐτό.

Τὴν αὐτοκρατορικὴ λατρεία τὴν ἀποδέχεται μέχρι καὶ τὸ τέλος τῆς αὐτοκρατορίας του, ὅπως
μαρτυρεῖ μιὰ ἐπιγραφὴ, ποὺ δρέθηκε στὴν πόλιν Hispallum τῆς Οὐμβρίας καὶ ποὺ ἀναφέρεται
στὴν αἴτηση ἐκδόσεως ἀδείας, ποὺ ζητοῦσαν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως, γιὰ νὰ κτίσουν ναὸ πρὸς
τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος καθὼς καὶ γιὰ τὸ νὰ ὀργανώνουν θεατρικὲς παραστάσεις καὶ μονο-
μαχίες μὲ δικὸν τοὺς ἀρχιερέα. Ἡ ἄδεια ἐδόθη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο. Μὲ
τέτοιες πράξεις ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε τὴν εὐνοια τόσο τῶν μεγάλων μαζῶν τῶν Ἑθνικῶν ὅσο καὶ
τῶν Χριστιανῶν, ἀκόμα δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων. Ἦταν αὐτοκράτωρ «κοινῆς ἀποδοχῆς».

Ὅταν ξεκαθάρισε ποῖα ἀπ' ὅλες τὶς θρησκείες, τὸν συνέφερε περισσότερο, τόσο ἀτομικὰ ὅσο
καὶ συνολικὰ, γιὰ νὰ διαμορφώσῃ τὴν ἐνιαία αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία τοῦ ἐνὸς οἰκουμενικοῦ
θρησκευματος, ποὺ ταυτόχρονα θὰ ἔδινε τέλος στὶς ἀνταρσίες λόγω θρησκευτικῶν λόγων, ἐπέ-
λεξε τὸν Χριστιανισμό. Γιατὶ τὸ ἐνιαῖο θρησκευτικὸ «μοντέλο» τῶν ὁμαδοποιημένων πιστῶν σὲ
οἰκουμενικὸ ἐπίπεδο ἢ θρησκεία τῶν χαμηλῶν κοινωνικῶν τάξεων δὲν θὰ μπορούσε, παρὰ νὰ
καταπνίξῃ τὴν ὁποιαδήποτε ἀντίδραση ἐναντία στὴν ἐξουσία. Ἐν ἀπουσία ἀντιλόγου καὶ ἀντι-
πάλων ὁ αὐτοκράτορας ἐπέτυχε νὰ μείνῃ στὴν ἱστορία ὡς «ἅγιος», «μέγας» καὶ «ἰσαπόστολος»
Κωνσταντῖνος.

ιβ. Ζαχαρίας

Ἐπιτέλους καὶ ἓνας προπάτορας (δικός μας, τῶν Ἑλλήνων), πὺν δὲν δόσκει πρόδα-
τα. Αὐτὸς ἀσχολεῖται μὲ ἀνώτερα πράγματα. Ἐπαγγελματίας δραματιστής. Κάθεται-
βλέπει ὁράματα, περπατάει -ξαναβλέπει, κοιμᾶται, εἴτε ὀρθιος εἴτε ξαπλωμένος- πάλι
ὁράματα βλέπει. Καὶ ἡ φαντασίωσή του; Ὁ Γιαχβὲ-τιμωρός, πὺν εἶναι καὶ φιλαράκι του
καὶ τὰ λένε συχνά. Γιατί δὲν εἶναι τιμωρός, πρέπει νὰ τονίσουμε τὴν διαφορὰ, ὁ Γιαχβὲ
γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες πὺν τὸν πιστεύουν, ἀλλὰ γιὰ ὅποιους ἄλλους διανοηθοῦν ὅτι δὲν
ὑπάρχει. Αὐτοὺς κλάψε τους, μάνα, κλάψε τους. Τοὺς πῆρε τὰ κεφάλια. Ἔτσι μιὰ μέρα,
ἐκεῖ πὺν κοιμόταν ὀρθιος ὁ προπάτοράς μας, τοῦρθε τὸ μήνυμα: «καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ δρεπάνον πετόμενον» καὶ εἶπε πρὸς με: τί σὺ βλέπεις; καὶ εἶπα
ἐγὼ ὥρῳ δρεπάνον πετόμενον μήκους πῆχεων εἴκοσι καὶ πλάτους πῆχεων δέκα· καὶ εἶπε
πρὸς με: αὕτη ἡ ἀρά ἡ ἐκπορευομένη ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, διότι πᾶς ὁ κλέπτῃς
ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθῆσεται, καὶ πᾶς ὁ ἐπίορκος ἐκ τούτου ἐκδικηθῆσεται καὶ
ἐξοίσω αὐτό, λέγει Κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὀμνύοντος τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψεύδει καὶ καταλύσει ἐν μέσῳ τοῦ
οἴκου αὐτοῦ καὶ συντελέσει αὐτὸν καὶ τὰ ξύλα αὐτοῦ καὶ τοὺς λίθους αὐτοῦ» («Ζαχ.»,
Ε' 1-4). Καὶ πρέπει ἐδῶ νὰ κάνουμε πάλι μιὰ διευκρίνιση. Ὁ προπάτοράς μας, ὅταν γεν-
νήθηκε, εἶχε ἓνα ἔμφυτο χάρισμα. Τοῦ ἔβαλε ὁ Γιαχβὲ ὑποδεκάμετρο στὰ μάτια, γιὰ νὰ
μετράει τὰ ἱπτάμενα ἀντικείμενα πὺν τοῦστελνε. Ἔτσι μὲ τὸ πὺν βλέπει τὸ ἱπτάμενο δρε-
πάνι, ἀμέσως τὸ μέτρησε: 20x10, ἔκανε τὸν ὑπολογισμό καὶ ἔβγαλε τὸ γινόμενο, δηλαδὴ
πόσα κεφάλια μπορεῖ νὰ πάρῃ. Γιατί, ὅπως τοῦ λέει ὁ Γιαχβὲ, ὅταν κάποιος πῇ ψέμμα-
τα ἢ κλέψῃ, τότε τὸ ἱπτάμενο δρεπάνι θὰ τὸν κυνηγάει μέχρι καὶ μέσα στοῦ σπίτι του, γιὰ
νὰ τὸν σκοτώσῃ. Καὶ τί πόρτες καὶ παράθυρα νὰ κλείσῃς, τὸ δρεπάνι τοῦ Γιαχβὲ εἶναι
ἀνίκητο. Σπάει ξύλα καὶ λίθους, ὅπως λέει, καὶ παίρνει τὸ κεφάλι. Ὁ καλύτερος σκη-
νοθέτης ταινιῶν θρόιλλερ θάταν σήμερ᾽ ὁ Γιαχβὲ. Τί φαντασία! «Ὁ σχιζοφρενὴς δολο-
φόνος μὲ τὰ ἱπτάμενα δρεπάνια». Μέχρι καὶ Ὁσκαρ θάπαιρνε.

Ὅμως εἶναι κάτι, πὺν ἀκόμα δὲν κατάλαβα καὶ ἐπειδὴ δὲν μπορῶ σὰν τὸν προπάτο-
ρά μας τὸν Ζαχαρία -τί ὠραῖο ὄνομα ἀλήθεια- νὰ δραματίζομαι κάθε τόσο καὶ λιγάκι
τὸν Γιαχβὲ τιμωρῶ, ἐλπίζω σὲ κάποια λογικὴ ἐξήγηση θάσει τῶν δεδομένων. Ὅταν οἱ
Ἑβραῖοι φεύγοντας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο κατάκλεψαν τοὺς Αἰγυπτίους, ὅλοι ἀνεξαίρετως
-μέχρι καὶ τὰ ροῦχα τοὺς πῆραν καὶ τοὺς γύμνωσαν-, τότε θάσει τῆς λογικῆς τοῦ Γιαχ-
βὲ περὶ κλεπτῶν δὲν θάπρεπε νὰ ὑπάρχει σήμερ᾽ Ἑβραϊκὸ ἔθνος. Τί ἔγινε, τὰ ἱπτάμενα
δρεπάνια τοῦ Γιαχβὲ ἐκεῖ δὲν δούλεψαν; Οἱ Ἑβραῖοι κλέφτες δὲν πιάνονται; Ἴσως ὁμως
δίνει τὴν ἀπάντησιν ὁ Γιαχβὲ στὸν προπάτορά μας, πὺν δραματίζεται, ὅταν λέει: «τέρ-
πον καὶ εὐφραίνου, θυγάτερ Σιών, διότι ἐγὼ ἔρχομαι καὶ κατασκηνώω ἐν μέσῳ σου, λέ-
γει Κύριος» («Ζαχαρίας», Β' 14). Νάτος ὁ Γιαχβὲ, πὺν μᾶς δγῆκε καὶ τουρίστας μὲ τὸ σλί-
πινγκ-μπάγκ καὶ τὴν σκηνὴν του, πὺν πάει νὰ βρῇ τὴν κορούλα του Σιών, τὴν θυγατέρα
του, καὶ νὰ κατασκηνώσῃ ἐκεῖ, κοντὰ της. Καὶ συνεχίζει ὁ Γιαχβὲ: «ἐπιστρέψω ἐπὶ Σιών
καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ Ἱερουσαλήμ, καὶ κληθῆσεται ἡ Ἱερουσαλήμ πόλις ἀληθινὴ
καὶ τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου παντοκράτορος ὄρος ἁγίον» («Ζαχ.», Η' 3). Καὶ ἄφου τὸ στήσῃ
τὸ τσαντήρι του ὁ Γιαχβὲ στὴν μέση τῆς Ἱερουσαλήμ, φτάνουμε στοῦ ζουμί: «ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ἐκείναις, ἐὰν ἐπιλάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν τῶν ἐθνῶν καὶ ἐπι-
λάβωνται τοῦ κρασπέδου (φορέματος) ἀνδρὸς Ἰουδαίου λέγοντες: πορευσόμεθα μετὰ
σοῦ, διότι ἀκηκόαμεν ὅτι ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστι» («Ζαχ.», Η' 23).

Αὐτὸ ἦταν. Ἐπιτέλους τὸ εἶπε. Ὅταν λοιπὸν ὁ Γιαχβὲ δὲν θᾶναι πανταχοῦ παρὼν,
γιατὶ κουράσθηκε νὰ γυρνᾷ τόσους αἰῶνες καὶ πάει στὴν κορούλα του τὴν Σιών νὰ κα-

τασκηνώση, τότε θα τρέξουν όλα τα ἔθνη τῆς γῆς καὶ θα ποῦν ἰκετεύοντας καὶ πιάνοντας τὸ φόρεμα τοῦ Ἰουδαίου: Θὰ ἔρθουμε μαζί σου, Σιών, γιατί ἀκούσαμε, καὶ ποῦ νὰ δεῖτε κιόλας, ὅτι ὁ Γιαχβὲ εἶναι μαζί σου. Κάτι μοῦ θυμίζει αὐτὸ ποῦ ἐγίνε πιὸ μετὰ, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ ἀκριβῶς τί.

Στὴν συνέχεια ὁ Γιαχβὲ, ἀφοῦ ξεκουράστηκε, ἀναφέρει τὸ ξεκαθάρισμα ποῦ ἐπέρχεται εἰς βάρος τῶν μὴ Ἰουδαίων: «ὄψεται Ἀσκαλὼν καὶ φοδηθήσεται, καὶ Γάζα καὶ ὀδνηθήσεται σφόδρα, καὶ Ἀκκάρων, ὅτι ἡσχύνθη ἐπὶ τῷ παραπτώματι αὐτῆς· καὶ ἀπωθεῖται βασιλεὺς ἐκ Γάζης, καὶ Ἀσκαλὼν οὐ μὴ κατοικηθῇ. Καὶ κατοικήσουσιν ἀλλογενεῖς ἐν Ἀζώτῳ καὶ καθελῶ ὕδριν ἀλλοφύλων» («Ζαχ.», Θ' 5-6). Συμπτωματικά ὅλες οἱ παραπάνω πόλεις εἶναι Ἑλληνικές. Καὶ ἀκοῦστε στὴν συνέχεια, τί θὰ κάνῃ ὁ Γιαχβὲ στοὺς κατοίκους τῶν Ἑλληνικῶν αὐτῶν πόλεων, ποῦ, ὅπως λέει, κατοικοῦν «ἀλλογενεῖς» καὶ «ἀλλόφυλοι», οἱ Ἕλληνες. «Καὶ ἐξαρθῶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ τὰ ὀδελύγματα αὐτῶν ἐκ μέσου ὀδόντων αὐτῶν» («Ζαχ.», Θ' 7). Θὰ τοὺς θγάλη, θὰ τοὺς στραγγίσῃ τὸ αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα τους, καὶ τοὺς ρύπους, τίς βρωμιές ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δόντια τους. Τί φιλευσπλαγία. Ὁ πατέρας τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Ἐδῶ ἰσχύει τὸ ὁμοούσιον καὶ ἀδιαίρετον ἄραγε τοῦ τριαδικοῦ σχήματος: Ἐχω αὐτὴν τὴν ἀπορία. Καὶ ἀφοῦ τελειώσει μὲ τοὺς Ἕλληνες τῶν τόπων ἐκείνων, ἀνακράζει ὁλος χαρὰ ὁ Γιαχβὲ: «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ» («Ζαχ.», Θ' 9). Γεῖά σου, κοροῦλα μου Σιών, λοιπὸν. Ὑπάρχουν ὅμως κι ἄλλοι Ἕλληνες. Γι' αὐτὸ «...καὶ ἐξεγερωῶ τὰ τέκνα σου, Σιών, ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων καὶ ψηλαφήσω σε ὡς ρομφαία μαχητοῦ· καὶ Κύριος ἔσται ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολίς, καὶ κύριος παντοκράτωρ ἐν σαλπίγγι σαλπιδί καὶ πορεύσεται ἐν σάλῳ ἀπειλῆς αὐτοῦ. Κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐτούς, καὶ καταναλώσουσιν αὐτούς, καὶ καταχώσουσιν αὐτούς ἐν λίθοις σφενδόνης, καὶ ἐκπλύνονται αὐτούς ὡς οἶνον, καὶ πλήσουσιν ὡς φιάλας θυσιαστήριον» («Ζαχ.», Θ' 13-16).

Ὁ Κύριος ὁ Παντοκράτωρ λοιπὸν θὰ ἐξεγείρει τὴν Σιών κατὰ τῶν Ἑλλήνων, θὰ δοθηθῇ στὴν ἐξόντωσή τους καὶ ἡ Σιών θὰ τοὺς πιῇ ὅπως τὸ κρασί, θὰ τοὺς ἐξαφανίσῃ. Καὶ ὅσοι στὸ μέλλον τολμήσουν νὰ ἀπειλήσουν τὴν Σιών, «καὶ αὕτη ἔσται ἡ πτώσις, ἣν κόψει Κύριος πάντας τοὺς λαοὺς, ὅσοι ἐπεστράτευσαν ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· τακήσονται αἱ σάρκες αὐτῶν ἐστηκότων αὐτῶν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ρυθσονται ἐκ τῶν ὀπῶν αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν τακήσεται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔκστασις Κυρίου μεγάλη ἐπ' αὐτούς, καὶ ὁ Ἰουδας παρατάξεται ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ συνάξει τὴν ἰσχὴν πάντων τῶν λαῶν κυκλόθεν, χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ ἱματισμὸν εἰς πλῆθος σφόδρα» («Ζαχ.», ΙΔ' 12-14).

Θὰ τοὺς κοποῦν λοιπὸν οἱ σάρκες (τῶν Ἑλλήνων) καὶ θὰ πέσουν στὰ πόδια τους, θὰ χυθοῦν τὰ μάτια τους ἀπὸ τίς κόγχες, θὰ κοπῇ ἡ γλῶσσα τους μέσα στὸ στόμα τους. Καὶ τότε θὰ ἐκστασιαστῇ ὁ Γιαχβὲ. Ὅταν δὲ ὁ Ἰουδας κατακλέψῃ τοὺς γύρω λαοὺς καὶ τοὺς πάρει χρυσάφι, ἀσήμι ἀκόμα καὶ τὰ ρούχα τους, τότε αὐτὸ δὲν εἶναι κλεψιά κατὰ τὸν Κύριο Παντοκράτορα, ὅποτε δὲν λειτουργοῦν καὶ τὰ ἱπτάμενα ὀρεπάνια του, ποῦ εἶδε ὁ ἅγιος προπάτοράς μας.

Παρ' ὅλο ποῦ φαίνονται πιά ὅλα τόσο ξεκάθαρα, ἔχω ἐντούτοις μιὰ ἀπορία. Ἡ φιγούρα τοῦ Κυρίου Παντοκράτορος, ποῦ κοσμεῖ ἐδῶ καὶ αἰῶνες, μέχρι καὶ σήμερα, τὸ ἐσωτερικὸ τῶν τρούλλων τῶν ἐκκλησιῶν μας, σὲ ποιὸν ἀνήκει. Στὸν δικὸ μας παντοκράτορα, τὸν Χριστό, ἢ στὸν παντοκράτορα ποῦ θγάξῃ τὰ ἄντερα ἀνάμεσα ἀπ' τὰ δόντια τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ αἷμα ἀπ' τὸ στόμα τους; Καὶ ἐδῶ ἰσχύει ἢ δὲν ἰσχύει τὸ ὁμοούσιον καὶ ἀδιαχώριστον τῆς Ἀγίας Τριάδος;

Ὁ Ἀπόγονος

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

“Αθλια ἐπιστημονική ἀπάτη ὁ ἰσχυρισμός περὶ ἀνθρωποθυσιῶν στὴ Μινωικὴ Κρήτη

[Πήραμε καὶ δημοσιεύουμε τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ν. Μαρουλά-
κη:

Μαρούσι 11/5/95

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,
Συγχαρητήρια γιὰ τὸ περιοδικό σας
(τοῦ ὁποίου εἶμαι φανατικός ἀναγνώ-
στης ἐδῶ καὶ ἕνα χρόνον), καθὼς καὶ γιὰ
τὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλετε γιὰ
τὴ διάδοση τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς
Ἑλληνικῆς ἰδέας.

Αὐτὲς τὶς μέρες ἔπρεσε τυχαῖα στὰ χέ-
ρια μου ἕνα περιοδικό, τὸ ὁποῖο, ἂν καὶ
ἐκδίδεται ἀπὸ “Ἕλληνες, φέρει τὸν
Ἀγγλόφωνο τίτλο “EXPERIMENT”. Στὸ
συγκεκριμένο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ
αὐτοῦ (Νο3, Μάιος-Ἰούνιος 1995)
υπάρχει ἕνα ἄρθρο γραμμένο ἀπὸ τὸν
καθηγητὴ ἀρχαιολογίας κ. Γ. Σακελ-
λαράκη μὲ τίτλο «*Ἀνθρωποθυσία στὸ
ἱερό τῶν ἀνέμων*».

Στὸ ἄρθρο αὐτὸ περιγράφονται οἱ
ἀνασκαφές, ποὺ ἔγιναν στὸν ἀρχαιο-
λογικὸ χῶρο τῶν Ἀρχανῶν στὴν Κρή-
τη (Ἀνεμόσπηλια) τὸν Αὐγουστο τοῦ
1979. Ἐπίσης γίνεται μιὰ περιγραφή
τῶν εὐρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς, ποὺ
ἀνάμεσά τους ἦταν καὶ 3 ἀνθρώπινοι
σκελετοί.

Ὁ συγγραφέας τοῦ ἁρθρου καὶ ὑπεύ-
θυνος τῆς ἀνασκαφῆς συμπεραίνει (βά-
σει τῶν εὐρημάτων), ὅτι ἐκεῖ «ἔγινε στὸ
παρελθὸν μιὰ ἀνθρωποθυσία». Συγκε-
κριμένα γράφει: «*Γύρω στὸ 1.700 π.Χ.
στὸν Μινωικὸ ναό, στὰ Ἀνεμόσπηλια,
τὸ εἰδοποιημένο ἀπὸ προερισμικὲς δο-
νήσεις ἱερατεῖο προσέφυγε στὸ ὕστατο
μέσο ἐξιλασμοῦ τῆς θεότητος, σὲ μιὰ
ἀνθρωποθυσία...*».

Ἐπειδὴ ἐγὼ τουλάχιστον δὲν γνωρίζω
τὸν συγγραφέα τοῦ ἁρθρου ἀλλὰ

οὔτε καὶ τὴ συγκεκριμένη ἀνασκαφὴ
καὶ ἐπειδὴ οἱ παγίδες παραπλάνησης,
στὶς ὁποῖες μπορεῖ νὰ πέσει ἕνας μὴ
εἰδικός, εἶναι πολλές, προερχόμενες συ-
νήθως ἀπὸ «λαμπρούς» ἐπιστήμονες,
θὰ ἤθελα τὴ γνώμη-πληροφορία τοῦ
ἐγκυρου περιοδικοῦ σας πάνω στὸ συ-
γκεκριμένο θέμα: Πρόκειται ὄντως γιὰ
μιὰ ἀνθρωποθυσία;

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ σᾶς μεταφέρω
τὴν ἀπορία ἀλλὰ καὶ ἀγωνία ἐμοῦ προ-
σωπικά, ὅπως καὶ ἄλλων ἀπλῶν
ἀνθρώπων, μὴ εἰδικῶν, ποὺ νοιώθουν
Ἕλληνες καὶ διψοῦν γιὰ γνώσεις καὶ
ἀλήθειες γιὰ τέτοιου εἶδους θέματα
(ὅπως ἀνθρωποθυσίες) τῆς ἀρχαίας
Ἑλληνικῆς ζωῆς-ἱστορίας, ποὺ στὰ χέ-
ρια «εἰδικῶν» μποροῦν νὰ γίνουν εὐκο-
λα παγίδες ἀποπλάνησης καὶ ψεύδους.

Ἀρκετοὶ σήμερα ἔχουν τὴν ἐσφαλ-
μένη, πιστεύω, ἄποψη, ὅτι οἱ ἀνθρω-
ποθυσίες ἦταν κάτι συνηθισμένο στὴν
Ἀρχαία Ἑλλάδα. Γι’ αὐτὸν τὸν λόγο,
πιστεύω, ὅτι ἕνα σχετικὸ ἄρθρο στὸ
ἐπιστημονικὸ καὶ ἐγκυρο περιοδικό
σας θὰ ἦταν ἀπαραίτητο καὶ διαφωτι-
στικό, δεδομένου ὅτι οἱ ἀνθρωποθυσίες
θεωροῦνται δείγματα βαρβαρότητος.

Εὐχαριστῶ καὶ εὐχομαι νὰ συνεχίσε-
τε τὸ ἔργο σας. Ὅσοι νοιώθουμε
Ἕλληνες εἴμαστε μαζί σας.

Μετὰ τιμῆς
Ν. Μαρουλάκης

Πλαταιῶν 36-Μαρούσι, Τ.Κ. 15124
Τηλ.: 6128213

Υ.Γ.: Περιμένω ἀνυπόμονα κάποια
ἀπάντησή σας μὲ ὅποιονδήποτε τρό-
πο.

‘Ο «Δαυλός» ανέθεσε στον συνεργάτη του αρχαιολόγο κ. Ε. Μπεξή να κρίνει με επιστημονική και μόνο μέθοδο τους ισχυρισμούς του κ. Ι. Σακελλαράκη. ‘Η ανάλυση του συνεργάτη μας δημοσιεύεται κατωτέρω:]

Ι. Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΑ

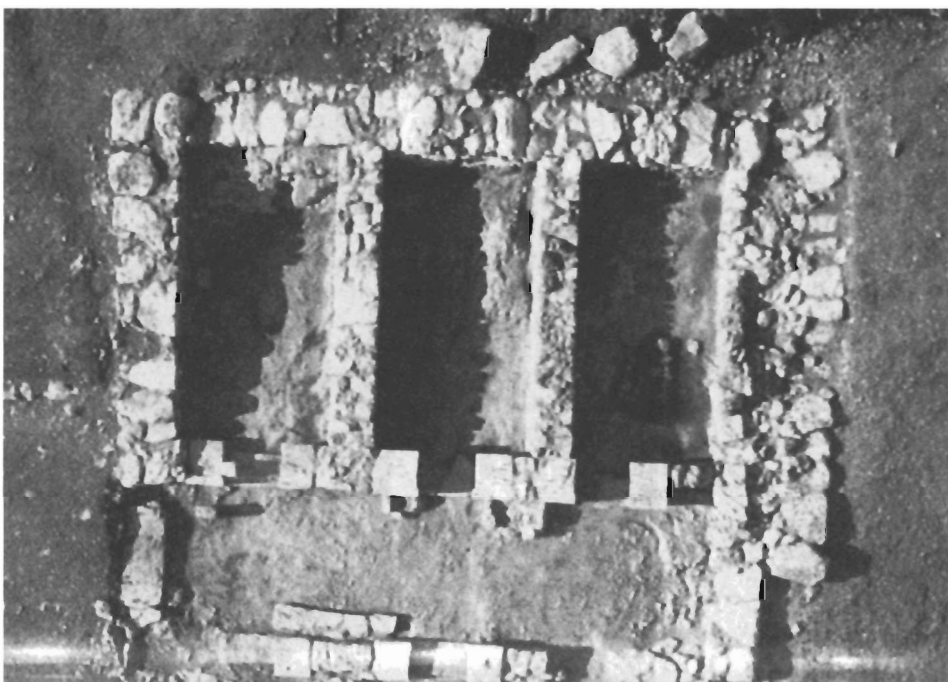
Οί θέσεις του κ. Ιωάννη Σακελλαράκη, κρατικού αρχαιολόγου τὸ ἐπάγγελμα, εἶναι γνωστές ἐδῶ καὶ χρόνια ἀπὸ τὴν εὐρεία δημοσιότητα πού ἔδωσαν στὶς θεωρίες του κάποιες ἐφημερίδες καὶ περιοδικά, κυρίως τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀδράχοντας ἀπὸ τὶς θεωρίες αὐτὲς τὴν εὐκαιρία νὰ παρουσιάσουν τοὺς Ἑλληνες Κρήτες τῆς Μινωικῆς περιόδου ὡς φυλὴ ἀνθρωποθυσιαστῶν, ἀκόμα καὶ ἀνθρωποφάγων. Σκοπὸς τῆς ἐρευνας αὐτῆς δὲν εἶναι τόσο τὸ πρόσωπο τοῦ κ. Σακελλαράκη, ἀλλὰ οἱ ἀπόψεις του, πού δημοσιεύτηκαν στὸ περιοδικὸ «EXPERIMENT» (τεῦχος Μαΐου-Ἰουνίου 1995) καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ τους ἡ ὄχι τεκμηρίωση, σχετικὰ μὲ τὴν τέλεση ἀνθρωποθυσίας στὴν Μινωικὴ Κρήτη.

Γράφει λοιπὸν ὁ κ. Σακελλαράκης στὸ προαναφερθὲν ξενόγλωσσο περιοδικό: «Γύρω στὸ 1700 στὸν μινωϊκὸ ναὸ στὰ Ἀνεμόσπηλια τὸ ἱερατεῖο εἰδοποιημένο ἀπὸ προσεισμηκὲς δονήσεις κατέφυγε στὸ ὕστατο μέσο ἐξίλασμοῦ τῆς θεότητας, σὲ μία ἀνθρωποθυσία». Ἐπομένως κατὰ τὸν κ. Σακελλαράκη οἱ ἱερεῖς τῶν μινωϊκῶν ἱερῶν συνελάμβαναν Κρητικούς καὶ τοὺς θυσιάζανε, γιὰ νὰ ἐξευμενίσουν τοὺς θεοὺς. Καὶ ἀξίζει ἐδῶ νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι ὁ κ. Σ. ἐξομοιώνει τοὺς Κρήτες μὲ ἄγριες φυλές, πού ἔσφαζαν καὶ ἔτρωγαν γιὰ νὰ κατευνάσουν τὰ πνεύματα. Κατὰ τὴν λογικὴ λοιπὸν τοῦ κ. Σακελλαράκη οἱ μινωῖτες θαλασσοπόροι, οἱ δημιουργοὶ τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου πολιτισμοῦ, θυσιάζαν ἀπὸ δεισιδαιμονία συμπολίτες τους. Καὶ τοῦτο, ὅταν δὲν ἔχουμε οὔτε μία εἰκονογραφικὴ ἀπεικόνιση ἢ τουλάχιστον ἀναφορὰ ἀπὸ σύγχρονη ἢ ὕστερη πηγὴ γιὰ ἀνθρωποθυσίες στὴν Κρήτη, ὅταν ἀντίστοιχα σὲ παράλληλες χρονικὲς περιόδους στὸν ὠκεὸς τῆς Ἀνατολῆς (Φοίνικες κ.λπ.) ἔχουμε τόσο ἀναφορὲς σὲ γραπτὰ κείμενα σύγχρονα ἢ ὕστερα, καθὼς καὶ εἰκονογραφικὲς ἀπεικονίσεις θυσιῶν.

Καὶ εἶναι ἐδῶ φανερὴ ἡ σκοπιμότης τοῦ συμπεράσματος αὐτοῦ: Ἡ πολιτιστικὴ ἐξομοίωσις τοῦ Μινωϊκοῦ πολιτισμοῦ μὲ τοὺς χρονικὰ καὶ μόνο παρὰλληλους τῆς Ἀνατολῆς, καθὼς προσπαθοῦν ἔτσι νὰ ἐπεκτείνουν ὀρισμένοι καὶ στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα τὴν βαρβαρότητα, πού μέχρι τώρα ἦταν ἀποκλειστικότης τῶν ἀσιατικῶν αὐτῶν προτύπων ἐξουσίας. Ἐνδεικτικὸ στοιχεῖο αὐτῆς τῆς τάσεως εἶναι τὸ παραδεῖγμα τῶν τουριστικῶν ὁδηγῶν τοῦ Μουσείου τῆς Λευκωσίας, ὅπου ἐκτίθενται εἰδῶλια ἀπὸ τὴν πόλιν Χοιροκοιτία τῆς Κύπρου. Ἐνα σύμπλεγμα ἀπὸ αὐτὰ ἀπεικονίζει γυναῖκα, πού κρατᾷ στὰ χέρια τῆς ἓνα βρέφος, καὶ ἄνδρες ἀπέναντί της, στοὺς ὁποίους καὶ τὸ ἐπιδεικνύει. Ἡ ἐρμηνεία πού δίνει ὁ ὁδηγὸς στὴν σκηνὴ πού ἀπεικονίζει τὸ εἰδωλιακὸ σύμπλεγμα εἶναι, ὅτι ἡ γυναῖκα παραδίδει τὸ βρέφος στὸν ἱερέα, γιὰ νὰ τὸ θυσιάσῃ. Χωρὶς ἄλλο σχόλιο θὰ ρωτήσουμε μόνον τὸ ἑξῆς: Τί μορφή θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ μιὰ παράστασις, πού θὰ ἀπεικόνιζε μιὰ μητέρα νὰ δείχνῃ τὸ παιδί της στὸν πατέρα του; Ἡ τελικὰ ὅταν ἡ μητέρα παραδίδει τὸ παιδί της στὸν ἱερέα σήμερα, γιὰ νὰ τὸ θυσιάσῃ, μήπως αὐτὸ σημαίνει, ὅτι θὰ τὸ θυσιάσῃ κιόλας;

Καὶ ὁ κ. Σακελλαράκης, πού συμβαδίζει δευτερευόντως μὲ τὴν ἄποψη πού διατυπώνεται στὸν τουριστικὸ ὁδηγό, ἔρχεται νὰ δηλώσῃ στὸ βιβλίον πού ἔχει γράψῃ ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὴν γυναῖκα του «Κρήτη-Ἀρχάνες» (ἔκδοσις τῆς «Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν»): «Ἡ ἀνθρωποθυσία, ἀγνωστὴ μέχρι τότε ἀνασκαφικὰ στὴν Μινωικὴ Κρήτη (μὲ μιὰ μόνον πιθανὴ ἐξαίρεση στὴ Μύρτο τῆς Ἱερᾶς πέτρας ἀπὸ τὴν 3η χιλιετία π.Χ.), εἶναι γνωστὴ ὅμως ἀπὸ τὴν σύγχρονη σημιτικὴ Παλαιστίνη, καὶ ἀκόμα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ὅπου μαρτυρεῖται καὶ ἐπιγραφικά». Καὶ παρακάτω: «Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀναφερθῇ καὶ ἓνα σημαντικό τελενταῖο σχετικὸ εὔρημα στὴν Κνωσὸν: κόκκαλα παιδιῶν, πού ἔχουν ἴχνη ἀπὸ μαχαίρι, πού ὁ ἀνασκαφέας νομίζει ὅτι σχετίζονται μὲ ἀνθρωποφαγία». Καὶ στὰ δύο αὐτὰ ἀποσπάσματα παρατηροῦμε ἐντονὸ τὸ στοιχεῖο τῆς ἀβεβαιότητος μέσα ἀπὸ τὶς λέξεις «πιθανή» καὶ «νομίζει», πού συνοδεύουν τὴν διατύπωση τῶν ἀπόψεων του περὶ ἀνθρωποθυσίας καὶ καννιβαλισμοῦ τῶν

Μινωϊτῶν. Ἀκόμα βλέπουμε καὶ τὴν προσπάθεια πὺν προαναφέραμε ἔκδηλη, γιὰ ταύτιση τῆς Μινωϊκῆς Κρήτης μὲ τὴν σημιτικὴ Παλαιστίνη καὶ τὴν Αἴγυπτο. Ἀλλὰ καὶ σὸ τεῦχος 53 τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρχαιολογία» (Δεκέμβριος '94), ἐκφράζοντας τὴν ἀπόλυτη σιγουριά του σχετικὰ μὲ τὸ γεγονὸς τῆς μὴ ἀνατροπῆς τῶν λεγομένων του, ὁ κ. Σ. δηλώνει: «Καὶ στήν Ἑλλάδα; Ὅπως σημείωσα καὶ στήν ἀρχή, οἱ λαλίστατοι τοῦ 1979, (ἐννοεῖ τοὺς ἀρχαιολόγους καὶ ἄλλους ἐπιστήμονες, πὺν τοῦ ἐπετέθησαν θεωρώντας μὴ ἐπιστημονικὰ τεκμηριωμένες τὶς ἀπόψεις του), ἔχουν περιπέσει σὲ αἰδήμονα σιγή. Ἀς μὴν ξεχνᾶμε, πὺς δὲν εἶπαν τίποτε γιὰ ἓνα ἄλλο σχετικὸ, μοναδικὸ ἐπίσης, εὔρημα, αὐτὸ τοῦ P. Warren στήν Κνωσό, τὰ χαράγματα μὲ μαχαίρι κόκκαλα κάποιων παιδιῶν, πὺν θεωρήθηκαν ἀπὸ τὸν ἀνασκαφέα σὰν δεῖγμα καννιβαλισμοῦ».

Ἡ κάτωψις τοῦ οἰκοδομήματος στὰ Ἀνεμόσπηλια. Φαίνεται καθαρά, ὅτι δὲν ταυτίζεται μὲ ναὸ ἢ ἱερὸ ἢ τελεστήριο, ἀλλὰ μὲ ἀποθήκη.

Σχετικὰ μὲ τὰ χαράγματα στὰ ὀστά τῶν παιδιῶν: Στὸ βιβλίο τοῦ ἀρχαιολόγου Ἀδαμαντίου Σαμψῶν «Μάνικα, μιὰ πρωτοελλαδικὴ πόλη στήν Χαλκίδα» (ἔκδ. τοῦ 1985), ὁ κ. Μανώλης Φουντουλάκης, ταγματάρχης Ὑγειονομικοῦ, παρουσιάζει μιὰ ἐκτεταμένη ἐρευνα, σχετικὴ μὲ τὰ χαράγματα πὺν ὁρέθηκαν ἐπὶ τῶν ὀστῶν τῶν ἐνταφιασθέντων σὸ νεκροταφεῖο τῆς πρωτοελλαδικῆς πόλεως τῆς Μάνικας, καὶ καταλήγει στὰ ἑξῆς συμπεράσματα:

1. Τὰ χαράγματα δὲν ἔχουν ἄτακτη μορφή, ἀλλὰ ἐντάσσονται σὲ τύπους, ὅπως: τριγωνικά, ἄστεροειδῆ, στρογγυλὰ ἐντυπώματα λαμβοειδῆ, μεμονωμένα, παράλληλα, μηνοειδῆ κ.ἄ. (σελ. 435).
2. Τὰ ἐντυπώματα διατάσσονται ἔτσι, ὥστε νὰ σχηματίζουν μερικὲς φορὲς «περιδέρια»

(σελ. 439).

3. Τὰ τριγωνικά χαράγματα ἐπὶ τῶν ὀπῶν ἐμφανίζονται σὲ δύο τύπους. Ὁ ἓνας τύπος μοιάζει μὲ τὸ γράμμα Α καὶ ὁ ἄλλος μὲ ἰσοσκελὲς τρίγωνο (σελ. 439).
4. Οἱ ἐπεμβάσεις παρουσιάζουν ἄρκετὰ μεγάλη ὁμοιότητα καὶ συμμετρία στὸν ἐντοπισμὸ καὶ στὴν ἐπανάληψή τους πάνω στὰ διάφορα ὄσῃ ποὺ ἐμφανίζονται (σελ. 452).
5. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ τῶν ἐπεμβάσεων εἶναι γενικευμένο σὲ ὅλους τοὺς τάφους τοῦ νεκροταφείου (σελ. 452).
6. Δὲν ὑπάρχει καμμιά διάκριση ἡλικίας. Βρέθηκαν ἐπεμβάσεις σὲ 3 βρέφη, 11 παιδιά, 5 νεαρὰ ἄτομα καὶ 24 ἐνήλικες (σελ. 454).
7. Δὲν ὑπάρχει καμμιά διάκριση ὡς πρὸς τὴν συχνότητα καὶ τὴν ἐμφάνιση τῶν ἐπεμβάσεων μεταξύ φτωχῶν καὶ πλούσιων τάφων ἢ μεγάλων καὶ μικρῶν.

Ὅπως ἐξάγεται λοιπὸν ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις ποὺ παραθέσαμε, ὅχι μόνον δὲν στοιχειοθετεῖται ἡ πράξις τοῦ καννιβαλισμοῦ ἀπὸ τὴν παρουσία χαράξεων ἐπὶ τῶν ὀστέων, ἀλλὰ ἀντίθετα καταρρίπτεται ὁλοσχερῶς ἡ θεωρία τοῦ κ. Σακελλαράκη, ἀφοῦ, γιὰ νὰ θεωρηθοῦν οἱ κάτοικοι τῆς Μάνικας καὶ κατ' ἐπέκτασιν οἱ Μινωῖτες καννίβαλοι, θὰ ἔπρεπε: α) νὰ τρῶνε βρέφη, β) νὰ τρῶνε φτωχοὺς καὶ πλούσιους ἀδιακρίτως, γ) νὰ δημιουργοῦν συμμετρικὰ σχήματα πάνω στὰ ὀστέα τους, ὅταν κόβανε τὸ κρέας τους, δ) νὰ τοὺς κόβανε πάντα τὸ ἴδιο συμμετρικά, ε) ὅλους τοὺς νεκροὺς τοῦ νεκροταφείου νὰ τοὺς ἔχουν φάει, στ) ἀφοῦ τοὺς τρώγανε, νὰ τοὺς θάβανε σὲ μεγαλοπρεπεῖς γιὰ τὴν ἐποχὴ τάφους μὲ πλῆθος κτερισμάτων, ἀγγείων καὶ κοσμημάτων!

Θεμέλιο τῆς ἔρευνας τοῦ κ. Σακελλαράκη εἶναι ἡ ταύτισις τοῦ χώρου, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι ὑπάρχουν τὰ εὐρήματα ποὺ δῆθεν δημιουργοῦν τὴν θεωρία του περὶ ἀνθρωποθυσίας, μὲ Μινωικὸ ἱερό. Νὰ δοῦμε λοιπὸν τὰ στοιχεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ κ. Σακελλαράκης στηρίζεται καὶ ἐπιχειρεῖ τὴν ταύτιση αὐτή. (Τὰ κείμενα μὲ πλάγια στοιχεῖα καὶ μέσα στὰ εἰσαγωγικά ποὺ ἀκολουθοῦν, εἶναι τὰ ἀποσπάσματα κατὰ λέξιν ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Σακελλαράκη, καὶ τὰ ἐκτὸς εἰσαγωγικῶν μὲ ὀρθία στοιχεῖα ὁ δικὸς μας σχολιασμός).

1. «Τὸ τίτριο στὰ Ἀνεμόσπηλια ἔμοιαζε νὰ εἶναι ἱερό. Δὲν ἦταν δέδαια ὅλα τὰ εὐρήματα ἅμεσα συνδεδεμένα μὲ τὴν λατρεία, ὅπως ἄλλωστε καὶ σὲ ἄλλα μινωικά ἱερά. Μήπως καὶ σὲ μία σημερινὴ ἐκκλησία, ἐκτὸς ἀπ' τὰ μανουάλια καὶ τὶς μεγάλες εἰκόνες τοῦ τέμπλου, δὲν ὑπάρχουν καὶ καρέκλες ποὺ χρησιμοποιοῦνται ὄχι μόνον στὰ σπῖτια ἀλλὰ καὶ στὰ καφενεῖα;».

Θὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὸ ὅτι ἀκόμα καὶ ὁ συγγραφέας τοῦ ἁρθρου δὲν εἶναι σίγουρος γιὰ τὴν ἱερότητα τοῦ χώρου, γι' αὐτὸ καὶ ἐπιστρατεύει ἐν συνεχείᾳ ἓνα (σίγουρα ἀτυχὲς) παράδειγμα, προσπαθώντας νὰ στηρίξη τοὺς συλλογισμοὺς του. Παράδειγμα, ποὺ δὲν θὰ ἦταν ἀναγκαῖο φυσικά, ἂν ὑπῆρχαν τὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, ποὺ θὰ τὸν ὀδηγοῦσαν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς στὴν ταύτιση τοῦ συγκεκριμένου χώρου μὲ μινωικὸ ἱερό. Γιατὶ ἓνας χώρος ταυτίζεται μὲ μιὰ συγκεκριμένη λειτουργία, ὅταν ἡ πλειονότης τῶν εὐρημάτων κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ μᾶς ὀδηγεῖ στὸ ἀντίστοιχο αὐταπόδεικτο συμπέρασμα. Ὅμως στὴν περίπτωσιν τοῦ οἰκοδομήματος στὰ Ἀνεμόσπηλια δὲν εὐρέθη οὔτε ἓνα ἀπὸ τὰ ἀφιερῶματα ἐκεῖνα, ποὺ οἱ Ἕλληνες Μινωῖτες συνήθιζαν νὰ ἀφήνουν στοὺς ἱεροὺς τοὺς χώρους. Γιατὶ «*στὸ Δικταῖο ἄντρο (στὴν Κρήτη) οἱ πιστοὶ προσέφεραν μικρὰ χάλκινα εἰδώλια, ποὺ τοὺς ἀπεικόνιζαν στὴν στάση τῆς λατρείας. Μικρὰ ὁμοιώματα ζώων, κυρίως τάνυρων ὑποκαθιστοῦσαν τὸ πραγματικὸ σφάγιο τῆς θυσίας*» («*Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους*», «*Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν*», τ. Α., σ. 223-4). Καὶ παρακάτω, μιλώντας γιὰ τὶς τελετὲς ποὺ ἐγένοντο τὶς μέρες τῆς πανηγύρεως στὰ ἱερά τῆς Κρήτης, ἀναφέρει: «*μέσα στὴν φωτιά ρίχνουν πῆλινα εἰδώλια, ποὺ παριστάνουν τοὺς λάτρεις μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα σὲ ἱκεσία καὶ χαιρετισμὸ ἢ σφιγμένα στὸ στήθος, σὰν νὰ παραδίδεται ὁ πιστὸς στὴν θεότητα*».

Στὰ Ἀνεμόσπηλια ὅμως δὲν βρέθηκε οὔτε ἓνα εἰδώλιο λατρευτῶν, οὔτε ἓνα εἰδώλιο θεῶν, θεαινῶν ἢ ἱερείων, οὔτε ἓνα πῆλινο εἰδώλιο ζώου, ἀπὸ αὐτὰ ποὺ βρίσκουμε στὰ

Συγκρίνοντας τὸ μέγεθος τῆς λαβῆς (ποὺ σημειώνεται μὲ θέλος στὴ φωτογραφία) τοῦ παρακείμενου ἀγγείου μὲ τὰ πήλινα πόδια εὐκόλα ἀντιλαμβανόμαστε τὸ μικρὸ τους μέγεθος καὶ τὴν ἀδυναμία λειτουργίας τους ὡς βάση στηρίξεως ἀγάλματος.

ἐξακριβωμένα μινωϊκὰ ἱερά. Ὅπως αὐτὸ ἀπὸ τὸ ἱερὸ τοῦ Πετσοφᾶ τῆς ἀνατολικῆς Κρήτης, ποὺ παριστάνει κάποιον λατρευτὴ τῆς θεότητος ἢ τὸ πασίγνωστο ἐκείνο ἀπὸ τὸ ἱερὸ τῆς Κνωσοῦ, τὴν θεὰ μὲ τὰ φίδια.

2. «Ἡ ὑπόψια γιὰ τὴν λατρευτικὴ χρήση τῆς θέσης στὰ Ἀνεμόσπηλια, ὅταν ἡ Ἐφη (Σακελλαράκη) συνέλεγε τὴν πρώτη μέρα ἓνα κομμάτι ἀπὸ πωρολιθικὸ «κέρατο καθιερώσεως», τυπικὸ λατρευτικὸ σύμβολο ποὺ στέφει τίς προσόψεις τῶν μινωϊκῶν ἱερῶν, κέρδιζε συνεχῶς σὲ πιθανότητα, καθὼς διάφορα εὐρήματα ἔρχονταν στὸ φῶς».

Ἡ παρουσία τῶν διπλῶν κεράτων δὲν εἶναι στοιχεῖο ποὺ μπορεῖ ἀπὸ μόνο του νὰ καθορίσῃ, ποῖος χώρος εἶναι ἱερὸς καὶ ποῖός ὄχι. Κι αὐτό, γιατί ἔχουμε τὸ παράδειγμα τῶν εὐμεγέθων «κεράτων καθιερώσεως», ποὺ ἔστεφαν τὰ νότια προπύλαια τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσοῦ, ἓναν ὅμοιο ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ ἱερὸς ἦταν. Τὰ διπλὰ κέρατα λοιπὸν εἶναι πρωτίστως σύμβολο τῆς μινωϊκῆς ἐξουσίας. Καὶ θὰ παρατηρήσουμε καὶ κάτι ἄλλο: Ἐνα κομμάτι ἀπὸ πωρόλιθο, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι ἀνήκε σὲ ἓνα ὁλοκληρωμένο σύνολο «κέρατος καθιερώσεως», δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸ ὡς τεκμήριο, ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ὁ χώρος ἦταν ἀνέγγιχτος καὶ τὸ τελευταῖο ποὺ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸ οἰκοδόμημα θὰ ἦταν τὰ μικρὰ κομμάτια πωρόλιθου, ποὺ λείπουν. Ἀπὸ τὴν στιγμή λοιπὸν ποὺ οὔτε τὰ «κέρατα καθιερώσεως» δὲν ἔχουμε στὴν ὁλοκληρωμένη τους μορφή, δὲν μπορούμε νὰ μιλάμε γιὰ ἱερότητα τοῦ χώρου, ποὺ καὶ πάλι, ὅπως εἴπαμε, δὲν τεκμηριώνονται ἀπὸ τὴν «αὐτοτελῆ» ὕπαρξή τους. Καὶ τέλος, ἐπειδὴ ἀναφερθήκαμε στὰ ἱερά μινωϊκὰ σύμβολα, θὰ πρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι τὰ σημαντικότερα ἀπὸ αὐτά, ὁ διπλοῦς λατρευτικὸς πέλεκυς, τὸ κλαδί τοῦ ἱεροῦ δένδρου, τὰ ἱερατικὰ σφραγιστικὰ δακτυλίδια, ὁ ἱερὸς κόμβος, ὁ σταυρὸς, τὸ ἀστρο, ὁ ἀγκυλωτὸς σταυρὸς, ὁ τροχὸς καὶ κυρίως τὰ ρυτὰ (ἀγγεῖα προοριζόμενα γιὰ σπονδές), δὲν βρέθηκαν καὶ πάλι οὔτε γιὰ δεῖγμα στὸ οἰκοδόμημα στὰ Ἀνεμόσπηλια.

3. «Μιά λίθινή λεκάνη, χτισμένη αριστερά δίπλα στην πόρτα, πού οδηγούσε από τὸν προθάλαμο στο κεντρικὸ δωμάτιο, ἦταν καὶ πάλι χαρακτηριστικὴ γιὰ τὴν λατρευτικὴ τῆς χρήσης σὰν λεκάνη καθαροῦ γιὰ ὅποιον ἔμπαινε στο κεντρικὸ δωμάτιο».

Μὲ τὴν ἴδια λογικὴ τοῦ κ. Σακελλαράκη θὰ ἔπρεπε καὶ ὁ προθάλαμος τῆς αἰθουσας τοῦ θρόνου στὴν Κνωσό, πού διαθέτει τὴ λεκάνη καθαρωῶν, νὰ εἶναι ἱερός. Ξέρουμε ὅμως, ὅτι δὲν ἦταν παρὰ μιὰ αἰθουσα ἀναμονῆς μὲ πέτρινα θρανία (πάγκους) δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Ἀπλῶς ἡ λεκάνη καθαροῦ ἐξυπηρετοῦσε τὶς ἀνάγκες καθαριότητος τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ ἀνακτόρου, πού ἐπρόκειτο νὰ συναντήσουν τὸν Μίνωα. Κάτι ἀνάλογο συνέβαινε καὶ σὲ ἄλλα οἰκοδομήματα ἔξω ἀπὸ τὰ κυρίως δωμάτια, ὅπου καὶ πάλι ἔχουν βρεθεῖ σὲ ἀφθονία παρόμοιες λεκάνες.

4. «Ἐνα μεγάλο ἀγγεῖο σὰν κάδος, κατάκοσμο μὲ πλούσια πολυχρῶμη καμαραϊκὴ διακόσμηση, λευκὸ καὶ κόκκινο χρῶμα πάνω στὴν μαύρη ἐπιφάνειά του. Στὴν πρόσθια πλευρὰ ὑπῆρχε ἐπίθετη ἢ πλαστικὴ μορφή ἐνὸς ξεχωριστοῦ ταύρου λευκοῦ μὲ κόκκινες δοῦλες σὰν τὸν Ἀπὶ τῆς Αἰγύπτου, νὰ κινεῖται ἥρεμα ἀνάμεσα σὲ λουλούδια. Τὸ σχῆμα του εἶχε ἀκριβῶς τὴν μορφή τοῦ κάδου, πού συλλέγεται τὸ αἷμα τοῦ θυσιαζόμενου ταύρου στὴν σκηνὴ τῆς ταυροθυσίας τῆς περιφέρειας σαρκοφάγου ἀπὸ τὴν Ἀγία Τριάδα».

Ἐδῶ πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε ὁρισμένα πράγματα:

- α) Τὸ τί περιεῖχε τὸ συγκεκριμένον ἀγγεῖο εἶναι ἄγνωστο.
- β) Κάθε ἀγγεῖο δὲν εἶχε μιὰ συγκεκριμένη λειτουργία, ὅπως στὴν περίπτωσή μας τὸ ἀγγεῖο αὐτὸ μποροῦσε νὰ περιέχει νερό, κρασί, λάδι ἢ ὅτιδήποτε ἄλλο ὑγρὸ.
- γ) Τὸ ἀγγεῖο τῆς σαρκοφάγου τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ αὐτὸ τῶν Ἀνεμόσπηλιων δὲν εἶναι τοῦ ἰδίου τύπου, ἀφοῦ στο πρῶτο οἱ λαβὲς εἶναι ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ ἀγγείου, ἐνῶ στο δεύτερο πλευρικά. Ἀκόμα τὸ ἀγγεῖο τῆς σαρκοφάγου δὲν φέρει καμμία εἰκονογραφικὴ παράσταση ταύρου ἐν ἀντιθέσει μὲ αὐτὸ τῶν Ἀνεμόσπηλιων.
- δ) Ἡ παράστασις τοῦ ταύρου δὲν κάνει τὸ ὅποιο ἀντικείμενο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου βρίσκεται, ἱερὸ. Γιατὶ εἶται θὰ ἔπρεπε ἡ γνωστὴ τοιχογραφία ἀπὸ τὴν Κνωσσὸ μὲ τὴν ἀνάγλυφον παράσταση ταύρου νὰ προσδίδῃ στο κτίριο, τὸ ὁποῖο κοσμοῦσε, τὴν ιδιότητα τοῦ θυσιαστηρίου ταύρων ἢ τοῦ ἱεροῦ, πράγμα πού φυσικὰ ἢ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη περιτράνα ἀπέδειξε, ὅτι δὲν ὑφίσταται καὶ ὅτι συνεπῶς ποτὲ δὲν εἶχε αὐτὴν τὴν λειτουργία, παρὰ χρησίμευε ἀπλῶς ὡς πυργίσκος ἐλέγχου.

5. «Στὸ δάθος σ' ἓνα ὑπερυψωμένο ἐπίπεδο, δίπλα σὲ μάζες καμμένον ξύλον ἤρθαν στο φῶς δύο πῆλινα πόδια, σὲ μέγεθος μεγαλύτερο τοῦ φυσικοῦ. Κι ἐδῶ πάλι ἡ ἐρμηνεία δὲν ἦταν δύσκολη, γιατί, ἂν καὶ τὰ πόδια ἀπὸ τοὺς ἀστραγάλους καὶ κάτω ἦταν πλασμένα φυσιολογικά, στὴν ἀπόληξη τῆς κνήμης, πού τελείωναν, εἶχαν διαμορφωθεῖ τετράγωνα σὰν γόμφοι. Ἦταν λοιπὸν φανερό, πῶς πλάστηκαν ἔτσι, γιὰ νὰ στερεώσουν κάτι, ἓναν ξύλινον κορμό, γι' αὐτὸ καὶ τὸ καμμένο ξύλο πού βρέθηκε δίπλα. Δὲν χρειάζοταν μεγάλη φαντασία, γιὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ κανεὶς νοερὰ ἓνα ξύλινο ἄγαλμα μὲ πῆλινα πόδια, σὰν τὰ πῆλινα πόδια πού μνημονεύονται στὴν Βίβλο στο βιβλίον τοῦ Δανιήλ».

Ἐδῶ ὀφείλουμε νὰ παρατηρήσουμε μὲ τὴν βοήθεια καὶ τῆς σχετικῆς φωτογραφίας, πού λειτουργεῖ καὶ συγκριτικὰ (πιθάρια-πόδια):

- α) Ἡ ἐπιφάνεια ὑποδοχῆς τοῦ ὑποτιθέμενου κορμοῦ εἶναι τόσο μικρὴ, ἂν συγκριθῇ μὲ τὸ μέγεθος τῆς λαθῆς τοῦ πίθου, ὥστε ἡ τοποθέτησις τοῦ κορμοῦ ἐπὶ τῶν πῆλινων ποδιῶν νὰ θεωρεῖται ἐξ ὁρισμοῦ ἀδύνατος.
- β) Ἐστὼ ὅτι ἐτοποθετεῖτο τελικὰ ὁ κορμὸς καὶ ἐστερεοῦτο ἐπὶ τοῦ τοίχου, πάνω σὲ μιὰ ἀδέεδια σταθερότητας βάση στηρίγματος, τὸ ἄγαλμα. Τὸ ἐρώτημα εἶναι: Τί ἐμπόδιζε τοὺς κατασκευαστὲς τῶν πῆλινων ποδιῶν νὰ κάνουν τὶς δάσεις στηρίξεως καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὰ πόδια μεγαλύτερα, μὲ πῶς σταθερὲς καὶ πλατειεῖς ὑποδοχές; Μήπως τοὺς ἔλειπε ὁ πηλός; (Οἱ παρακείμενοι ὀγκῶδεις πίθοι ἀποδεικνύουν τὸ ἀντίθετο). Ἡ μήπως ποτὲ δὲν ἐπροορίζοντο, γιὰ νὰ δεχθοῦν κάποιο κορμό;

Κάτω από τὸ πλαστικό σκέπασμα διακρίνεται τὸ ὕψος τῆς χαμηλῆς κατασκευῆς, πὺν ξεπερνάει ἐλαφρῶς τὸ ἐπίπεδο τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας τοῦ δωματίου.

γ) Ἐστω καὶ πάλι, ὅτι ἐπροορίζοντο, γιὰ νὰ στηρίξουν (μὲ ὄχι «μεγάλῃ φαντασίᾳ» κατὰ τὸν κ. Σακ.) κάποιο ἄγαλμα. Εἶναι γνωστὸ ὅμως, ὅτι τὰ ἄγάλματα, τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὰ ροῦχα τους ὅσο καὶ τὶς κεφαλές τους, ἐκοσμοῦντο ἀπὸ ἐπίθετες διακοσμῆσεις χρυσῆς ἢ ἀπὸ ἄλλα πολὺτιμα ἢ ἡμιπολύτιμα ὑλικά. Αὐτὲς ὅμως δὲν εὐρέθησαν καὶ πάλι οὔτε γιὰ δείγμα, πόσο μάλλον σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσι, ὅπου ἔχουμε κατὰ τὸν κ. Σακελλαράκη τὸ κύριο καὶ μοναδικὸ ἄγαλμα στὸ ὑποτιθέμενο ἱερό, τὸ ἄγαλμα ποῦ ποτὲ δὲν βρέθηκε. Πῶς λοιπὸν ἐπιστημονικὰ τεκμηριοῦται ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ μόνο δύο ὁμοιωμάτων ὑποδημάτων ἢ ὑπαρξὶς ἀγάλματος;

δ) Ἐναφέρει στὴν συνέχεια ὁ κ. Σ. τὴν ὑπαρξὴ καμμένων ξύλων πλησίον τοῦ ἀγάλματος. Ὅταν ὁ κ. Σακελλαράκης εἶχε βρεῖ παντοῦ διάσπαρτα ὑπολείμματα καμμένων ξύλων, ποῦ ὁ ἴδιος τὰ ταῦτισε μὲ τὶς δοκοὺς τοῦ καμμένου οἰκοδομήματος, πῶς μπορεῖ νὰ κάνῃ τόσο εὐκόλα τὸν διαχωρισμὸ μεταξὺ καμμένης δοκοῦ τοῦ κτίσματος καὶ καμμένης δοκοῦ τοῦ δῆθεν ξοάνου;

6. Ἐναφερόμενος στὸ ὑποτιθέμενο θῦμα τῆς τελετῆς ὁ κ. Σακ. γράφει: «φαίνεται νὰ ἔχει γείρει στὸ δεξιὸ πλευρό. Καὶ δὲν εἶναι στὸ πάτωμα, ἀλλὰ πάνω σὲ μία χαμηλὴ κατασκευή». Στὴν λεξάντα ὅμως τῆς σελίδος 117 τοῦ ξενώνυμου περιοδικοῦ καὶ κάτω ἀπὸ τὴν φωτογραφία τῆς σαρκοφάγου τῆς Ἁγίας Τριάδος μὲ τὴν ἀπεικόνισι θυσίας ταύρου γράφει: «ἡ θυσία συνεχίζεται. Ὁ ταῦρος ἔχει τοποθετηθεῖ δεμένος σὲ ἓνα ψηλὸ τραπέζι καὶ ἔχει πληγεῖ στὸν τράχηλο». Ἀπὸ τὴν σύγκρισι καὶ μόνο τῶν δύο ἀποσπασμάτων μπορεῖ νὰ καταλάβῃ κανεὶς τὴν ἀντίφασιν. Στὰ Ἀνεμόσπηλια ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ μία χαμηλὴ κατασκευή, ποῦ οὔτε ὁ ἴδιος δὲν ὀνομάζει θωμό, παρὰ μόνο λίγο πῶς κάτω τὴν ἀναφέρει ἔτσι, γιὰ νὰ τὴν «ταιριάζῃ» ἀναγκαστικὰ μὲ τὴν δῆθεν θυσία, ἐνῶ στὴν σαρκοφάγῳ ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἓνα ψηλὸ τραπέζι θυσίων, μὲ τὸν ταῦρο νὰ φαίνεται καθαρὰ πάνω σὲ αὐτὸ καὶ τὸ τραπέζι αὐτὸ νὰ στηρίζεται πάνω σὲ δύο πεσσίσκους. Ἡ μόνῃ περίπτωσι χα-

μηλῆς κατασκευῆς, πού χρησιμοποιεῖται γιὰ θυσίες, εἶναι ἡ τράπεζα προσφορῶν, πού καί αὕτη χρησιμοποιεῖται ἀποκλειστικά καί μόνο γιὰ ἀναίμακτες προσφορές καρπῶν δένδρων ἢ ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων, καί δέν εἶναι ἀποκλειστικά ἱερὸ σκεῦος, ἀφοῦ βρίσκεται ἀκόμα καί σέ οἰκίες. Ἡ χαμηλὴ κατασκευὴ λοιπὸν τῶν Ἀνεμόσπηλιων μπορεῖ νὰ εἶναι ὅποιασδήποτε χρήσεως, ἀκόμα καί οἰκιακῆς ἢ βιοτεχνικῆς. Στὴν σχετικὴ φωτογραφία δὲ τοῦ ἀμερικανικοῦ περιοδικοῦ "National Geographic", ὅπου δημοσιεύθηκε τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1981 ἄρθρο τοῦ κ. Σακελλαράκη καί στὴν σελίδα 208 φαίνεται ἡ κατασκευὴ αὕτη σκεπασμένη, ὅπου ὅμως καλὰ διακρίνεται, ὅτι μόλις ξεπερνάει τὸ ὕψος τοῦ κατωφλίου τοῦ δωματίου. Γιὰ ποιὸν βωμὸ λοιπὸν καί ποιὸ ἱερὸ μιλάει ὁ κ. Σ.;

II. Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

Θὰ πρέπει τώρα νὰ δοῦμε, ποίος ὁ σκοπὸς τοῦ περιγραφόμενου κτίσματος, ἀφοῦ ἀπεκλείσθη ἡδη παντελῶς ἡ ἱερότης τοῦ χώρου. Γράφει ὁ κ. Σακελλαράκης:

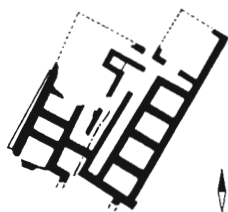
1. «*Ἦδη τὴν πρώτη μέρα τῆς ἀνασκαφῆς, ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, διαγράφηκαν οἱ τοίχοι ἐνὸς καλοχτισμένου ὀρθογώνιου κτιρίου μὲ τρία ἰσομεγέθη δωμάτια στὸν νότο καί ἓναν μακρὸν διάδρομο στὸν βορρᾶ*».

Ἡ κάτοψις τοῦ οἰκοδομήματος, ὅπως φαίνεται σήμερα ἀπὸ ἀεροφωτογραφία, σίγουρα θὰ μᾶς βοηθήσει ἀκόμα περισσότερο στὴν ἐξαγωγή συμπερασμάτων. Ἀπὸ τὸν χάρτη ὅμως τῆς Κνωσοῦ, πού δημοσιεύεται στὸ βιβλίο τῆς κας Λογιάδου «*Κνωσός, ὁ μινωικὸς πολιτισμός*», προκύπτει, ὅτι παρόμοια κτίσματα μὲ αὐτὸ τῶν Ἀνεμόσπηλιων ἔχουμε ἀπὸ τὸ ἀνάκτορο τῆς Κνωσοῦ τὸ κτίσμα 48 καί τὸ κτίσμα 15, ὅπου καί στὶς δύο περιπτώσεις ἔχει ἐξακριβωθεῖ, ὅτι οἱ χώροι αὐτοὶ ταυτίζονται μὲ χώρους ἀποθήκευσης ἀγαθῶν, κοινῶς μὲ ἀποθήκες. Παρατηροῦμε δὲ ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ ἴδιου τοῦ κ. Σακελλαράκη μὲ τίτλο «*Τὸ ἐλεφαντόδοντο καί ἡ κατεργασία του στὰ μυκηναϊκά χρόνια*» καί στὶς σελίδες 17 καί 29 καί πάλι τίς κατόψεις δύο χώρων, πού θεωροῦνται βιοτεχνικοὶ χώροι, χώροι ἀποθήκευσης καί ἐπεξεργασίας ἐμπορευμάτων. Καί πρόκειται ἀντίστοιχα γιὰ τὸ ἐργαστήρι τῶν καλλιτεχνῶν καί τὸ σπῖτι τῶν «σφιγγῶν», πού βρίσκονται στὶς Μυκῆνες. Ἀρκεῖ καί μόνο ὁ ὅρος «Κρητομυκηναϊκὸς πολιτισμός», γιὰ νὰ συνειδητοποιήσουμε τὰ κοινὰ σημεῖα πού ἐμφανίζουν οἱ δύο αὐτοὶ πολιτισμοί.

2. Ἀναφερόμενος στὸ πῶς μπορούσε νὰ μετακινηθῇ κανεῖς μέσα στὰ δωμάτια τῶν Ἀνεμόσπηλιων ὁ κ. Σ. γράφει: «*Κάθε φορὰ πὺν μετακινιόταν στὸν προθάλαμο, προσπαθοῦσε νὰ ἰσορροπῇ ἀνάμεσα στὰ τόσα εὐρήματα, πὺν δέν τοῦ ἄφηναν χωρὸ νὰ κινηθῇ. Μεγάλα καί μικρὰ ἀγγεῖα, ἀμφορεῖς, πρόχοι, λεκάνες καί κύπελλα διαφόρων εἰδῶν, πολλὰ διακοσμημένα, φαίνονταν ταξινομημένα κατὰ ὁμοιογενεῖς ομάδες*». Καί ἄλλου: «*Στὰ τρία ἄλλα δωμάτια πὺν εἶχαν ἀνασκαφεῖ, εἶχαν ἔλθει στὸ φῶς περίπου τετρακόσια ἀγγεῖα*».

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω γίνονται εὐκόλα κατανοητὰ τὰ ἐξῆς:

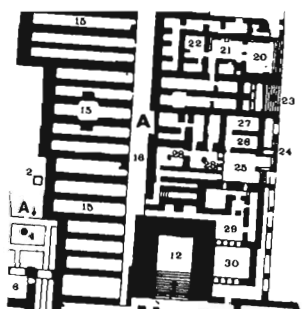
- α) Ὁ χώρος ἦταν πλήρης ἀπὸ ἀντικείμενα προοριζόμενα γιὰ τὸ ἐμπόριο καί ὄχι ἱερά.
- β) Ἡ παρουσία τετρακοσίων ἀγγείων σὲ ἓναν τόσο μικρὸν χωρὸν, ὅχι λατρευτικῶν στὴν πλειονότητά τους, σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴν ἀπουσία εἰδωλίων παντὸς γνωστοῦ ἢ ἀγνωστοῦ τύπου μᾶς ὁδηγεῖ σχεδὸν μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια στὸ σκοπὸ τῆς λειτουργίας τοῦ χώρου αὐτοῦ.
- γ) Ἡ ταξινόμησις κατὰ ομάδες τῶν ἀγγείων συνηγορεῖ καί αὕτη περισσότερο στὴν δεδιότητα ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ μία ἀποθήκη μὲ χωρισμένα καί ἑτοιμα πρὸς πώλησιν τὰ ἀποθηκευμένα προϊόντα τῆς, καί ὄχι γιὰ ἓνα ἱερὸ, πὺν ἀπὸ τὰ εὐρήματα αὐτὰ θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱερὸ μόνον, ἂν λειτουργοῦσε ταυτόχρονα καί ὡς ἀποθήκη –συνδυασμὸς βέβαια πὺν οὐδέποτε ἴσχυσε, γιὰ νὰ ἰσχύσῃ καί ἐδῶ.
- δ) Ἡ ἐπίπεδος πεπλατυσμένη ἐπιφάνεια ἀπὸ λίθο, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑποτίθεται ὅτι ἐθυσιάσθη ὁ ἄντρας, θὰ μπορούσε, ὅπως ἡδη ἀναφέραμε καί παραπάνω, νὰ εἶναι χώρος, ὅπου οἱ καρποὶ ἐτρίβοντο πάνω του γιὰ τὴν πλήρωση τῶν ἀγγείων, πὺν θὰ ἐπωλοῦντο

Κάτοψη του «εργαστηρίου τῶν καλλιτεχνῶν» στὶς Μυκῆνες.

Κάτοψη τοῦ «σπιτιοῦ τῶν σφιγγῶν» στὶς Μυκῆνες.

Οἱ ἀποθήκες 15 καὶ 48 τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσοῦ σὲ κάτοψη. Ἀποδεικνύουν τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τους ὁμοιότητα μὲ τὸ κτίσμα τῶν Ἀνεμόσπηλιων.

στὶς διάφορες ἀγορὲς τῆς Κρήτης καὶ τῆς Μεσογείου. Τέτοιες πεπλατυσμένες χαμηλὲς πέτρινες κατασκευὲς βρίσκουμε ἀφθονες ἄλλωστε ἀπὸ τὰ Νεολιθικὰ χρόνια, πὺν εἶχαν ὡς προορισμὸ τους τὴν κατεργασία τῶν σιτηρῶν, τοῦ κριθαριοῦ καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν τῆς γῆς.

3. Γιὰ τὸν σκελετὸ πὺν ὁ κ. Σακελλαράκης ἀποδίδει στὸν ἀρχιερέα πὺν τέλεσε τὴν δηθεν θυσία, ἀναφέρει: «Ἀλλωστε τὸ δεδαίωνε ὁ Λευτέρης, ὅταν καθαρίζοντας τὰ δάχτυλα τοῦ ἀριστεροῦ του χεριοῦ ἔβρισκε περασμένο στὸ κόκκαλο ἓνα ἀσημένιο δαχτυλίδι ἐπενδυμένο μὲ σίδερο. Τόσο πλούσιος ἦταν, πὺν εἶχε τέτοιο μέταλλο, πολλοὺς αἰῶνες πρὶν τὴν κοινὴ χρήση του. Κι ἀκόμα στὸν καρπὸ τοῦ ἴδιου χεριοῦ μία ἀπὸ τίς πιὸ ὠραῖες μινωικὲς σφραγίδες πὺν βρέθηκαν ποτέ, ἀπὸ ἀχάτη, μὲ τὴν παράσταση ἑνὸς ἀνθρώπου σ' ἓνα πλοῖο πὺν ἡ πρῶρα του ἔχει τὴ μορφή ἑνὸς ποντιοῦ».

Ἐδῶ ἡ κατάσταση ξεκαθαρίζει ἀκόμη περισσότερο:

α) Γιὰ ἓναν ἱερέα λογικὸ ἦταν, ὅτι ἡ σφραγίδα πὺν θὰ ἔφερε ἐπάνω του θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχει σχέση μὲ τὸ λειτούργημα πὺν ἀσκοῦσε καὶ θὰ τὸν ἀντιπροσώπευε, ὅπως οἱ πολλὲς σφραγίδες πὺν βρέθηκαν σὲ ἱερά ἢ ἔξω ἀπὸ αὐτὰ καὶ φέρουν παραστάσεις μὲ θρησκευτικὰ θέματα. Μὲ ποῖο σκεπτικὸ ἓνας μινωίτης θαλασσοπόρος, πὺν κωπηλα-

τεί μόνος του πάνω σέ ένα πλεούμενο, μπορεί νά ταυτιστῇ μέ ἕναν μινωίτη ιερέα ἐπιφορτισμένο ἀποκλειστικά μέ τὰ καθήκοντα τοῦ ναοῦ, εἶναι κάτι πού μόνο ὁ κ. Σακελλαράκης μπορεί νά μάς τὸ ἐξηγήσῃ.

- 6) Ὁ σίδηρος καί τὸ ἀσήμι δέν ἦταν, ὅπως καί ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἄρθρου παραδέχεται, μέταλλα κοινῆς χρήσεως τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, καί σίγουρα αὐτὸς πού θὰ μπορούσε νά ἀποκτήσῃ ἕνα δακτυλίδι ἀπὸ σίδηρο καί ἀσήμι, θὰ ἔπρεπε νά ἦταν ἡ πολὺ πλούσιος ἢ μεγαλέμπορος ἢ καί τὰ δύο ταυτοχρόνως ἢ ἕνας ἀπλὸς ἔμπορος, ἀκόμα καί κρατικός ἀξιωματοῦχος, ὅπως ὑποδηλώνουν, ἂν εἶναι πραγματικότητα, τὰ «κέρματα καθοσιώσεως», τὸ σύμβολο τῆς μινωικῆς θαλασσοκρατίας. Ἀλλωστε καί ὁ ἴδιος ὁ κ. Σακελλαράκης στὸ βιβλίο του πού μνημονεύθηκε παραπάνω καί στὴν σελίδα 15 ἀναφέρει: «Ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ ἐμπόριο τοῦ Κρητομνηναϊκοῦ κόσμου ἦταν στὰ χέρια τῶν βασιλέων. Μόνο ἡγεμόνες μπορούσαν στὰ μακρινὰ αὐτὰ χρόνια νά ὀργανώσουν καί νὰ κατευθύνουν τόσο τὸ εἰσαγωγικὸ ὅσο καί τὸ ἐξαγωγικὸ ἐμπόριο. Τὸ βασιλικὸ ἐμπόριο τῆς ἐποχῆς λειτουργοῦσε μέ τὴν συγκέντρωση τῶν προσφορῶν τῶν ὑπηκόων, τὴν ἀποθήκευση ἢ τὴν διάθεσή τους στοὺς τεχνίτες καί τὴν μέριμνα γιὰ τὴν ἐξαγωγή τους μέ ἀνταλλαγὴ ἄλλων προϊόντων».

Τετρακόσια ἀγγεῖα, προστασία τοῦ Μίνωα, σφραγίδα μέ παράσταση ναυτικοῦ πάνω σέ πλοῖο πού ταξιδεύει, ἀρχιτεκτονικὴ κιτίριου πού ἀντιστοιχεῖ μόνο σέ ἀποθήκες, ἀπουσία λατρευτικῶν εἰδωλίων, σίδηρος ἀπὸ μακρινούς τόπους ὅπου μόνο ναυτικοὶ ἔφταναν, νά κοσμήτῃ τὰ δάκτυλα τοῦ ὑποτιθέμενου ιερέα... Μήπως ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ πεισθοῦμε, ὅτι οἱ Κρητικοὶ ἦταν ἀνθρωποθυσιαστὲς, ὀδηγεῖ σέ πλήρη παραλογισμό;

III. Η ΔΗΘΕΝ «ΑΝΘΡΩΠΟΘΥΣΙΑ»

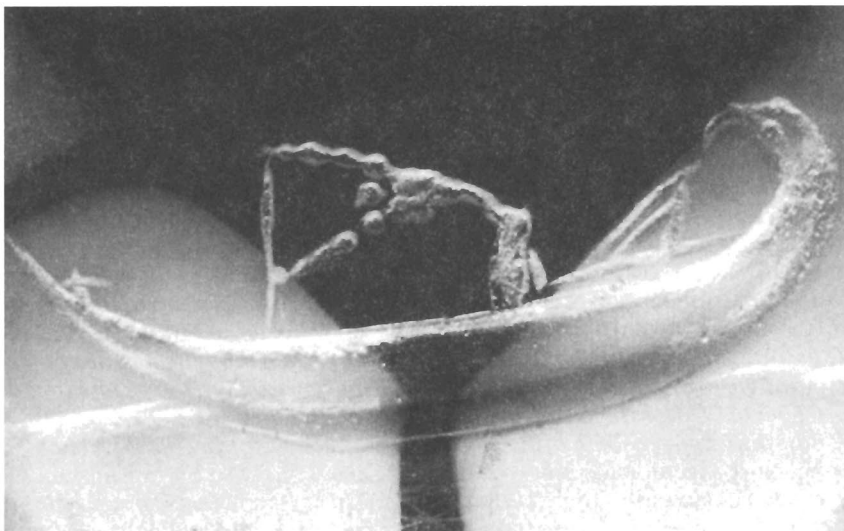
Ὅταν τὸ «ιερόν» καταλήγει νά εἶναι ἀποθήκη, ὅταν ὁ «ιερέας» εἶναι πλούσιος καί τολμηρὸς θαλασσοπόρος ἔμπορος κι ὅταν τέλος ὁ «βωμὸς» δέν εἶναι τίποτα ἄλλο ἀπὸ ἐπιφάνεια ἐπεξεργασίας δημητριακῶν, τότε δέν μένει τίποτα ἄλλο παρὰ νά δοῦμε, πῶς ἦταν δυνατὸν νά γίνῃ ἀνθρωποθυσία μέσα σέ μιά ἀποθήκη. Καί νά ξεκινήσουμε ἀπὸ τὸ μαχαίρι τῆς «ἀνθρωποθυσίας»:

«Τὰ σπασμένα κόκκαλα πολλαπλασιάζονταν σιγά-σιγά, χωρὶς νὰ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ τους θέση. Ἀνάμεσά τους ἄρχισε νὰ διακρίνεται κάτι πράσινο, κάτι σίγουρα ἀπὸ χαλκὸ, πού μετὰ ἀπὸ λίγο φάνηκε πῶς ἦταν ἕνα ὅπλο, ἡ πλατεῖα αἰχμὴ ἀπὸ μιά μακρὰ λόγχη. Ὁ τόπος τῆς θυσίας ἦταν ἐδῶ».

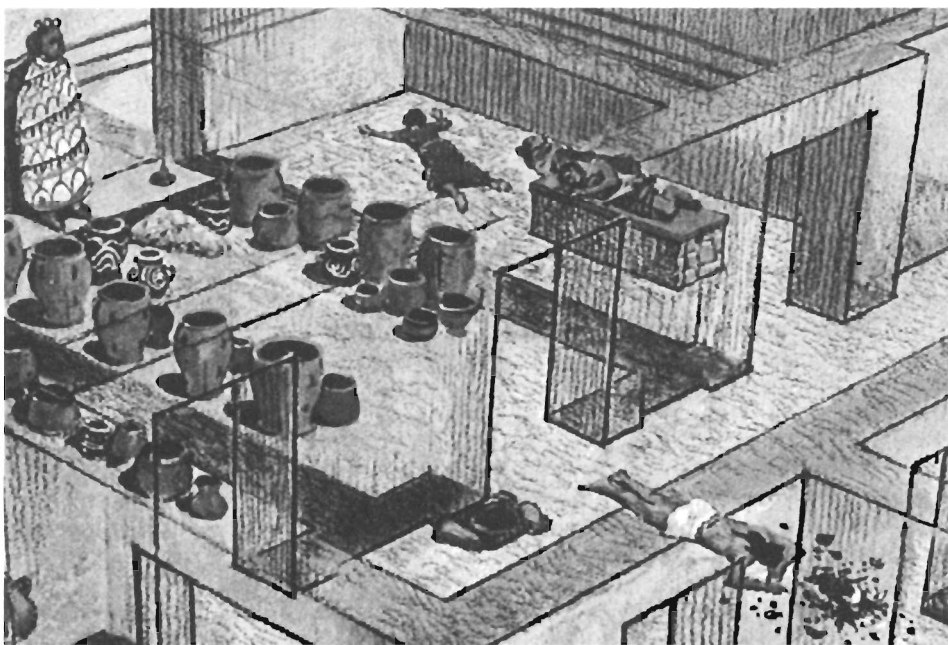
Ἐδῶ ὁ κ. Σακελλαράκης ἀναιρεῖ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό. Διότι ὁ ἴδιος στὶς πανεπιστημιακές του παραδόσεις διδάσκει, ὅτι οἱ θυσίες ζῶων μέχρι καί τὰ κλασσικὰ χρόνια, ἐδῶ στὴν Ἀθήνα συγκεκριμένα, ἐτελοῦντο μέ μινωικὸ διπλὸ πέλεκυ, κατάλοιπο τῶν μινωικῶν ἐπιδράσεων. Ποῦ εἶναι ὅμως ὁ διπλοῦς αὐτὸς πέλεκυς, ἀπαραίτητο ὄργανο γιὰ τὴν τέλεση θυσιῶν, πόσο μᾶλλον στὴν Κρήτη, ἀφοῦ ἐπιθεῖ ὡς τελετουργικὸ ὄργανο στὴν Ἀθήνα 1200 χρόνια μετὰ; Καί γιατί ἡ λόγχη, οὔτε κἀν ἕνα μαχαίρι, ἐγίνε ὄργανο θυσίας; Πόσες θυσίες μέ λόγχες γνωρίζει; Καί γιατί ἡ λόγχη αὕτη εἶναι ἀπὸ χαλκὸ, ἕνα μέταλλο καί πάλι σπάνιο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη (1700 π.Χ.), ὅπως καί ὁ ἴδιος παραδέχεται; Μήπως ἐπειδὴ ἀποτελεῖ καί αὕτη ἀντικείμενο εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἕναν μακρινὸν τόπο, ὅπου οἱ μινωῖτες θαλασσοπόροι εἶχαν φτάσει, ἀφοῦ τὸ ζῶο πού ἀπεικονίζεται στὴν λάμα εἶναι, ὅπως γράφει, παντελῶς ἄγνωστο στὴν Κρήτη;

Ἀλλὰ καί παρακάτω ἀναφέρει, μιλῶντας γιὰ τὴν θέση πού βρέθηκε ὁ δῆθεν «νεκρὸς-θυσία»: «Εἶναι ἀνθρώπος. Παρὰ τὴν κακὴ διατήρηση εἶναι φανερό· νὰ τὸ κεφάλι, τὰ πλευρά, τὰ χέρια. Τὰ πόδια μοιάζουν διπλωμένα. Φαίνεται νᾶχει γύρει στὸ δεξιὸ πλευρό».

Αὕτην του τὴν στάση ὁ κ. Σακελλαράκης τὴν ἐρμηνεύει ὡς στάση θυσίας, λὲς καί ὅταν κάποιος πεθαίνει βίαια, ὅπως στὴν περίπτωσή μας ἀπὸ πτώση τῆς ὀροφῆς λόγῳ σεισμοῦ, πρέπει νά πάρῃ μιά συγκεκριμένη στάση γιὰ νὰ πεθάνῃ! Ἀλλὰ καί ἂν ὁ κ. Σ. τὸ θέλῃ ἔτσι, ἡ ἐνστικτώδης στάση πού παίρνει ὁ ἀνθρώπος, ὅταν θέλει νὰ προστατευθῇ ἀπὸ κάτι πού

Ἡ σφραγίδα, πὺν ἀπεικονίζει μινωϊτὴ πᾶνω σὲ πλεονόμενον. Εὐρίσκατο στὸν καρπὸ τοῦ ὑποτιθέμενου ἱερέα-θύτῃ δεμένη με νῆμα, πὺν πέραγε μέσα ἀπὸ δύο τρύπες ἀνάρτησης.

Ἀναπαράσταση τοῦ χώρου, ὅπου δῆθεν ἔγινε ἡ τελετὴ τῆς ἀνθρωποθυσίας, ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «National Geographic», σύμφωνα με τὶς ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Σακελλαράκη. Εἶναι προφανές, ὅτι ὁ χώρος αὐτὸς εἶναι κοινὴ ἀποθήκη καὶ δὲν ὑπάρχει τίποτε, πὺν θὰ ἐπέτρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς τελεστήριο ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλο ἱερό, ὅπου θὰ ἐγίνετο ἡ δῆθεν τελετὴ τῆς ἀνθρωποθυσίας.

πέφτει ἀπὸ ψηλά, εἶναι αὐτὴ τῆς συσπειρώσεως τῶν μελῶν του, ἡ «ἐμβρυακή», γιὰ νὰ καταλαμβάνη μικρότερη ἐπιφάνεια πάνω στὸ ἔδαφος, ὅπου πέφτουν πέτρες καὶ δοκοί.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πῶς δρέθηκε πάνω στὸν χώρο πού ἐτριβαν τὰ δημοκρατικά, ὅταν σὲ ἓνα τόσο μικρὸ δωμάτιο βρίσκουμε τρεῖς νεκρούς, τὸ πρῶτο γιὰ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἀναρωτηθοῦμε εἶναι, πῶς χώρεσαν ξαπλωμένοι ἐκεῖ μέσα, κι ὄχι πῶς ἔτυχε νὰ πέση ὁ καθένας πεθαίνοντας. Θὰ ἔφτανε βέβαια ἀπλὰ καὶ μόνο τὸ γεγονός τῆς μὴ ἱερότητας τοῦ χώρου γιὰ τὴν ἀπόρριψη ὡς ἐπιστημονικῶς ἀστήρικτης καὶ παράλογης τῆς θεωρίας περὶ ἀνθρωποθυσίας στὴν Μινωικὴ Κρήτη, ὅπως ἀναφέραμε στὴν ἀρχὴ τῆς ἐρευνᾶς μας. Ἐπρεπε ὁμως νὰ φτάσουμε μέχρι τὸ τέλος, γιὰτὶ ὁ ἐν λόγω κρατικὸς ἀρχαιολόγος, χωρὶς νὰ ἀρκεῖται στὴν ἐπὶ μία 20ετία συκοφάντηση τῆς Μινωικῆς Κρήτης καὶ ταυτόχρονα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ τόσο στὴν χώρα μας ὅσο κυρίως στὸ ἐξωτερικόν, ἔρχεται στὸ τέλος τοῦ ἄρθρου του νὰ γράψῃ τὰ ἑξῆς καταπληκτικά: «*Πιὸ πολλὰ βέβαια ἐνιωθάν οἱ ντόπιοι. Ὁ γέρος πρόσφυγας τῆς Μικρασίας, πὺν θυμήθηκε μιὰ διήγηση πὼς κάποιοι κρυμμένοι Χριστιανοὶ στὴν καταστροφὴ ἔπνιξαν ἓνα μωρὸ πὺν ἔκλαιγε, γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀκούσουν οἱ Τοῦρκοι. Ὁ Κρητικὸς, πὺν θυμήθηκε τὴ φράση “θὰ σφάξω καὶ τὸ κοπέλι μου”, πὺν λέγεται στὴν πρόσκληση ἢ στὴν ὑποδοχὴ κάποιου ἀγαπητοῦ ξένου*».

Δηλαδή, ὅπως γίνεται σαφὲς ἐδῶ, καθαρὰ ὁ κ. Σ. ὑποδηλώνει, ὅτι οἱ Κρητικοὶ ἀκόμα καὶ σήμερα κουβαλᾶνε μέσα τους τὸ «μικρόβιο» τῆς ἀνθρωποθυσίας, ἔτοιμοι νὰ σφάξουν τὰ ἴδια τους τὰ παιδιά, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν ἐπισκέπτη τους, νὰ τὰ θυσιάσουν, ὅπως ἀκριβῶς ἔκαναν καὶ οἱ πρόγονοὶ τους. Καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου του δηλώνει ἀναφερόμενος στὸ ταξίδι ἐνὸς συνεργάτη του στὸ ἐξωτερικόν: «*Στὶς περιηγήσεις τους σὲ διάφορες χώρες ὁ ξεναγὸς τοὺς μιλοῦσε συχνότατα καὶ γιὰ μαζικὲς ἀνθρωποθυσίες. Κι ἐπαιρνε πάντα ἀρνητικὰ ἀπάντηση στὴν ἐρώτηση, ἂν γίνονταν ἀνθρωποθυσίες καὶ στὴν Ἑλλάδα. Μέχρι πὺν μιὰ μέρα πῆρε τὴν ἴδια ἀρνητικὴ ἀπάντηση, καὶ τοὺς ἔδειξε τὴν ἀνταπόκριση τοῦ πρακτορείου “Νέα Κίνα” γιὰ τὴν ἀνθρωποθυσία τῶν Ἀρχανῶν. Μετὰ ἀπὸ χρόνια ἓνας Κινέζος μὲ δεδαίωνε, πὼς στὸ κείμενο πὺν μοῦ ἔφεραν γράφονταν Ἀρχάνες καὶ Ἀνεμόσπηλια*».

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπίτευγμα τοῦ κ. Ἰωάννη Σακελλαράκη, ἀρχαιολόγου τὸ ἐπάγγελμα, γιὰ τὸ ὁποῖο καυχίεται. Ἀξίζει νὰ ἀναφέρουμε, ὅτι ἀπὸ τὸ 1992 εἶναι μαζὶ μὲ τὴν γυναῖκα του ἐπίτιμος δημότης Ἀρχανῶν Κρήτης, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἴδιος στὸ ἴδιο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρχαιολογία», ὅπου καὶ συνέντευξή του, καθὼς καὶ βραβευμένος ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τὸ 1983. Λέει ὁ κ. Σακελλαράκης: «*Δὲν ἀναφέρομαι βέβαια στὸ βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὸ 1983, “ὅτι διὰ τῶν ἐν Ἀρχάναις ἀνασκαφῶν σπουδαίως εἰς τὴν ἐρευναν τῆς κρητικῆς ἀρχαιολογίας καὶ τὴν καθόλου προαγωγὴν τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης συμβάλλονται”, ἀλλὰ στὴν μεγίστη ἐν ζωῇ ἀναγνώριση τῆς θς Αὐγούστου 1992, στὴν μεγαλύτερη ἐτήσια γιορτὴ τῶν Ἀρχανῶν, τοῦ Ἀφέντη Χριστοῦ, πὺν γίναμε ἐπίτιμοι δημότες Ἀρχανῶν “γιὰ τὴν μεγάλη προσφορὰ στὸν τόπο μας”*». Μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ ἀπάτη πὺν θεμελίωσε, καθιέρωσε στὴ συνείδηση τῶν ξένων τὴν πεποίθηση, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς ἦταν πολιτισμὸς ἀνθρωποθυσιῶν. Σημαντικὴ πράγματι ἢ προσφορὰ του στὴν ἀνάδειξη τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς. Αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος πληρώνεται ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ δημόσιο, γιὰ νὰ «διαφημίξῃ» τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος στὸ ἐξωτερικόν, γιὰ νὰ δηλώνη ψευδῶς ἀνὰ τὴν ὑφήλιο ὅτι οἱ Κρητὲς ἦταν καὶ εἶναι ἀνθρωποθυσιαστές. Ἀπ’ τὴν πλευρὰ μου, ἐπειδὴ ὁ κ. Σ. συχνά-πυκνά κατεδαίνει στὴν Κρήτη, θέλω νὰ τὸν πληροφορήσω ὅτι ἓνας δικός μου φίλος Κρητικὸς μοῦ δήλωσε, ὅτι στὴν προαναφερθεῖσα ἀπὸ τὸν ἐν λόγω ἀρχαιολόγο φράση, πὺν λένε τώρα οἱ Κρητικοὶ ὅταν ὑποδέχονται ἓναν ξένον, μπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ τὸ ἀντικείμενο τῆς προτάσεως.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ Θ. ΠΑΝΑΓΟΣ, Ὁ Πειραιεύς

«Πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς... ἐτυμολογοῦν τὴν λέξιν “Πειραιεύς” ἐκ τοῦ “πειραιεύς”, πού σημαίνει πορθμεύς (ἐκ τοῦ “περαιώ” = περνῶ ἀντίκρου, εἰς τὸ πέρα μέρος, διαπορθμεύω)... Ὁ Πειραιεύς φέρει ὄνομα πού δηλοῖ ἐπάγγελμα... ὅπως συμβαίνει καὶ σήμερον μὲ τὸ Πέραμα (“περαματίζῃδες” = πορθμεῖς). Κατ’ ἄλλους ἡ ὀνομασία Πειραιεύς παράγεται ἐκ τοῦ “πέραν”, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ τοῦ Πειραιῶς ἐμεσολάβει τόπος ἐλώδης καὶ ἄβατος καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐθεωρεῖτο ὁ Πειραιεύς χωρισμένος ἀπὸ τῆς ἡπείρου καὶ “νησιάζων”, εὐρίσκετο δηλαδή εἰς τὴν “ἀντιπέραν” ὄχθην, εἰς τὸ ἀντικρυνὸν μέρος ἢ ἀντιπέραν ἀκτὴν» (σελ. 67-68).

Ὁ κ. Χ. Θ. Πανάγος, γέννημα καὶ θρόμμα τοῦ Πειραιῶς, μὲ πολὺ μεράκι συνέγραψε τὸ παρουσιαζόμενο βιβλίον τὸ ἔτος 1949, πού ἀποτελεῖ μιὰ πρωτότυπη καὶ ἐμπεριστατωμένη μελέτη, τὴν ὁποία υπέβαλε ὡς διδακτορική του διατριβὴ στὴν Α.Σ.Ο.Ε.Ε. Τὸ ἔργο αὐτό, μεταφρασμένο καὶ σὲ γαλλικά, ἐπανεξεδόθη πρόσφατα ἀπὸ τὸ Ε.Β.Ε. Πειραιῶς, «ἐμπλουτισμένο μὲ νέες ἱστορικές μαρτυρίες, πληροφορίες, χάρτες καὶ φωτογραφικὸ ὕλικό, στοιχεῖα πού τὸ ἀναδεικνύουν καὶ τὸ καθιστοῦν πολὺτιμο ντοκουμέντο, μὲ καθοριστικὴ συμμετοχὴ στὴ –μέχρι τώρα– ἰσχνὴ βιβλιογραφία τῆς πόλης μας», ὅπως παρατηρεῖ στὸν πρόλογό του ὁ Γ. Κασσιμάτης.

Κατὰ τὰ πανάρχαια χρόνια ὁ Πειραιῆς ἦταν μιὰ ἄσχημη καὶ χωρὶς ἐνδιαφέρον πολίχνη ἐξαιτίας τοῦ θρακώδους καὶ ἀνωμάλου ἐδάφους του, τῆς ἀπουσίας ὕδατος πρὸς τὴν πλευρὰ τοῦ κεντρικοῦ λιμένος καὶ τοῦ ἀνθυγιεινοῦ κλίματος λόγω τοῦ ἀσταθοῦς ἐδάφους, πού πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀλιπέδου δημιουργοῦσε ἔλη. Περί τὸν 5ο π.Χ. αἰῶνα ὁ Πειραιεύς ἀπετέλει δήμον τῆς Ἀττικῆς, μαζὶ δὲ μὲ τοὺς δήμους Φαλήρου, Ξυτετῆς καὶ Θυ-

Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα στὴν παγκόσμια πολιτικὴ

«Οἱ γλῶσσες εἶναι τὰ γενεαλογικὰ δέντρα τῶν ἐθνῶν». (Samuel Johnson, 1709-1784)

Ὁλος ὁ κόσμος γνωρίζει, ὅτι ἡ λέξη «δημοκρατία» εἶναι ἐλληνικὴ. Γνωρίζει τὸ περιεχόμενό της, τὴ σημασία της καὶ ἐπίσης γνωρίζει, ὅτι τὸ πρῶτο σύστημα δημοκρατίας ἐφαρμόστηκε στὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον ὁλος ὁ κόσμος τὸ στολίζει, τὸ περιποιεῖται ἢ τὸ καταπατεῖ αὐτὸ τὸ σύστημα, ἀλλὰ στὸ βάθος ἡ γρανιτένια κολώνα ἀπὸ πάνω μέχρι κάτω γράφει μὲ ἀνεξίτηλα γράμματα τὴν ἴδια λέξη: «δημοκρατία». Εἶναι ἀδύνατο σήμερον, νὰ μιλήσουμε γιὰ πολιτικὴ, χωρὶς νὰ ἀναφεροῦμε στὴ δημοκρατία τοῦ πέμπτου αἰῶνα π.Χ., ἄσχετα ἂν αὐτὴ ἡ ἄμεση δημοκρατία ἐγίνε στὴ νεότερη της μορφὴ ἀντιπροσωπευτικὴ δημοκρατία. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ὅμως μὲ τὴ διεισδυτικὴ της δύναμη δὲν εἴμαστε μόνο στὴν πολιτικὴ λέξη «δημοκρατία». Τὸ πηγάδι αὐτὸ ἀνάβλυσε καὶ ἀναβλύζει τόσο ὁροσερὸ καὶ «νεαρὸν» ὕδωρ (= «νερό»), πού ὁλος ὁ κόσμος ἤπνε καὶ πίνει ἀπὸ αὐτό. Χρειάζεται ὅμως μιὰ ἰδιαίτερη ἀνάλυση, γιὰ νὰ ἀνακαλύψῃς πόσο βαθιὰ μῆκαν οἱ λέξεις τῆς πολιτικῆς σ’ ὅλες τῆς γλῶσσες τοῦ κόσμου. Πρόσφατα στὴν Αὐστραλία γιορτάσαμε, τὴν 25ῃ Ἀπριλίου, τὴν ANZAC DAY, ὡς τὴν ἐθνικὴ μας γιορτῇ. Ἀκούστηκαν ὁμιλίες ἀπὸ τὸν Governor General γιὰ τὴν Gallipoli, τὸν Prime Minister, γιὰ τὸ Constitution, γιὰ τὴν political agenda καὶ τὸ Westminster System. Ὅλες οἱ παραπάνω λέξεις περνᾶνε ὡς γνήσιες ἀγγλικές, καὶ ἴσως κανεὶς δὲν ὑποψιάζεται, ὅτι ὅλες προήλθαν ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ γλωσσικὸ γενεαλογικὸ δέντρο – πού λέει παραπάνω ὁ S. Johnson – ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ πηγάδι πού λέγεται ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ διαωνίζον τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος.

Ἀς τίς δοῦμε ἀπὸ πιὸ κοντὰ: Governor: ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ ρῆμα κυβερνῶ καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο ἡ λέξη government. Ἀρα δὲν δώσαμε σ’ ὅλο τὸν κόσμο τὴ δημοκρατία μόνο, ἀλλὰ καὶ τὴν κυβερνήσῃ. Ἀς ἐπισημάνουμε ἐδῶ, ὅτι τὸ κυβερνῶ ἀναφέρεται περισσότερο στὸ «κυβερνῶ τὸ πλοῖο». Ποιὰ ἄλλη λέξη θὰ μπορούσε νὰ ἀποδώσῃ πιὸ εὐφημιστικά, ἀλλὰ καὶ μεταφορικά τὴν οὐσία τῆς λέξεως government;

Ἡ λέξη General εἶναι ἡ δική μας Γενικός, ὁπότε ὁ Governor General εἶναι ὁ Γενικός μας κυβερνήτης. Ἀμφιβάλλω πολὺ, ἐὰν ὁ δικός μας Γενικός Κυβερνήτης γνωρίζει τὸ γενεαλογικὸ

μοιταδών σχημάτιζαν την Ίπποθωοντίδα φυλή (σελ. 115-123).

Ὡς ἀρχαιότεροι κάτοικοι τοῦ Πειραιῶς φέρονται οἱ Πελαγοῖ, οἱ Καδμεῖοι, οἱ ἐκ Βοιωτίας-Θράκης καὶ οἱ Μινύες, ποῦ, ὅπως ἀποδεικνύει ὁ Κούρτιος, ἦσαν Ἴωνες. Οἱ Μινύες ἐφθασαν στὴν Ἀττικὴ ἐπὶ βασιλείας τοῦ Μουνίχου – υἱοῦ τοῦ Παντευκλέους ἢ τοῦ Θεσείδου Δημοφώντος –, ὁ ὁποῖος τοὺς παρεχώρησε τὴν περιοχὴ, ποῦ ὠνομάστηκε ἐξ αὐτοῦ Μουνιχία ἢ Μουνιχίον. Ἡ παρουσία τῶν Μινυῶν ἀποδεικνύεται ἀπ' τὰ μιννακὰ τοπωνύμια (Ἐλευσίς, Πειραιεύς, Φάληρον) ἀλλὰ καὶ ἀπ' τὴ λατρεία τῶν Ποσειδωνιακῶν ἡρώων, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ προπαντὸς τοῦ Ἡρακλέους, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχε κοινὸ ἱερὸ τῶν τεσσάρων κωμῶν, τὸ «τετράκωμον Ἡράκλειον», ὅπου ἐτελοῦντο καὶ ἀγῶνες, ὅπως μαρτυροῦν ἐπιγραφές ποῦ βρέθηκαν μεταξὺ Μοσχάτου καὶ Πειραιῶς (σελ. 115-126).

Ὁ Πειραιᾶς, ποῦ βρισκόταν σὲ ἀκμὴ κατὰ τὸν 5ο π.Χ. αἰῶνα, κατεστράφη ἀπὸ τοὺς Πέρσες. Οἱ Ἀθηναῖοι ὥστόσο, πρωτοστατοῦντος τοῦ δαιμόνιου Θεμιστοκλῆ, ἀπεφάσισαν τὴν ἐκ νέου ἀνοικοδόμησιν τῆς πόλεως, τῶν πολεμικῶν ἐγκαταστάσεων, τῶν ναυστάθμων κ.λπ. Ὁ Θεμιστοκλῆς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔδωσε τὴν ἐντολὴ τῆς ρυμοτομῆσεως τῆς πόλεως στὸν ἐμπειροπλοῦς τὰ πολεοδομικὰ καὶ λιμενικὰ ἔργα Ἰππόδαμον. Ὁ ἴδιος, ὡς γνωστὸν, ἀποφάσισε τὴν ἐνίσχυση τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν «Μακρῶν Τειχῶν», τὰ ὁποῖα εἶχαν περίμετρο 60 σταδίων, πάχος δὲ τόσο, ὅσο νὰ δύνανται νὰ κυκλοφοροῦν ἐπ' αὐτῶν δύο ἄρματα κατ' ἀντίδρομον φοράν. Πέραν αὐτῶν ὁ Πειραιᾶς ἐκοσμήθη μὲ ὠραῖες πλατεῖες, μεγαλοπρεπῆ κτίρια προωρισμένα γιὰ δημόσια καταστήματα, ἀγοράν καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα. Μόνο γιὰ τὰ τεῖχη δαπανήθηκαν ἐντὸς 17 ἐτῶν (τόσο διήρκεσε ἡ οἰκοδομήσὶς τοὺς) 6.000 τάλαντα ἤτοι 36 ἑκατομμύρια ἀρχαίων δραχμῶν. Γιὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὅλου ἀνοικοδομητικοῦ ἔργου τοῦ Πειραιῶς χρειάστηκαν 60 ὁλόκληρα ἔτη (σελ. 127-135).

Ὁ Πειραιᾶς εἶχε ὅλες τὶς προδιαγραφές, γιὰ νὰ καταστῇ μέγα ναυτιλιακὸ, ἐμπορικὸ, χρηματιστηριακὸ ἀλλὰ καὶ φιλοσοφικο-καλλιτεχνικὸ κέντρο. Τὰ μέχρι τότε ὁλοζώντανα νησιωτικὰ λιμάνια (Χαλκίς, Ἐρέτρια, Αἴγινα) ἀρχισαν ν' ὑποχωροῦν καὶ νὰ αἰσθάνωνται

δέντρο τοῦ τίτλου του καὶ τῆς χαρακτηριστικῆς ιδιότητάς του νὰ κυβεράνει τὸ πλοῖο τῆς Αὐστραλίας. Ἡ Gallipoli φωνικά κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο εἶναι ἀπὸ τὴν εὐχότατη ἑλληνικὴ Καλλιπολις τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης στὸ στόμιο τοῦ Ἑλλησπόντου, ἓνα σημαντικό ἐμπορικὸ κέντρο, ποῦ στὸ τέλος τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου, τὸ 1918, εἶχε 16.000 κατοίκους, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους οἱ 10.000 ἦταν Ἕλληνες. (Μιὰ εὐκαιρία νὰ εἰπωθεῖ μιὰ ἄλλη ἱστορικὴ ἀλήθεια...).

Ὁ Prime Minister ἑλληνικὸ; Ασφαλῶς ναί. Prime ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ λέξη πρῶτος καὶ Minister ἀπὸ τὴ λέξη μοναστήρι, γιατί στὴν Ἀγγλία καὶ ἄλλοι οἱ πρῶτοι ἐγγράμματοι ἄνθρωποι βγῆκαν ἀπὸ τὰ πρῶτα μοναστήρια καὶ φωνικά ὁ minister εἶναι καὶ ὁ ἱερέας, ὁ παπᾶς, ὁ μορφωμένος. Αὐτοὶ οἱ μορφωμένοι παπᾶδες ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ λέξη ἐπίσκοπος κάνανε τὸ δικό τους βαθμὸ bishop.

Τὸ Constitution ἑλληνικὸ; Καὶ αὐτὸ καὶ τόσα ἄλλα. Τὸ con εἶναι τὸ ἑλληνικὸ σύν. (Τὸ concentrate δὲν εἶναι τὸ ἑλληνικὸ συγκεντρώνω; Τὸ complete δὲν εἶναι τὸ ἑλληνικὸ συμπλέκω; Πολὺ μεγάλο τὸ κεφάλαιο τοῦ con ...). Τώρα τὸ δευτέρον μέρος στὴ λέξη Constitution εἶναι ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ τάττω ἢ τάσσω, ἄρα ἡ ἑλληνικὴ λέξη Σύνταγμα μῆτε στα λατινικά, στὰ γαλλικὰ ὕστερα καὶ μετὰ στὰ ἀγγλικά ὡς Constitution.

Τὸ political εἶναι ὁλοφάνερα ἑλληνικὸ, ἀλλὰ τὸ agenda ἔγινε ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ῥῆμα ἄγω = περπατῶ καὶ φωνικά σήμερα τὰ ἀντιδάνεια ἀτζέντα, ἀτζέντης ὡς νεοελληνικὲς λέξεις. (Φωνικά αὐτὸ τὸ γνωρίζουμε πολὺ καλὰ ἐδῶ, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῶν μεικτῶν γάμων. Ἀλλὰ, ἐπειδὴ μιλάμε ἐδῶ γιὰ γενεαλογικὰ δέντρα, δὲν εἶναι ἀσχημα νὰ γνωρίζουμε, ποιοὶ ἦταν ὁ παππούς καὶ ἡ γιαγιά).

Ὅσο γιὰ τὸ περίφημον Westminster System, γιὰ τὸ ὁποῖο καυνοῦνται οἱ ἄγγλοι, ἀλλὰ καὶ ἐμεῖς οἱ ἀυστραλοὶ, ὅτι εἶναι τὸ καλὺτερον πολιτικὸ σύστημα = Political System, ἂς ποῦμε τὰ ἐξῆς: Τὸ System δὲν νομίζω νὰ χρειάζεται καὶ πολὺ τεχνολογία (technology). Εἶναι σκέτη ἑλληνικὴ λέξη: σύν καὶ ἵσταμαι (στήναι) = σύστημα.

Τὸ Westminster ὅμως; Naί, καὶ αὐτὸ ἑλληνικὸ. West εἶναι ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ἔσπερος, ἔσπερία (καὶ ἀπὸ αὐτὸ ἡ «καλησπέρα»). Οἱ ἀρχαῖοι μας ὅμως τὸ ἔλεγον μὲ κάποιον δασὺ (πυκνὸ/παχὺ) τρόπο «Χέσπερια», ὁπότε ἡ δασεῖα γέννησε στὰ ἀγγλικά τὸ W καὶ ἔγινε West = Δύση καὶ φωνικά τὸ ἔσπερος = δυτικὸς. Τώρα τὸ δευτέρον συνθετικὸ minster. Προσέξτε ἐδῶ τὴν ἀνορθογραφία στὸν

τὸν ἀντίκτυπο τῆς ἀναπτύξεως τοῦ λιμένος Πειραιῶς. Μιά σειρά νομοθετικῶν μέτρων ἐν τῷ μεταξύ, πού ἐξασφάλισαν τὴν ἀσφάλεια ἐμπορευμάτων καὶ ἐμπορῶν, ὅπως καὶ ἡ δημιουργία τραπεζῶν καὶ χρηματιστηρίου, προσεῖλκυσαν τοὺς πάντες στὸν Πειραιᾶ. Ἡ μεγάλη ἐμπορική κίνηση τῆς πόλεως καὶ τοῦ λιμένος κατέστησαν σύντομα τὸν Πειραιᾶ πολυάνθρωπον. Σ' αὐτὸ συνέτεινε καὶ ἡ πνευματική καὶ καλλιτεχνική ζωὴ τῆς πόλης. Μεγαλοπρεπεῖς ἑορτὲς ἐτελοῦντο, νέες οἰκοδομὲς στόλιζαν τὸν Πειραιᾶ, ναοί, βωμοί, θέατρα, στάδια καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπῆ κτίρια διαμόρφωναν τὴν πόλιν σὲ ἀντάξιο κέντρο τῆς θέσεως πού κατεῖχε (σελ. 127-141).

Οἱ τριακονταετῆς πόλεμοι, ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξύ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων γιὰ τὴν ἡγεμονία, τὸ σπᾶσιμο τοῦ συνεκτικοῦ δεσμοῦ πού ἔνωνε τοὺς Ἕλληνες εἶχαν ὀλέθρια ἀποτελέσματα καὶ ἐπὶ τοῦ Πειραιῶς. Ἡ νίκη τῆς Σπάρτης καὶ ἡ ταπεινωτική συνθήκη τῶν Ἀθηναίων τὸ 404 ἔδωσαν τὸ δικαίωμα στὸ Λύσανδρο νὰ διατάξῃ τὴν κατεδάφιση τῶν «Μακρῶν Τειχῶν». Οἱ στρατιῶτες στεφανωμένοι, σὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἑορτῆς, καὶ οἱ σύμμαχοι πανηγύριζαν τὴν κατεδάφιση, πού γινόταν μὲ πανηγυρικές ἐκδηλώσεις καὶ ὑπόκρουση μουσικῆς. Τὸ θέαμα ἦταν λυπηρὸ· ἡ δυστυχία τῶν Πειραιωτῶν μεγαλύτερη (σελ. 142-150).

Τὰ πρῶτα μετὰ τὸ 1821 ἔτη ὁ Πειραιᾶς ἦταν καὶ πάλι ἓνα μικρὸ χωριό. Σήμερα ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα μεσογειακά λιμάνια μὲ μεγάλη ἐμπορευματική καὶ ἐπιβατική κίνηση, μὲ δυναμικὰ ἐφοπλιστικά γραφεῖα, τράπεζες, ναυπηγεῖα. Τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἀνάπτυξης ὀφείλεται κατὰ τὸν συγγραφέα στὴν ἰδιωτική πρωτοβουλία, στὸ δυναμισμό καὶ τὴν ἐπινοητικότητα τῶν ἡγετῶν τῶν παραγωγικῶν τάξεων, στὴν ἀγάπη τῶν Πειραιωτῶν πρὸς τὴν πόλιν τους.

Λεῖπουν ὥστόσο στὸν Πειραιᾶ πάρα πολλά. Καιρὸς εἶναι νὰ δεῖξῃ καὶ τὸ κράτος τὴν παρουσία του, διότι οἱ περισσότερες ἀτέλειες ἐμπίπτουν στὶς ἀρμοδιότητές του.

Σαράντος Πᾶν

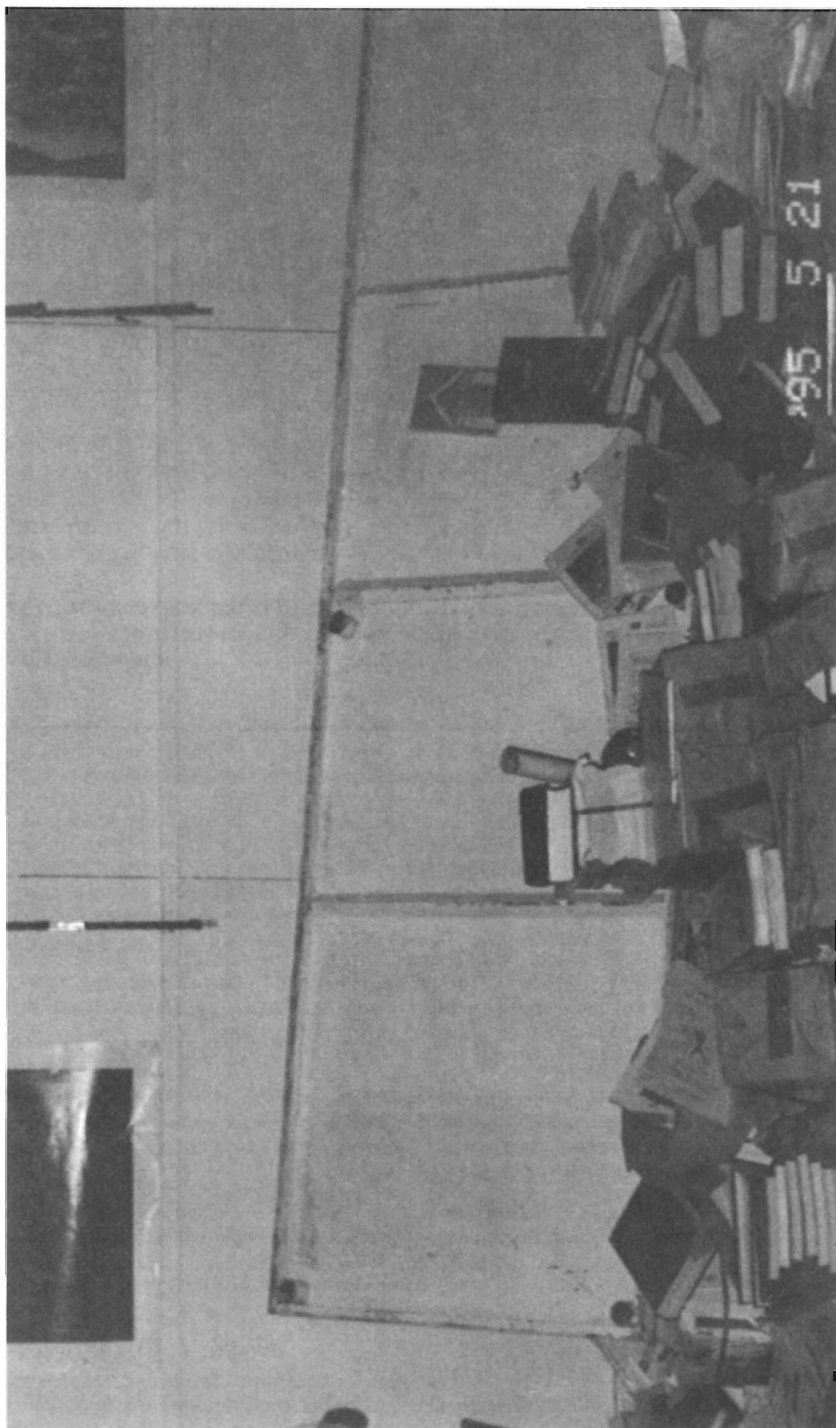
ἀναγραμματισμὸ καὶ τὴ μεταγλώττιση τῆς ἐλληνικῆς λέξης μοναστήρι, τὸ ὁποῖο ἔγινε *minster* γιὰ τὸν τόπο, ἐνῷ τὸ *minister* ἔμεινε γιὰ τὸν «ἄνθρωπο τοῦ μοναστηρίου», ὅπως παραπάνω. Στὸ δυτικὸ λοιπὸν Λονδίνο ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει ἐκεῖνο τὸ Δυτικὸ Μοναστήρι = *Westminster*, ὅπου γίνεται ἡ στέψη τῶν βασιλέων μας, ὑπάρχουν καὶ οἱ τάφοι τους ἐκεῖ. Ἐκεῖ, στὸ *Westminster* – τώρα καὶ προάστιο τοῦ Λονδίνου – θρῐσκειται καὶ τὸ Βρετανικὸ Κοινοβούλιο, ἀπὸ ὅπου καὶ ἐμεῖς πήραμε τὸ δικὸ μας πολιτικὸ σύστημα στὴν Αὐστραλία, τὸ περίφημο *Westminster System*. Σήμερα οὐζητοῦμε στὴν Αὐστραλία νὰ καταργήσουμε τὸν *Governor General* καὶ νὰ ἐκλέγουμε καὶ ἐμεῖς ἕναν *President*. Ποιὸς *President* ὅμως φαντάζεται, ὅτι τὸ γλωσσικὸ ἀλλὰ καὶ πολιτικὸ γενεαλογικὸ του δέντρο ἔχει τὶς ρίζες του στὴν Ἑλλάδα; Μάλιστα, καὶ ἡ λέξη *President* εἶναι ἐλληνική. Πῶς; Εἶναι σύνθετη λέξη ἀπὸ τὶς λέξεις *πρὸ + ἵσταμαι*, εἶναι ὁ προϊστάμενος. Τὸ ρῆμα ἵσταμαι παίρνει δασεῖα καὶ ἡ δασεῖα αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ σ = σ (σ-ἵσταμαι) καὶ ἔγινε *President* = αὐτὸς πού *πρὸ - (σ) ἵσταται*. Ἄλλοι τὸ ἐτυμολογοῦν ἀπὸ τὸ ρῆμα ἔξομαι – πάλι μὲ δασεῖα –, πού σημαίνει «κάθομαι» καὶ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἡ δασεῖα ἔγινε πάλι *ς* *Πρὸ + (σ) ἔξομαι* = προκάθομαι – λέμε καὶ σήμερα «*πρὸ καθήμενος*», ἀπὸ ὅπου ἔχουμε καὶ τὴ λέξη *ἐδρᾶ* καὶ ἐμεῖς τὸ κάναμε *πρόεδρος* καὶ ὅλος ὁ ὑπόλοιπος κόσμος *President*.

Σὰν συνέχεια θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ἀκόμη λίγες ἐλληνικὲς λέξεις, πού ἔδωσε τὸ ἐλληνικὸ πολιτικὸ γενεαλογικὸ δέντρο ὅχι μόνο στὴν ἀγγλική γλῶσσα, ἀλλὰ προσέφερε σημαντικὰ ἐφόδια γιὰ τὴν πολιτική καὶ γλωσσική ἐξέλιξη σ' ὅλες τὶς γλώσσες τοῦ κόσμου: *ideology, aristocracy, oligarchy, monarchy, political philosophy, pragmatic theory, political authority, absolute policy, election, demography, dogma* κ.λπ., κ.λπ. Ἀπὸ ἕναν ἐπιστημονικὸ κλάδο μόνο, ἐδῶ τὴν πολιτική, φτάνει κανεὶς ἀδιάστα στὸ συμπέρασμα, πῶς ἡ γλῶσσα μας, ἡ μοναδικὴ ἐλληνική μας γλῶσσα, ἦταν καὶ εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ἐλληνικῆς πνευματικῆς κυριαρχίας σ' ὅλοκληρο τὸν κόσμο.

Υ.Γ. Ἐκεῖνο τὸ *pedigree* (πάνω-πάνω) καὶ αὐτὸ εἶναι ἐλληνικὸ ἀπὸ τὰ *ποῦς + γερανός*.

Θωμᾶς Γ. Ἡλιοπούλος

Διευθυντὴς Κολλεγίου «Παιδεία» Μελβούρνης
2 Henley Drive, Gladstone Park, Victoria 3043, Αὐστραλία

“Οι απέμεινε από το περίπτερο του «Δαυλού» μετά την εγκληματική επίθεση του Σκοταδισμού. Τα ράφια και οι πάγκοι κοιμωμάστηκαν και λίγα περιοδικά και διβλία δρίσκονται πεταμένα στο έδαφος. Τα υπόλοιπα ξεσγίσθηκαν και πετάχθηκαν σ’ όλο τον χώρο του Πεδίου του Άρεως. (Η φωτογραφία ελήφθη από τον διερχόμενο όστεοπαθολόγο κ. Σ. Χριστοδουλάκη).

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΣ ΣΚΟΤΑΔΙΣΜΟΣ

“Ολες άνεξαίρετώς οί περιπτώσεις κατατρεγμού τών ιδεών, τής έπιστήμης, τής έλευθέρης έρευνας και σκέψεως και του βιβλίου, που παρατηρήθηκαν διά μέσου τών αιώνων, προήλθαν από μία και μοναδική πηγή: τόν Έξουσιασμό. Δέν υπάρχει ούτε ένα παρόμοιο φαινόμενο, που νά άπέρρευσε από πρωτοβουλία ή άπόφαση άνεξάρτητων ή «άνένταχτων» άτόμων, ομάδων ή κοινωνιών, που εύρίσκοντο έκτός του έλέγχου τής Έξουσίας. Η παρατήρηση αύτή δέν άποτελεί άπλως ιστορικό κανόνα, αλλά είναι ιστορικός νόμος άπόλυτης και καθολικής ισχύος.

Πιο συγκεκριμένα ό κατατρεγμός τής Έλληνικής Σκέψεως, τής Έλληνιcότητας και του Έλληνικού Πολιτισμού (φαινόμενο που διαρκεί πολλούς αιώνες και είναι τό άγριότερο και θαρραλώτερο τής Ιστορίας του πολιτισμού τής ανθρωπότητας) άποτελεί άποκλειστικότητα του Σιωνιστικού Σκοταδισμού. Κανένα έθνος, κανένas πολιτισμός, κανένα ιδεολόγημα σ' όλες τις εποχές και σ' όλους τους τόπους δέν κατεδίωξαν καθ' οίονδήςποτε τρόπον τό Έλληνικόν Πνεύμα, παρ ά μόνον τά πνευματικά, ιδεολογικά, πολιτικά ή συνωμοτικά γεννήματα και παρακλάδια μιάς και μοναδικής έξουσιαστικής μήτρας: τής Σιών. Και αυτό τό πόρισμα άποτελεί επίσης ιστορικό νόμο άπόλυτης και καθολικής ισχύος.

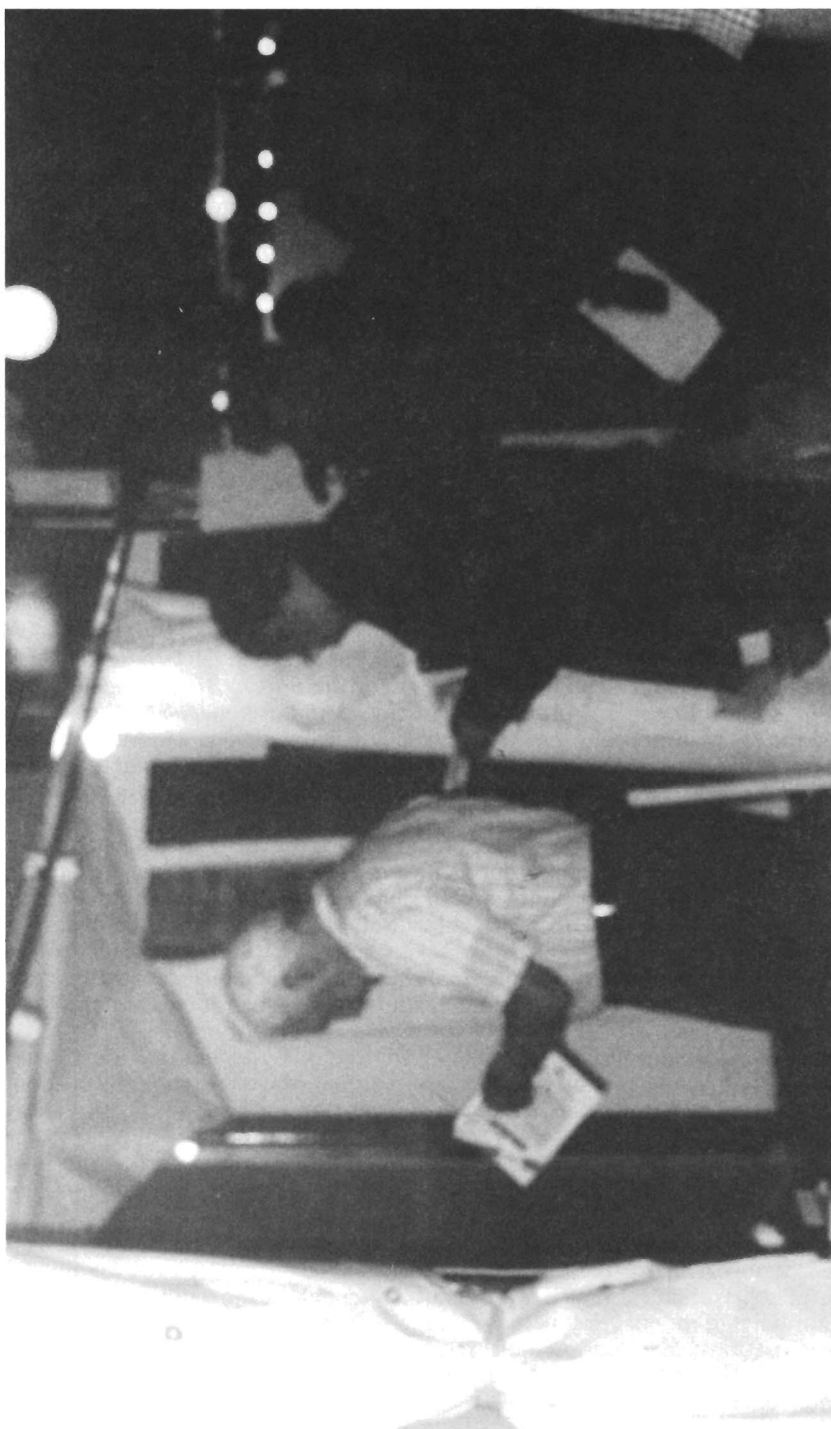
Τήν Κυριακή, 21 Μαΐου 1995, στις 8.10 μ.μ. τό περίπτερο του «Δαυλού» στην Έκθεση Βιβλίου του Πεδίου του Άρεως υπέστη επίθεση και κατεστράφη όλοσχερώς. Ό υπεύθυνος του περιπτέρου κ. Παναγιώτης Σαράντος έδέχθη πλήγματα στο κρανίο και την καρδιακή χώρα και μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο του «Ευαγγελισμού». Δύο άλλα περίπτερα είχαν την ίδια τύχη, ενώ τρεις ακόμη εκδότες έγιναν επίσης στόχος δολοφονικής ενέργειας και μεταφέρθηκαν στα νοσοκομεία – ό ένας με κάταγμα στο κρανίο και θαρύτατη άνεπανόρθωτη κάκωση τής έγκεφαλικής ούσίας του. Η προαναφερθείσα έξουσιαστική μήτρα άφησε με περισσή άλαζονείa την ταυτότητά της στις προκληρύξεις που διέσπειρε στο χώρο του Πεδίου του Άρεως – προκληρύξεις παραγεμισμένες με πεντάλφες, «Δέν ξεχνάμε ποτέ», «Δίκη Νυρεμβέργης», «θασανιστήρια και δολοφονίες στο Άουσβιτς» και την λοιπή και πασίγνωστη «πτωματολογία», που άποτελεί τό μόνιμο «μοτίβο» τής παγκόσμιας προπαγάνδας της. Μιάς προπαγάνδας, που άν έχη κάποιo σκοπό, για νά έπαναλαμβάνεται χειμαρρωδώς και άδιαλείπτως επί 50 χρόνια, αυτός είναι ή έξασφάλιση του «άλλοθι» τής νέας παγκόσμιας έξουσιαστικής και ιδεολογικής τυραννίας της.

- Τά Έλληνόπουλα που κατέστρεψαν τό περίπτερό μας και τραυμάτισαν ανθρώπους του βιβλίου και τής σκέψεως δέν μάς προκαλούν κανένα άπολύτως έχθρικό αίσθημα. Βαθειά όδύνη μάς καταθλίβει, όταν σκεπτόμαστε την Έλληνική τραγωδία, τραγωδία που μεταβάλλει τόν φωτοδότη Έλληνα σε φωτοσθέστη και σκοταδιστή. Γνωρίζομε τά αίτια και τους αίτιους που προκάλεσαν, αιώνες τώρα, την ιστορική άφασία, τό ιδεολογικό κώμα και τόν πνευματικό ζόφο του Έλληνικού έγκεφάλου, και συνεπώς δέν άποδίδουμε ούτε καν την κατηγορία του άπλου δράστη στα νεαρά αυτά παιδιά, που μπορεί νά είναι του καθενός μας παιδια.

- Σε κάποια –λίγα– μέσα ένημερώσεως, που μάς χαρακτηρίσαν «φασίστες» ή «νεοναζίστες» – προφανώς καθ' ύποβολήν του έγκληματικού κέντρου, που άποφάσισε την δολοφονική αύτή «έπιχείρηση» και που έχει ανάγκη από **έλαφρυντικά** του έγκλήματός του–, συνιστούμε νά διαβάσουν έστω ένα τεύχος του «Δαυλού», για νά δουν άμέσως ότι όχι μόνο δέν έχουμε καμμία άπολύτως σχέση με τους χαρακτηρισμούς αυτούς, αλλά είμαστε από την άρχη και πάντοτε άντίθετοι και αντίπαλοι προς κάθε σκοταδισμό, τυραννία, δογματισμό, έξουσιασμό.

- Στο κέντρο που σχεδίασε, ώργάνωσε και διέταξε τό μεσαιωνικό αυτό σκοταδιστικό έγκλημα, συνιστούμε νά μη βλέπη στατικά την Ιστορία. Ίσως τότε θα καταλάβη, ότι ή έγκαθίδρυση ενός Νέου Μεσαίωνος, που άποτελεί την άπόλυτη προϋπόθεση τής αντιμετωπίσεως τών ιδεών, τής έπιστήμης και τής σκέψεως – με μία λέξη: τής Έλληνιcότητας – με ρόπαλα, μαχαίρια και πυρές, είναι άνεφικτη, ουτοπική και άπολύτως άνεφάρμοστη την εποχή του θριάμβου τής Έπιστήμης και τής Πληροφορικής, που μια πλημμυρίδα μέσων γνώσεως έχει κατακλύσει και τό τελευταίο σπίτι τής Ύφης.

Δ.Ι.Α.

Ἀπτόητοι οἱ ἐπισκέπτες τῆς ἐκθέσεως προσέρχονται στὸ κατεστραμμένο περὶπτερο καὶ διαβάξουν ποδοπατημένους «Δαυλοὺς», πού
μαζεύουν ἀπὸ τὸ ἔδαφος, λίγα λεπτά μετὰ τὴν καταστροφή του. (Φωτογραφία τοῦ κ. Σ. Χριστοδουλάκη).